

Jan Bauer

Tajemství královnina zpovědníka

(Historický thriller)

Ztracený objev z antikvariátu nebo nejapná výmluva?

Vždycky mě poněkud zaskočí, když mě někdo neznámý osloví jménem. Také tentokrát jsem sebou polekaně cuknul a patrně i trochu zrudnul v obličejí sotva se za mými zády ozvalo: „Vy jste pan Bauer?“ A hned vzápětí: „Jste přece - ten - spisovatel?“

Otočil jsem se a pohlédl do tváře asi čtyřicetiletému obrýlenému antikváři v odřeném manšestrovém sáčku a s patkou prošedivělých vlasů, které mu takřka umělecky padaly do čela. Pamatoval jsem ho od vidění ze svých častých návštěv v jeho krámku. Dýmku, kterou tady obvykle, nepochybně bez ohledu na protipožární předpisy, pokuřuje, odložil do velkého kameninového popelníku a zjevně se pásl na mých rozpacích. Nakonec jsem v odpověď kývnul, co jsem měl také jiného udělat. Došlo mi, že patrně zná mou tvář z fotografií na záložkách mých knížek a zřejmě si mě zapamatoval, když jsem u něho více méně pravidelně něco kupoval. Vždyť v jeho antikvariátu jsem takřka vždycky našel něco, co mě zaujalo. „Něco bych pro vás měl.“ S těmito sáhl pod malý pultík a vylovil cosi zabaleného do novin. „Jen se podívejte, pane Bauere!“ vyzval mne a opatrně noviny rozbalil. Spatřil jsem štůsek zažloutlých listů krasopisně popsáných ozdobným černým písmem, jakým se psávalo tak minimálně před sto lety.

„Co to je za rukopis?“ zeptal jsem si spíš proto, abych něco řekl, než ze zájmu. Báł jsem se, že možná shání nakladatele pro nikdy nevydaný román svého pradědečka a myslí si, že jako

poměrně známý autor mu dokážu pomoci. „Vy přece píšete o historii, že?“ Bylo to spíš konstatování než otázka. „Pokud vím, taky jste se v jedné knížce zabýval vraždou posledního Přemyslovce Václava III.“ „No - ano.“ Trochu jsem se v rozpacích zakoktal. Proboha, co ode mne ten člověk chce? „Pokud si dobře pamatuji, psal jste, stejně jako Ivanov, že ho asi zabil nějaký český šlechtic. Ale to jsou jen dohady. V tomhle rukopisu je pravda, jeho autor totiž našel toho královraha.“

Pomaloučku jsem se nadechl a napadlo mě, že mám patrně před sebou některého z těch samozvaných amatérských badatelů, kteří vědí všechno o všem. A tak jsem se povýšeně usmál a se zjevnou škodolibostí v hlase prohlásil: „Prosím vás, ten rukopis je podle písma zjevně tak z 19. století. Jak mohl současník Palackého a Tomka vědět víc než oni? Našel snad nějaký dosud utajený dokument z počátku 14. století, který by mohl konkurovat třeba Zbraslavské nebo Dalimilově kronice?“

„A tohle přece je ten utajený dokument, o němž hovoříte!“ Zjevně triumfoval brýlatý antikvář, sáhl do popelníku po své dýmce, chvíli se jí pokoušel znovu rozdýmat a když se mu to nepovedlo, sáhl do kapsy saka pro zápalky, škrtl a s vítězným úsměvem mi vyfoukl kouř do obličeje. V té chvíli bych ho, kdyby mi v tom nebránilo slušné vychování, nejráději nakopl. Jestli něco nesnáším, tak samolibost a antikvář jí v té chvíli přímo vyzařoval. „Jen se na to podívejte se,“ povzbuzoval mě a na cosi v rukopise ukazoval.

S omluvným zabrbláním jsem chvíli hledal po kapsách pouzdro s brýlemi. Používám je totiž jen na čtení a když si prohlížím knížky někde v knihkupectví nebo v antikvariátu, jako v tomto případě, bývá to často velmi složitý obřad. Než brýle najdu a nasadím, abych viděl na text, tak to zpravidla chvíli trvá. Ale s brýlemi na nose pak zase nevidím na případnou překážku, která se může při procházení prodejnou naskytnout. A proto si stále brýle nasazuji a pak zase sundávám a ukládám do pouzdra, které pak zasunu do některé z četných kapes mé oblíbené černé lovecké vesty. Nemám sice s lovem či, nedej bože, s myslivostí nic společného, ale lovecké vesty si mne pro své četné kapsy zcela získaly.

Konečně jsem si tedy nasadil brýle a zahleděl se na rukopis na notně zažloutlém a už místy se drolicím papíře, který mi dýmající antikvář podával. Podíval jsem se na místo, na které mi ukazoval a s překvapením polohlasně četl:

„Přeloženo z jazyka latinského podle originálního rukopisu mnicha Bartoloměje z kláštera Zbraslavského, druhdy zpovědníka královny Violy Těšínské, pro poučení příštím pokolením léta Páně 1841...“ Zřejmě následovalo jméno překladatele, ale v tomto místě se kupodivu kus papíru udrolil. Nebo že by ho někdo utrhl, aby záměrně zatajil překladatele?

„Co tomu říkáte!“ Zaútočil antikvář a zašermoval proti mně dýmkou. „Zajímavé,“ zabručel jsem a zamyslel se. „Jestliže ten mnich Bartoloměj byl skutečně zpovědníkem královny Violy Těšínské, pak by to znamenalo, že to opravdu musel napsat někdy v první polovině 14. století. Viola se přece v roce 1305 provdala za posledního Přemyslovce Václava III. a jejím druhým manželem byl Petr z Rožmberka.“

Antikvář se celý rozzářil: „Já věděl, že jste znalec. Ty vaše pětidílné Záhady českých dějin jsem ocenil. Ovšem,“ mávl rukou, „máte tam některé nedostatky. A když se mi tenhle rukopis dostal do rukou, myslel jsem právě na vás.“ Předstíral jsem, že jsem jeho kritickou výtku přeslechl a rovnou se ho otázel: „Četl jste to?“ „To si pište, že jo!“ „A jsou tam skutečně nějaké podrobnosti o té olomoucké vraždě Václava III.?“ Antikvář zakýval hlavou a suverénně prohlásil: „Je tam úplně všechno...“ „Počkejte,“ zarazil jsem ho uprostřed věty, „kde mám záruku, že je skutečný překlad středověkého rukopisu a ne nějaký podvod?“

Zahleděl se mne a já v jeho očích spatřil směs ironie a pohrdání. „Pane Bauere,“ uzavřel naši debatu, „tohle vám nikdo nezaručí. To byste musel najít ten originál, podle něhož to bylo přeloženo, ale v tom vám nemohu sloužit. Ptám se vás jako obchodník, chcete to?“

Zamyšleně jsem rukopisem zalistoval a pásl se očima po jeho archaické češtině. „No, zajímavé to asi bude,“ řekl jsem váhavě. „Pro vás je to za pět tisíc,“ prohlásil antikvář věcně a

zřejmě ani neočekával, že s ním budu smlouvat. Asi měl příliš velké iluze o honorářích českých spisovatelů. Jenže já měl u sebe jen patnáct set a to jsem se ještě musel dostat autobusem do jednoho jihočeského městečka, v jehož blízkosti na samotě bydlím. Chvilí jsem váhal a pak se zeptal: „A neslevíte něco?“ „Pane Bauere, vždyť tohle je objev století. Máte v ruce bombu. Jak vás znám, určitě z toho uděláte bestseller a vyděláte na něm nejmíň milion. Měl bych od vás za ten rukopis chtít dvojnásobek, ale mám pro vás slabost. Tak berte...“ Samozřejmě s odhadem mého budoucího honoráře pořádně přeháněl. Ale i bez vyhlídky na něj mě rukopis zajímal. Jenže za ty peníze? Usilovně jsem přemýšlel, jak se rozhodnout. Bylo zřejmé, že antikvář mi nesleví ani korunu, mě však nezbylo, než mu popravdě současný stav mé peněženky: „Ale já mám u sebe jenom tisícovku!“ „Dejte ji sem,“ odpověděl věcně. „Zbytek mi donesete příště. Vždyť vás znám.“

A tak jsem se vypootácel z antikvariátu o tisíc korun, jak se říká, lehčí, zato s podivným a možná i podvodným rukopisem v podpaží. Už v autobuse jsem si ho otevřel a snažil se luštit podivné ozdobné písmo psané černým inkoustem. Neznámý překladatel z latiny psal oním šroubovaným jazykem obrozenců, který se kupodivu k obsahu jeho vypravování, jak jsem stačil pochopit jakési zpovědi a doznání neznámého cisterciáckého mnicha Bartoloměje, docela hodil. V každém případě to, alespoň pro mne, bylo lepší, než kdybych získal snad kdy existující originál rukopisu onoho řádového bratra a královnina zpovědníka a musel se trápit se středověkou latinou psanou gotickým písmem na pergamenu. Konec konců bych na něho ani neměl...

Znovu do Prahy jsem se, přes dobrou vůli vyrovnat s antikvářem co nejdříve svůj dluh, dostal z různých příčin až zhruba po třech týdnech. Vystoupil jsem z metra na Můstku a pustil se směrem ke Staroměstskému náměstí. Okamžitě mě pohltily davy turistů obdivně zírajících na barokní průčelí okolních domů či na sklo a šperky vystavené za výkladními skříněmi, na radničním orloji právě kokrhál kohout, jehož chraplavý hlas se mísil s směsí lidského křiku, troubení aut a zvonivými zvuky kladiva dopadajícího na kovadlinu jakéhosi pouličního kováře předvádějícího svůj um. Pod Týnem jsem tak tak uskočil před pestře pomalovanou dodávkou a pak se konečně dostal do ústí Dlouhé ulice, kde byl o poznání menší ruch. Po chvíli rychlé chůze jsem zabočil do postranní uličky a konečně měl před sebou svůj oblíbený antikvariát. Ale než jsem stačil vzít za kliku, všiml jsem si za sklem dveří tabulky s nápisem ZAVŘENO. Zaklepal jsem v naději, že je třeba antikvář uvnitř, a čekal. Nikdo se neozýval. Když antikvariát ani po deseti minutách klepání nejevil známky života, obhlédl jsem obstarožní dům, zda se třeba nějak nedostanu dovnitř a pak zadem do obchodu. Domovní dvěře jsem sice objevil, leč i ty byly zavřeny a jako z udělání vedle nich žádný zvonek. Nezbylo mi tedy než zkusit štěstí příště.

Tentokrát jsem se rozjel do Prahy už v následujícím týdnu a hned po příjezdu pospíchal do zastrčené staroměstské uličky s oním antikvariátem. Ke svému překvapení jsem jí prošel, aniž bych jakýkoliv obchod se starými knížkami spatřil. Nespletl jsem si tu uličku? Třeba jsem špatně odbočil, blesklo mi hlavou, ale ne, poznával jsem malou kavárničku na rohu, stejně tak jako jakousi cestovní kancelář naproti. Všechno bylo na svých místech, jen antikvariát jaksi chyběl. Teprve po asi deseti minutách jsem si všiml notně zrezivělé stažené rolety zakrývající výklad nějakého obchodu. Vždyť ten antikvariát byl přece tady! Zabušil jsem do rolety. Ticho. Chvilí jsem přešlapoval na chodníku, až mě oslovil jakýsi starší prošedivělý muž s elegantní, nepochybně starožitnou bambusovou hůlkou v pravé ruce: „Hledáte někoho?“ „Tady býval antikvariát. Nevíte, proč je zavřený?“ „To teda nevím,“ odušil muž, rozvážně se otočil a pomalu kráčel pryč a ťukal přitom do dlažby svou hůlkou.

Nezbylo mi, než se zastavit v kavárničce nesoucí nad vchodem tabuli s nápisem Café Meyrink. Když někdo pojmenuje svůj podnik podle autora slavného románu Golem, zřejmě se zajímá o literaturu a nejspíš bude něco vědět i o antikváři odnaproti. Prošel jsem ze sluncem ozářené ulice do zšeřelé místnosti. Byla takřka prázdná, jen u jednoho ze stolků

seděly dvě zřejmě japonské turistky a tiše si cosi švitořily. Za barem se zjevně nudila drobná docela pohledná blondýnka v bílé blůzce. „Co je s tím antikvariátem?“ zopakovala po mě moji otázku, jakoby váhala s odpovědí. „Asi zkrachoval,“ vypadlo z ní po chvíli. „Kdy by kupoval starý knížky!“ vysvětlovala mi s cynickou upřímností svého mládí. „Dáte si něco?“ dodala vzápětí. Zavrtěl jsem hlavou. „Znáte toho majitele antikvariátu?“ „K nám nechodil,“ odsekla s zadívala se do prázdna, jako bych tady ani nebyl. Rezignovaně jsem si objednal klasického turka a usilovně přemýšlel, jak najdu člověka, kterému jsem dlužen čtyři tisíce. Napadlo mne, že bych se mohl optat někoho ze svých přátel a známých, kteří tak čas od času brousí po antikvariátech. A s touto myšlenkou jsem zaplatil za kávu, opustil Café Meyrink a onu zastrčenou uličku.

Spisovatel Pavel Toufar, který bydlí nedaleko onoho krámků a podle svých vlastních slov ho občas navštěvuje, nebyl doma. Až cestou zpátky autobusem domů jsem se mobilem dovolal doktoru Vlastimilu Vondruškovi. Jako skutečný milovník literatury se orientoval velmi přesně: „Myslíš ten antik kousek od Haštalského náměstí?“ Když jsem přitakal, jen si povzdechl: „Jestli ho zrušili, tak je to škoda. Ale sám jsem tam už dlouho nebyl.“

Ani další kamarád Aleš Česal nevěděl nic bližšího. S Pavlem Toufarem jsem se spojil až pozdě večer. „Myslíš toho antikváře, co pořád dýmá fajfku?“ „Jo.“ „Co já vím, tak má roletu staženou už přinejmenším týden. Kdyby se něco změnilo, dám ti vědět.“

Jarní měsíce utekly jako voda, nastaly červnové vedřiny a Toufar se neozval. Kdykoliv jsem měl cestu do Prahy, vzal jsem si pro všechny případy s sebou čtyři tisícovky a vyrazil na Staré Město. Teprve začátkem července jsem uspěl. Roleta byla vytažená a ke svému překvapení jsem ve výkladu spatřil české broušené sklo. Vzal jsem za kliku dveří a narazil na dohola ostříhaného mladíka, který se mi se zdvořilým úsměvem pospíchal vstříc. Trochu se zakabonil, když jsem mu řekl, že od něj nic nekoupím, ale že se zajímám o majitele antikvariátu, co tam byl před tím. „To já taky,“ zavrčel. „Zůstal tady dlužen nájem za půl roku a zmizel kdesi v cizině. Nevíte o něm něco?“ „Já myslím, že spíš vy mi poradíte.“ „Bohužel,“ mládenec bezradně rozhodil rukama. Napadlo mne, jestli nemám ty čtyři tisíce dát jemu jako úhradu antikvářova dluhu, ale hned jsem si to rozmyslel. Holohlavý chlapík nevypadal na bezradného chudáka, ale spíše na pořádně protřelého mafiánka. A tak jsem s neutrálním „nashle“ vypadl z obchodu a na rohu v Café Meyrink si dal tentokrát fernet. Nad sklenkou hořkého moku jsem se smířoval s tím, že zřejmě už asi navždy budu dlužníkem neznámého antikváře. Ale co, stejně ten rukopis předražil. Nejspíše se jedná o nějaký podvrh z 19. století. Něco jako rukopisy Královédvorský a Zelenohorský. Jenže v tomhle případě se onen neznámý Hanka ani nenamáhal použít pergamen a dobové písmo a rovnou tvrdil, že je to překlad údajně ztraceného středověkého rukopisu. Nebo snad ne?

Posléze jsem udělal ještě jeden pokus vypátrat neznámého archiváře. Už kvůli tomu, abych zjistil, jak vlastně k tomu rukopisu přišel. V Praze v Dlážděné ulici jsou totiž hned tři antikvariáty. Snad někdo z jejich majitelů zná kolegu ze zastrčené staroměstské uličky. Kupodivu hned v prvním jsem měl štěstí. „Vy asi myslíte Vrbského, že?“ pohotově zareagoval vousatý mladík s bohémským šátkem ve výstřihu košile. „Jestli pořád kouří dýmku a vypadá tak na čtyřicet, tak je to určitě on. Že mu dlužíte peníze? S tím si nelamte hlavu. Co já vím, tak vzal roha a teď se zřejmě fláká někde na Seychelských ostrovech. Slyšel jsem, že prý ho hledá policie kvůli nějakým podivným kšeftům.“ „Že by měl antikvář takové příjmy?“ podivil jsem se. Ale mladý prodáváč se jenom zasmál: „Pane, Vrbský se zdaleka nezabýval jen starými knížkami a tisky jako třeba já. Ten jel v onačejších záležitostech a antikvariát tomu mafiánovi sloužil jen jako fasáda.“

Odevzdaně jsem pokýval hlavou, poděkoval a než abych se trápil myšlenkami na uprchlíka před pomalou spravedlností, koupil jsem si raději Svátkovy dvoudílné Obrazy z kulturních dějin českých vydané u nakladatele Otty v roce 1891 a vydal se s nimi do nejbližší kavárny na Senovážném náměstí, abych si je podrobně prolistoval.

Takřka celé léto jsem pak strávil nad vyprávěním údajného mnicha Bartoloměje, respektive možná jeho českým překladem z latiny. Samozřejmě pokud mi ten podvodník Vrbský nepostrčil nějaký bezcenný padělek. Tentokrát jsem rukopis místo anonymního obrozence překládal sám do moderní češtiny a trochu ho i upravoval. Zkrátka dělal jsem z něho, proč to nepřiznat, vlastní román. Hlavou se mi přitom honily všelijaké myšlenky, hlavně pak o tom, jak výsledné dílo přijme čtenářská veřejnost. Není to trochu příliš silná káva, není příliš provokující, nepobouřím jeho obsahem dnešní historiky? Nakonec jsem usoudil, že bych měl jak rukopis, tak moji přepsanou verzi s někým zkonzultovat a hned jsem si přitom vzpomněl na svého přítele docenta Václava Ebra, dávno už penzionovaného historika, jazykovědce a také spisovatele. Našel jsem si v diáři číslo jeho pevné linky a vytočil ho. Vašek totiž nikdy neměl a nepožíval mobilní telefon. V technických věcech se nikdy příliš nevyznal. Pokud vím, psal dosud na psacím stroji a obklopen hromadami knih a houfem rozmazlených koček žil v malém rodinném domku v Dobříši ve společnosti jedné několikrát rozvedené a o dvacet let mladší herečky. Navykl si sem kdysi jezdit do spisovatelského zámku a když o něj spisovatelé po sametu přišli, už tady zůstal.

Sotva jsem Ebrovi vylíčil svůj problém, bez rozmýšlení mi do sluchátka odpověděl: „Tak mi tu senzaci přivez.“ „Kdy?“ „To je jedno. Já jsem pořád doma. Nanejvýš budu v hospodě nebo na nákupu. Jinam nechodím.“

Asi po týdnu jsem se do Dobříše skutečně rozjel. Stále ještě půvabná paní Alena, tedy ta herečka, s níž Ebr žil, mě uvedla do neuvěřitelně zakramařeného pokoje, jehož stěny byly ze tří stran obklopeny přetékajícími policemi knih. „Dáte si kafe? Nebo víno? Nebo obojí?“ stačila se zeptat svým školeným a trochu afektovaným hlasem, ale Vašek, který se zvedl ze své křesla, ji bezohledně okřikl: „Teď nás, prosím tě, neruš!“ Od té doby, co jsem ho neviděl, zase přibral, zato mu ubylo vlasů na hlavě. Vypadal trochu jako velký kulatý mimozemšťan s brýlemi vysunutými na lesklé čelo, dvěma tučnými podbradky a řídkými zuby, vyceněnými v širokém přátelském úsměvu. „Tak povídej a přeháněj!“ vyzval mne, když jsem se posadil na jedinou volnou židli, která nebyla zavalena knížkami, časopisy nebo šatstvem.

Beze slova jsem vytáhl z batůžku tlustou obálku s koupeným rukopisem. Ebr ji ode mne vzal, otevřel a zahloubal se do stránek. Chvilu bylo ticho, až pojednou docent zamumlal: „To je zvláštní. Připadá mi, jako bych to písmo odněkud znal.“ Nadzvedl se v křesle a pokusil se zvednout svoje objemné tělo. Pak se však znovu posadil a poručil mi: „Vidíš támhle tu knížku v zelené vazbě? Je ve třetí polici shora asi uprostřed. Podej mi ji, prosím tě.“ Poslušně jsem vyskočil, převrátil sousední židli, na níž se povalovalo několik košil a svetrů, opatrně jí zase zvedl a po překročení hlady výstřížků se dostal ke knihovně.

Hledání zmíněného svazku si sice vyžádalo trochu času, nicméně konečně ho měl Ebr v rukou a rychle v něm listoval. Po několika minutách našel, co hledal a položil přede mne na stůl rozevřenou knihu a vedle jednu ze zažloutlých stránek tajemného rukopisu. „Co tomu říkáš?“ V knize jsem spatřil celostránkovou fotografii jakéhosi dopisu. „Vidíš ty ozdobné obloučky? To je přece jasná shoda písma.“ Uvědomil jsem si, že má pravdu. Skutečně to vypadalo, jakoby překlad vyprávění mnicha Bartoloměje i vyfotografovaný list byly dílem jedné jediné ruky. Písmo mělo takřka stejný charakteristický sklon a dokonce i porovnání jednotlivých písmenek napovídalo, že oba texty napsal tentýž člověk. „A víš kdo je autorem toho dopisu?“ dorážel na mne docent Ebr. Protože snímek v knížce neměl žádnou legendu, pokrčil jsem rameny. „Nikdo menší než Otec národa František Palacký!“ pronesl takřka slavnostně.

Vyklouzlo mi to „no to je gól!“ a honem jsem se zeptal: „Myslíš, že skutečně Palacký přeložil latinský rukopis toho cisterciáka?“ „Podle písma je to snad jasné, ne?“ „Ale proč potom nic z toho nepoužil ve svých Dějinách národu českého?“ Docent místo odpovědi konečně vstal z křesla. Došoural se ke dveřím a hlubokým basem zavolal: „Alenko, miláčku, andílku, máme tam ještě ten koňak?“ Pak se otočil ke mně a odpověděl: „Dáš si přece koňak, ne?“

Z Dobříše jsem se vracel až navečer. Celé odpoledne jsme s Vaškem nad pomalu vyprazdňovanými sklenkami koňaku debatovali o onom rukopisu a já nakonec souhlasil s tím, že si ho půjčím, prostuduje a probere jeho obsah i písmo ještě s dalšími odborníky. Zdálo se mi, že všechno nabírá ten správný směr a cestoval jsem se domů do jižních Čech náramně spokojený. Ještě na cestě po hrázi rybníka, která vede k naší samotě, se mi hlavou honily úvahy o úžasném objevu, který sám Palacký z neznámých důvodů zatajil a já s docentem Erbenem vlastně znovu objevil. Představa, že budu přepisovat české dějiny, mě naplňovala vrcholným uspokojením. Už jsem ani nemyslel na svůj dluh u ztraceného antikváře. Ale, bohužel, tak už to bývá, že člověk něco zamýšlí a osud zamíchá kartami úplně jinak. Jednoho zářijového dne jsem v poště našel obálku s černým rámečkem, v jaké se posílají smuteční oznámení. Protože už mám šedesátku za sebou, chodívají mi teď častěji než v mladších letech. Umírají totiž nejen mí starší kolegové, nýbrž k mému velkému smutku už i mí vrstevníci. S obavami jsem obálku rozlepil a četl, že „docent PhDr. Václav Ebr, DrSc., český historik, jazykovědec a spisovatel zemřel po krátké a těžké nemoci...“ Všechno se se mnou zatočilo. „To přece není možné!“ řekl jsem si docela tiše sám pro sebe a tajně doufal, že až se na to smuteční oznámení znovu podívám, spatřím na něm úplně jiné jméno. Ale žádný zázrak se nestal a parte s černým rámečkem a malým křížkem v záhlaví mi křičelo do očí strašnou pravdu.

Když jsem pak ve strašnickém krematoriu kondoloval paní Aleně, napadlo mi, že bych se měl zeptat na onen originál Palackého překladu rukopisu mnicha Bartoloměje, ale v dané chvíli mi to nepřipadalo vhodné. Zavolał jsem jí až asi po měsíci a bývalá docentova družka mi slíbila, že se po něm „v té záplavě papíru, která po Vaškovi zbyla“, jak se vyjádřila, podívá. Asi za čtrnáct dní mi sama zavolala, že nic takového nenašla a jestli prý bych sám nepřijel se po tom rukopisu podívat. A tak jsem naposled vstoupil do Ebrovi zakramařené pracovny. Takřka všechno zde zůstalo jako za jeho života, jen on už tady chyběl. S paní Alenou jsme místnost papír po papíru prohledávali půl dne. Nakonec jsem si sice odvážel asi deset knížek z docentovy bohaté knihovny, kdykoliv jsem totiž řekl „jé, to je zajímavé“, paní Alena zareagovala slovy „tak si to vezměte“, jen ona obálka s rukopisem na zažloutlém papíře chyběla. Vypadalo to, jakoby se snad vypařila nebo propadla do země.

S paní Alenou jsme si ještě telefonovali několik týdnů, během nichž vyklízela Vaškův pokoj. Ale překlad latinského vypravování mnicha Bartoloměje byl zřejmě navždy ztracen. Zůstala mi jen v paměti počítače jeho upravená verze, kterou vám nyní předkládám a o níž si můžete, milí čtenáři, myslet cokoliv, třeba že jsem si ji prostě od začátku až do konce vymyslel a celý příběh si vyfabuloval jako více méně nezapnou výmluvu. Já, bohužel, nemám jediný hmatatelný důkaz o opaku.

Hlavní postavy děje

Bartoloměj, řádový bratr cisterciáckého kláštera Aula regia na Zbraslavi
jeho otec **Jindřich z Rožmberka**, nejvyšší komorník Království českého
jeho bratr **Petr z Rožmberka**

jeho představený **Konrád z Erfurtu**, opat cisterciáckého kláštera Aula regia na Zbraslavi

Václav III., král český a polský
jeho choť **Viola Těšínská**, královna česká a polská
jeho sestra **Anna Přemyslovna**, královna česká
jeho mladší sestra **Eliška Přemyslovna**, královna česká
Jindřich Korutanský, manžel Anny Přemyslovny, král český
Eliška Rejčka, nevlastní matka Václava III., česká královna
její milenec **Jindřich z Lipé**, nejvyšší purkrabí pražský
Raimund z Lichtenburka, královský podkomoří
Hynek Berka z Dubé, nejvyšší purkrabí pražský
Tobiáš z Bechyně, nejvyšší maršálek Království českého
Ondřej a Heřman, královští zbrojnoši
Jan, poněkud záhadný příslušník Řádu chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu
Alvaro de Oviedo, astrolog a mág z Kastilského království
Konrád z Botenštejna, osobní strážce krále Václava III.
Jan z Valdštejna, olomoucký biskup
Albert ze Šternberka, český velmož
Bavor ze Strakonice, český velmož
Jan z Vartemberka, český velmož
Jolanta Lisovská, dvorní dáma královny Violy Těšínské
Vladislav Lokýtek, kujavský kníže a později polský král
Heidenrich, opat cisterciáckého kláštera v Sedleci u Kutné Hory
Albrecht Habsburský, král Svaté říše římské
jeho syn **Rudolf řečený Kaše**, český král a druhý manžel Elišky Rejčky
jeho synovec **Jan**, vévoda habsburský
Konrád z Tegerfeldu, **Rudolf z Warty**, **Walter z Eschenbachu** a **Wolfram z Eselsturmu**,
družiníci a přátelé Jana Habsburského
Angelo, poněkud záhadný bratr řádu dominikánů
Fridrich z Hohenzollernu, norimberský purkrabí
Wolfgang z Kronbachu, norimberský kupec
Filip IV. řečený Sličný, francouzský král
Vilém Nogaret, kancléř francouzského krále
Jakub de Molay, velmistr Řádu chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu
Hugo Peraud, vizitátor Řádu chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu

I.

Bratr Bartoloměj se stává královním zpovědníkem

Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou, nehodným sluhou božím, neboť hříchy mé jsou strašné a zasluhují ten nejpřísnější trest. Tuze se bojím, že mě čeká věčné zatracení a oheň pekelný, ale s důvěrou v tvoji dobrotu, ó Pane, poroučím se do tvých rukou a svěřuji pergamentu svoji

upřímnou zpověď. Neboť bylo mi dáno těžké zkoušky podstoupit a věz, ó ty nanejvýš milosrdný, že ne vždy jsem v nich dokázal čistotu svých skutků ostříhat před svody ďábelskými. Snad přijmeš mé upřímné doznání a ty, nade vše laskavý a shovívavý, uznáš, že mé hluboké pokání a na věčnosti pak hrozné plameny očiště postací, aby i já nakonec prošel branou nebeskou a dostalo se mi tvé nekonečné milosti. Neboť i tak mi bylo dáno dosti vytrpět v tomto slzavém údolí. Vždyť z horoucně planoucím srdcem plným hluboké víry jsem kdysi jako novic na přání svého zvěčnělého otce vstoupil do slavného kláštera Aula regia a po noviciátu složil sliby řádu cisterciáků. Pevně jsem přitom věřil, že můj život bude až do posledních dnů patřit jen tobě, ó Pane, Ježíši Kriste, a Tvé nejsvětější matce Panně Marii. Leč přišlo mi stát se účastníkem, a to nikoliv dobrovolně, podivných a často hrůzoplých událostí, v nichž jsem byl vystaven mnohému pokušení. Proto bych chtěl svůj život dožít jen v pokorné službě a v bázni boží, abych alespoň zčásti napravil to, co už nelze, k mé velké lítosti, vzít zpátky.

Řetěz mých zkoušek a běd nastal onoho říjnového rána, kdy jsem našeho opata Konráda doprovázel k mladičkému teprve šestnáctiletému králi Václavovi toho jména třetímu. Seděli jsme vedle sebe v bytelné pramici, kterou unášel říční proud a usměrňovala vesla a bidla asi šesti našich bratří. Lezavý chlad se mi vkrádal pod kutnu, ale taková protivenství jsme se my, mniši řádu cisterciáků, učili zvládat otužováním svých tělesných schránek, abychom co nejobětavěji sloužili Bohu a jeho záměrům.

Za námi zůstal soutok Vltavy a Mže i strmý vrch se zbytky někdejšího hradu dávného pohanského krále Markvarta. Na obou březích se střídaly louky, pole a křovinaté chlupy a tu tam jsme spatřili chudičké chýše rybářů, před nimiž byly na tyčích nataženy sítě. Po levé ruce se objevila ves Chuchle stulená pod lesnatou stráň. Sloupy kouře stoupaly otvory z doškových střech a houf dětí křikem a máváním pozdravoval naši lodici. Opat Konrád jim s úsměvem ve tváři také zamával a navíc na dálku poželhal: „Bůh nechť provází vaše kroky v celém životě,“ pravil spíše sám pro sebe, protože odtud zprostředka řeky ho děti nemohly slyšet. „I náš panovník je doposud takovým dítětem. Ale protože na jeho bedra byla vložena nesmírná odpovědnost, je na nás, bratrech zbraslavských cisterciácích, abychom mu byli radou a vroucí modlitbou nápomocni. Vždyť nás k tomu povolal jeho otec, Václav toho jména druhý, blahé paměti, budiž mu věčná sláva na nebesích. Ne nadarmo se náš klášter jmenuje Aula regia, tedy Sín království, a zbudován byl také k tomu, abychom opatrovali posvátné hroby českých panovníků.“

Mlčel jsem, protože k opatovým slovům nebylo co dodat. Sám jsem o zesnulém králi Václavovi neměl až tak dobré mínění, byť, jak se pravívá, o mrtvých jen dobré. Václav toho jména druhý byl totiž vskutku zvláštním člověk. Na jednu stranu jsem oceňoval jeho znalosti Starého i Nového zákona, z nichž dokázal citovat dlouhé latinské pasáže. V tom se mu nevyrovnal lečjaký kněz, byť by absolvoval vysoké učení v některém z vlašských měst. Rovněž tak dovedně skládal rytířské zpěvy v jazyce německém, v čemž dokázal trumfnout lečjakého básníka putujícího od hradu k hradu a okouzujícího vznešené panny a paní. Na druhou stranu byl však zvěčnělý král bázlivým až vystrašeným, za bouřky se lekal hřmění hromu a jak se vyprávělo, v takových okamžicích se uchyloval do skříně s ostatky svatých, kde prý se vroucně modlil. Jako bývalého rytíře, který už ve svém jinošství se nad jiné umně oháněl mečem a ve šraňcích nejednoho protivníka s koně shodil, mě zlobila králova opatrnost. Vždyť z Uher s velkým vojskem raději ustoupil před dotírajícím naň nepřítelem a rovněž římskému králi Albrechtovi Habsburskému se nedokázal v poli postavit, když Hory Kutné oblehl. Snad měl tehdy až příliš na paměti smutný osud svého otce, slavného krále Otakara, který žádostiv boje tuze krutou smrt na Moravském poli podstoupil.

Tak a podobně jsem dumal, zatímco naše lodice proplouvala pod mocnými hradbami Vyšehradu. Cestou jsme minuly několik vorů, které jejich posádky bezpečně kormidlovaly k podskalské louce, kde se vršily hromady klád a odkud se hlasitě ozývaly rány seker a křik

dřevařů a tesařů. Naši bratři teď vedli lodici blíže k pravému břehu, nad nímž z polí a zahrad čněla na Zderadově vrchu věž kostela sv. Petra a Pavla, součást komendy křížovníků Strážců Božího hrobu. Brzy na to jsme minuli stromovým z části zarostlým Barvířským ostrovem a přiblížili se k staroslavnému kamennému mostu, nesoucímu jméno královny Judity, kdysi manželky krále Vladislava.

U přístavní lávky na nás už čekalo několik ozbrojenců s meči po boku, mezi nimi i sám nejvyšší purkrabí pražský pan Hynek Berka z Dubé v plášti lemovaným kožešinou a drahým zlatým opaskem. Pomohl opatovi vystoupit z pramice, sklonil se k jeho levé ruce a uctivě políbil opatský prsten, aby tak vzdal úctu nejbližšímu rádcí zvěčnělého Václava druhého. Mě však jen přelétl nepříjemným kosým pohledem a otočil se zády. Třebaže sám pocházím ze starobylého českého rodu, byl jsem pro něj zjevně míň než pozemská žoužel.

Opat Konrád vyzval naše řádové spolubratry, aby zatím uvázali lodici u břehu a následovali nás do králova přechodného sídla. Před dvěma lety totiž při hostině na oslavu korunovace královny Richenzy, kteréž Češi po svém Rejčka říkají, vyhořel královský palác Pražského hradu. Stalo se tak prý od hořícího omastku při nedbalém smažení koblih, jak se vypravuje. Václav toho jména druhý pak přesídlil na druhý vltavský břeh do výstavného kamenného domu, který mu zlatník Konrád, jmenovec našeho opata zapůjčil. Zde také obklopen duchovními s přenosnými oltáři a relikviemi světců vydechl letos v měsíci červnu naposled a odevzdal svou duši Pánu. Také jeho syn, nový král Václav, toho jména třetí, v tomto domě sídlil, prý proto, jak se proslýchalo, že to měl odtud blízko do svých oblíbených krčm U zelené žáby a U modré štiky, které se svými urozenými kumpány rád navštěvoval. Dále prý i do četných hampejzů spolu chodívali a k hanbě královského majestátu si od švarných a necudných lazebnic a nevěstek nechávali sloužit a platili stříbrnými grošiky, aby jim byly po vůli.

Nejvyšší purkrabí nás vedl rozblácenou ulicí od Juditina mostu ke královu sídlu. Jeho zbrojnoši nám museli prorážet cestu davem různých kramářů, hospodyněk, podomních řemeslníků, kejklířů či zevlounů. Co chvíli se po někom z nás natáhly ruce nějakého žebráka či dítěte, ale zatímco pan Hynek se od těch chudáků ve špinavých hadrech štítivě odtahoval, náš opat jim s laskavým úsměvem házel drobné mince. „Všechny jsou to ovečky Páně,“ připomenul purkrabímu, který v odpověď jen zakašlal. Bylo však na něm znát, že s otcem Konrádem rozhodně nesouhlasí.

To už jsme se ocitli před třípatrovým kamenným palácem, před nímž postávaly stráže s kopími a v kabátcích královských barev a to červené a bílé. Za mými zády se ozvalo rozčilené kvíkání a sotva jsem stačil uskočit před houfem čuníků, který před sebou hnal pasáček nepochybně do královské kuchyně. „Bude pečínka,“ zasmál se sviňák nedbaje nadávek purkrabího, který svými vysokými škorněmi málem vkročil do prasečích výkalů. Byť se my, řádoví bratři, učíme trpělivosti, najednou jsem, proč to nepřiznat, celý hořel zvědavostí, jak vypadá mladý král. Vždyť jsem ještě jakživ neviděl a také mě zajímala jeho mladá nevěsta Viola, dcera těšínského vévody Měška, kterou si před nedávnem přivezl ze své svatby v Brně.

Zcela nečekaně, sotva jsme vstoupili do síně, vyběhl nám v ústrety pohledný nevysoký mladíček hladkých tváří v krátkém brokátovém kabátku a nohavicích modré a žluté barvy, doprovázený mě už z dřívějšíka známým kancléřem mistrem Petrem v kněžské sutaně. „Bud' zde vítán, otče Konráde a tobě díky, pane purkrabí, žes mi tak vzácnou návštěvu přivedl,“ usmál se nastrojený mládenec. Třebaže se choval tuze nenuceně a zřejmě zcela v rozporu s dvorským protokolem, bylo mi na pohled zřejmé, že máme před sebou samotného krále Václava toho jména třetího. Vždyť kdo jiný by si mohl dovolit dvorský protokol porušovat? „Nepochybně mi budeš, otče opate, opět vytýkat příliš bujně chování nehodné vznešeného panovníka, ale slibuji, že tentokrát si tvé rady budou brát více k srdci,“ vesele prohodil mládenec a usmál se tak, že si mne rázem získal. V tu chvíli ze mne spadl veškerý ostych,

který bych měl cítit před vladařem této země. „Jistě mi také představíš své řádové bratry, které s sebou přivádíš.“

Opat Konrád se mírně uklonil a ukázal na mne: „To je bratr Bartoloměj, kterého ti zde jistý čas zanechám. Je jen o málo starší než ty, králi, ale vzdělaný a pochází ze vznešeného rodu. Přivedl jsem ti ho jako kaplana a zpovědníka tvé vzácné choti Violy.“ Po těch slovech jsem před Václavem poklekl na koleno, ale ten ke mně hbitě přiskočil, uchopil za obě ramena a zvedl. „Och, neklekej si, otče. Spíš já bych měl pokleknout před tvou učeností a zbožností.“ Král se opět rozesmál a s gestem jakoby vedl své urozené kumpány do nějaké krčmy nás vybídl, abychom ho následovali po schodišti.

„Pro Boha svatého, Voku, co to máš na sobě? Málem bych tě nepoznal,“ vzkřikl náhle kdosi po mém boku. Zvedl jsem svůj pohled ze země a spatřil pana Raimunda z Lichtenburka, který se přátelsky stýkal s mým otcem Jindřichem. „Což ty nevíš, že jsem na otcovo přání vstoupil do řádu bratrů cisterciáků?“ oplatil jsem mu otázku otázkou. „Baže nevím, vždyť jsem k vám už drahně let nezavítal. Tos ty ten bratr Bartoloměj, který má být zpovědníkem královny Violy? Ach, je to vskutku zářivý květ mládí a skoro ti závidím, že dáma tak spanilá ti bude šeptat do ouška o svých drobných hříšcích.“ Zamračil jsem se: „Raimunde, jsi stejný lehkomyslník, jakýms vřdycky býval. Nezapomeň, že jsem osobou duchovního stavu a podobné žerty bys přede mnou neměl pronášet.“ Lichtenburk mě však jen přátelsky poplácal po zádech: „To že je ten jinoch, který byl vždy připraven tasit meč a směle zápasit? Tento boží muž, ba světec, jak mohu soudit podle tvých slov? Ale to spíš ty bys se mnou měl jednat uctivěji. Vždyť mě sám král nedávno jmenoval do úřadu podkomořího.“ „Tys podkomoří? Nevídáno. V každém případě ti, příteli, blahopřeji.“

Za této debaty jsme došli až do velké síně s několika vysokými lomenými okny. Matnými skleněnými tabulkami sem pronikalo studené světlo podzimního dne. V klenbě nad svou hlavou jsem spatřil zelené listové ornamenty obklopující Boží oko. „Otče opate, důstojní otcové, dovolte, abych vám dodatečně představil vaši novou královnu Violu.“ S těmito slovy vzal Václav za ruku drobné křehké stvoření se záplavou světlých vlasů. Dívce bylo snad čtrnáct let, ne víc, a zjevně se styděla. Když ucítila na sobě naše pohledy, zalil její tvář ruměncem a cudně sklopila oči k zemi. Byla krásná jak sama Panna Maria, Matka boží či jako některý z nebeských andělů, a zároveň měla v sobě cosi z víly z pohanských bájí. Pokud jde o její tělesné půvaby, usoudil jsem, že král vybral dobře. Leč předem jsem věděl, že opat Konrád byl jiného názoru. Jakkoliv souhlasil, aby se Václav zřekl uherské koruny svatého Štěpána a zároveň s tím zrušil svoje zasnoubení s uherskou princeznou Alžbětou, byl mu proti myslí jeho náhlý sňatek s Violou. A to natolik, že ani nejel s králem do Brna, kde se na polovině cesty mezi Prahou a Těšínem svatba konala. Tvrdil, že panovník se měl oženit s mnohem významnější, bohatší a urozenější nevěstou. Dobře si pamatuji jeho příkrá slova: „Je to ničemnost od českých pánů, kteří chtěli mít slabého panovníka a proto se postarali, aby nevešel v příbuzenství s některým významným dynastickým rodem.“

Když jsem si v duchu opatovu větu připomínal, za mými zády mě oslovil Raimund z Lichtenburka: „Věz, že to já s panem Hynkem jsme králi vybrali nevěstu. Je velice půvabná, nemyslíš? Ale třebaže je její otec jen chudé knížátko, pochází z polské královské dynastie Piastovců, jejichž pramáti druhdy Přemyslovna Doubrava, neteř svatého Václava, byla. Díky spojení s ní si tak náš král může polskou korunu snáze udržet.“ Škodolibě jsem mu připomenul, že důstojný otec opat Konrád je jiného názoru. Raimund mě však odbyl: „Při vši úctě k otci opatovi a přátelství k tobě si dovolím říci, že u nás přece nepanují bratři cisterciáci, ale král s pomocí nás, svých sobě věrných pánů.“ Ještě štěstí, že jeho příkrá slova nezaslechl opat Konrád, právě zabraný do živého rozhovoru s panovníkem.

Ale to už byl mezitím připraven dlouhý hodovní stůl, v jehož čele zasedl sám Václav. „Jezte a pijte, přátelé, co hrdlo ráčí,“ vyzval nás a sám šel příkladem, když jeho šenk mu každou chvíli musel dolévatí vínem jeho pohár. Po očku jsem se poohlížel po královně Viole posazené po

pravici otce opata. Pomalu krájela zdobeným stříbrným nožikem kýtu na cínovém talíři a opatrně jen dvěma prsty brala jednotlivá sousta do úst. Stále jsem na ni musel hledět, její tvář mě něčím přitahovala. Napadlo mě, zda se tak nevědomky nedopouštím hříchu. Zazdalo se mi, že se začínám červenat a proto jsem se raději otočil jinam. Zachytil jsem přitom pohled Raimunda z Lichtenburka, který se na mne zazubil, odhodil okousanou kost pod stůl a ledabyly si otřel mastnou ruku o svůj kabátec. Pak udělal hlavou zvláštní pohyb směrem k místu, kde seděla královna a znovu se na mne významně usmál. Napadlo mě, zda si snad nemyslí, že bych se já, řádový mnich, duchovní, zavázaný svatými sliby k celibátu, do paní Violy zamiloval. Ale ten škodolibý Raimund byl příliš daleko, než abych mu to mohl nepozorovaně šeptem rozmluvit.

Kdybych tušil, že jsem se tehdy ocitl na počátku svých běd a neštěstí, asi bych požádal opata, aby mě zbavil tíživého břemene královnina zpovědníka a nedbaje hanby s tím spojené honem pospíchal zpátky do klášterního ústraní. Ale protože ďábel, ten svůdný našeptávač, se ustavičně snaží bořit dílo Boží, nedovolila mi to moje hříšná ješitnost a touha být královně nablízku.

Ještě téhož dne jsem měl příležitost s ní promluvit. Zajímala se, nepochybně se mne trochu bála, vždyť sama byla ještě spíše malým děvčátkem než ženou. Teprve v příštích dnech a týdnech jsem si měl získat její důvěru a být jedním z mála, na koho se mohla v Čechách obrátit. Král samozřejmě slíbil opatovi hory doly, ale v onom zajisté milém a půvabném mladíkovi byla obtíž se vyznat. Důstojné panování ho brzy omrzelo a znovu se vydával na pouť po pražských krčmách a ke své nelibosti jsem zjišťoval, že zejména přítel mého otce a snad i můj, Raimund z Lichtenburka, ho v takových případech svádí a dělá ochotného a zábavného společníka. Však za to od krále už moravský hrad Bítov i celým výnosným panstvím vymámil. Co horšího, směle ho vedl k porušování manželského slibu a Václav spíše než křehké Violy, znovu si hleděl nevěstek a lazebnic, toho čertova plemene. A to vše se dělo před očima královny, která si mi pak s očima zarudlýma pláčem stěžovala. Kdo mohl tušit, že životní dráha mladičkého krále se tak brzy zastaví, že bude nečekaně přervána cizí rukou!

II.

Bratr Bartoloměj se vydává na nebezpečnou cestu

Vzpomínám si, že někdy v té době jsem měl zvláštní sen. Zdálo se mi, že stojím v pusté krajině slabě ozářené jakoby měsíčním světlem. Jenže noční obloha nade mnou byla bez Měsíce i bez jediné hvězdy. Tou zvláštní jako stříbřitě šedou krajinou, v níž chyběl byt' jediný strom či keř, se ke mně blížil jezdec. Dostal jsem hrozný strach, který mě doslova spoutal na místě a nebyl jsem schopen jediného pohybu. Slyšel jsem dusot kopyt přibližujícího se koně, jeho pofrkávání a jímál mě stále větší děs. Kdo je ten cizí jezdec? A co po mně chce? Chtěl jsem alespoň začít šeptat slova útěšné modlitby, ale nedokázal jsem pohnout rty. Jezdec dojel až ke mně a trhnutím opratí koně zastavil. Měl mrtvolně bledou tvář a na sobě šedý plášť. Nebyl sice ozbrojen, ale i tak mi naháněl hrůzu. Cítil jsem z něho obrovskou sílu a celý jsem se rozklepal děsem. Upřel na mne pohled plný ledového chladu a promluvil, až přitom, jaký div, vůbec otevřel ústa: „Jsem smrt?“ „Jdeš si pro mne?“ vykoktal jsem. „Ještě ne, ještě ne,“ odpověděl hrobovým hlasem a rozplynul se. Probudil jsem se zpocený tak, že jsem musel hned vyskočit ze svého lůžka, doběhnout k dřevěnému džberu a opláchnout si obličej vodou. Kdybych dal na magické pověry, zaručeně bych si myslel, že ten sen cosi znamená. Ale víra

v jediného Boha nám duchovním pověry zapovídá. Víme, že jsou jen d'ábelským mámením. A tak jsem se snažil sen rychle vypustit z hlavy, ale vůbec se mi to nedařilo. Ležel jsem na lůžku s otevřenými očima a můj sen se mi stále připomínal až do prvního zakokrhání kohoutů. Dnes už vím, že měl být varováním. Nikoliv snad pro mne, ale pro někoho v mé blízkosti. Pro samotného krále.

Do Prahy, hlavního město zemí Koruny české, tehdy přišlo předčasné jaro. Břehy kolem Vltavy se zazelenaly, rozkvetly keře i ovocné stromy v zahradách a připadalo mi, že i jindy pobledlé tváře dosud stále nekorunované královny Violy se zbarvily radostným nadem. Však s nevolí na ní pohlížely bývalá královna Richenza, macecha mladého krále, která si nové jméno Eliška zvolila, i obě švagrové, královny sestry Anna a Eliška a nepochybně žárlily na její rozvíjející se krásu. Viola však, což mohu jako její zpovědník potvrdit, si toho nebyla příliš vědoma. Se svou ještě dětskou naivitou nechápala jejich úsměšky a pichlavé poznámky a oplácela je jen pokornou zdvořilostí, jakoby snad ani královnou nebyla. Přiznám se, bylo mi jí líto, připadala mi osamělá a opuštěná, zvláště když král si ji příliš nehleděl a raději s veselými kumpány a nevěstkami noční čas trávil, nedbaje tak dobrých rad moudrého opata Konráda.

Ale s novým jarem však přišla do Prahy i znepokojivá zvěst. Vzdálený příbuzný Violy, kujavský kníže Vladislav řečený Lokýtek dobyl se svým vojskem Krakov, vypudil z hradu Wawel českou posádku a chystal se stát polským králem. Marně mu s nečetným vojskem vzdorovali vévoda Mikuláš Opavský i zkušený válečník Jindřich z Lipé. V tu chvíli mladému Václavovi hrozilo, že mu zůstane jen česká koruna, pokud se nezmůže na ráznou odpověď. Po dobrovolné ztrátě Uher by nyní mohl přijít i o Polsko. Mohutné soustátí, které svou obratnou politikou zbudoval jeho jinak bázlivý otec bylo ohroženo. Tentokrát byli zajedno v naléhání na krále jak opat Konrád a pražský biskup Jan z Dražic, tak i čeští páni na čele s nejvyšším purkrabím Hynkem Berkou z Dubé, podkomořím Raimundem z Lichtenburka a nejvyšším maršálkem Dobešem z Bechyně. Naléhali na krále, aby vyhlásil zemskou hotovost a vytáhl do Polska dobýt Krakov zpět.

Ale mladý Václav váhal. Ne že by byl bázlivý jako jeho otec. Ba dokonce se mu představa proslavení se na poli válečném zalíbila. Ale nic nedbal na naléhání všech prelátů a pánů a tažení odkládal. Snad bylo na vině jeho nevyzrálé mládí a z něho plynoucí neochota se vážnými problémy zabývat. Ale když opat Konrád na něj znovu a znovu naléhal a do duše mu promlouval, pyšný purkrabí Hynek Berka je slova ještě stvrzoval a Raimund už přestával být tím vždy veselým a k nepravostem ochotným kumpánem a jen o válce byl ochoten se s panovníkem bavit, Václav se konečně umoudřil. Kancléři mistru Petrovi nadiktoval list, jímž svolával do zbraně všechny české pány a zemany a připomínal jim jejich pevnost vůči panovníkovi. Také do markrabství moravského a slezských knížectví se obracel a hledal zde pomoci. Asi v polovině července se před pražskými hradbami shromáždilo po mém soudu početné vojsko, v němž se svými zbrojnými pacholky nechyběli ani můj otec Jindřich a starší bratr Petr. Po dlouhých měsících odloučení jsem se s nimi mohl obejmout a zeptat se, co je u nás nového. Otec zastával významný zemský úřad nejvyššího komorníka království a jakmile dvořané zjistili, že jsem jeho synem a že se ke mně velmi všele zná, jejich úcta ke mně náležitě stoupla.

Král si navlékl lesklou zbroj, na přilbici mu vlál bujný chochol červené a bílé barvy a praporečník nad ním držel jasně červený praporec s bílým dvouocasým lvem. Ještě před odjezdem jmenoval svého švagra korutanského vévodu Jindřicha, chotě sestry Anny, zemským hejtmanem a svým zástupcem po dobu své nepřítomnosti v královském sídle. Viola na manžela s pláčem naléhala, aby ji vzal s sebou do pole, leč Václav o tom nechtěl ani slyšet. Tím posledním, s kým panovník před odjezdem hovořil, jsem však byl já a byl to vskutku zvláštní rozhovor.

„Vím, že mi nesmíš nic prozradit z toho, s čím se ti zpovídá královna. Ale věz, že já jsem její choť a muž přece výše stojí než žena. Vždyť pramáti Eva byla stvořena z Adamova žebra. Nechci na tobě, abys porušil zpovědní tajemství. Chci však vědět, jak moje žena o mně smýšlí, zda jí nevábí cizí muži, jak se tady v mém královském sídle cítí. Nuže, odpověz mi.“ Pokorně jsem se před panovníkem uklonil a pomalu odpověděl: „Jakkoliv, milý králi, chápu vaši zvědavost, nemohu ji uspokojit. S vaší paní a královnou se stýkám jen jako její zpovědník a duchovní rádce. To, nač se ptáte, byste měl sám poznat a vědět, je-li vaše paní a královna opravdu blízká vašemu srdci.“

Král rozhořčeně mávnul rukou: „Ach, otče zpovědníku, mluvíš, jak když medu ukrajuje. Jste všichni stejní, vy cisterciáci. Ty i opat Konrád. Nechápu, proč si vás otec tak ctíl a ve všem vám naslouchal. Klid' se mi z očí. Děj se vůle Boží!“ S těmito slovy se s pomocí pážete vyhoupl na svého koně odjel k tábořícímu vojsku. To bylo naposled, co jsem českého krále Václava toho jména třetího spatřil.

Asi po čtrnácti dnech se navečer objevil v Praze prachem pokrytý jezdec na zpěněném zcela uštvaném koni. Vjel do dvora obklopujícího královo dočasné sídlo, seskočil a stráže, sotva spatřili kabátec v královských barvách a listinu s pečetí nejvyššího podkomořího Hynka Berky z Dubé ho vpustili do domu. Všichni si vyděšeně šeptali: „Stalo se něco hrozného!“ Ale ta hrozná zpráva měla teprve přijít. Sotvaže posel stanul před Jindřichem Korutanským, dočasně pověřeným zemským hejtmanem, mezi námi, neurvalým a zbabělým tlouštíkem, poklekl a podal mu list. Korutanec zlomil pečeť a rozevřel složený pergamen. Chvilí mlčky četl zprávu a protože jsem stál poblíž, všiml jsem si, jak nápadně zbledl. „Co je tam?“ naléhala na něj zvědavě jeho mladá manželka a králova sestra Anna Přemyslovna. „Co se stalo?“ dorážela vyděšená královna Viola. Jindřich se nadechl a chvějícím se hlasem prohlásil:

„Král český, král polský a markrabě moravský Václav toho jména třetí je mrtev. V den svatého Dominika, čtvrtého dne měsíce srpna v odpoledních hodinách byl v Olomouci v domě kapitulního děkana na přemyslovském hradě zavražděn. Jeho vrahem byl zřejmě rytíř Konrád z Botenštejna, kterého stráže na místě ubili.“

Viola se zhroutila na zem a začala usedavě vzlykat. Ještě hlasitěji však začala plakat Anna. Muži přítomní v síni zaraženě mlčeli. Uvědomil jsem si, že jsem jediný kněz v místnosti a tak, abych dal příklad ostatním, poklekl jsem na obě kolena sepal ruce a začal hlasitě předříkávat slova modlitby za zesnulé:

„Bože, jehož vlastností jest vždycky se smilovati, tebe pokorně prosíme za duši služebníka tvého Václava, krále z tvé milosti země české i země polské, kteréhož jsi z tohoto světa povolati ráčil, nechat' ji svatí andělé tvoji pojmu a u vlast rajskou provodí, aby za to, že v tebe věřila a doufala od věčných trestů osvobozena jsouc s tebou se věčně radovala skrze Krista, Pána našeho, amen.“ Jindřich se ke mně okamžitě přidal a po něm královský posel, přítomní dvořané, sluhové, pážata a všichni zbývající. Síň znělo štkavé a mnohohlasé: „Bože smiluj se, Kriste smiluj se! Kyrieleyson!“

Jen Viola a Anna se v zoufalém a nepředstíraném pláči svíjely na kamenné podlaze. Mladší králova sestra Eliška, stejně jako vdova po jeho otci Eliška Richenza, pobývaly v té době ve svatojiřském klášteře benediktinek na Pražském hradě. Ale ještě jsem neodříkal celou modlitbu, když se Korutanec zase se supěním postavil, zřejmě usoudil, že smutku za zabitého švagra už bylo dost, a pánovitým hlasem zvolal: „V souladu s odkazem mrtvého panovníka se prohlašuji králem země české. Vzhůru na hrad!“

Během chvilky se síň takřka vyprázdnila. Všichni většinou následovali Jindřicha a Annu už pospíchající přes Juditin most zabydlet se v oficiálním sídle českých králů. Osaměl jsem s Violou a vědomí, že je při svém mládí už nešťastnou vdovou mi vhnělo slzy do očí. Ale poslušný svého duchovního poslání jsem překonal svůj žal, přistoupil ke královně vdově a otcovsky ji položil ruku na rameno. Popravdě musím přiznat, že jsem nečekal, k čemu dojde,

netušil jsem, jak hluboký je její smutek a jak veliká je její potřeba soucitu. Sotvaže jsem totiž položil svoji ruku na její rameno, otočila se a s uplakanýma očima se mi vrhla do náruče. Trochu jsem poodstoupil, protože jsem ucítil její rychle se dmoucí ňadra na své hrudi a to mě úplně vylekalo.

„Otče zpovědníku, musíš mi pomoci,“ vzlykala a tiskla se ke mně stále více. V rozčilení poklekla, skryla svůj obličej do mých rukou a začla je zasypávat polibky. Zlehka jsem jí zvedl, neboť se nesluší, aby královna se takto ponížovala před svým zpovědníkem, ale počínala si jako bezduchá a sotvaže jsem její obličej přiblížil ke svému obličejí, chytla mě kolem krku a začala zuřivě líbat tentokrát na tváře a na ústa. Tak náhle vystavení d'ábelskému pokušení, navíc ve chvíli tak nevhodnou, mě dočista zmátlo. Ach, jak jsem v jinošských letech, doufaje ve svou rytířskou budoucnost, snil o takových okamžicích! Jenže dostalo se mi jich v době, kdy už jsem zaslíbil svůj život Ježíši Kristu a jeho přesvaté matce Panně Marii. Zavřel jsem oči a v duchu si opakoval: „Apage, satanas!“ „Odstup, satane!“ Byť tento satan byl nejspíše jen nešťastným andělem.

Nakonec jsem odvedl ovdovělou královnu do kaple a odsloužil jen pro ni smuteční mši. Doufal jsem, že ji tím utěším a usmírím s jejím těžkým osudem. Pomalu a s důrazem na každé slovo jsem odříkával: „Bože dobrotivý! Přijmi tuto svatou neposkvrněnou oběť, kterou ti na tomto svatém oltáři nekrvavě vzdáváme, jako jest ji tam na Golgotě vzdal Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus... Kriste Ježíši, nejvyšší pastýři duší! Obdař pomocí svou všechny, za které si umřítí ráčil. Jak mnozí zoufající, nemocní, nuzní a chudí hledati budou dnes opět tváře tvé. Ach, ukaž se všem, Otče nebeský, a buď jim milostiv, aby útěcha tvá zavítala ke všem, jak v paláce vznešených, tak i v chatrče nuzných! Neodpíraje smilování svého ani těm, kteří pro pýchu svou ostýchají se klaněti tobě, přiveď je k poznání sebe, ať poznají, že se ti vše kořiti má! Kriste, smiluj se! Kyrieleyson!“

Viola sledovala má slova jako bezduchá, odevzdaně ode mne přijala nejsvětější svátost oltářní, celá se co chvíli roztřásla a oči měla stále zalité slzami. Nakonec jsem ji světil dvěma komorným, aby se o ni postaraly a sám poklekl před oltářem, abych se vyrovnal nejen s náhlou smrtí krále, nýbrž i s pokušením, jemuž jsem byl z Violiny strany nečekaně vystaven.

V noci jsme měl podivný sen. Zdálo se mi, že mě jakési tuze podivné osoby v černých kutnách s kápěmi staženými hluboko do obličejí, takže místo tváří jsem viděl jen temné stíny, přivedly do velkého sálu. U zadní stěny seděl na vysokém zlatém trůnu král Václav toho jména třetí. Místo panovnického žezla držel číši s červeným vínem a zlatem vyšívaný kabátec měl celý zborcený krví. Padl jsem před ním na kolena a zvolal: „Vraťte se k nám, království osiřelo a vaše paní královna Viola si může oči vyplakat.“ Král se na ta slova divoce rozesmál: „Ty bláhový kaplane! Nač jsi studoval na vlašských školách? Nač jsi si obětoval svůj život Bohu? Nač jsi se pravidelně postil a trávil celé hodiny na modlitbách? Vždyť nic jsi nepochopil o velebném úradku božím! Raději se napij se mnou na život věčný!“

Po těch slovech mi oni černí zakuklenci také vnutili do ruky číši vína a přivedli mě až k patě trůnů. Václav sestoupil, zblízka jsem si všimnul jeho několikrát probodnutého kabátce, a svoji sklenici ťukl do mé sklenice, až obě zazvonily. „Pij!“ Vzkřikl. Pak se ke mně naklonil a zašeptal: „Až tě má Viola požádá, abys našel mého skutečného vraha a také toho, kde vedl jeho ruku, splň její přání. Ve jménu Páně, ty to dokážeš!“ V té chvíli se celá síň i s králem a jeho zakuklenci propadla do temnoty. Ležel jsem na svém lůžku a celý se třásl. Třeštil jsem oči do tmy a modlil se Otčenáš, abych zaplašil čísi d'ábelské čáry, které dozajista můj podivný sen přivolaly.

Usnul jsem až k ránu, ale spal jsem snad půl hodiny, ne více, když mě probudily údery na dvěře mé světnice. Otevřel jsem rozespálý oblečený jen v dlouhé košili a za dveřmi spatřil komornou Rózu. „Důstojnosti, máte hned přijít ke královně!“ Požádal jsem jí, ať posečká za dveřmi a spěšně si opláchl obličej ve džberu vody a navlékl sutanu. Viola vypadala zcela

jinak než včera. Ty tam byly slzy a hysterický pláč, měl jsem před sebou odhodlanou bojovnici s nečekaně tvrdým a panovačným pohledem. Jen její zarudlé oči prozrazovaly, že se ještě nevyrovnala ze ztrátou někoho velmi blízkého.

„Nevěřím té zprávě pana nejvyššího purkrabího Hynka. To oni zabili krále, protože nechtěli válčit proti Polsku a nyní hodlají ve své pýše a chamtivosti rozchvátit celé české království.“

„To jsou silná slova bez důkazů, má paní,“ namítnul jsem opatrně. Ale královna jakoby neslyšela, co jsem řekl a pokračovala: „Otče zpovědníku, jsi jeden z mála lidí, snad jediný, k němuž jsem v tomto království pojala důvěru. Máš zbožnou duši a dobré srdce a věřím, že je také srdce statečné...“ Hodlal jsem něco namítnout, ale Viola mi nedovolila promluvit:

„Pojedeš do Olomouce a najdeš vraha mého muže a krále, ať je to kdokoliv!“

V té chvíli by se ve mně krve nedořezal. Vždyť Viola ode mne žádala přesně to, co mi ve snu předpověděl její zvěčnělý choť. Jak je to možné? Copak sny mohou předbíhat skutečné události. Potajmu jsem se musel štípnout do ruky, abych se ujistil, že to mi to znovu nezdá, ale štípanec vskutku zabolet a všechno bylo tak skutečné, že už to skutečnější být ani nemohlo. Zřejmě to byla vůle Boží, abych se stal jejím nástrojem, zvědem, vyšetřovatelem, chcete-li.

V duchu jsem zapochyboval o tom, zda jsem ten pravý, který by měl být pověřen tak nebezpečným posláním. Vždyť pokud královým vrahem není onen zmiňovaný Konrád z Botenštejna, ale někdo jiný, dosud velmi živý, vystavím se i já riziku, že mě – stejně jako před tím krále – bez lítosti zabije. Pravděpodobnější však je, že ho vůbec nenajdu. Vždyť kdo by se přiznával nějakému mnichovi?

Královna jakoby si všimla mých rozpaků a honem dodala: „Otče zpovědníku, vypravíš se na cestu ještě dnes. Rozhodně dřív, než se Jindřich Korutanský ujme vlády jako nový král.

Vždyť co když i on má s vraždou mého manžela něco společného? I jemu přece vyhovuje a jen díky ní bude moci usednout na český trůn!“

Hleděl jsem na královnu a náhle měl týž pocit, jaký prožíval, když jsem jí uviděl poprvé. Ve své rozhodnosti byla tak krásná jako sám archanděl Michael. Světlé vlasy jí ve vlnách spadaly na oblá ramena a v její pravé ruce jsem si dokázal představit plamenný meč. Ozval se ve mně rytíř, jímž jsem ve svém jinošství chtěl být a na něhož jsem se kdysi cvičil. Připadalo mi, že nemám na sobě bílou sutanu, ale lesklou zbroj a že pro paní svého srdce vyjedu do světa, abych se bil za její čest.

„Dobře,“ slyšel jsem sám sebe, jak královně odpovídám. „Vyberu si ve stájích koně a hned vyrazím na Kouřim, Čáslav a dále na Moravu.“ „Otče, nepřipustím, abyste jel sám. Dám vám sebou dva spolehlivé zbrojnoše, aby vás ochránili v případě nebezpečí. A to vám jistě hrozí.“

Chtěl jsem namítnout, že samojediný mnich na cestě je méně nápadný než s ozbrojeným doprovodem, ale svou námitku jsem spolkl, za to si vzpomněl na mnohem závažnější problém: „Ale jak přesvědčím Jeho eminenci olomouckého biskupa a další pány, že jsem pověřen vyšetřování vraždy vašeho manžela? Vždyť nejsem ani královský prokurátor, ani královský sudí, ani pověřenec nejvyššího purkrabího!“ „I na to jsem myslela.“ Na tak mladou dívku projevovala Viola vskutku nevídané schopnosti. „Tady si vezmi mé pověření s mou pečeti,“ s těmito slovy mi podala složený a zapečetěný list. „Dala jsem ho sepsat časně ráno. Víím, že jako královna vdova nemám takřka žádné pravomoci, ale dokud Jindřich nebude prohlášen králem, může mít moje listina jistou platnost. Každopádně by tě měla ochránit. A ještě něco...“ V té chvíli sňala z prsteníčku levé ruky masivní zlatý pečetní prsten a podala mi ho. „To je prsten českých královen. Ten zaručí, že jsi tím, za koho se vydáváš. Tedy výhradním zmocněncem královniným. Má komorná Róza ti dá peníze na cestu. A nyní jdi a Bůh nechť opatruje tvoje kroky, otče zpovědníku. Budu na tebe netrpělivě čekat.“

Zdálo se mi, že chce ještě něco dodat, ale pak jakoby si to rozmyslela, nečekaně se ke mně obrátila zády a rychlými drobnými krůčky opustila síň. Zůstal jsem stát jako očarovaný s prstenem v ruce. Pak jsem ho opatrně uložil do mošny, kterou jsem měl ukrytou pod

sutanou, a vydal se do své světnice, abych se sbalil na cestu. S vyhlídkou na dobrodružnou cestu se ve mně znovu probouzel rytíř. Snad právě proto jsem si pod kutnu zavěsil velkou dýku na kožené tkanici. Víím, mnichovi zbraň do ruky nepatří, nesmí přece porušit páte přikázání „nezabiješ“. Ale kdo ví, co mě v nejbližších hodinách čeká a zda-li mi mé rytířské dovednosti, v nichž jsem se před lety cvičoval, nyní nepřijdou vhod.

III.

Bratr Bartoloměj vyslechne legendu o kopí svatého Václava a je nucen použít svou dýku

Rozvažoval jsem, zda bych se ještě před cestou neměl zastavit ve zbraslavském klášteře za opatem Konrádem. Chtěl jsem se s ním poradit, zda dělám dobře, že jsem tak rychle poslechl královnu Violu, ale příliš živý sen, který se mi před ranním rozhovorem s ní zdál, snad dostatečně vysvětloval moje rozhodnutí. Nebyl to snad pokyn boží či znamení osudu? Nešlo mi to z hlavy, protože jsem se v tom nedokázal nijak přebrat, usoudil jsem nakonec, že nechám záležitostem volný průběh. Ostatně oba mí po zuby ozbrojení průvodci by asi nejevili příliš velké nadšení, kdybych je ze všeho nejdříve nutil vydat se na opačný břeh Vltavy a pak proti proudu řeky ke klášteru Aula regia. Co když se i otec opat vydal někam na cesty, kde mám jistotu, že se zdržuje ve své celé či v kostele Panny Marie na modlitbách? A co vlastně od něho potřebuji? Aby mi požehnal na cestu? Nebo aby mi ji rozmluvil? Či jsem snad neměl poslechnout královnu? Vždyť mi řekla totéž, co mrtvý král ve snu: „Jdi a najdi vraha!“ A tak znovu v mém uvažování převládá rytíř, kterým jsem chtěl původně být. Vždyť zatímco bratr Petr toužil po duchovní službě a ze všeho nejvíce miloval knihy a posvátné klášterní ticho, mě před lety naopak vábil ryk boje a třeskot mečů. Ale náš otec rozhodl jinak. Petr jako starší se stal jeho dědicem, kdežto já měl zasvětit život Bohu. Přesto však mi bylo dopřáno, snad zvláštní božím úradkem, vyjet na tuto podivuhodnou pouť, vhodnou spíše pro nebojácného rytíře, než pro bázlivého a jen učenostmi se zaobírajícího mnicha. Cožpak bych takovou příležitost neměl uchopit za pačesy? Zvláště je-li na jejím počátku služba nejkrásnější ženě, jakou jsem kdy potkal, půvabem snad rovné Panně Marii a nebeským andělům? Tak a podobně jsem uvažoval v sedle koně, s nímž jsem nyní mířil po zemské cestě ke Kouřimí. Modrá obloha vysoko nad našimi hlavami byla takřka bez mráčku a právě jsem míjeli zralé žitné pole, v němž v řadě postupovali sekáči s kosami a selky, oblečené jen do dlouhých košil, za nimi pilně vázaly povříslý pokosené obilí do snopů. Vypadalo to, jakoby se těmto venkovanům ještě nedonesla ta strašná zvěst, že byl zákeřně zabit mladý král, naděje zemí Koruny české, poslední panovník rodu Přemyslova. Oba zbrojnoši, podsadití hromotluci odění do červenobílých kabátů, s kovovými přilbicemi na hlavách a těžkými meči po boku, jeli uctivě několik kroků za mnou a vedli řeči, jaké zpravidla vedou profesionální vojáci. „Za všechno může ztráta kopí svatého knížete Václava. Nešťastný král Otakar o něj přišel ve vřavě na Moravském poli a pak kvůli tomu nejen prohrál bitvu, ale sám bídne zahynul. Říká se, že Habsburk měl prý nějaká mocnější kouzla. Snad sebou vzal kopí samotného svatého Longina. Však se mu také říkává kopí osudu,“ rozumoval hromotluk, kterému říkali Ondřej. „Kdepak,“ namítal druhý zbrojnoš jménem

Heřman. „Kopí svatého Václava se neztratilo v bitevní vřavě, ale král Otakar ho zapomněl ve svém stanu. Povídá se, že se stalo kořistí Uhrů nebo snad samotného Rudolfa Habsburského. Však nám teď dozajista budou Habsburci vládnout. Král Albrecht to jistě nenechá jen tak. Vycítí příležitost, když je teď poslední Přemyslovec po smrti.“

Zbrojnoš Ondřej si dodal odvahy, popojel na svém koni až ke mně a bez dlouhého rozpakování se mě zeptal: „Důstojný otče, co vy o tom soudíte? Usedne teď na trůn Jindřich Korutanský nebo některý z Habsburků?“ V první chvíli jsem nevěděl, co odpovědět. Po pravdě řečeno mě podobná otázka ani příliš netrápila. Chápal jsem však, že země potřebuje krále co nejrychleji. Bez krále nám bude zle, panstvo se začne dopouštět svévolí, poddaný lid bude bujňat a na cestách budou řídit lapkové, jejichž nevybíravé zločiny odradí všechny cizí kupce. Království zchudne, přijde bída a s ní i hlad jako v dobách po smrti krále Otakara, když ten povedený Ota Braniborský držel v zajetí kralevice Václava. Však mi vyprávěl náš klášterní kronikář Petr ze Žitavy, že prý tehdy jedna žena z hladu dokonce zabila, upekla a snědla vlastní dítě!

„Milý synu, Bůh ve svém milostivém úradku jistě brzy rozhodne a dá našemu království důstojného panovníka. Všichni čeští páni ho pak musí jednotejně podpořit. Není důležité, bude-li to Jindřich nebo některý z Albrechtových potomků. Důležité bude, aby to byl král, který bude pečovat o blaho této země a jejího lidu.“

Ondřej zdál se být uspokojen mou odpovědí, ale přesto ho ještě cosi zajímalo. „A co svatováclavské kopí, nejcennější panovnická relikvie? Jak bude moci nový král dobře vládnout a hlavně vítězit v bitvách bez něho?“

„Což nevládl zvěčnělý Václav toho jména druhý dobře i bez svatováclavského kopí?“ Namítl jsem všetečnému Ondřejovi. „Ale v bitvách se přece vyhýbal,“ namítl další zbrojnoš Heřman, který se přidal k našemu rozhovoru. „Považte otče, všechna slavná vítězství koruny české se odehrála díky této vzácné relikvii. Vzpomeňte na knížete Soběslava blahé paměti, který u Chlumce porazil a zajal samotného římského krále Lothara. Vypravuje se, že když kníže tváří v tvář nepříteli vysoko zvedl svatováclavské kopí, zjevil se prý nad bojištěm sám svatý Václav a spolu se svatými Vojtěchem, Prokopem a pěti bratry, patrony naší země, vedl Čechy do vítězného útoku.“

Musím se přiznat, že příliš nedám na podobná zjevení. Připomínají mi spíše ďábelské mámení než vůli boží. Ale než jsem stačil Heřmanovi odpovědět, vpadl mu do řeči jeho druh Ondřej: „Můj děd mi vyprávěl, že podobně vedli čeští patroni naše vojsko do bitvy u Kressenbrunnu, kde mocný král Otakar slavně porazil Uhry vedené jejich králem Bélou. Prý, když byla řež nejtvrďší a Češi a Moravané už měli na mále, padl na dotírající uherské houfce stín obrovského orla. Za ním prý se v oblacích objevil svatý Václav, vojvoda české země, a obrovským mečem Uhry z koní smetal a svatí Vojtěch a Prokop je svým berlami zatloukali do země. Sotvaže to Češi a Moravané spatřili, hned chutě se se svatováclavským chorálem na rtech pustili do boje a Uhry zahnali až za Dunaj. I divocí ještě pohanští Kumáni, co nabodávají malé děti na svá kopí, prchali z válečného pole jako zajíci.“

Slýchal jsem o podobných pověstech a nikdy jsem jim nepřikládal větší váhu. Proto i nyní jsem cítil povinnost vzdělaného muže a kněze podobné báchorky zbrojnošům vyvrátit:

„Věřím, že zpěv svatováclavského chorálu a upřímná modlitba může bojovníkům pomoci, zvláště hájí-li svou zem, své rodiny, svou svobodu, svá práva a spravedlnost. Ale zjevení, nedejte se vysmát, to jsou jen babské tlachy.“

„Kdepak otče,“ bránil se Ondřej. „Můj děd nikdy nelhal a pověsti o zjevení světců, které přivolalo právě svatováclavské kopí v rukou samotného krále, se přece traduje po celé české zemi. Vždyť proč se Otakarův syn Václav vyhnul bitvě s Albrechtem, když obléhal Horu Kutnou. Nepochybně se bál, že bez svatováclavského kopí vítězství nezíská a nechtěl dopadnout jako jeho otec na Moravském poli.“

V tomto ohledu jsem musel dát výmluvnému zbrojnoši za pravdu. Václav toho jména druhý nebyl valným bojovníkem. Samotného mě jeho nerozhodnost hnětla a vím, že i můj otec jako nejvyšší komorník království si na královu bázlivost leckdy stěžoval. A přesto dokázal Václav podivuhodným úradkem božím získat k české koruně ještě i korunu polskou a pro svého syna korunu uherskou. Jak vidno, ne vždy se o politickém úspěchu rozhoduje na bitevním poli a tuto pravdu jsem hned oběma zbrojnošům připomněl. Ale oni, jako námezdní vojáci, přece jen více důvěřovali svým pádným mečům než zákulisním jednáním a trvali na tom, že bez kopí svatého Václava nemá žádný český král příliš mnoho nadějí.

Za takových a podobných debat jsme minuli královské město Kouřim a pokračovali kolem Hor Kutných k Čáslavi. Už z dálky jsme spatřili vznosnou zářivě bílou stavbu sedleckého kláštera s kostelem Panny Marie, odkud přišli na Zbraslav první cisterciáci. Chvíli jsem si pohrával s myšlenkou využít pohostinnosti svých řádových spolubratří a promluvit si s moudrým opatem Heidenrichem, který býval podobně jako zbraslavský opat Konrád rádcem krále Václava Druhého. Ale protože slunce ještě stálo vysoko na obzoru, zavrhl jsem tuto myšlenku a pokračovali jsme dále v jízdě.

Co chvíli jsme nyní potkávali kupecké povozy či koňmi tažené žebříňák s nákladem sena nebo snopů k výmlatu a sami se stávali předmětem zvědavých pohledů. Kam asi míří ta podivná trojice jezdců – mnich a dva zbrojnoši? Pokládali si jistě mnozí z těch, které jsme míjeli, otázku. Vezou snad nějaké poselství nebo jde o nějaké vyjednávače? Sami mí průvodci nevěděli nic o mém poslání a ani se o něj nezajímali. Jak jsem vyrozuměl z jejich řeči, dávali si naši cestu do Olomouce do souvislosti s královou vraždou, ale o nějakém pátrání po vrahovi jim nikdo nic neřekl. To byla pouze věc královny a moje.

Den byl mimořádně teplý a protože už jsem se přestal obávat, že by snad Jindřich Korutanský za námi někoho vyslal, aby nás zadržel, nijak jsem nespěchal a nechtěl zbůhdarma uštvat naše koně. A tak se stalo, že proti původním předpokladům jsme k večeru nedorazili k hradbám Čáslavi, ale soumrak nás zastihl v místech, kde cesta procházela hlubokými bukovými lesy. Když už se takřka zešeřilo, spatřili jsme na palouku stavení zpola kamenné, zpola ještě dřevěné a opodál roubený seník. U studny postával shrbený muž s dlouhými zrzavými vousy, nerudným pohledem a s nápadnou jizvou na čele.

„Hej, člověče,“ zvolal na něj Ondřej, „můžeme u tebe pojíst, opatřit své koně a přenocovat?“ Chlapík po těch slovech rozjasnil tvář, uctivě se uklonil a chraplavým hlasem zvolal: „Jen račte, vzácní pánové. Můj hostinec je vám k dispozici. Nemohu vám sice nabídnout takové pohodlí, na jaké jste dozajista zvyklí, ale snad se dokážete trochu uskromnit a pomůžete chudákovi vydělat nějaký ten grošík.“

Sesedli jsme s koní, Heřman se chopil opratí a vedl koně do stáje, aby je napojil, nakrmil a vyhřebelcoval. Já s Ondřejem jsme vstoupili do velké místnosti, která byla jídelnou a kuchyní zároveň. Nad velkým ohništěm uprostřed místnosti byl na řetězech zavěšen kotel, kolem něhož se motala prostovlasá ženština s dlouhými vlasy barvy špinavé slámy. Napadlo mě, že kdyby se umyla a učesala, byla by možná docela hezká.

„Co vás sem čerti nesou?“ zaskřehotala nevládně na uvítanou, ale sotva to dořekla, přiskočil k ní zbrojnoš Ondřej a svou silnou paží jí chytil pod krkem: „Jak se to opovažuješ takto s námi mluvit?“ Vzápětí ji uštědřil mlaskavý políček, až ji zrudla tvář. „To aby sis pamatovala, ženská, jak se máš chovat, když spatříš kabátec v královských barvách!“ Žena se dala do úpěnlivého jekotu a rázem tu byl hrbáč, který nás pozval dovnitř:

„Snad nebude tak zle, vzácní pánové. Odpusťte, moje žena je jen hloupá nádoba, mluví, jak ji zobák narostl, ale nemyslí to zle. Račte se posadit a ty,“ obrátil se nyní na svoji choť, „cuchto jedna špinavá, koukej pány pořádně pohostit!“

Ukázalo se, že manželka hostinského byla sice špindíra, ale také výtečná kuchařka. Brzy se na stole sešli vaření raci, pečení pstruzi i dozlatova opečená kuřátka. Víno bylo sice trpké, ale mí zbrojnoši dali stejně přednost medovině a já z obavy, aby mi na druhý den příliš neztěžkla

hlava, jsem z hliněného poháru jen usrkával. Hostinský pak odvedl můj už notně unavený ozbrojený doprovod spát na seník, kdežto mě doprovodil do světnice s jednoduchým lůžkem a nízkým trámovým stropem a nechal mi zde zapálenou louč a vědro s vodou. Usnul jsem okamžitě, jak jsem ulehl na režné prostěradlo a přikryl se ovčí houní.

Nevím, jak dlouho jsem spal. Z ničeho nic mne probudilo podivné skřípání. Otevřel jsem oči, ale nic neviděl. Louč už dávno zhasla. Jediné okénko bylo zřejmě zakryto jakousi plachtou. Pak jsem zcela jasně uslyšel praskat dřevěnou podlahu. Kdosi se pomalými kroky blížil k mému lůžku. Snažil jsem se oči přizpůsobit tmě a zazdalo se mi, že skutečně vidím proti sobě obrys něčí postavy. Doslova na poslední chvíli jsem zpozoroval cosi blýskavého.

Postava v temnotě měla zřejmě v ruce zbraň. Bez rozmýšlení jsem se skutálel z lůžka a vzápětí kdosi snad mečem nebo sekyrou udeřil do míst, kde jsem ještě před chvilinkou ležel. Zpozdit se jen o vlásek, bych byl dozajista mrtev. Vyskočil jsem a vyrazil směrem, kterým, jak jsem se alespoň domníval, měly být dveře do světnice. Ale sotva jsem vstal, čísi mocná ruka mě uchopila za límec spodní košile. Už jsem si myslel, že nastala moje poslední hodinka, když tu jsem si vzpomněl na svou dýku visící na koženém řemínku na krku. Rychle jsem ji vytáhl z pochvy a bodl do tmy. Ozval se nelidský výkřik a poté už jen tiché chroptění.

Vyběhl jsem z místnosti do síně, kde jsme večereli, od ještě žhnoucího ohniště zapálil jednu z připravených loučí a vrátil se do světnice. V plápolavém světle jsem ke svému zděšení spatřil na zemi hrbatého hostinského. Chroptěl z posledních sil, v předsmrtné křeči držel v pravé ruce velkou sekyru a ze strašné rány na jeho hrudi vytékala krev. Viděl jsem, že už mu není pomoci. Pokřičoval jsem se a pak alespoň při odchodu z tohoto světa požehnal muži, který se mě pokusil zabít a sám byl přitom zabit.

Proč se chtěl toho strašného činu dopustit? Z vlastní zkušenosti vím, že v zapadlých krajích bývají takové hostince, jejichž majitelé číhají na své hosty, které pak zabijí a okradou. My jsme si při své lehkomyšlnosti takový hostinec zřejmě vybrali. Honem jsem pospíchal ven, abych vyhledal své druhy. Měli štěstí, hrbáč je totiž v seníku zavřel na petlici, zřejmě si byl jist, že se ve své opilosti hned tak nevzbudí a chtěl je zabít až po mně.

Když jsem je budil a naléhal na ně, aby honem vyvedli koně ze stáje, velice se divili, ale poslechli. Onu špinavou ženštinu jsme už nespatriili. Abych alespoň jí alespoň uhradil večeri, položil jsem na lavici v kuchyni několik tří stříbrné groše a pak už jsme ujížděli do tmy. Kdo ví, co si nyní bez muže počne a kdo ví, kolik nevinných pocestných mají oba na svědomí!

„Důstojný otče, máte příliš dobré srdce,“ okomentoval Heřman grošíky položené na lavici. „Ta děvka si nic nezasloužila. Byla to přece past!“ „Milý synu, nezapomeň, že jsem jí zabil manžela, jsem duchovní a nesmím se takových činu dopouštět, nesmí porušovat páté přikázání Božího desatera.“ „Kdybyste ho otče nezabil, už bychom byli všichni mrtví. To je jako ve válce, zabij nebo budeš zabit,“ uklidňoval mě Ondřej.

Přesto jsem odjížděl temnou nocí od onoho proklatého hostince s černým svědomím.

Kdybych tehdy býval tušil, kolikrát ještě budu muset porušit páté přikázání! Pro jistotu jsem však ze svého měšce vzal královnin prsten a navlékl si ho na malíček levé ruky. Přijdu-li někdy příště o váček s penězi, nesmím přijít zároveň o cennost, kterou mi Viola svěřila. Ještě jsem poslepu nahmatal pergamen s jejím doporučením, který jsem skrýval pod kutnou na své hrudi. Byl na svém místě a to mě uklidnilo.

IV.

Bratra Bartoloměje zachrání templářský rytíř

Jeli jsme mlčky lesem až do rozednění. Teprve za denního světla se oba mí strážci znovu rozpovídali a musím říci, že po té, co jsem v sebeobraně zabil hostinského a zachránil tím život jak sobě, tak zřejmě i jim, hleděli na mne s větší úctou.

„Důstojný otče, kde jste se naučil tak vládnout dýkou? Vždyť osoby duchovního stavu se zbraněmi příliš do styku nepřicházejí,“ ozval se za mými zády Ondřej. Cuknutím opratí jsem zpomalil svého koně, zařadil se zbrojnoši po bok a jal se vysvětlovat: „Milý synu, nebýval jsem vždy určen pro duchovní dráhu. Ve svém jinošství jsem toužil být rytířem a pod vedením zkušených válečníků se pilně cvičil pro boj i turnajová klání. Umím zacházet nejen s dýkou, ale i s mečem, kopím či dřevcem. Se samostřilem bych dokázal zasáhnout třeba,“ teď jsem přerušil své hříšné vychloubání, rozhlédl se a dodal, „třeba támhle tu šišku na té vysoké jedli u cesty.“

Heřman se usmál, sňal vlastní samostříl ze svých zad a s poťouchlým pohledem mi ho podal: „Důstojnosti, ukažte!“ Říkává se, že pýcha je matkou hříchu, ale na to jsem teď ani nevzpomenul. Plný dychtivosti se předvést před zvědavými diváky, kteří jistojistě můj výkon ocení, jsem popadl samostříl, vzal si šíp, vložil ho do drážky, napjal tětivu, zamířil na jedlovou šišku a bác, vskutku se po přesném zásahu poroučela k zemi. Oba zbrojnoši obdivně zavýskali.

„Není vám líto, že nemůžete prokázat své dovednosti v boji?“ zeptal se Ondřej. Pokývnul jsem hlavou a rozšafně odvětil: „Líto? Proč? Vždyť zřejmě boží vůle mi uchystala tento osud, toto poslání sloužit Nejvyššímu. Ostatně ne nadarmo se říká Omnia non pariter rerum sunt omnibus.“ „Promiňte nevzdělančům. Nejsme v latinském jazyce honění,“ ozval se Heřman. „Tak tedy česky – Nebývá každá věc stejně vhodná pro všechny lidi. Tak jako vám nebylo dopřáno sloužit bohu jinak než svou zbraní, byl jsem já osudem vybrán a povolán k tomu stát se knězem.“

Po těchto mých slovech oba mí průvodci zmlkli. Zřejmě byli z toho všeho, co spatřili a slyšeli, poněkud zmateni. Za vážného mlčení jsme projeli otevřenou branou královského města Časlavi. Překvapilo mě, jaký zájem vyvolal náš příjezd. Všichni řemeslníci, ať už kováři, hrnčíři, truhláři, sedláři či platněři nechávali práce a vycházeli z podloubí svých nepříliš výstavných domů, aby pozorovali trojici zřejmě po jejich soudu významných jezdců. Jen na lešení obklopujícího rozestavěný farní kostel svatého Petra a Pavla neustalo bouchání kamenických kladívek.

Na rynku nás zastavilo několik přísně se tvářících chlapíků v drátěných košilích a vyzbrojených sudlicemi. Oba mí zbrojnoši okamžitě sáhli po mečích, ale jeden z těch mužů, kteří nás zastavili, se před námi uctivě uklonil a promluvil: „Ctění pánové, nevím, kdo jste, ale poznávám královské barvy a proto vás prosím, abyste mne doprovodili na radnici k našemu purkmistrovi. O vaše koně se postaráme.“

Jen neochotně jsme sesedli, ale nikdo z nás tří nestál o hloupou šarvátku v ulicích města, která by se nám nemusela vyplatit. Vždyť tihle zřejmě městští biřici se k nám chovali slušně a zřejmě jen plnili purkmistrovo nařízení. V radničním mázhauzu nás uvítal břichatý mužík se zlatým řetězem na krku. Na baculaté ruměné tváři měl velice vážný až ustaraný výraz:

„Důstojný otče, vážení páni, včera navečer jsem se dozvěděl, že byl v Olomouci zavražděn Jeho Milost Václav Třetí, král český a polský. Když mi oznámili, že do našeho města přibyli rytíři v barvách panovníka doprovázející řádového bratra cisterciáka, patrně významného posla, nařídil jsem biřicům, aby vás okamžitě přivedli ke mně na radnici. Jistě mi nesete nějaké vážné sdělení.“

Tak vida, zpráva o králově smrti se už šíří po celé zemi. Pokýval jsem hlavou a s očima upřenýma na břicháče se zlatým řetězem jsem co nejdůstojněji odpověděl: „Ctný pane...“

odmlčel jsem se a mužík mi honem napověděl: „Matěj z Hájku, purkmistr královského města Čáslavi, prosím.“ „Pane purkmistře, nemám pro vás žádné sdělení. Jedu sice do Olomouce na příkaz královny Violy, ale důvod své cesty vám prozradit nemohu.“ „Alespoň mi prozradte,“ žadonil mužík, „kdo bude nyní králem země české?“ „Vlády se zatím ujal manžel nejstarší Václavovy sestry Anny korutanský vévoda Jindřich. Ale zda a kdy bude korunován, o tom musí teprve rozhodnout sněm českých pánů,“ přiznal jsem purkmistrovi popravdě.

Mužík si spokojeně zamnul rukama: „Nu alespoň že tak. Mohu vás, vážení páni, pozvat na svou várku piva a nějakou tu klobásku?“ Mí zbrojnoši, kterým zřejmě od včerejší večere už pořádně vyhládlo, nečekali na mé svolení a hned ochotně začali purkmistra chválit a o překot projevovali zájem o jeho pivo. Nakonec jsem neodolal ani já, byť, jak musím přiznat, pivo nebylo valné, zato lahodné klobásky zajídané čerstvým měkkým chlebem to zcela vynahradili. Z radnice jsem se vymotali až k polednímu a Ondřej s Heřmanem byly notně rozjařeni. Říkali purkmistrovi „mistře Matěji“ a ta jeho kramářská duše si to od těch nevzdělaných hromotluků nechala líbit. Marně jsem je napomínal, aby vážili slova a ctili purkmistrovský úřad královského města Čáslavi.

Když už jsme opouštěli město, postavila se nám do cesty jakási prošedivělá cikánská ženština a nedala jinak, než že nám budě věštit budoucnost z ruky. Zbrojnoši hned sesedali z koní a ochotně jí nastavovali svoje mohutné tlapy. Cikánka se jim nejdříve jednomu po druhém podívala do očí a vážným hlasem pravila: „Nic vám neřeknu. Ve vašich očích, velkomožní páni, je tma a tma je smrt.“ „Možná tvoje smrt, babo,“ zasmál se Heřman a znovu se vyhoupl do sedla. Ale stará Cikánka se neměla k odchodu. Zahleděla se na mne a poručila mi: „Teď ty, mnichu! Ukaž mi svou dlaň!“ Překvapilo mě to, zatímco mým druhům se na ruku nepodívala, má ruka jí zajímala. Že by cosi vyčetla z mých očí? Nastavil jsem jí tedy dlaň, žena si prohlížela a dlouho mlčela.

„Divná dlaň na kněze,“ řekla nakonec. „Máš dlouhou, byť místy přerušovanou čáru života. A na Venušíně pahorku kříž. To znamená tělesnou lásku. Ty buď miluješ nebo se teprve zamiluješ, mnichu. Výrazná je smyčka Saturnu, což znamená, že budeš vystaven mnohému nebezpečství a staneš se účasten na hrátkách mocných tohoto světa. Pozor, mnichu, mnohokrát ti půjde o život, ale štěstí bude stát při tobě, byť mnohé budeš muset vytrpět.“

Odmlčela se. „Babské žvásty,“ pomyslel jsem si, ale neřekl to nahlas. Za to jsem sáhl do své mošny, abych dal stařeně grošík, ale ona ho k mému nemalému překvapení odmítla. „Od tebe nesmím nic vzít. Jsi poznamenaný.“ „Alespoň ti požehnám,“ nedal jsem se odbýt. „Ne. Jeď raději. Ty budeš dotýkaný ďáblem a nemáš právo žehnat!“ „Jak chceš, babo!“ Rozhořčeně jsem se vyhoupl na svého koně, stiskl ho koleny a ani se neotočil. „Hodně štěstí, mnichu. Budeš ho potřebovat,“ volala cikánka za mnou.

„Je to stará čarodějnice. Ještě nás mohla uhranout,“ stěžoval si Ondřej, když už jsme byli dávno za hradbami Čáslavi. „Ale nechtěla peníze. To je divné,“ mudroval jsem. „Otče, neznáte tyhle podvodnice,“ ozval se Heřman. „Naoko nechce peníze a kdo ví, zda se už na cestě nečihají její kumpáni, aby nás o groše pěkně obrali.“ Po těch slovech potěžkal svůj meč. „Ale jen ať si něco zkusí. Však bychom jim dali na pamětnou.“ „S tou tmou v našich očích mě dost popudila. Měli jsme jí za to spráskat!“ Vykřikoval Ondřej. „Ale přátelé,“ napomínal jsem zbrojnoše. „Snad byste nedali na nějaké čary cikánské vědmy.“ „Čáry nečáry, docela mě ta její slova leží v hlavě,“ postěžoval si Heřman. „Kdo ví, co tím myslela a proč věštila jenom vám,“ rozumoval nahlas. „Co když na jejích slovech přece jen něco bude a nás čeká záhuba a smrt?“

Tak a podobně jsme se bavili a cesta nám zvolna ubíhala. Už jsem neměl z jízdy v koňském sedle takové uspokojení jako včera. Zvolna mě začal pobolívat neustálým natřásáním odřený zadek a docela bych býval uvítal, kdybychom na chvíli zastavili a svlazili se v nějaké říčce či potoku. Ale mí společníci byli neúnavní a já nehodlal před nimi projevoval nějakou slabost či změkčilost. K večeru jsem to už nevydržel a u jednoho potůčku vyzval Ondřeje a Heřmana ať

jedou napřed, že si musím cosi upravit na koňském postroji. Oba zbrojnoši projevili sice značnou horlivost a chtěli mi sami pomoci, ale já je odehnal, sesedl z koně a díval se, jak mizí mezi stromy. Konečně jsem osaměl na sluncem prozářeném palouku a pospíchal k potůčku zurčícímu mezi balvany. Vyhlédl jsem si místo, kde se potok trochu rozšiřoval a vytvářel malou tůňku. V mžiku jsem si vykasal sutanu, přidržel a namočil své trpící pozadí. Voda byla příjemně chladivá a mě se slastně ulevilo. Nechci se rouhat, ale zdálo se mi, že takřka slyším andělské kůry. Ve skutečnosti to však byl jen bzukot lesních včel.

Byl bych v této ryze intimní poloze vydržel ještě chvíli, kdybych najednou neuslyšel kdesi zepředu, ve směru, kudy pokračovali v jízdě mí průvodci, divoký křik. Rychle jsem se vymrštil z potoka, stáhl sutanu a vyhoupl se do sedla svého koně. Hlavou mi prolétla myšlenka na to, co se mým zbrojnošům stalo. Zakrátko jsem se to měl dozvědět. Spatřil jsem ležet na cestě Heřmana a z prsou mu trčel opeřený šíp. Jediný pohled mi stačil ke zjištění, že je mrtev.

O kus dál stál na zemi Ondřej a oháněl se mečem proti hloučku otrhanců, kteří na něj doráželi kopími, sudlicemi a sekyrami. Pobídl jsem koně ke cvalu a vyrazil proti nim. Na poslední chvíli uskočili a jeden z nich se po mně ohnal kopím tak, že málem zranil mého oře. Vytáhl jsem dýku, která mi včera v noci zachránila život. Ale tentokrát bylo zřejmé, že s ní příliš nepořídím. Seskočil jsem proto s koně a hmátl po meči, jenž měl mrtvý Heřman dosud v pochvě u boku. Leč v tu chvíli to využili hned tři lapkové a vrhli se na mně. Stačil jsem jen ustupovat a šermovat proti nim svojí dýkou. Ondřej zatím jednoho ze svých soupeřů zranil, jenže tím jen ještě víc popudil ostatní darebáky k dalším zuřivým výpadům.

„Co se tady stalo?“ Křikl jsem na Ondřeje, uhýbaje před ranami útočnicků. „Přepadli nás ze zálohy! Heřmana zasáhli šípem a mě strhli z koně!“ Rozčileně mi odpověděl mávaje svým mečem. Bylo na něm vidět, že odolává těm otrhancům, jichž bylo dobře deset, z posledních sil.

„Přepadli jste královského posla. Za to budete viset!“ Zařval jsem na lapky a doufal, že se po takových slovech zaleknou. Dočkal jsem se však od nich pravého opaku. Jen se výsměšně zařehtali. „Takový provaz nemáš, mnichu, který by nás na šibenici vytáhl!“ posmíval se chlapík s černým plnovousem a pomačkaným kloboukem na hlavě a znovu se po mě rozmáchl velikou sekyrou. Tak tak jsem stačil uskočit, ale bylo zřejmé, že napodruhé takové štěstí mít nemusím. Však se vousáč znovu rozmáchl svým strašným nástrojem. Už jsem myslel, že nastala moje poslední hodinka a v duchu se začal modlit. Ale v tom se lapka se sekyrou podivně zkroutil a z páchnoucích úst mu vytryskl pramínek krve. Když padl na zem, spatřil jsem, jak mu ze zad trčí šíp. Ostatní lupiči se rozhlíželi, kdo byl tím neznámým střelcem, leč v zápětí upadl na zem další z nich.

To už jsem uslyšel rychlý dusot koně a lesním mlázím se k nám blížil rytíř v bílém plášti s červeným křížem. Templář! Na zádech měl kuši, z níž zastřelil dva z darebáků, a teď třimal v ruce meč. „Ve jménu Páně, táhněte do pekel, lotřici,“ volal z plných plic. V mžiku dorazil k hloučku otrhanců dorážejících na Ondřeje a jednoho z útočnicků srazil pádnou ránou mečem. Můj zbrojnoš z nečekané pomoci pookřál a sám probodl dalšího lapku. V zápětí však klesl k zemi. Další z té povedené ďábelské cházky mu totiž zezadu zasadil hroznou ránu sekyrou do krku tak, že mu málem oddělil hlavu od trupu. Stará cikánka nelhala. Oba moji průvodci byli mrtvi ještě v týž den, kdy spatřila v jejich očích smrt. Rychle jsem se přežehnal křížem, když v tom okamžiku se mi zatmělo před očima a ztratil jsem vědomí.

Nevím, za jak dlouho dobu jsem se probral. Když jsem konečně nabyl vědomí, uviděl jsem před sebou obličej asi pětadvacetiletého muže s výraznou hranatou bradou a hladce oholenými tvářemi. Měl krátce zastřížené slámové světlé vlasy a jeho oči byly barvy ocelové šedi. A tyto šedé oči si mě nyní zkoumavě prohlížely.

„No tak, seber se, bratře,“ řekl mi templář, který se nade mnou skláněl.

„Kde jsou ti lapkové?“

„Vzali do zaječích, jakmile jsem se objevil. Tihle lesní lotřící nevyunikají zvláštní statečnosti. Umí jen přepadávat ze zálohy a využívat početní převahy. Pokud však jsou sami napadeni, raději honem utečou.“

Pomalou jsem zkoušel všechny své údy, zda-li mi žádný neschází nebo nedošel nějaké újmy. Ale zřejmě až na pořádnou ránu do hlavy jsem byl v pořádku. Opatrně jsem vstal. „Vidím, že jsi zdrav, bratře cisterciáku.“ „Jsem bratr Bartoloměj ze zbraslavského kláštera Aula regia, zpovědník české královny Violy. Z celého srdce ti, bratře templáři, děkuji za záchranu.“

Natáhl jsem k němu svou pravici a neznámý templář ji stiskl. Měl pevnou suchou ruku, která, jak jsem sám ocenil, uměla držet meč a pádně s ním vládnout.

„Prozradíš mi, bratře, komu vlastně vděčím za svůj život.“

„Jsem Jan, bratr Řádu chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu, a zcela náhodou jsem projížděl kolem.“

„Víc mi o sobě neřekneš?“ zeptal jsem se zvědavě. Přece jen jsem toužil trochu více poznat svého zachránce.

„Není co, bratře Bartoloměji. Vždyť i ty máš jistě své tajemství.“

Přikývl jsem. „Jedu z jistým posláním do Olomouce. Je ti známo, že tam byl před několika dny zavražděn český a polský král Václav toho jména třetí.“

„Ano. Slyšel jsem o té strašné události. Vždyť právě jedu z Olomouce.“

„Proč tak sám?“

„My, chudí rytíři, jsme často nuceni cestovat zcela osaměle. Řekněme, že i já mám jisté posláním.“ Znovu odpověděl vyhýbavě a já nechtěl dále naléhat.

Společně jsme pak pochovali oba mé druhy Ondřeje a Heřmana i čtyři zabitě lapky. Ale zatímco hroby královských zbrojnošů jsme označili dvěma větvemi svázanými do podoby kříže a poklekli před nimi ke společné modlitbě, zbojníky jsme jen zahrnuli hlínou, aby se jejich těla nestala kořistí divé zvěře.

„Bratře Bartoloměji, vezmi si na další cestu meč jednoho ze svých zbrojnošů,“ vyzval mě templář při loučení. „Zdejší lesy nebyvají bezpečné. Víím to, protože jeden z hradů nedaleko odtud patřival mému otci.“

„Pocházíš tedy stejně jako já z významného českého rodu?“ Nedalo mi, abych templáři Janovi znovu nepoložil dotěrnou otázku.

Usmál se a vyhoupl se do sedla svého koně. „Věz, že v mých žilách klokotá i krev královská,“ zvolal na mne. „Bůh provázej tvé kroky, bratře Bartoloměji.“ A už jsem slyšel jen vzdalující se dusot kopyt.

Templář Jan mě zanechal v podivném rozpoložení. Nešla mi z hlavy jeho slova o královské krvi a o tom, že jeho otci patřival jeden z nedalekých hradů. Ale který? Snad pernštejnský Zubštejn nebo Dalečín či Svojanov? Rychmburk už je přece daleko za mnou. A královská krev? Setkal jsem se snad s nějakým přemyslovským levobočkem? Král Václav Druhý, otec nedávno zavražděného panovníka, býval prý velmi náruživý a zdaleka mu nestačila jen jeho první nebožka žena Guta, natož polská Richenza, kterou si bral jako mladičké děvčátko. Jenže jak mohu takhle uvažovat o zakladateli a dobrodinci našeho kláštera a vyčítat mu náklonnost k něžnému pohlaví? Vždyť všichni jsme hříšné nádoby a nemusel jsem já sám nedávno porušit jeho z příkázání Božího desatera? Ostatně kdo ví, jak to templář Jan s tou královskou krví myslel.

Ještě než jsem se vyhoupl do sedla svého koně, nahmatal jsem mošnu pod svou kutnou. Váček s groši byl na svém místě, nic se mi zřejmě neztratilo. Ale pak jsem si vzpomněl na průvodní listinu královny Violy ukrytou na své hrudi. Čekal jsem, že bude na svém místě, jenže nebyla. V první chvíli mě napadlo, že jsem složený a královninou pečeti opatřený pergamen v zápalu boje vytrousil. Vrátil jsem se na místo, kde jsme se utkali s lapky, ale marně jsem se rozhlížel v mechu a napadaném jehličí. Kromě sekyry a kopí, zřejmě odhozených prchajícími lotry, jsem nic nenašel.

Kde jsem jen mohl listinu ztratit? A nevzal mi ji náhodou ten templář, když jsem omdlel? Ale proč by to dělal? K čemu by mu byla? Byl jsem v rozpacích a nevěděl, co si počít. Vždyť čím se prokážu olomouckému biskupovi? Jak dokážu, že mě posílá královna? Podíval jsem se na malíček své levé ruky. Královnin prsten na něm stále byl. Snad mi pomůže. S těmito slovy jsem přivolal oba koně mrtvých zbrojnošů, které jsem se rozhodl ponechat v nejbližším hostinci. Doufal jsem, že narazím na příjemnějšího a méně nebezpečného hostinského než minulou noc. Snad mu oba koně prodám. Co bych s nimi jinak dělal?!

Jel jsem pomalu, pečlivě jsem se rozhlížel, hladil jílec meče mrtvého Heřmana v obavě, zda někdy nečíhají nějací další lapkové a na ztracenou listinu jsem už takřka zapomněl. V duchu jsem modlil a prosil Boha, aby mě šťastně vyvedl z temného světa vražedných nástrah, z divokých, jen obtížně prostupných lesů, v nichž našli svůj domov zaprodanci ďábla. Včera jsem byl nucen zabít, dnes jsem přišel o dva královské zbrojnoše, s nimiž jsem se ledva stačil seznámit. Už nikdy si s nimi nepopovídám o zázračném kopí svatého knížete Václava! Snad je to všechno jen zlý sen, z něhož jedno ráno procitnu. Jenže sen to nebyl a ledová ruka obav sevřela mé srdce...

V.

Bratr Bartoloměj se setkává s údajně mrtvým Konrádem z Botenštejna

Královské město Olomouc, někdy sídlo úředních knížat, nyní sídlo biskupovo, mě uvítalo třemi šibenicemi na pahorku před hradbami. Visely na nich už polorozpadlé a ošklivé páchnoucí mrtvoly, kolem nichž se vznášela hejna much. Šaty, do něhož byly kdysi oblečeny se dávno změnilly ve vybledlé cáry a místo tváří se na mne zubily takřka obnažené lebky se zbytky vlasů. Přezehnal jsem se křížem a vjel do městské brány sledován nedůvěřivým pohledem biřice.

„Kde si mohu umýt ruce a opláchnout tvář po dlouhé cestě, dobrý muži?“ zeptal jsem se chlapíka se slaměným kloboukem, který před sebou hnal dvě vyhublé kravky. Oslovený pohlédl na mnou cisterciáckou kutnu a odpověděl: „V hostinci U zlatého kohouta, máte-li na to, otče! Ale vy asi nebudete obyčejný žebravý mnich, jakých se tady potlouká spousta, ale soudě podle vašeho koně nejspíš nějaký zazobaný prelát, že?“ „To jsou tady všichni tak zvědaví?“ odbyl jsem sedláka a rozhlížel se po vývěsním štítu uvedené hospody. A vskutku, zakrátko jsem spatřil vytepané domovní znamení ze žlutého lesklého kovu, snad mědi, se siluetou ptáka s mohutným ocasem. Pravda, do podoby kohouta mělo sice daleko, ale hluk a křik, který se odtud ozýval, prozrazoval, že se do zajista jedná o dobře zavedený hostinec. Uvázal jsem koně k dřevěnému zábradlí a vstoupil do síně, kde kolem dlouhého stolu sedělo na lavicích asi deset zámožně vypadajících měšťanů a o něčem se zuřivě přeli.

Dřepkl jsem si do kouta, přivolal hostinského, položil před něj stříbrný groš a požádal ho konvici dobrého vína a také o to, aby se jeho čeledín postaral o mého koně. Podíval se na minci a ušklíbl se: „Přidejte, důstojnosti!“ Vylovil jsem z váčku další groš, hostinský oba sebral a zmizel. „To víte, od té doby, co tady záhadně umírají králové, je u nás draho.“ Ozval se jeden z nedaleko sedících měšťanů. „Jsem Šimon koželuh,“ představil se. „A vy, důstojnosti? Cestujete z daleka?“ „Ba, z daleka. Až ze zbraslavského kláštera Aula regia založeného králem Václavem Druhým. Jsem bratr Bartoloměj z řádu cisterciáků.“ „Nač máte ten meč? Mniši obvykle se zbraněmi nechodívají.“ Zvědavě dotíral koželuh. To už se na mne

se zájmem upíraly oči všech jeho spolustolovníků. Nalil jsem si do poháru víno z konvice, kterou mezitím hostinský přinesl, pomalu se napil a odpověděl: „Lapkové mne přepadli a zabili dva mé zbrojnoše. Bůh jim buď milostiv. Pro jistotu jsem si vzal meč jednoho z nich.“ „Ba, cesty z Čech na Moravu nebývají teď bezpečné. Všeljiká čertovská cháaska se teď toulá po lesích. Není divu, že ani nám pak obchody nejdou,“ rozumoval další z měšťanů.

„Kdo ví, co teprve nyní nastane, když nemáme krále,“ ozval se znovu koželuh Šimon.

„Kdejaký lotras se přestane bát trestu a dá se na cestu hříchu. Však vzpomeňte, jak to na Moravě vypadalo, když král Otakar bídně zahynul v boji s Habsburkem Rudolfem!“ „Co ty můžeš vzpomínat, jsi ještě mladý,“ okřikl ho hostinský. „Raději se zeptejme tady mnicha cisterciáka, který sem přijel z Prahy, kdo teď usedne na královský trůn.“ „Když jsme se vypravoval na cestu, už se králův švagr korutanský vévoda Jindřich prohlásil králem,“ odpověděl jsem. „Ale teď záleží na tom, zda ho sněm českých pánů opravdu zvolí,“ dodával další z měšťanů, který, jak jsem z řeči vyrozuměl, byl kupec Jíra.

V podobném duchu debata u dlouhého stolu v hostinci U zlatého kohouta pokračovala. Po chvíli, kdy se mi zdálo, že už jsem získal dostatečnou důvěru besedníků, zeptal jsem se na vraždu krále Václava. „Prý ho zabil nějaký Konrád z Botenštejna,“ dodal jsem nesměle. „Povídali, že mu hráli,“ zavrčel koželuh. „Na někoho tu vraždu hodit museli. Ten rytíř z Botenštejna měl prostě smůlu, že se ve špatné chvíli objevil na špatném místě. A navíc prý z místa činu v domě kapitulního děkana Bohuslava zvedl zakrvácenou odhozenou dýku. Taková neopatrnost! Šternberkovy strážce, jak ho spatřily, na místě ho ubily. Propíchaly ho jako síto. Kdo ví, jestli v té vraždě krále neměl spíš prsty pan Albert z Šternberka. Vždyť mu tady patří kde co a v zástavě má i celý olomoucký hrad. To víte, třeba se mu ho nechtělo vracet a tak udělal s tím královským mládencečkem krátký proces.“ „Vedeš nebezpečné řeči, Šimone,“ okřikl ho Jíra. „To by se ti nemuselo vyplatit. Věz, že biskupovi biřici stále prohledávají Olomouc a hledají spiklence.“ „Baže to bylo spiknutí,“ přisadil si hostinský. „Však v zadní komoře mého hostince hrálo večer před vraždou několik pánů v kostky o to, kdo krále zabije. Vyhrál to pan Holen z Vildštejna...“

Až jsem se lekl, když jsem uslyšel to jméno. Holen z Vildštejna patřil stejně jako koželuhem zmiňovaný Albert ze Šternberka k starým přátelům mého otce. Ti že by měli něco společného s vraždou krále? S mladým panovníkem přece přijelo do Olomouce celé české vojsko a zde také mělo počkat na posily. Že páni a rytíři asi hodně popíjeli a hráli v kostky, o tom jsem nepochyboval. Ale že by hráli v kostky o králův život? To se mi zdálo poněkud přitažené za vlasy. Proč by to dělali? Proč by jim měl mladý Václav vadit. Ale hostinský měl hned po ruce odpověď: „Snad to měla být pomsta ještě za pana Závíše z Falkenštejna, kterého dal ještě předcházející král před šestnácti lety popravit.“

Také vyřčení tohoto jména mne zaskočilo. Vždyť Závíš, byť jsem ho nikdy nespátřil, byl můj vzdálený příbuzný. Když jeho bratři, páni z Krumlova, tehdy po jeho nenadálém zajetí pozvedli zbraň proti královskému majestátu, můj otec je nepodpořil a přidržel se panovníka. Však Václav Druhý ocenil tuto věrnost úřadem nejvyššího komorníka. Ale proč by právě pan z Vildštejna měl mstít Závíše a to ještě na synovi Václava Druhého, mi nebylo jasné. Zarázil jsem proto proud řeči výmluvného hostinského a rázně ho usadil: „To jsou jen báchorky. Kostí Závíše z Falkenštejna dávno tlí ve vyšebrodském klášteře mých řádových bratří. Král Václav Druhý blahé paměti zase sní věčný sen v našem klášteře Aula regia. Smrt je usmířila a k nějaké opožděné pomstě není důvod.“

„Jen jestli, otče cisterciáku,“ oponoval hostinský. „Nosil jsem pánům víno. Však ho vypili víc, než bývá zdrávo. A jejich řeči se vesměs točili kolem té staré popravy pod hradem Vroburg, jenž nazývají také Hluboká.“ Odmítavě jsem zavrtěl hlavou. Takovému motivu vraždy jsem prostě nemohl věřit a navíc pan Holen mi připadal k takovému úkolu příliš starý. Jako vraha krále bych si představoval nějakého mladého rytíře, rychlého a obratného, kterého

nic nezastaví. Ale dýchavičný a na bolesti kloubů si neustále stěžující Vildštejn jako atentátník? Kdepak! To byl zjevný nesmysl.

Jenže než jsem stačil své úvahy hostinského vyložit, vrátil se do hostince houf ozbrojenců a svými sudlicemi a kopími začali převracet stoly a lavice. Zjevně to vypadlo, že přicházejí někoho z nás zatknout. Ohlédl jsem se po Šimonovi, který přece měl nejodvážnější řeči, ale vůdce zbrojnošů, podsaditý muž s dlouhými šedivými vlasy, navlečený do drátěné košile, namířil své kopí přímo na mne. „Hybaj s námi, mnichu. Jsi zajatcem Jeho biskupské eminence!“

V první chvíli se ve mne probudil rytíř a chtěl jsem sáhnout po meči. Ale pak jsem si uvědomil, že proti přesile zbrojnošů nemám ani nejmenší šanci. Pokorně jsem vstal a nechal se vyvést z hostince. V duchu jsem doufal, že se celá záležitost brzy vysvětlí. Jenom jsem zalitoval, že jsem přišel o průvodní list královny Violy. Ten by mi jistě v této chvíli pomohl. Ale kdo ví, kde ten pergamen skončil? Zda jsem ztratil v zápalu boje, nebo zda mi z neznámých důvodů zcizil můj zachránce templář Jan.

Teprve na ulici mi zbrojnoši odebrali Heřmanův meč, avšak moji dýku, skrytou pod kutnou, nenašli. Skutečnost, že mě nespoutali a kromě několika štulců uštědřených násadami kopí se ke mně chovali vcelku slušně, byla vcelku povzbudivá. Předpokládal jsem, že mě převedou před některého z úředníků biskupského dvora nebo dokonce před samotného biskupa Jana z Valdštejna. Vždyť jsem přece byl jako zpovědník královny Violy důležitou osobou. Nehledě už na to, že můj otec zastával úřad nejvyššího komorníka království.

Zatím jsme kráčeli ulicí vzhůru do kopce směrem k hradu, jemuž dominoval kostel svatého Václava a mohutná okrouhlá věž. Napadlo mne, že konečně snad uvidím i dům kapitulního děkana, kde byl král Václav Třetí v den svatého Dominika zákeřně zavražděn. Snad na vlastní oči spatřím místo, kde došlo k tomu hroznému mordu.

S těmito myšlenkami jsem v průvodu biřiců prošel hradní branou. Hned za ní mě však uchopily několikrát silné ruce a vtáhly mne do temné chodby neosvětlené ani jediným okénkem. Zbrojnoši, kteří mě vláčeli, však postupovali tmou zřejmě po paměti. Nejdříve jsem klopýtl po několika sestupujících schodech a ucítil pach plísně a vlhka vystupující z hlubin sklepení. Pak kdosi, komu jsem neviděl do tváře, odemkl dveře a já se ocitl v jakési kobce. Čísi ruce se mnou smýkli dovnitř, někdo mě nakopl, až jsem upadl, naštěstí do slámy nastlané na kamenné podlaze. Pak se za mnou dveře s mohutným bouchnutím zavřely.

Chvilí jsem zůstal ležet a snažil se vzpamatovat z otřesu, který mi způsobilo nenadálé uvěznění. „Bud' vítán v předpekli, člověče,“ ozval se nade mnou německy hluboký mužský hlas. Udiveně jsem se na podlaze posadil, pohlédl vzhůru a ve slabém světle, které vrhalo malé zamřížované okénko kdesi vysoko nahoře, spatřil vousatého a dobře stavěného muže oděného jen v nohavících a špinavé, kdysi nepochybně bílé košili.

„Kdo jste?“ Zeptal jsem se ho. „Rytíř Konrád z Botenštejna, ještě nedávno tělesný strážce krále českého a polského a markraběte moravského Václava Třetího,“ odpověděl obřadně. „Ale vždyť vy máte být přece mrtvý!“ vykřikl jsem překvapeně. „Sám nejvyšší purkrabí Hynek Berka z Dubé napsal ve svém listu, že jste zavraždil krále a strážce vás na místě ubily!“ „Lež, samá lež!“ „Koho to tedy zabili?“ dotíral jsem zvědavě na svého spoluvězně. „Ach,“ rytíř si po tomto povzdechu přiložil dlaně k obličejí a zdálo se mi, že se snaží přemoci zoufalý pláč. „Aby mohli zakrýt svůj zločin, zavraždili mého chudáka bratra, Martina z Botenštejna, a vraždu krále hodili na mne.“

„Kdo? Kdo měl zájem na králově smrti?“ dotíral jsem na rytíře Konráda. S hlubokým povzdechem usedl vedle mne. „To kdybych věděl, abych se mohl hájit. Jenže už je zřejmě pozdě.“ „Proč pozdě?“ „Až mě budou vyslyšet na mučidlech, dozajista doznám, že jsem ukřižoval i Ježíše Krista a podepsal smlouvu se samotným ďáblem. Na skřipci se přizná každý!“ „Ale proč vás budou mučit, pane z Botenštejna?“ „Protože potřebují viníka. Ty, mnichu, budeš zřejmě dalším vrahem a mým údajným spoluspiklencem.“ Zdálo se mi, že rytíř

poněkud nevhodně žertuje. „Nesmysl. V době vraždy jsem byl v králově pražském sídle!“ „A troufneš si to zopakovat i na skřipci?“ zeptal se rytíř Konrád, aniž ode mne čekal jakoukoliv odpověď.

Ted' jsem hořce zalitoval nešťastné ztráty královnina pergamenu a doufal, že alespoň její prsten mi v mé zoufalé situaci pomůže. Botenštejn má nepochybně pravdu. Nikdy jsem dosud neviděl hrozná mučení doprovázející výslechy podezřelých, byl jsem však přesvědčen, že bych jen kvůli tomu, abych se vyhnul příšerné bolesti, přiznal cokoliv. Snad se do té doby setkám s někým, kdo mně zná. Snad je dosud v Olomouci můj otec či bratr, snad je zde dosud královský podkomoří Raimund z Lichtenburka či některý z českých pánů, kteří mě znají z mých jinošských let. Poklekl jsem do slámy a jal jsem se nahlas modlit. Pevně jsem doufal, že Bůh vyslyší mé úpěnlivé prosby a nějakým způsobem mi v mé zoufalé situaci pomůže.

„Vzhledni, ó Pane, okem milostivým na mne, rač mě milostí svou posilniti, abych pevně přestál tyto nelehké zkoušky, jimiž si mne ve své nevyzpytatelné moudrosti ráčil vystaviti...“ Botenštejn sice nerozuměl mé latině, ale přidal se se svou němčinou. Nevím, jak dlouho jsme tam tak klečeli, když tu se dveře s prudkým trhnutím otevřeli a kdosi položil na zem džbán a dva krajíce chleba.

Rytíř se rázem přestal modlit, vzal jeden z krajíců a hladově se do něj zakousl. „Vsadili mne sem už před čtyřmi dny a pořádně mi vyhládlo,“ vysvětloval na svou omluvu. Já se však nepřestával modlit a svého krajíce se ani nedotkl. V klášteře jsme se často postili a tak mi hladovění nedělalo potíže. Klidně bych podstoupil i několik dní jen o chlebu a vodě. Ale z výslechu útrpným právem jsem měl strach. Nakonec jsem se schoulil na vlhkou slámu, zavřel oči, slyšel a cítil, jak Botenštejn s živočišnou upřímností vykonává tělesnou potřebu, ale nijak mi to nevadilo. Za to mnou prostupovala zoufalá hrůza z toho, co přijde. Hrdlo jsem měl stažené jak ve smyčce, srdce mi bláznivě tlouklo a duše se naplňovala děsem.

VI.

Bratr Bartoloměj hledá vraha s pomocí tajemného hvězdopravce

Probudil mne proud studené vody, který na mne vychrstl ze džberu jeden z biřiců. Rytíř z Botenštejna ještě hlasitě chrápal na slámě, ale mne, celého zmáčeného, už kamsi vlekli dva pochechtávající se zbrojnoši v kožených kabátcích. „Jestlipak víš, mnichu, proč jsem tě polil?“ šklebil se první z nich. „To abys tolik nesmrđel, víš? Jsi totiž podělaný strachy!“ A zasmál se, jakoby se mu povedl nějaký mimořádný vtip. Jako šlechtice mne jeho chování krutě uráželo, ale jako řádový bratr jsem je přijímal s odevzdaností a trpělivostí. „Děj se vůle Páně,“ říkal jsem si v duchu, málem už smířen z představou, že budu obviněn z vraždy krále Václava Třetího.

Temná chodba ústila do veliké síně jasně ozářené ohněm z kovářské výhně a černými pochodněmi zasunutými do kovových konzol v hrubých kamenných zdech. Mihotající plameny vytvářely pohyblivé stíny na klenbách, podivných kladkostrojích s řetězy zavěšenými od stropu a dřevěnými žebříky. Pod velkým vyřezávaným krucifixem seděl za vysokým stolem vyzáblý kněz ve špinavé sutaně a s jakoby pomačkaným obličejem spíše připomínajícím ďábla než božího sluhu. Cosi pomalu psal na pergamenový list a každou chvilku odklepával inkoust ze svého pera na podlahu. Nejhorší pohled mne však teprve čekal. V záři kovářské výhně se totiž objevil obrovitý, do půl těla obnažený muž s hlavou zakrytou jasně červenou kápí. Už jen jediný pohled na něj vyvolával strach. Nepochybně to byl sám zdejší mistr kat.

„Kdo jsi?“ zaskřehotal vyzáblý kněz přísně.

„Bratr řádu cisterciáků z kláštera Aula regia a zpovědník královny Violy,“ odpověděl jsem popravdě. „A vrah Václava Třetího, krále českého a polského a markraběte moravského!“ doplnil mne vyslychající vítězně, jakoby právě našel skutečného pachatele ohavného zločinu. „Nejsem vrah. Vždyť v den vraždy jsem byl ještě v Praze!“

„Lžeš. Byl jsi těsně před vraždou spatřen v domě kapitulního děkana Bohuslava. Co jsi tam pohledával?“

„Ale to jen nesmysl. Já ani nevím, kde dům kapitulního děkana je.“

„Zvedněte ho ke stropu,“ rozkázal vyzáblý kněz katovi. „Však se přizná.“ Obr s červenou kápi mi v mžiku bolestivě uchopil, strhl ze mne kutnu i spodní košili. Přetrhl přitom koženou tkanici, na níž jsem měl pouzdro s dýkou. „Ha, vražedný nástroj!“ zavřeštěl kněz s tváří satana v jakémsi nadšeném vytržení. „Dejte mu co proto!“ Oba biřici ke mně přiskočili, svázali mi ruce za zády a natáhli je na jeden z řetězů. Za chvíli už jsem se houpal u stropu a skučel bolestí.

„Tak co, přiznáváš se, mnichu?“ ječel na mne kněz. „Tvými společníky byli bratři Martin a Konrád z Botenštejna, že? Krále dala zabít jeho zákonná manželka před Bohem a lidmi, Viola Těšínská, že? Navedl jí k tomu její příbuzný kujavský kníže Vladislav řečený Lokýtek, že?“ Všechno se se mnou motalo, bolelo mne celé tělo, zuby mi jektaly hrůzou a chtělo se mi zvracet. Přesto všechno jsem musel ocenit ďábelskou logiku vyzáblého kněze. Vždyť kdyby Viola chtěla opravdu zabít svého manžela, byl bych nejvhodnějším zprostředkovatelem takového činu jistě já jako její zpovědník. Jenže nic takového samozřejmě nebylo pravda. Přitom jsem věděl, že budu-li ještě chvíli viset za ruce od stropu, ba dokonce mi kat začne pálit pochodní boky, dozajista se přiznám k čemukoliv, abych měl od té strašné bolesti pokoj. Ale jen jsem pomyslel na hořící pochodeň na svém obnaženém těle a zápach škvařící se kůže, nabraly mé myšlenky zoufale reálné podoby. Kněz totiž opravdu zavelel: „Kate, vyzkoušej ho ohněm!“ Obr v červené kápi vybral jednu z připravených smolných pochodní a vsunul její konec do kovářské výhně.

Ale v tu chvíli zaskřípali kovové dveře, kterými mne sem přivedli, a do mučírny vstoupil hned celý průvod, jak se zdálo, vznešených hostů. První kráčel pomenší kulaťoučkový muž v černé sutaně přepásané karmínově červenou šerou a s biskupským křížem na krku. Nepochybně to byl sám olomoucký biskup Jan z Valdštejna. Ze své výšky jsem viděl jak zvedl dlaň směrem k vyzáblému knězi pod krucifixem a překvapivě tichým hlasem pravil: „Přeháníš svou horlivost, bratře Bernarde.“ Pak se biskup zvedl zrak ke mně a otázal se: „Kdo jsi a co pohledáváš v Olomouci?“

Bolest mi nedovolila hned odpovědět a vyzáblý bratr Bernard si hned pospíšil, aby biskupa zpravil po svém: „Je to spiklenec, otče biskupe. Sám se přiznal, že ho poslala královna Viola, aby připravil vraždu jejího muže...“ Jenže než vyslychající kněz stačil Janovi z Valdštejna vyložit svoji teorii, která by mne dozajista přivedla na popraviště, rozesmál se urostlý muž za biskupovými zády: „Jakýpak spiklenec. To je přece mladý Rožmberk. Pro Boha, spusťte ho dolů! Který hlupák tady dovolil týrat syna nejvyššího komorníka království?“

Bernard stáhl hlavu mezi ramena, vyřítíl se zpoza svého pultíku a začal rukama divoce šermovat před katem. Ale ten nepotřeboval nic vysvětlovat a už mě honem spouštěl dolů a oba biřici mi s náhlou uctivostí podávali košili a kutnu i onu nečekaně nalezenou dýku.

„Pěkně vás zřídili, pane Voku, tí hulváti, pacholci, darebáci, ničemníci, z kurvy syni. Nebojte, dám je všechny zbičovat,“ rozčiloval se onen urostlý muž doprovázející olomouckého biskupa, pan Albert ze Šternberka, další z urozených přátel mého otce. Kvůli svému utrpení bych ho málem nepoznal. Ale teď stál přede mnou v drahém zlatem vyšíváném kabátci a srdečně tiskl má rozbolavělá málem vykloubená ramena. „No to je shledání. Kdo by to byl řekl, že přímo z mučírny zachráním mladšího syna pana Jindřicha. Řekl byste to, Vaše eminence?“ obrátil se na biskupa. „Bůh ve své nekonečné moudrosti a velkodušnosti

nepochybně vedl naše kroky. Kdo ví, jak by se vám, synu, dařilo, kdybyste zůstal v drápech našeho horlivého bratra Bernarda,“ samolibě se usmíval Jan z Valdštejna.

Celý rozradostněný jsem se vypořádával z biskupské mučírny a nechal se odvést do paláce obývaného Albertem ze Šternberka. Upřímně řečeno, nestačil jsem žasnout jak blahobytně se představitel tohoto českého rodu s betlémskou hvězdou v erbu zabydlel na Moravě. Zdálo se mi, že mu patří celý olomoucký přemyslovský hrad a to včetně té části, kde měl biskup svoji rezidenci. Neváhal jsem svůj podiv nad bohatstvím otcova přítele vyjádřit nahlas. „Ach tak, vás, pane Voku,“ neustále mě oslovoval mým původním křestním jménem a nikoliv jménem řádovým, „udivuje můj majetek. Věřte však, že olomoucký hrad mám jenom v zástavě. Získal jsem ho před deseti lety jako dočasnou náhradu za půjčky králi Václavovi Druhému.“

To už jsem měl za sebou velice příjemný pobyt v lázni, kdy jsem mohl ze sebe smýt prach z cesty i špínu z biskupského žaláře, i blahobytnou hostinu, která si v ničem nezadala s hostinami pořádanými mladým králem Václavem Třetím. Nyní jsme seděli bohatě koberci zdobené síni u vyřezávaného stolu s velkou konvicí vína a spolu s námi i několik na pohled vznešených pánů, mezi nimiž mě zvláště upoutal štíhlý trochu tajemný muž s pichlavými černými očima a nápadně snědou tváří. Měl na sobě jakési cizokrajné roucho, jaké jsem ještě nikdy neviděl a před sebou nějakou patrně vzácnou knihu v kožených deskách.

„Zcela upřímně řečeno,“ rozpovídal se náš hostitel, „kdyby se posuzovaly možné motivy vraždy, musel bych být mezi podezřelými.“ Ta na sebe upozorňující slova mu plynula z úst zcela bezstarostně, až jsem se ulekl. „Ale pane Alberte, jak můžete něco takového vůbec říkat?“ vyjádřil jsem svůj podiv nad Šternberkovou otevřeností. „Zvlášť v době, kdy bychom měli všichni truchlit za mladým panovníkem, pokud vím zatím teprve nedávno provizorně pohřbeného ve zdejším kostele sv. Václava.“

„Vím, pane Voku, že jste kněz a ti jen neradi poslouchají podobné lehkovážné řeči, které teď s vámi vedu. Nicméně musím přiznat, že mladícký král mi nijak k srdci nepřiřostl. Byl to opilec a děvkař, jenž ve své jinošské zpupnosti neváhal vyhrožovat nám, českým pánům, těmi nejpřísnějšími tresty. Až prý se vrátí z polského tažení, tak nám ukáže tvrdou pěst a odebere nám vše, co jsme za panování jeho otce získali. Byl to mladíček, hloupý holobrádek, který nedorostl českého trůnu a královské koruny,“ rozohňoval se Albert ze Šternberka. „Musím se přiznat, že jeho smrt mě nijak nedojala.“

„Ale byl přece poslední mužskou ratolestí přemyslovské dynastie. Nyní nám budou cizí panovníci vládnout,“ namítal jsem. „Někdy je lepší cizí než domácí. Věřte mi, příteli,“ poučil mě hostitel a zhluboka se napil vína ze svého poháru. Hlasitě mlasknul, aby si ho vychutnal a pak dodal: „Stejně krále proti nám naváděl váš opat, ten Konrád, přivandrovalec odkudsi z Durynska. Václav Druhý si opata hřál jako hada na prsou a jeho syn ho poslouchal jako svého vlastního otce. Prý ať s českými pány pořádně zatočí a donutí je k poslušnosti. Jedině takový prý je řádný panovník! Věřte, pane Voku, kdybyste nebyl synem mého přítele Jindřicha z Rožmberka ale pouze cisterciáckým mnichem, na mou duši, že bych vás vyhnal a nechal ještě zmučit těmi biskupovými pacholkami.“ Pan Albert se po těch slovech sice srdečně rozesmál, ale jakýsi spodní tón v jeho hlase mě varoval a naznačoval, že svá slova myslí krutě vážně. Raději jsem se s ním nepřel, nicméně slib učiněný královně Viole mě nutil zajímat se o vraždu krále.

„Ani jsem se vám nestačil svěřit s tím, co mě do Olomouce přivádí,“ ozval jsem se po chvíli ticha. „Posloucháme vás,“ povzbudil mne ramenatý Šternberk, pohodlně rozvalený v kůži potaženém křesle. „Královna Viola, jejímž zpovědníkem má tu čest být, mě zavázala slavným slibem, že vypátrám, kdo vlastně Václava Třetího zavraždil. Ať už si o mrtvém panovníkovi myslíme cokoliv, vražda krále je oblundný a zavrženíhodný zločin, který zaslouží být přísně potrestán.“

„Taky že ano,“ vpadl mi pan Albert do řeči. „Však jste se sám, pane Voku, přesvědčil, jak usilovně biskupovi biřici pátrají po možném vrahovi nebo vrazích. Pravda, většina vysokých

královských úředníků, včetně vašeho otce, odjela z Olomouce okamžitě zároveň z rozpuštěnou zemskou hotovostí, ale zdejší biskup Jan z Valdštejna nařídil dopadení těch hanebných zločinců a jejich pomahačů.“

„Říkáte zločinců? Tedy že vrahů bylo více? Ve zprávě nejvyššího purkrabího pana Hynka z Dubé bylo uvedeno, že krále měl zabít jistý Konrád z Botenštejna, ale ten sedí živ a zdrav v biskupském žaláři. Sám jsem s ním strávil noc. Podle něj stráže zabili jeho bratra Martina, který se krátce po vraždě objevil ve dveřích kapitulního děkanství se zakrvácenou dýkou...“

„Pravda, ani jeden z Botenštejnů nemá s královou smrtí co dělat. Naopak přispěchali sem, aby se zúčastnili tažení do Polska a byli pověřeni ostrahou krále. Mí strážní svou horlivost přehnali. Uslyšeli z domu děkana Bohuslava výkřik a vzápětí spatřili, jak jste říkal, rytíře se zakrvácenou dýkou. Nebohý Botenštejn dozajista našel už krále mrtvého a dýku jenom zvedl ze země. Pan Hynek z Dubé to, stejně jako mí zbrojnoši, považoval za jasný důkaz spáchané vraždy. Leč v děkanství zdaleka nebyli v té době jen oba Botenštejnové. Svědkové prý spatřili před komnatou, kde po obědě odpočíval král, jakéhosi mnicha. Když pak za několik dní nato přijel do Olomouce mnich s mečem po boku, domnívali se biskupovi biřici, že je to ten samý. Ve skutečnosti se jednalo o vás, pane Voku...“

„Co bude s tím nešťastným Konrádem z Botenštejna?“ zeptal jsem se v obavách o osud svého včerejšího spoluvězně. „Po mém soudu je nevinný a doufám, že ke stejnému závěru dospěje i Jeho biskupská eminence. Pokud ne,“ pan Albert pokrčil rameny, „budiž mu Bůh milostiv. Ale vy byste mohl spíše zasáhnout než já, vykážete-li se biskupovi pověřením královny vdovy Violy a také svými pochybnostmi.“

„Bohužel jsem královnin průvodní list cestou ztratil,“ přiznal jsem se. „Mám jen její prsten,“ a zvedl jsem levou ruku, na jejímž malíčku se leskl masivní zlatý kroužek s pečetítkem s emblémem korunovaného dvouocasého lva.“ Šternberk mě vzal za ruku, prsten si prohlédl a hned dodal: „Raději ho ani Její eminenci neukazujte. Bez průvodního listu se vystavujete nebezpečí, že vás obviní z krádeže korunního klenotu. Víte, milý příteli, ten ďábelský otec Bernard, který vás chtěl dát mučit, má u biskupa příliš velké slovo, i když to tak navenek nevypadá. Dejte na mne. Ale znám někoho jiného, kdo by vám mohl pomoci. Zde vám představuji věhlasného hvězdopravce doktora Alvara de Oviedo z dalekého království Kastilie.“

S těmito slovy se otočil k onomu trochu tajemnému cizinci s pichlavými černými očima. Alvaro de Oviedo se úlisně usmál, směrem ke mně malíčko uklonil a spustil dokonalou latinou: „Působil jsem ve službách českého krále Václava Druhého i římského krále hraběte Adolfa Nassavského, jenž tak nešťastně zahynul v bitvě u Göllheimu. Však jsem ho také varoval, aby se onen kritický den raději boji vyhnul. Bohužel nedbal mého varování. Zato Václavu Druhému jsem podle postavení planet a hvězd vybral šťastný den pro jeho opožděnou korunovaci. Přihlédl jsem přitom zejména ke královskému znamení Lva a záměrně vybral neděli, tedy den ovládaný Sluncem. A Slunce je, jak známo, symbolem vitality, vůdce a soudce na základě vlastní úplnosti. Dává vůli k moci, lesk, sílu myšlení, jakož i zdraví, jasnost, jistotu, sebedůvěru, přímost spolu se schopností prosadit se...“

„Dá se však, doktore, najít vrah krále podle postavení planet a hvězd?“ vypadl jsem hispánskému astrologovi trochu neslušně do řeči. „Víte, důstojný otče, dá i nedá. Věc je trochu složitější. Mohu vám vyložit horoskop okamžiku vraždy krále a podle horoskopů eventuálních podezřelých naznačit, kdo z nich by podle všemocných znamení nebes připadal v úvahu.“

„Jen dávejte dobře pozor, pane Voku,“ ozval se náš hostitel a pokynem ruky přivolal páže, aby nám do sklenic dolilo víno. „Je to mok dovezený až z Uher,“ upozornil a pozvedl svůj pohár. „Tak na hvězdy, aby nám ukázaly na skutečného vraha. Jen doufám, že přitom neukáží na mne,“ zasmál se Šternberk. „Stejně mám pochybnosti, jak to s tím hvězdopravectvím“

vlastně je,“ ozval se další z urozených pánů u našeho stolu, který mi byl představen jako Jimram z Pernštejna.

Alvaro de Oviedo si nechal ode mne jeho slova přeložit do latiny a pak se jal vysvětlovat: „Umění astrologické je starého data. Mistři v tomto oboru byli už Chaldejci, Hebrejci a Egypťané. Jeden z nejučenějších alexandrijských mudrců, který je pokládán za zakladatele astrologie ale i alchymie, Hermes Trismegistos, je autorem díla zvaného Smaragdová deska, v němž se praví: To, co je dole, je jako to, co je nahoře. A co je nahoře, je jako to, co je dole pro završení zázraků jedné věci. Planety a hvězdy, jejich dráhy a konjunkce tedy odrážejí pozemské skutečnosti a naopak o pozemských událostech si můžeme číst na nebeské klenbě.“

„Však také Václav Druhý byl velkým ctitelem vašeho umění, doktore de Oviedo,“ nechal se slyšet pan Albert. „Ctění pánové, musím ve vší skromnosti dodat, že mými velkými učiteli byli arabští učenci z Córdoba, dobře znali všech tajů skrytých nauk Orientu,“ vysvětloval snědý Katalánec. „Jen tomu, že jsem jim pečlivě naslouchal, vděčím za své znalosti.“ Stále jsem se však nedočkal odpovědi na otázku, jak je možné najít vraha pomocí hvězd a honem jsem to de Oviedovi připomenul.

„Správně, důstojný otče, vraťme se k tomu, co nás nyní výsostně zajímá a já vám budu moci na této ukázce předvést astrologické umění,“ rozvázným tichým hlasem začal hvězdopřevce svůj výklad. „Nuže vězte, že jsem si vypočítal a vyhotovil horoskop oné smutné události, k níž došlo nedaleko odtud v den svatého Dominika, tedy 4. srpna krátce po poledni.

Ascendent této události je na osmém stupni Štíra, medium coeli je ve znamení Lva, tedy ve znamení Českého království. Z toho se dá usuzovat na tragickou osudovost vraždy mladého krále. V desátém domě, znamenajícím vládce, panovníka, jsou Venuše, planeta krásy, a Merkur, planeta výmluvnosti, v kvadratuře Měsíce ve znamení Blíženců. K vraždě však došlo pod vlivem planety Mars, planety války a smrti, a její nepříznivé konstelaci. Najdeme-li protichůdné postavení planet a hvězd u horoskopu narození někoho jiného, máme pravděpodobného vraha.“

„Musím popravdě přiznat, že tomu nerozumím ani za mák,“ zasmál se Šternberk. „Nicméně právě podle toho soudím, že budete opravdu velký učenec.“ „Ve vší skromnosti přiznávám, že už horoskop narození Václava Třetího dával tušit jeho krátkou životní dráhu a předčasnou násilnou smrt. Podobně i horoskop jeho otce Václava Druhého svou přesnou opozicí Marsu a Saturnu z prvního stupně znamení Střelce na první stupeň znamení Blíženců naznačoval silné konflikty a brzkou smrt. Vždyť těžko si lze představit nebezpečnější hvězdné spojení.“

Zdálo se mi, že de Oviedo nás sice zahlučuje pojmy, jimž jsme se, jako v hvězdářství nevzdělaní laikové, příliš nevyznali, zato zamlžuje otázku po případném vrahovi. Ještě chvíli nám snědý Katalánec rozebíral horoskopy současných panovníků v jiných zemích, až dospěl ke dvěma jménům – Albrecht Habsburský a Vladislav Lokýtek. Na to však bych ani hvězdopřevce nepotřeboval, abych nezačal jak římského krále, tak kujavského knížete z rodu polských Piastovců podezírat ze zájmu na smrti posledního Přemyslovce. K tomu jsem opravdu nemusel znát konjunkce Marsu ve znamení Štíra, o nichž mluvil doktor de Oviedo. Bylo mi nanejvýš zřejmé, že Vladislav chce předejít bitvě s českým králem, na kterou nemá dost silné vojsko, a Habsburk zase touží po stříbře z Hor Kutných. Jenže zatímco Lokýtek seděl na krakovském hradě Wawelu, Albrecht zase kdesi v Alsasku válčil s wettinskými hrabaty. Nepochybně však mohli komusi zaplatit, snad onomu tajemnému mnichovi, za něhož jsem byl omylem považován, aby českého krále usmrtil.

Po pátém poháru se mi začaly až příliš klížit oči. Shledal jsem, že mě jak pan Albert, tak doktor Alvaro de Oviedo se zájmem pozorují. Hvězdopřevcovi černé oči byly čím dál tím víc pichlavější, až se mi zdálo, že mi propíchnou hlavu. Nakonec jsem to nevydržel, zavřel oči a propadal se do tmy. „Bože, snad mi něco nenasykali do vína, nějaký jed či medikament na uspávání!“ To byla toho večera moje poslední myšlenka.

VII.

Bratr Bartoloměj se ocitá na cestě do Krakova

Probudilo mne neustálé natřásání a drkotání kol. „Pro Boha živého, kde to jsem?“ blesklo mi hlavou. Ležel jsem na čemsi poměrně měkkém a tuze voňavém, kolem sebe viděl jen jakési mihotavé stíny a hlavně, co mě nejvíce překvapilo, vezl jsem se. Úporná bolest hlavy mi zprvu znemožňovala pochopit, co se se mnou vlastně děje. Teprve po chvíli mi to došlo. Nepochybně jsem spočíval pod plachtou nějakého vozu, který ujížděl neznámo kam. „Á, pan mnich se už probudil,“ řekl kdosi německy. „Kam jedeme a proč? Kde je pan Albert ze Šternberka?“ vyhrkl jsem překvapeně. „Pan ze Šternberka nám zaplatil v dobrém stříbře, když vás, třebaže ještě spícího, vezmeme sebou. Prý musíte být co nejdříve v Krakově, důstojný otče.“ „O tom nic nevím,“ vykoktal jsem zděšeně. „Kdo jste, pánové? S kým mám tu čest?“ „Jsme obchodníci z města Norimberka. Vezeme novému polskému panovníkovi drahocenné látky a vzácné koření až z Orientu a doufáme, že na krakovském trhu nakoupíme kožešiny a také jantar, kterým se tak rády zdobí urozené paní ve vlášských krajinách.“ Třebaže kupec, který se mnou rozmlouval, byl nanejvýš zdvořilý, ostatně zdvořilost patřila spolu s prohnáním k jeho profesi, připadal jsem si znovu jako zajatec a vůbec jsem nechápal, jak jsem se ocitl v jeho společnosti. Proč mě pan ze Šternberka poslal do Polska? Co tím sledoval? Mám snad po vrahovi krále Václava Třetího pátrat na dvoře Vladislava Lokýtky? Ale jak? Nebo se mě pan Albert potřeboval zbavit? Jen zvolna mi začínalo v hlavě svítat a docházet, že zřejmě buď Šternberk nebo snad ten tajemný katalánský hvězdopřevodce mi cosi nasypali do vína, abych usnul. V těžkém spánku mě pak doslova prodali těmto bavorským kupcům, kteří se čistě náhodou o minulé noci zdržovali v Olomouci. Jaké ovšem k tomu vedli Alberta ze Šternberka důvody? Že bych snad začínal vidět do jeho nekalých záměrů? Ale z čeho tak usoudil? A o jaké nekalé záměry se jednalo? Měl snad cosi na svědomí? Byl opravdu zapleten do vraždy krále? Nerozuměl jsem tomu, nicméně neměl jsem na výběr. Nedokázal jsem si představit, že bych teď někde na moravsko-slezském pomezí seskočil z vozu a rozběhl se do okolních lesů. Co bych si tady vůbec počal? Kam bych se vrtnul? Nezbylo mi tedy, než se s mířit se svým osudem a snažit se na kupcích vyzvědět více o cíli jejich cesty a jejich dalších záměrech. V tomto ohledu jsem měl štěstí. Můj spolujezdec se mi ochotně představil jako Wolfgang z Kronbachu, na cestě ho doprovázeli jeho bratři Robert a Maxmilián. Kupeckou výpravu dále tvořilo pět najatých ozbrojenci, jejichž jména mi upovídáný Wolfgang nesdělil. Asi ti nepokládal za důležité. Sám se mě kupodivu na nic nevyptával, snad byl v tomto ohledu poučen Albertem ze Šternberka. Za to mi pečlivě líčil, kudy budeme projíždět. Zaujala mě jeho zpráva, že přenocujeme v Těšíně, odkud přece pocházela královna Viola. Až jsem se zaradoval při zprávě, že na vlastní oči spatřím hrad jejího otce knížete Měška. Ale stejně tak mě zaujalo Wolfgangovo vypravování o jeho obchodních cestách. Vždyť často zajížděl až do Benátek, kde nakupoval vzácné koření a drahé látky a od zdejších kupců hodně slychal vyprávění o tajemných východních krajích, o mocné říši tatarského císaře, o zemi kněze Jana či o ostrovech koření, odkud Saraceni dovážejí pepř, skořici, muškátový oříšek, hřebíček, zázvor či vanilku. Prý tam kdesi v dalekých zemích, kam se ani křižáci nedostali, žijí žlutí a černí lidé a také trpaslíci a obři a lidé bez hlav, kteří mají oči na prsou a ústa na

břiše, a zase lidé se dvěma hlavami. Stejně tak se dobře poslouchalo vypravování o slonech, lvech, jednorozcích, obrovských orlech, co dokáží odnést člověka, a jiných obludách říše zvířat. Prý v krajích na poledne jak tak žhavá země, že se na ni nedá ani šlápnout a kdyby snad někdo se přece jen přes ni dokázal dostat, přišel by rovnou k bráně do pekel.

Sám jsem leccos z vyprávění o dalekých zemích už dříve slýchal, když jsem studoval ve Vlaších na slovném a starobylém učení v Bologni. Kupec Wolfgang však dokázal vypravovat tak poutavě, že jsem rád znovu naslouchal i tomu, co už mi bylo známo. Vždyť ke svému vypravování přidával i nové neuvěřitelné historky, třeba o benátském kupci Marku Polovi, co nejen spatřil zemi kněze Jana, ale navíc pobýval v Kataji ve službách mocného Kublajchána. Nevídaný palác tohoto panovníka má prý střechy a věže z ryzího zlata a jeho síně jsou vydlážděny drahými kameny.

Nejvíce mě však potěšilo, že velký tatarský vládce Kublajchán prý zaslal poselství samotnému papeži a požádal ho o misionáře, kteří by v jeho říši šířili učení našeho Pána Ježíše Krista. V duchu jsem přemýšlel, zda bych měl odvahu vydat se do těch dalekých zemí a zda bych dokázal získat ty žluté a černé pohany pro pravou křesťanskou víru a otevřel jim tak království nebeské.

V Těšíně jsme zajeli do dvora jakéhosi hostince plného vojáků. Všichni hovořili česky a dohadovali se o událostech posledních dní. „Jsem rytíři pana Jindřicha z Lipé,“ odpověděl mi jeden z nich na mou zvědavou otázku. „Po té, co došlo k té strašné vraždě v Olomouci, se vracíme z Polska do Čech. Je nás příliš málo, abychom dokázali vojsku Vladislava Lokýtky odolat.“

„Není divu, když nás opouštějí i polští a slezští spojenci,“ přisadil si druhý zbrojnoš s knírem zmáčeným od piva, které popíjel mocnými doušky. „Dokonce i zdejší pán kníže Měšek, tchán zabitého krále Václava, už přeběhl k Lokýtkovi.“ Tahle zpráva mě zaskočila: „To přece není možné, vždyť jeho dcerou je česká královna Viola.“ „Ale důstojný otče,“ odbyl mě další z rytířů, „jakápak královna. Teď je naší královnou Anna, Václavova sestra a manželka Jindřicha Korutanského, ale kdo ví jak dlouho!“

„Co to povídáte, dobrý muži, proč by Anna neměla zůstat královnou?“ zeptal jsem se celý dychtivý po novinkách. „Římský král Albrecht prohlásil České království odumřelým říšským lénem, pospíchá na Prahu a veze sebou svého syna Rudolfa, aby ho dosadil na svatováclavský trůn. Proslýchá se, že ho chce oženit s královnou vdovou Richenzou, co jí také Eliška říkají,“ „Co to povídáte?“ „Ba, je to tak. Však už náš velitel urozený Jindřich z Lipé s malou částí svých rytířů pospíchal napřed na svolaný sněm českých pánů. Prý hodlá podpořit Habsburka proti Korutanci.“ „A správně činí,“ bouchl do hospodského stolu další z rytířů. „Korutanec je slaboch a my potřebujeme silného panovníka, takového, jako byl král Otakar blahé paměti!“ Pronesená slova se však setkala s odporem dalšího z válečníků: „Cože, Habsburk? Nikdy! Vždyť na rukou Albrechtova otce lpí právě Otakarova krev. Kdežto Jindřich je manželem Anny ze slavné české panovnické dynastie Přemyslovců, rodu svatého Václava. Pokud bude boj, podpořím Korutance!“ Rytíř se mocnou ranou udeřil do plechového pancíře na své hrudi, uchopil svůj korbel a zhluboka se napil piva.

Celý zkormoucený jsem seděl vedle norimberských kupců a pošilhával po svých hádavých krajanec. Snad nás nečeká další válka, snad nezkříží meče příznivci Habsburka a Korutance, ale převáží rozvázný úsudek a společný zájem na zemském míru. Stejně obavy jsem však měl i o královnu Violu. Snad jsem ji neměl tak narychlo opouštět. Kdo ví, jaký bude nyní její osud, když je její manžel mrtev a její otec přešel k našemu nepříteli a uchvatiteli polské koruny?! Se sestrou svého chotě a novou královnou Annou nikdy příliš nevycházela a těžko říci, jak s ní teď bude naloženo. Zřejmě se bude muset v rozpuku svého mládí uchýlit do některého ženského kláštera a zasvětit život Ježíši Kristu. Najdu ji ještě někdy? Má ještě vůbec smysl plnit její přání a pátrat po tajemném vrahovi Václava Třetího? S podobnými

smutnými myšlenkami jsem ulehal na lůžku v hostinci, zahrabal se do ovčích houní, naslouchal hlasitému chrápání svých spolunocležníků a dlouho nemohl usnout.

Ráno bylo jako vymalované. Modré nebe se zrcadlilo na hladině řeky Olše a vábilo do zelených rovin Malopolska. Vrcholící léto pozlatilo pole žita a pšenice a nic nenasvědčovalo tomu, že ještě ne tak dávno se tu měla odehrát bitva o korunu polského krále, ornice měla být zdupána kopyty koní a dřevěné vesnice s doškovými střechami spáleny až do samých základů. Na další cestě jsme však nejen vídali žence pilně se ohánějící kosami a srpy, ale čas od času také mýjeli houfce ozbrojenců a rytířů, kteří nás naštěstí nechávali na pokoji. Navzdory tomu, že Malopolsko uniklo bitvě, v zemi nebyl klid.

Po dalších dvou dnech nekonečného natřásání na drkotavém kupeckém voze jsme konečně dorazili do staroslavného Krakova, města polských králů, kde se na hradě Wawelu nyní usadil kníže Vladislav Lokýtek. Zatímco norimberští kupci hned zamířili na rozlehlé tržiště, mé kroky, jak se na duchovního sluší, vedly do kostela Svaté Marie. Rozloučil jsem se s obchodníky se slibem, že se sejdeme v hostinci U červeného orla, a po chvíli už se skloněnou hlavou, jak se na pokorného kajícíka sluší, kráčel pod vysokou chrámovou klenbou.

Barevné skleněné tabulky v úzkých oknech kreslily na kamennou dlažbu a dřevěné lavice mihotavé světlé obrazce. Vůkol mne bylo naprosté ticho. Napadlo mne, že snad právě v tomto chrámu dal kdysi polský král Boleslav Krutý zavraždit a po té rozčtvrtit krakovského biskupa svatého Stanislava. Až jsem se celý otrásl, když jsem si uvědomil, k jak hroznému zločinu zřejmě došlo na zdejší posvěcené půdě z hříšné vladařské svévole a krutosti. Možná je v tomto kostele také uloženo divotvorné kopí svatého Mořice, které daroval císař Ota Třetí prvnímu polskému králi Boleslavovi Chrabrému. Ve starých legendách jsem se dočetl, že právě tento král, slavný válečník, vykoupil zlatem od pohanských Prusů ostatky svatého mučedníka Vojtěcha, českého patrona, jenž je nám příkladem vroucí zbožnosti.

Došel jsem až před oltář ozářený planoucími voskovicemi, poklekl a jal se modlit: „Přicházím k svatému oltáři tvému Božský spasiteli můj! Svěřujíc se úplně v milosrdenství tvé, odvažuji se prositi za sebe... Ty dáváš hojně všem, kteří tě o něco žádají. Nuže, můj štědrý Ježíši s matkou svou velebnou Pannou Marií, pevně věřím, že ani mne neoslyšíš, mou lačnost nasytíš, mou žízeň ukojíš, mou nouzi obdaříš...“

Doufal jsem, že mi Bůh dá sílu dokončit mé poslání, že se mi dostane vnuknutí, jak si mám dále počínat a snad také dá rozhřešení za vraždu hostinského, který se mě pokoušel zabít. Modlil jsem se i za duše zbrojnošů Ondřeje a Heřmana, za spanilou královnu Violu, našeho opata Konráda a konečně i za svého otce Jindřicha a staršího bratra Petra.

Nevím, jak dlouho jsem klečel před oltářem, když jsem na sobě ucítil čísi upřené oči. Maličko jsem se pootočil a spatřil drobnou dívku s vlasy pečlivě zahalenými šátkem, která po mně pokukovala. Přesto, že bylo v kostele poměrně šero, zdálo se mi, že mi její tvář někoho připomíná. Povstal jsem, přežehnal se křížem a popošel k té mladé ženě. „Promiňte,“ oslovil jsem jí tiše česky, doufaje že mi porozumí, vždyť polština se od češtiny příliš neliší. „My se známe?“ Děvče se maličko uklonilo a zašeptalo: „Ale jistě. Já jsem přece Jolanta z rodu hrabat Lisowských, dvorní dáma královny Violy! Náhodou jsem si vás všimla, otče Bartoloměji a chtěla se vás přeptat na svou paní.“

„Právě ona mne sem posílá,“ přiznal jsem popravdě. Pomyslel jsem si, že Jolantu mi sem seslalo snad samo nebe. Připadalo mi, že Bůh vyslyšel mé upřímné modlitby a tato bývalá dvorní dáma mi pomůže v mém pátrání i zde, v sídle jednoho z podezřelých, knížete Vladislava Lokýtky. „Mohu vám, otče zpovědníku, nějak pomoci?“ zeptala se mne ochotně. Neodolal jsem, uvěřil jejím upřímným modrým očím a krátce ji vylíčil, co mě sem do Krakova přivádí. Panna Jolanta sledovala mé vypravování, jak mi alespoň připadalo, s velkým zaujetím, samým napětím se občas kousla do rtu a v rukou žmoulala růženec. Když jsem konečně domluvil, vyhrkla:

„Důstojný otče, nebojte se, pomohu vám a ze staré známosti a z oddanosti ke královně Viole vás nenápadně dostanu do královského hradu. Byť si nemyslím, že kujavský kníže Vladislav má s vraždou krále Václava cokoliv společného. Jak jsem ho poznala, myslím, že to není zákeřný člověk. Nicméně jsem jen hloupé děvče a nevyznám se v intrikách a zájmech mocných tohoto světa.“

„Bůh ti žehnej, milá panno Jolanto. I já pouze plním přání své paní, protože sdílím její bolest a žal.“

Slíbili jsme si, že se v chrámu znovu sejdeme po večerní mši svaté a Jolanta mne nepozorovaně provede přes hradní strážce do Wawelu. Zároveň mi prý zjistí, zda se někdo z knížecích dvořanů nedávno nevrátil z Moravy. A pokud snad ano, tak kdo to byl a za jakým cílem cestoval.

Náš plán byl sice hodně šílený, nicméně mně nic jiného zřejmě nezbývalo a právě jsem neoplýval nápady, jak se dostat vrahovi krále Václava na stopu. Možná právě zde bych ho měl hledat, vždyť komu olomoucký mord prospěl víc než právě ctižádostivému Lokýtkovi? Ale zároveň mě trápilo pomyslení, že i kdybych nakrásně odhalil skutečného vraha, nevěděl bych, co si mám počít. Nijak bych ho přece nedokázal odevzdat spravedlnosti! Leda bych pak předstoupil před nového českého krále Jindřicha Korutanského a řekl, že toho a toho muže poslal do Olomouce Vladislav Lokýtek. Avšak ani Korutanec by nemohl pomstít smrt svého švagra jinak než dalším válečným tažením. Měl by však k němu vůbec odvahu? Připadal jsem si jako v pasti, nicméně, když už jsem se v Krakově ocitl, nezbývalo mi než pokračovat v plnění slibu královně Viole.

Po večerní mši svaté jsem se rozhlížel po panně Jolantě. Lidé pomalu opouštěli chrám, ale někdejší dvorní dámu české panovnice jsem mezi nimi nikde nezahlédl. Na chvíli mi ji připomenula jedna mladá žena s plachetkou, ale když jsem se k ní s tázavým pohledem přiblížil, zjistil jsem, že je to někdo docela jiný. Pomalu jsem se přesouval k východu z kostela, v němž už kostelník po bohoslužbě zhasínal svíce. Chrátová loď se propadala do tmy.

Také venku se už setmělo a jen smolné pochodně v železných koších ozařovaly rozlehlý krakovský rynek, na němž se jako stíny pohybovaly lidské postavy. Že by panna Jolanta nesplnila svůj slib? Nebo se jí snad něco přihodilo? Podobně jsem v duchu přemítal, když tu najednou mě z ničeho nic uchopily čísi silné paže. „Jsi cisterciácký mnich Bartoloměj?“ zeptal kdosi hrubým a jakoby zastřeným hlasem.

Než jsem stačil přikývnout, asi čtyři muži v drátěných košilích mi v okamžiku s mimořádnou obratností svázali ruce za zády a na krk hodili smyčku. Už jsem si myslel, že mě chtějí oběsit. Ukázalo se však, že naštěstí ještě nemusím opustit toto slzavé údolí a že na vlastní smrt si ještě počkám. „Jsi český špeh,“ tiše zasyčel někdo za mými zády. „Půjdeš s námi na Wavel!“ Jeden z ozbrojenců na potvrzení svých slov mocně zacloumal provazem, smyčka se mi bolestivě zadřela do krku a byl jsem kamsi tažen temnou křivolakou uličkou plnou bláta a odpadků.

VIII.

Bratr Bartoloměj trpí v žaláři na hradě Wawelu

Brzy jsem pochopil, že mě neunesli lupiči, ale že jsem se stal zajatcem samotného Vladislava Lokýtky. Asi po čtvrt hodině klopýtání tmou prosvětlované jen pochodněmi v rukách

neurvalých biřiců jsme se ocitli před spuštěnou mříží v hradní bráně. Jeden ze zbrojnošů cosi zakřičel vzhůru a mříž se začala s rachocením zvedat. Jeden z mých průvodců mě kopnutím do zadku a zároveň trhnutím smyčky na krku znovu přinutil k vrávoravé chůzi. Prošli jsme branou a ocitli se na prostorném nádvoří vydlážděném plochými kameny, na němž planul velký oheň. V jeho záři se leskly pancíře a přilby rytířů a šperky na obnažených ramenech vystrojených dam, postávajících kolem. Vypadalo to, jakoby se tu slavila jakási večerní slavnost. Ostatně napovídal tomu i obrovský dřevěný sud o podál, z něhož červenožluté odění sluhové cosi čepovali do číši z matného skla a s úklonou pak podávali zřejmě urozeným hostům.

Uprostřed hloučku těch vzácných pánů a paní, kteří mě se zjevným pobavením sledovali jako nějaké orientální zvíře, stál malý jakoby zakrslý mužik s prošedivělou bradkou. V jedné ruce držel pohár vína, druhou necudně osahával mladičkou dívku, kterou jsem dobře znal. Byla to někdejší dvorní dáma české královny Violy panna Jolanta Lisovská. Dívala se na mne zvědavě, jakoby mě v životě neviděla a tulila se k bradatému zakrslíkovi. Bylo mi zřejmé, že Jolanta mě šeredně oklamala a zradila. Byla to nepochybně ona, která mne, důvěřivého blouda, vylákala na schůzku a místo sebe pak poslala ty neurvalé biřice, aby mne zajali. Zkřivil jsem ústa ani ne bolestí jako zklamáním. Proč jsem se jen tak lehce nechal oklamat půvabnou dívčí tvářičkou, za níž se skrývaly úmysly vpravdě ďábelsky zákeřné? Proč jsem byl tak důvěřivý?

Zbrojnoš, který mě vlekl za sebou, šklubnul provazem, jako bych byl pes či nějaké zvíře a bolestivým utazením smyčku na krku donutil padnout na dlažbu hradního nádvoří. „Vaše královské veličenstvo, tady je ten český špeh!“ Pochopil jsem, že bradatý zakrslík není nikdo jiný než Vladislav Lokýtek a zároveň mi došlo, jak přišel ke svému přízvisku. Vždyť vskutku byl na loket či spíše lokýtek vysoký. Ale nijak mu to rozhodně na sebevědomí neubíralo. Pánovitě se rozhlédl po celé společnosti, pozvedl ruku s pohárem a nezvykle hlubokým hlasem prohlásil: „Připíjím na krásu a důvtip panny Jolanty, která šťastně odhalila tohoto českého špeha!“ Ostatní ho doprovodili bouřlivými souhlasnými výkřiky, zacinkaly poháry a já se musel ze země dívat, jak si nechávají sluhy ještě dolévat víno a zajisté tuze lahodný mok mizí v jejich útrebách.

Po tomto pijáckém úvodu, při němž se na mne panna Jolanta stále s posměchem dívala jak na rozmáčknutou štěnici, se ke mně konečně Lokýtek otočil a ostře spustil: „Co tady čenicháš, mnichu?“ „Jsem bratr Bartoloměj z řádu cisterciáků a zpovědník české královny Violy,“ pronesl jsem sice z kleče ale co nejdůstojněji. „To všechno vím od panny Jolanty. Neunavuj mne!“ Došlo mi, že Jolanta mu zřejmě řekla úplně všechno, co jsem jí pověděl a mě tedy nezbyvá, než vše znovu zopakovat včetně podezření, že možný vrah byl ve službách právě kujavského knížete Vladislava Lokýtky.

Zakrslík na mne poulil, jak se mi alespoň ve světle ohně zdálo, zarudlé oči a sotva jsem domluvil, hrubě se na mne obořil: „Co se to opovažuješ, mnichu! Slyšeli jste to?“ obrátil se ke své společnosti, jakoby ji chtěl brát za svědka. „Co bych měl z vraždy Václava Třetího? Já ho chtěl porazit na bitevním poli! Já, potomek polských králů ze slavné dynastie Piastovců! Nač by mi taková sprostá vražda byla, ty drzý opovázlivče? Zeptej se těch mazaných českých pánů, kdo vztáhl ruku na vašeho mladého krále! Pokud ovšem k tomu budeš mít ještě někdy příležitost. Protože teď tě dám za tvou drzost, mnichu, vsadit do věže!“

„Pro smilování boží!“ vykřikl jsem, ale Vladislav Lokýtek se už ode mne odvrátil a zvolal: „Nyní si připijme na našeho vzácného hosta, vévodu Jana Habsburského!“ Tentokrát se připítek, jak jsem stačil pochopit, týkal mladíka v černém plášti a stříbřitě lesklém krunýři, který mu kryl hrud'

Tehdy mne ani ve snu nenapadlo, jakou bude tento muž hrát úlohu v mých dalších životních osudech. Vždyť hned v zápětí, co se Lokýtek zmínil o věži, zbrojnoš, dosud mě vláčící na

provaze, škulbl smyčkou na mém krku. Abych se neuškrtil, musel jsem rychle vstát a následovat ho.

Pokud jsem čekal, že se ocitnu v podobném vězení jako v olomouckém hradě, příliš jsem se nemýlil. Rozdíl byl snad jen v tom, že v žalářní kobce ve Wawelu jsem neměl žádného spoluvězně, zato se mi o společnost staralo hejno takřka krotkých myší. Ve tmě jim svítily oči, kterými si mne prohlížely jako příliš velké sousto. Naštěstí se těchto zvířátek neštítím. Vždyť i v našem slavném klášteře Aula regia s námi žije spousta roztodivné havěti. Naštěstí hejno našich přítulných a jak se mi občas zdá i tuze zbožných koček, se s myší ba i krysí společnostmi dokáže vypořádat. Říkává se, že černé kočky jsou vtělením ďábla. Nevěřte tomu, je to jen hloupá pověra. Ba občas si myslím, že ty čtyřnohé chlupaté přítelkyně nás lidí, bytosti, které Bůh stvořil ke svému obrazu, občas velmi přesvědčivě učí pokoře a soucitu. Nevím, jak dlouhou dobu jsem strávil ve wawelské věži. Malé okénko vysoko nade mnou mi nedávalo příliš možností sledovat střídání dne a noci. Také podávání vodové polévky a okoralého chleba nebylo nijak pravidelné. Chléb mi stejně mé věrné společnice myši brzy snědly. Čas jsem tu trávil v jakémisi polobdění a polospánku posilován častými modlitbami. Nestýskal jsem si na svůj úděl, bral jsem ho jako osud, jako boží úděl. A bouřit se proti všemohoucímu Bohu je přece ten nejstrašnější hřích. Tak a podobně jsem se utěšoval a nemohl přitom tušit, že se jednou dopustím jiných ještě onačejších hříchů, po nichž dozajista zčerná moje duše.

Jednou v noci, to že byla noc, jsem zjistil až posléze, se otevřely dvěře mé cely a objevil se v nich jakýsi mnich s kápí staženou do čela. Ukázal na mne prstem a jeho pohybem mě přivolával k sobě. V první chvíli jsem se domníval, že mne snad přišel vyzpovídat před popravou. Okamžitě mi přešel mráz po zádech a krve by se ve mne, jak se říkává, nedořezal. Ale když nepřestával kývat prstem, vstal jsem z hromádky rozprostřené zetlelé slámy a popošel k němu. Mnich zašel dále do chodby a znovu mne přivolával prstem. I vyšel jsem tedy z cely a následoval ho. Všude bylo ticho, jen v jednomu zákrutu chodby podřimoval na zemi strážný. Tiše jsem prošel kolem něho a v zápětí uviděl na hlavou noční nebe plné hvězd. Kdesi pod mýma nohama šuměla řeka Visla. Byl jsem volný a mohutný temný Wawel se vypínal za mými zády jako nevyřčená hrozba.

Rozhlédl jsem se po mnichovi, ale nikde ho neviděl. Zato od řeky na mne kdosi česky zavolal: „Otče Bartoloměji!“ Seběhl jsem rychle na břeh a spatřil skupinku jezdců s jedním koněm navíc. „Rychle, vyskočte do sedla!“ povzbudil mě rytíř v černém plášti a se stříbřitě lesklým pancířem na prsou. Nerozmýšlel jsem se a jak nejrychleji mi to mé vězněním zesláblé tělo dovolilo, jsem se vydrápal na hřbet volného koně. Po té Jan Habsburský, neboť tím rytířem v černém plášti byl on, zvolal německy: „Vzhůru!“ Během chvilky jsem se přenesl po mostě přes Vislu a brzy nechali Wawel i Krakov daleko za sebou. Držel jsem se ze všech sil uzdy a letěl spolu s ostatními kamsi do neznáma.

IX.

Bratr Bartoloměj se dozvídá o tajném rozhovoru krále Albrechta

V obavě z možných pronásledovatelů jsme pádili na koních takřka celou noc. Teprve k ránu, když jsme právě projížděli jakousi spící vesnicí, dal Jan Habsburský zastavit. Seskočil z koně, hrubě vpadl do jedné chalupy, odkopl dorážejícího psa a začal poroučet: „Všichni ven! Udělejte místo panstvu!“ Zatímco rozespalí venkované polonazi nebo jen v košilích před ním prchali do přilehlé stodoly, chytl vévoda jednoho rozcuchaného mládence za krk a zavel: „Ty se nám postaráš o koně! Vytřeš je do sucha a dáš jim napít!“ Pak si přitáhl za bradu

mladičkou světlovlasou dívčinu, jedním škubnutím z ní strhl košili a začal ohmatávat její obnažené prsy. „A ty, „ pravil nakonec, „nám připravíš něco k snědku!“

Byl jsem trochu na rozpacích nad jeho pyšným a neurvalým chováním, chtěl jsem děvče odškodnit několika stříbrnými grošíky, ale shledal jsem, že o měšec i o svou dýku jsem už dávno přišel. Patrně se jich zmocnili Lokýtkovi zbrojnoši. Prošel jsem tedy za ostatními rytíři do světnice, v níž uprostřed hořel oheň a podlahu tvořila udusaná hlína. Když jsem míjel takřka nahé děvče, podal jsem jí alespoň houni z lavice a pravil: „Zakryj se dítě a odpusť pro lásku boží!“ Ta mladá žena se na mne podívala divokým nevěřicným pohledem, pak rychle sklopila oči a zahalila se beránčí kožešinou.

Jan Habsburský přistoupil k ohništi, velkou dřevěnou lžící cosi nabral z kotle nad ohněm, ochutnal a pak to vyprskl na zem. „Jen abys nás neotrávila, ty malá čarodějnice!“ vzkřikl za děvčetem, které zatím zmizelo ve tmě. Díval jsem se na vévodu a všiml si, že je velice mladý, na tváři mu ještě nerašil vous, ale jen hebké chmýří. Odhadoval jsem, že je asi tak starý, jako byl zavražděný Václav Třetí. Ale podobně jako českému králi i Janovi sebevědomí rozhodně nechybělo.

„Otče Bartoloměji, musíte se převléci. V té vaší kutně vypadáte s prominutím jako hastroš. Vidím, že vám jí pořádně prokousali myši. Asi vám dělali společnost ve věži Wawelu, že?“ Vévoda se bujaře rozesmál, jakoby se mu povedl nějaký vydařený vtip. Pak houkl na jednoho ze svých společníků: „Rudolfe z Warty, přines mi můj vak! Jistě se tam něco najde pro našeho přítele cisterciáka!“ A tak jsem navzdory řádovým slibům, že už nikdy neobleču roucho šlechtice, chtě nechtě vzal na sebe zelené nohavice a pěkný vyšívaný kabátec, o pohodlných škorních s jezdeckými ostruhami ani nemluvě. Nakonec jsem si musel ještě připnout k opasku meč a byl opět takřka dokonalým kavalírem jako kdysi před svým noviciátem.

„Náramně vám to sluší, otče Bartoloměji,“ pochválil mne Jan Habsburský a jeho společníci se souhlasným mručením přikyvovali. Jen si ještě nasadte klobouk, aby vám zakryl vaši tonzuru.“ S těmito slovy mi podal neforemnou hučku. Když jsem ho poslechl a nasadil si ji na hlavu, spráskl rukama: „Nyní jste dokonalý rytíř, jak má být!“ „Však jsem také rytířem kdysi byl...“ namítl jsem hrdě. Chtěl jsem ještě cosi dodat, ale mladý vévoda mě to nenechal domluvit a prohlásil: „Vím, všechno o vás vím!“ Po těchto slovech se přede mnou s rozmáchlým gestem maličko uklonil a otočil se ke své družině: „Pánové, dovolte, abych mezi námi přivítal hraběte Voka z Rožmberka!“

Užasl jsem, odkud mne zná, ale Jan mě nenechal dlouho rozvažovat a sám hned dodal: „Však jsem pobýval v Praze a po matce pocházím z královského rodu Přemyslovců!“ „Pak ovšem jste...“ Vévoda mě s úsměvem přerušil: „Synem princezny Anežky, sestry zvěčnělého krále Václava Druhého! Mým otcem byl pak vévoda Rudolf toho jména druhý, syn římského krále Rudolfa z rodu Habsburků. Současný římský král Albrecht je můj strýc. Bohužel můj otec zemřel ještě před mým narozením a když pak v mých šesti letech odešla na věčnost i ona, strýc mi upřel její vdovské statky a veškeré majetkové nároky. Po právu bych teď měl, jakožto po matce přemyslovského rodu, usednout na český trůn. Ale Albrecht tam hodlá dosadit svého syna Rudolfa. Prý je nyní české království odumřelým říšským lénem a jako zvolený římský král s ním prý může zacházet, jak chce. Proto jsem hledal pomoc také na dvoře Vladislava Lokýtky. Jenže ten zakrslík má svých starostí dost a zatím z celého Polska ovládá jen Krakovsko a svoje Kujavsko. Velkopolsko i Mazovsko mu jeho piastovští příbuzní stále upírají. Ach ti rozhádaní Poláci! Ani na svém králi se nedokáží shodnout!“

Naslouchal jsem mladému Habsburkovi a neodbytně mě přitom trápila otázka, proč mě vlastně osvobodil z vězení ve Wawelu. Ale ten hrdopýšek, jako by četl mé myšlenky, hned dodal: „Jistě vás teď, otče Bartoloměji nebo spíše pane Voku, zajímá, proč jsem vážil tu námahu, abych vás dostal z vězení. Především nebyl jsem to já, ale jakýsi mnich, který za mnou přišel a nabídl mi, že vás odtud zachrání...“

„Vy znáte toho mnicha?“ zeptal jsem se zvědavě. „V životě jsem ho před tím neviděl a co je ještě zvláštnější, zmizel, jakmile vás vyvedl z hradu,“ odpověděl mi Jan Habsburský a s chutí se zakousl do kusu opečeného masa, které za tím pro nás připravilo ono do houně zahalené vesnické děvče. S mimořádnou chutí jsem ho napodobil, vždyť to po mnoha dnech bylo vlastně moje první pořádné jídlo.

Mladé selce po úvodním úleku zjevně otrnulo a jak se mi alespoň zdálo, pohybovala se bez jakékoliv ostychu mezi hladovými rytíři, ba klidně se od nich nechávala štípat do pozadí. Zdálo se mi dokonce, že se jí podobné zacházení zamlouvá. S přípravou pokrmu jí pomáhala zamračená vrásčitá babice, která se odkudsi vynořila, snad její matka. Dokonce k mému překvapení vytáhla soudek pálené vody, o níž jsem se domníval, že jí umí připravovat pouze ve Vlaších. Vpravdě ohnivý nápoj rozlévala do hliněných pohárků a celá vévodova družina si ochotně přihýbala. Protože jsem znal záludnost takového nápoje, s díky jsem ho odmítl, zato mnohému z rytířů se po prvním doušku pořádně zkrivil obličej. Víc než ohnivá voda mne zajímal onen tajemný mnich, jemuž jsem vděčil za svou šťastně nabytou svobodu.

„Když jsem na nádvoří Wawelu zaslechl, že pátráte po vrahovi mého vlastně bratrance krále Václava Třetího, napadlo mě, že bych vám mohl pomoci,“ pokračoval zatím Jan Habsburský ve svém vysvětlování. „Co víc, mohli bychom spojit síly. Úplnou náhodou jsem narazil na mnicha, který mi sice zatajil svoje, zato se nabídl, že dokáže otevřít dvěře i těch nejstrašnějších žalářů. Leč jak se záhadně objevil, tak také záhadně zmizel. Tak ani nevím, zda byl skutečný, nebo to byl jenom duch.“

Habsburka však mnichovo tajemství zjevně netrápilo. Po slově „duch“ se hlasitě rozesmál, jakoby řekl nějaký povedený vtip a mělo bylo zřejmé, že víc se od něj o svém tajemném zachránci nedozvím. Nicméně nechápal jsem, proč bych měl s vévodou spojovat síly a řekl jsem to nahlas. Jan náhle zvažněl a tiše řekl: „Protože já, na rozdíl od vás, vím, kdo za tou vraždou v Olomouci stojí a jsem i se svými přáteli odhodlán ten hanebný čin ztrestat.“

Po těchto slovech mě zatahal za kabátec a vedl ven zjevně proto, abychom byli sami a mohli nerušeně mluvit mezi čtyřma očima. Jakmile jsme vyšli z dřevěné zpoľa do země zahloubené chýše stanuli na návsi, vlastně jakého rozbláceného prostranství kolem studně, vévoda mi začal vzrušeně šeptat:

„Před časem jsem ve Vídeňském hradě náhodou vyslechl rozhovor svého strýce Albrechta s jakýmsi cizincem. Stál jsem na schodišti, které vedlo do síně, kde spolu mluvili a zřetelně jsem slyšel, že po něm chce, aby mu krále Václava odstranil z cesty. Už tehdy vedli řeč o tom, že by můj bratranec Rudolf měl usednout na svatováclavský trůn, aby se tak mohl Albrecht zmocnit kutnohorských stříbrných dolů.“ „Mluvili spolu o vraždě Přemyslovce?“ zeptal jsem se dychtivě. „Slovo vražda nepadlo. Hovořili jen o odstranění. Ale cožpak to ve svém důsledku není totéž?“ „A kdo byl ten cizinec?“ „Musím po pravdě přiznat, že jsem ho neviděl. Nicméně krátce na to jsem spatřil vyjíždět z Vídeňského hradu templářského rytíře.“

„Templář!“ téměř jsem vykřikl. V mžiku jsem si totiž vzpomněl na templáře Jana, který mi před časem zachránil život. Pokud by tenhle rytíř zabil krále Václava Třetího, pak by měl jistě důvod, vzít mi průvodní list královny Violy. Jistě by nestál o to, aby někdo začal pátrat po skutečném vrahovi. Jenže jak by se takový templář dostal do Václavovi blízkosti? Buď by mu přišel nabídnou služby templářů při jeho tažení do Polska, nebo by musel mít v Olomouci spojence. Nemohl by takovým spojencem být třeba pan Albert ze Šternberka, který se mě tak snadno zbavil, když mě v hlubokém spánku předal těm norimberským kupcům?

Jan Habsburský si povšiml mého rozčilení a hned se zeptal: „Vy snad toho templářského rytíře znáte?“ „Možná,“ odpověděl jsem vyhybavě. Rozvažoval jsem, mohu-li mladému vévodovi důvěřovat a mám-li se mu svěřit se svými úvahami. Neblahá zkušenost s pannou Jolantou a před tím s panem Albertem mě naučily opatrnosti. Nicméně Habsburk mi pomohl z vězení na hradě Wawelu a jak se zdá, máme i společný zájem na odhalení tajemství olomouckého mordu. A tak jsem už zcela bez zábran vévodovi vypověděl svůj zážitek se záhadným templářským rytířem.

„Jakže se jmenoval?“ „Jako vy, pane vévodo, Jan. Nejmladší apoštol, miláček Páně, evangelista Jan.“ „A že prý byl krve královské?“ zapochyboval nahlas mladý Habsburk. „Samozřejmě mohl to být tentýž templář, kterého jsem viděl vyjíždět z Vídeňského hradu, ale nemusel. V každém případě je podezřelý, že ve dnech po vraždě sám samojediný opouštěl Olomouc a zřejmě vám, otče Bartoloměji, uzmul průvodní list královny Violy. Je tady zkrátka až příliš podezřelých náhod...“

Jan Habsburský svou větu už nestačil doříct. Na kraji vesnice jsme totiž uslyšeli křik mužských hrdel a dusot koňských kopyt, který se rychle přibližoval. „Do sedel, přátelé,“ zvolal vévoda a honem se rozhlížel po svém koni. Leč pacholek mezitím, jak mu bylo ostatně přikázáno, zahnal naše oře do ohrady v sousedství dřevěné stodoly. Také Janova družina, poněkud znavená pitím pálené vody, ztratila leccos ze své pohotovosti. A tak se zkrátka stalo, že nás obklíčil houf jezdců náležejících patrně k vojsku Vladislava Lokýtky. Alespoň jsem to tak odhadoval podle červené korouhve s stříbrnou orlicí rodu Piastovců. Nezbylo nám, než tasit meče a doufat, že se se štěstím probijeme k ohradě s koňmi. Ale první z cizích jezdců zvedl ruku v kožené rukavici v gestu naznačujícím vyjednávání.

„Kdo jste, pánové?“

Můj mladý společník popošel dva kroky vpřed a pyšně zvolal: „Jsem vévoda Jan Habsburský, synovec římského krále Albrechta. Opovažte se dotknout mne a mých mužů. Vězte, že jsem také přítelem a spojencem polského krále Vladislava Lokýtky.“

Vůdce jezdců, sotvaže uslyšel jméno svého pána, citelně zmírnil tón svého hlasu:

„Odpusťte, vzácní páni. Hledáme jen jistého mnicha, který uprchl z vězení na královském hradě Wawelu.“

Když jsem to uslyšel, až to se mnou šublo, jak jsem se lekl. Honem jsem si sáhl na hlavu, abych se přesvědčil, zda mi klobouk spolehlivě zakývá tonzuru. Pak jsem sklopil oči a pohled na mé škorně a zelené nohavice mi opět vrátil ztracenou sebejistotu.

„Vidíte snad nějakého mnicha mezi námi?“ zasmál se vévoda Jan. „Může se skrývat uvnitř chatrče,“ namítl předák zbrojnošů. „Jen se pojd'te podívat, páni rytíři, zda ho nenajdete,“ zval mladý Habsburk s předstíranou srdečností Poláky dovnitř.

Zbrojnoši vskutku sesedli z koní a následovali nás do nízké světnice, která byla rázem plná lidí, že se v ní nedalo ani dýchat. Obě selky, mladá i stará, začaly všem nalévat pálenou vodu a Poláci se nedali pobízet a s chutí si přihýbali. Brzy měli také oni poněkud zakalený zrak a mátožné pohyby. Dábelský nápoj byl vskutku zrádný. Kterýsi z Lokýtkových rytířů strhl z děvčete houni, polonahé je vysadil na hrubý dřevěný stůl a nutil je, aby tancovalo. Ostatní začali tleskat, cosi provolávat a křepčit, jakoby snad ani zbožnými křesťany nebyli, ale spíše pohanskou cháskou. Otočil jsem se, abych se nemusel dívat na dívčiny třesoucí se bílé prsy, a vyšel ven, kde se již zcela rozednilo. Vévoda Jan mě následoval. „Vidím, že jste vskutku příkladem ctnosti a neřest se vám přičí,“ pravil. „Ale to děvče nestojí o váš soucit, otče. Vězte, že je to jen venkovská běhnička, které podobné povyražení dělá jen dobře. Vy se na mne asi hněvate, jak jsem na ni hned zpočátku tak zhurta udeřil, že? Chci však, abyste věděl, že jsem stejně zbožně vychován jako vy a divokosti a hrubosti mě naučily jen okolnosti, do nichž mě dostal můj nehodný strýc Albrecht. Z celé duše se vám za ně omlouvám.“

S úlevou jsem se pousmál. Po těchto slovech, proč to nepřiznat, se mi Jan Habsburský poprvé vskutku zalíbil. Vždyť není důležité chovat se stále jen ctnostně a zbožně. Mnohem víc

znamená přiznání, že jsem pochybil. A tahle schopnost, jak se mi alespoň zezdalo, Janovi Habsburskému nechyběla. Ještě chvíli jsem se na opuštěné návsi bavili, ale kupodivu už nepadlo ani slovo o tajemném templáři, který snad zavraždil krále Václava. Snad... „Je čas pokračovat v jízdě,“ řekl nakonec vévoda a svolal své poněkud zmátožené muže. „Kam pojedeme?“ zeptal jsem se, když už jsme byli zase v sedlech. „Za mým strýcem, římským králem. Kam jinam! Musím znát pravdu a chci český trůn. Nasadím-li si svatováclavskou korunu, vy, otče Bartoloměji, budete mým kaplanem a zpovědníkem. A možná z vás udělám rovnou biskupa!“ zasmál se Jan Habsburský, zahvízdal z plných plic a znovu jsme ujížděli tryskem. Z chatrče, kterou jsme opustili, se zatím neslo hulákání opilých rytířů Vladislava Lokýtky.

X.

Bratr Bartoloměj se vrací do královských služeb

Další cesta už proběhla s vyloučením nebezpečných příhod. Snad to bylo dáno tím, že na družinu na pohled ke všemu odhodlaných a sebevědomých rytířů si nikdo jen tak netroufal. I já jsem si užíval pocit znovu cválat na koni ve šlechtickém šatě, mít meč po boku a nechat si vítr vlát kolem hlavy. Pravda, vypůjčený kabátec mi byl trochu velký, ale nohavice mě neškrtily a škorňe netlačily a kupodivu mi i obhroublé vtipy mých společníků přestávaly vadit. Vždycky před usnutím jsem se však v duchu modlil a prosil Boha za odpuštění svých hříchů a hříchů družiny vévody Jana. Snad to takhle chtěl i ten záhadný mnich, který mě vyvedl z žaláře ve věži Wawelu.

V Kladsku na českém pomezí, v klášteře rytířů johanitů, kde jsme jednoho sychravého podzimního dne nocovali, jsme se dozvěděli překvapující zvěsti. Janův strýc, římský král Albrecht, prý přerušil válku s míšeňským markrabím a táhne přes Chebsko do Čech. Od Vídně pak vyrazil s velkým vojskem k Jihlavě jeho syn Rudolf s úmyslem stát se českým králem. Jeho velkými příznivci jsou prý nejvyšší maršálek Tobiáš z Bechyně a můj otec, nejvyšší komorník Jindřich z Rožmberka. Habsburkové všemožně uplácejí české pány a nynější král Jindřich Korutanský už ze strachu raději opustil Prahu.

Jak jsem znal nenasytost a majetku chtivost mého jinak bohabojného otce, dokázal jsem si představit, že mu přeběhnutí k Rudolfovi asi nečinilo žádné velké potíže. Po té, co po smrti Závišova bratra, mého jmenovce Voka, získal pro náš rod pánů červené růže Krumlov, dělá si teď jistě zuby na Vitorazsko a další území na druhé straně Novohradských hor a Šumavy. Pokud však budou i ostatní čeští předáci podobně nenasytí jako můj otec, nevzejde z toho nic dobrého a Rudolfa přijde svatováclavská koruna pořádně draho. A to ještě netuší, že zatím od Kladska přijíždí lesy Sudetských hor hlouček jezdců doprovázejících jeho bratrance, který si rovněž chce činit nároky na český trůn. Byl jsem proto zvědav, jak se budou oba habsburští bratrance chovat při vzájemném setkání. Jana jsem už trochu poznal jako ctižádostivého mládence, který však nepostrádal i jisté dobré vlastnosti. Rudolfa, jenž měl mnohem větší předpoklady pro to, aby se stal králem, jsem dosud neznal a byl jsem proto až hříšně zvědavý, jaký vlastně je.

Kraj se oblékl do hnědých a zlatých barev. Podzim pokročil a hlásil se ostrým studeným větrem, častými přeprškami a rozblácenými cestami, na nichž se našim koňům bořily kopyta. Před hradbami Hor Kutných, zčásti ještě pobořených z doby, kdy je obléhal Rudolfův otec

římský král Albrecht, nás zastavila skupinka německy hovořící rytíři, nepochybně stráž budoucí krále Rudolfa Habsburského. Vévoda Jan, který něco takového předpokládal, se pro tuto příležitost náležitě vystrojil. S černým pláštěm splývajícím z ramen a lesklým stříbrným pancířem na prsou jim vyjel vstříc a pánovitě se na ně rozkřičel. Celý výjev jsem pozoroval zdálky a nerozuměl proto slovům, která zazněla, nicméně na rytíře zapůsobila tak, že se k vévodovi chovali s největší uctivostí a uvolnili mu cestu k městské bráně.

Jan na nás zamával rukavicí a my jako jeho družina ho důstojně následovali. Hory Kutné měly ještě daleko k pozdější výstavnosti, ale i tak už dávaly očividně najevo svoje bohatství vzniklé z kutání stříbra. Mnoho domů bylo ještě pouze dřevěných a narychlo zbudovaných, ale mezi nimi už povstaly i výstavné kamenné paláce, které si nezdaly s podobnými v Praze, hlavě království. Nad střechami ze štípaného šindele se zvedala věž svatojakubského chrámu, na níž se právě rozezněly zvony. Byla to zřejmě jen náhoda, nicméně vypadalo to, jakoby hlaholily na naši počest.

Rytíři, kteří nás zastavili před hradbami, nás dovedli až k domu královského mincmistra. Před ním postávaly skupiny vojáků a hloučky zvědavců, u zábradlí jsem napočítal téměř dvacet přivázaných koní. Sotvaže jsme sesedli a začali si protahovat nohy za dobu dlouhé jízdy trochu odvyklé chůze, otevřela se vrata, z nichž vyšla řada černožlutě oděných trubačů. Rozestoupili se na obě strany, přiložili své nástroje k ústům a zaduli. Za zvuku trub se tak před námi objevil nápadně vysoký a poněkud pobledlý mladík s protáhlým přísným obličejem, oblečený v jasně červeném kabátci. Doprovázel ho rozložitý tlušťík, v němž jsem poznal nejvyššího maršálka království Tobiáše z Bechyně, a k mé velké radosti i můj otec, Jindřichem z Rožmberka.

Vévoda Jan rozpřáhl náruč, jakoby se chystal obejmout toho bledého mladého muže. „Bud' zdrav, bratranče!“ zvolal a uchopil ho za obě ramena. Rudolf, syn římského krále Albrechta, se od Jana mírně odtáhl, zachoval vážnou tvář a cosi, čemu nebylo rozumět, tiše odpověděl. Ale v té chvíli jsem tomu nevěnoval pozornost, protože na rozdíl od obou Habsburků my, otec a syn Rožmberkové, jsme si okamžitě padli do náručí.

„U d'asa, chlapče, kdes nechal kutnu? Snad jsi nevystoupil z řádu cisterciáků a nevrhl na sebe nějaký hrozný hřích?“ zděsil se můj otec Jindřich, když si uvědomil, že jsem oděn zcela po šlechticky. „Neboj se otče. Musel jsem se převléci, protože můj mnišský hábit citelně utrpěl za mého věznění v krakovském Wawelu.“ „Cože? Ty jsi byl v žaláři? Proč?“ „Byl a tady vévoda Jan Habsburský mne odtud vysvobodil.“

Otec samozřejmě překypoval zvědavostí, ale habsburské jméno upokojilo jeho obavy, že jsem snad spáchal něco strašného a neodpuštělného. Byl teď příznivcem Habsburků a všechno co bylo s tímto rodem spojeno, muselo být jen a jen dobré. Což se samozřejmě týkalo i vévody Jana.

Stačil jsem se ještě zeptat na královnu Violu, která mě na mou, jak se ukázalo, tuze nebezpečnou cestu vyslala, ale můj otec jen pokrčil rameny: „Ztratila se z Prahy hned po té, co se Jindřich Korutanský ujal vlády. Prý ji nová královna Anna, nejstarší dcera Václava Druhého, poslala do některého z ženských klášterů. Nic určitého nevím. Ale teď budeme mít stejně novou, vlastně staronovou panovnici. Vdova po Václavovi Druhém, Eliška Rejčka, žena ještě v rozpuku mládí, si vezme Rudolfa Habsburského. Už pozítří budou spolu oddáni v kostele svatovítském na Pražském hradě.“

Otec pronášel ta slova takřka slavnostně, až jsem pojal podezření, že tento podivný sňatek mladého Habsburka s královskou vdovou ujednal on sám. Bylo by mu to podobné. Stejně tak jako překazil duchovní zájmy mého bratra Petra a naopak mne přes původní odpor určil pro kněžskou dráhu, rád spřádal intriky i v nejvyšších kruzích. Leč jak se ukázalo, energická Richenza, dcera zvěčnělého polského krále Přemysla a švédské princezny, se sice naoko podvolila zájmům království, ale city si diktovat nenechala. Však jsme se o tom měli brzy

presvědčit. Zatím ji prý deputace českých pánů měla nazítří přivést z jejího věnného města Hradce na řece Labi.

Však už v souvislosti s ní měl se mnou otec také plány. „Budeš jejím kaplanem a zpovědníkem, tak jako jsi byl zpovědníkem bývalé královny Violy Těšínské. Vrátiš se do královských služeb,“ prohlásil panovačným hlasem. „Zadrž, otče, nejsi osoba duchovního stavu, abys mohl o mně takto rozhodovat. To mi musí přikázat opat Konrád nebo biskup Jan z Dražic. „Nevídáno,“ opáčil Jindřich z Rožmberka. „Jako nejvyšší komorník to snadno s biskupem sjednám a tvůj opat není v Čechách, ale s jakýmsi diplomatickým posláním na dvoře francouzského krále Filipa.“ Chtěl jsem se zeptat proč, ale otec buď nevěděl nic určitého nebo byl zcela zaujat představou mít svého syna v blízkosti královského páru, což pro rožmberské zájmy jistě nebylo nepodstatné.

Poohlížel jsem se po vévodovi Janovi, v jehož společnosti jsem přece do Hor Kutných přijel, ale zakrátko mě sám vyhledal a hořce si stěžoval na svého bratrance Rudolfa: „Je to omezený hlupák, loutka v rukách svého ctižádostivého otce. Ve skutečnosti nebude v Čechách králem Rudolf ale Albrecht, kterému jde především o stříbro z Hor Kutných a z Jihlavy. Však na to, aby se stal císařem, po čemž z hloubi duše touží, bude potřebovat hodně stříbra, že mu ani to české nebude stačit!“

„Ale vítal jste se s Rudolfem velmi srdečně,“ namítl jsem.

„Ach, důstojný otče, jste snad už dostatek zkušený, abyste věděl, že my Habsburkové musíme často navenek předstírat rodovou soudržnost. Jenže Rudolf je zcela posedlý svými chorobami a ani na společenská pravidla nehledí.“

„Chorobami? On je nemocný?“ zeptal jsem se zvědavě.

„Jistěže. Jeho žaludek nedokáže strávit nic než masové či mléčné kaše. Však jste si jistě, důstojnosti, všimnul jeho nápadné bledosti. Proto ani nestojím o hostinu po jeho boku, pojedme raději do nedalekého kláštera vašich bratrů cisterciáků v Sedleci.“

Představa, že bych měl brzy spatřit opata Heidenricha a další řeholní bratry mě naplnila radostí a proto jsem se ochotně připojil k Janově družině. Tušil jsem sice, že opata nemálo překvapím, spatří-li mne v oděvu šlechtice, ale jistě mi pro tentokrát poskytne rozhřešení a svým pokáním a vroucnou modlitbou dosáhnou odpuštění. Opat se vskutku poněkud zhrozil, když mě spatřil a zprvu nemohl poznat, ale zakrátko mi řádoví bratři přinesli novou sutanu a já mohl zapůjčený šat vrátit jeho majiteli. Jestli však Jan Habsburský čekal v klášteře bohatou hostinu, zklamal se. Bratři cisterciáci nám předložili postní jídlo, tedy pečené ryby a chléb, zato dobrého vína, které si sem vozili až od Rýna, bylo dostatek. Nad poháry s jiskřivým nápojem a kolem planoucího krbu se samozřejmě řeč stočila na mého představeného opata Konráda.

„Upřímně řečeno, neznám důvod jeho cesty,“ přiznal opat Heidenrich, vyzáblý už postarší muž s laskavou vrásčitou tváří a moudrýma očima.

„Že prý mířil na dvůr francouzského krále Filipa?“ zeptal jsem se zvědavě. „Nepochybně se cestou do Paříže jistě zastaví v Mohuči o arcibiskupa Petra z Aspeltu, někdejšího vyšehradského kanovníka a rádce krále Václava Druhého. Je to totiž jeho důvěrný přítel a navíc nadmíru obratný diplomat,“ odpověděl mi opat Heidenrich.

Pak maličko ztišil hlas a dodal: „Ale o tom, smím-li tě bratře požádat, nemluv o tom před svým otcem.“ Chtěl jsem se ještě zeptat proč, ale opat si výmluvně přiložil prst na ústa, maličko se pousmál a krátce pohlédl na Jana Habsburského, který si právě nahýbal z číše. Dále už jsem se raději na nic nevyptával. Došlo mi, že zmíněný arcibiskup Petr není právě přítelem Habsburků.

Na lože jsme ulehli brzy, opat se omluvil, že ještě před ranní mší svatou v klášterním chrámu Panny Marie se bude s řádovými bratry modlit. Zmožen cestováním i vypitým vínem jsem usnul velice brzy. Uprostřed noci mi kdosi začal cloumat s ramenem. Otevřel jsem oči a zaslechl čísi tichá slova: „Vzbuď se a pojď se mnou!“ Trochu mi trvalo, než jsem si zvykl na

tmu a rozeznal na sebou siluetu mnicha s kápí přetaženou přes hlavu. Rychle jsem odhodil pokrývku, vyskočil z lože a rozespale vykoktal: „Co se děje?“ „Neptej se, vzbud' své přátele a pojď!“ Během chvilky bylo celé křídlo kláštera vyhrazené hostům vzhůru. Vévoda Jan dotčeně brblal, nicméně následoval se mnou podivného mnicha, který nás vyváděl z kláštera. Nic jsem nechápal, ale napadlo mě, že onen řeholník je možná totožný s tím, co mě osvobodil z vězení v krakovském Wawelu. Než jsem stačil domyslet, ozvalo se bušení na klášterní bránu, pak se její obě křídla rozletěla a na nádvoří vjeli jezdci s pochodněmi a meči. Bylo zřejmé, že jsme opustili své cely doslova na poslední chvíli. Kdybychom spali dál, stali bychom se nepochybně obětmi nenadálého nočního útoku. „Hledejte především vévodu Jana a toho mnicha, co ho doprovází,“ velel německy pochopům jejich velitel. „Nikoho nešetřete!“ Sotvaže Jan Habsburský pochopil, co mají noční útočníci v úmyslu, zavelel své družině a nečekaně ze tmy je napadl. Vévodovi druzi byli sice bez koní, ale neznámé ozbrojence přesto zcela zaskočili. Stačil jsem vnímat blýskání zbraní ve světle pochodní, třeskot mečů, jak narážely na sebe, a tlumené výkřiky. Šarvátka byla krátká. Jakmile se několik útočníků znenadání ocitlo na zemi a dobře mířené rány meči ukrátkaly jejich život, zbývající se obrátili na útěk, jako vítr prolétli rozraženou klášterní branou a zmizeli ve tmě tak náhle, jak se znenadání objevili.

„Tak to bychom s pomocí boží měli,“ oddechl si zpocení vévoda, když zasouval svůj meč do pochvy. „Jak jste se o nich dozvěděl, důstojnosti,“ zeptal se mne. „To máte tak lehké spaní?“ „Kdepak. Zase mě vzbudil ten mnich, co mě už jednou pomohl, když mě osvobodil z Wawelu,“ přiznal jsem popravdě.

„To není mnich, ale dozajista anděl strážný,“ opravil mne Jan Habsburský. „Kdepak je, abychom mu poděkovali?“

„Bohužel mi zmizel z očí, jakmile se objevili ti útočníci.“ „Ať už to byl kdokoliv, budiž mu věčná chvála, vždyť nám zachránil naše životy.“

To už k přícházel probuzený opat Heidenrich následován dalšími bratry. „Kdo se opovážil nepozván vstoupit na posvátnou půdu našeho sedleckého kláštera a ohrožovat mé hosty,“ rozhořčoval se. Jeden z Janových družiníků mu posvítíl pochodní na zem, kde leželi tři zabíjí muži v drátěných košilích. Jejich mrtvolně ztuhlé prsty dosud svíraly zbraně. První měl ošklivou ránu na hlavě, druhým dvěma byly málem hlavy odděleny od trupu. Temně rudá krev se rozlila po zuřivém bojem zdupané zemi. Až se mi z té ošklivé podívané udělalo špatně od žaludku.

Napadlo mě, že je škoda, že si vévodovi rytíři počínali tak obratně. Kdyby alespoň jednoho pouze zranili, mohli jsme se od něho dozvědět, co byli ti útočníci zač, kdo je poslal a proč usiloval o naše usmrcení. Nicméně Jan měl o důvodech tohoto útoku zcela jasné představy: „V tom má nepochybně prsty můj bratránek Rudolf. Ráno se bude divit, že jsem ještě na živu.“

„Ale proč by dal přepadnout náš klášter a usiloval o vaši smrt?“ podivil se opat.

„Jsem synem sestry krále Václava Druhého a z tohoto důvodu mám mnohem větší nárok na český trůn,“ odpověděl mu vévoda. „Bohužel jsem chudý, strýc, římský král mne obral o všechny majetek a prosazuje pouze své syny. Však běda Čechům, bude-li jim Habsburk vládnout!“

„Vždyť i vy jste Habsburk,“ opatrně namítl opat. „V mém těle však koluje také krev českých králů, na to otče opate, nezapomínejte.“ Zdálo se mi, že po té odpovědi opatu Heidenrichovi s uspokojením zasvítily oči. Ale možná to bylo jen klamné zdání.

XI.

Bratr Bartoloměj napomíná královnu Elišku Rejčku

Po zbytek noci jsem stále myslel na onoho tajemného mnicha, který mě poprvé osvobodil z wawelské věže, podruhé mi zachránil život ve sedleckém klášteře. Kdo to byl? Kde se vzal? Proč mi pomáhal? A co ho k tomu vedlo? Nešlo mi to z hlavy, až do rána jsem se převaloval na lůžku ve své cele a znovu si vybavoval siluetu postavy s kápí staženou do tváře, ano siluetu, protože nikdy jsem z něj vlastně víc než tu siluetu neviděl. Posléze mi splynul s Violou, královnou Violou, křehkou světlovlasou, vlastně ještě nedospělou dívkou, která mě poslala na podivnou pout' a uložila mi úkol, jež jsem nemohl splnit. Nyní se vracím, Viola, ta něžná Viola, krásná jak anděl, krásná jak Panna Maria, je Bůh ví kde a já kvůli ní, kvůli jejím očím barvy letního nebe už spáchal tolik hříchů! Nic jsem nevypátral, králova vraha jsem nenašel. Jenom narazil na dohady a sám se stával obětí cizí hry. Kdo je ten templář Jan, který mě vyrval ze spárů lapků? Byl to snad Albrechtem Habsburským poslaný vrah? Byl to on, kdo mi ukradl Violin průvodní list? Snad se po návratu v Praze dočkám vysvětlení těchto otázek...

K ránu mi do snů znovu vstoupila královna Viola a když jsem se před ní uklonil, rozesmála se a volala, že není Viola ale Richenza, Rejčka. Pak se na mne vrhla a bušila mi do hlavy pěstí, až se to rozléhalo mými útroby. Samou bolestí jsem otevřel oči a ke svému překvapení zjistil, že ležím v klášterní cele a kdosi tluče do mých dveří. Oblékl jsem si sutanu a otevřel. Za dveřmi stál rozesmátý Jan Habsburský. Noční přepadení, které se svými muži tak úspěšně odvrátil, na něm nezanechalo byt' sebemenší stopy.

„Co je s vámi, otče,“ hlaholil. „Musíme do Hor Kutných. Mám pár drzých otázek na mého bratránka, který se teď asi nemůže dopočítat svých nájemných zabijáků.“ Vévodovi se zřejmě zdálo, že pronesl zvlášť povedený žert a bujaře se rozesmál. „A na vás jistě už čeká vaše nová královna. Máte vy to ale, otče, štěstí. Být královniným zpovědníkem! Já bych mladým panovnicím ochotně nastavoval ucho třeba od rána do rána.“

Popravdě musím přiznat, že jsem byl na královnu Richenzu upřímně zvědav. Do Hor Kutných ji přivezli v pohodlném voze spolu s několika služkami a chůvami, které opatrovaly její jedinou dceru dvouletou Anežku, která se narodila těsně před smrtí svého otce Václava Druhého. Doprovázel ji pan Jindřich z Lipé, statný muž ověnčený slávou chrabrého bojovníka, se svými ozbrojenci. Třebaže byl ženatý, leccos se povídalo o tom, že k mladičké královně vdově cítil víc než jen povinnou úctu. Však také jel na koni těsně kolem vozu dámy svého srdce a co chvíli starostlivým zrakem zachycoval její pohled. Richenza byla o hodně jiná než Viola. Třebaže byla jen o málo starší, vypadala mnohem dospěleji, z jejího chování byla patrná pýcha a sebevědomí a zdálo se mi, že Habsburky vynucenou svatbu bere jako jakési zadostiučinění, jako možnost návratu na ženskou polovinu trůnu.

Když mě otec Richenze představoval jako jejího nového kaplana a zpovědníka, šlehla po mne zkoumavýma nazelenalýma očima, rychle si mne přeměřila od hlavy až k patě a pak zvláštním sametovým hlasem pronesla: „Asi vás zklamal, důstojnosti, nemám žádné hříchy.“ Zatvářil jsem se co nejpřísněji a tak jak mne to kdysi učil opat Konrád, jsem odpověděl: „Nikdo nežije bez hříchu, milá dceru. Snažte se pro příště vyvarovat rouhavých řečí.“ Zamračila se a beze slova se odvrátila k jedné chůvě, aby ji vynadala za to, že se údajně nedostatečně věnuje její dceři. Pochopil jsem, že ve skutečnosti ty nádivky byly určeny mně za opovážlivost, s jakou jsem Richenzu napomenul. Bylo zřejmé, že to v jejích službách nebudu mít právě jednoduché.

Celou cestu z Hor Kutných až do Prahy na mne ani nepromluvila, za to o mé drzosti zřejmě zpravila svého oddaného rytíře Jindřicha z Lipé, který se na mne co chvíli podíval, jakoby chtěl na mně vyzkoušet svůj vskutku pádný meč. Však se o něm říkávalo, že ještě za krále Václava Druhého upadl u dvora v nemilost, když při slavnostním turnajovém klání nešťastnou náhodou zabil hraběte Heřmana z Barby.

Praha, hlavní město Českého království, vypadalo, jakoby bylo obleženo vojskem. Přímo pod hradbami stály velké stany zdobené roztočnými barevnými korouhvemi a kolem nich se to hemžilo ozbrojenci. Bylo zřejmé, že Rudolfův otec, římský král Albrecht Habsburský už dorazil. Sotva se náš průvod přiblížil k Horské bráně, rozezněly se zvony pražských kostelů patrně na znamení strážců, kteří k tomu dali pokyn z hradeb. Přímo z brány pak vyšli městští radní v čele s purkmistrem, aby náležitě uvítali nového panovníka. O jeho zvolení, zdá se, nebylo předem pochyb. Po celou cestu průvodu přes městské tržiště, Juditin most až na Pražský hrad, kde jsme byli ubytováni v domech purkrabství a svatovítské kapituly nás provázelo nadšené volání shromážděných zástupů. „Ti křupani by snad vítali i samotného Belzebuba,“ ulétlo z úst Jindřicha z Lipé. Připadalo mi, že není volbě Habsburka příliš nakloněn, nicméně chytře držel s momentálně silnějším.

Následující den, na svátek svatého Havla, 16. října, zasedal v biskupském dvoře na Menším Městě pražském na levém břehu Vltavy sněm českých pánů. Rudolf Habsburský byl, jak se dalo očekávat, zvolen králem. Jen několik velmožů, především Bavor ze Strakonice, Vilém Zajíc z Valdeka a můj vzdálený příbuzný Ojř z Lomnice, setrvalo při Korutanci, který ale v té době už dávno opustil město a to i chotí Annou. Římský král Albrecht Habsburský, jenž byl sněmovního jednání rovněž přítomen, nedal jinak, než že čeští páni zároveň odpřísáhnou věrnost rodu habsburskému a potvrdí jeho posloupnost na českém trůnu. Pro případ, že by snad Rudolf zemřel, aniž by po sobě zanechal syna a svého následníka, měl dostat korunu svatého Václava jeho mladší bratr Fridrich. Až na tři zmíněné opozičníky s tím všichni souhlasili pod podmínkou stvrzení všech šlechtických práv a privilegií. Že jim Rudolf musel ještě něco přidat navrch, mi bylo více než zřejmé. Všiml jsem si zvláště svého otce, Jindřicha z Rožmberka, jak se tvářil nadmíru spokojeně. Ani vychytralý podkomoří Raimund z Lichtenburka a nejvyšší purkrabí Hynek Berka z Dubé, kteří byli samozřejmě ponecháni ve svých úřadech, zřejmě nevyšli zkrátka a ze štědré habsburské ruky rozšířili svoje majetky. Vévoda Jan však ztropil při jednání rozruch a přímo na chodbě biskupského dvora se pustil se svým strýcem Albrechtem do hádky. Vyčetl mu, že má daleko větší nárok na český trůn, než kdokoliv jiný z Habsburků a uraženě odešel. Král Albrecht, urostlý vysoký muž s vrásčitou osmáhlou tváří, se za ním pohrdlivě zadíval svým jediným okem a utrousil cosi jako „spratek“. Bylo mi zřejmé, že ti dva, byť stejného rodu, se rozhodně příliš nemilovali. Z krále Albrechta šla trochu hrůza. Nikoliv snad jen proto, že měl pouze jedno oko, o druhé přišel už před časem, když ho lékaři ve snaze zbavit jeho tělo hnisu, nechali pověsit za nohy. V jeho obličejí bylo cosi sveřepého a urputného, co nutně vzbuzovalo obavy. I Jindřich z Lipé s hranatou tváří válečníka vypadal vedle něj jako učiněný beránek.

Vydal jsem se hledat vévodu Jana, ale bylo mi řečeno, že i se svou družinou prý už odjel. Zalitoval jsem, že jsem se s ním nestačil rozloučit. Vždyť mně pomohl uprchnout

z wawelského vězení a za dobu, kterou jsme společně prožili, jsem ho začal považovat za svého přítele. Ale na nějaké hledání vévody mi nezbyl čas, protože jsem musel před následující královskou svatbou a s ní spojenou korunovací vyzpovídat Elišku Rejčku. Staronová královna se ve zpovědnici svatovítského chrámu na Pražském hradě chovala kupodivu velmi pokorně, což mne po našem předcházejícím nechtěném konfliktu poněkud překvapilo. Napadlo mě, zda bych jí neměl předat královnin prsten, který mi svěřila Viola, ale nakonec jsem o něm raději pomlčel. Kdo ví, třeba mi ten prsten ještě bude k něčemu užitečný. Mělo se ukázat, že jsem se nemýlil.

Samotný obřad celebrowaný salzburským arcibiskupem Konrádem, který právě kvůli této záležitosti přijel do Prahy v doprovodu římského krále Albrechta, narušila jen mladší dcera Václava Druhého Eliška. Asi patnáctiletá dívka propukla v tak hlasitý pláč, že arcibiskup se odmlčel a nešťastníci vyvedli dva zbrojnoši. A pak se stalo ještě něco, co ovlivnilo vývoj dalších událostí. Když už jsme vycházeli z kostela, přitočil se ke mně jakýsi cizí dvořan a nepozorovaně mi podstrčil pergamenový proužek. Schoval jsem ho ve své mošně ukryté pod sutanou a otevřel až když jsem osaměl v komnatě, která mi byla v královském sídle vyhrazena. Na pergamenu byl latinský vzkaz, abych se o půlnoci dostavil k bráně Juditina mostu. Následoval rozmáchlý popis, který mne ještě více překvapil než samotný list: „Alvaro de Oviedo.“

Okamžitě jsem si vybavil záhadného kastilského hvězdopravce, s nímž jsem se setkal v Olomouci. Co asi po mně chce? Vždyť ten člověk má možná prsty v mém únosu z Olomouce do Krakova! Jak to, že si troufá mi potom, co se stalo, ještě zvat na schůzku? Ale čím více jsem o podivném vzkazu přemýšlel, tím více jsem byl zvědavý, proč se mnou de Oviedo potřebuje tajně hovořit uprostřed noci.

A tak, sotva na svatovítské věži odbyla jedenáctá, rychle jsem opustil hlučný svatební hodokvas v purkrabském domě, ostatně byl zde tolik lidí, že mne jistě málokdo postrádal, a pospíchal k bráně vedoucí do Menšího Města. Strážným jsem se vymluvil na jakési blíže neurčené duchovní povinnosti, které mne ještě v noci čekají a ti při pohledu na mou sutanu, chápavě pokývali hlavami. Zakrátko mne už pohltila tma. Říjnový chlad mi pronikal kutnou až na holé tělo. Prošel jsem pustým tržištěm se zbytky ohnišť po opékání volů a prasat, po své pravé ruce jsem spatřil temné obrysy konventu rytířů johanitů, po levé ruce zase minul biskupský dvůr, kde byl minulé ráno zvolen Rudolf Habsburský českým králem. Brána vedoucí na most královny Judity kupodivu nebyla střežena, za to se odtud ozval tichý mužský hlas: „Jste to vy, otče Bartoloměji?“

XII.

Bratr Bartoloměj hledá magickým zrcadlem královnu Violu

Ve tmě jsem rozeznal postavu v kukle, která takřka zakrývala tvář. Na chvíli vyhlédl mezi mraky srpek měsíce a v jeho jakoby stříbrném světle jsem poznal kastilského astrologa. „Proč se setkáváme za tak zvláštních okolností, doktore de Oviedo?“ zeptal jsem se ho asi nepřítliš přívětivým hlasem.

„Ach otče, odpusťte, ale mám k tomu své důvody,“ zašeptal hvězdopavec a hned dodal: „Prosím, ničeho se neobávejte a následujte mne.“

Před bránou, střežící pravý konec Juditina mostu nás zastavili dva strážci vyzbrojení sudlicemi. Alvaro de Oviedo sáhl do mošny u opasku, cosi se v jeho ruce zablesklo, oba biřici nastavili své dlaně a s lehkými úklonami nás vpustili do města na pravém břehu.

„Co jste jim to dal?“ otázal jsem se, zatímco jsme procházeli temnými ulicemi a vyhýbali se kalužím a hromadám hnoje a odpadků.

„Pravé zlaté florény dokáží skutečné divy. Věřte, otče, s nimi prorazíte i hradby!“ Hispánc se tiše zasmál. „Ne nadarmo říká Apuleius: Auro solent adamantinae etiam perfringi fores. Čili: Zlatem se dají vylomit i ocelové brány. Proto dobrá mince bývá někdy učiněným božstvem. Ale vám jako knězi bych to asi říkat neměl, že? Nepochybně vám něco takového zní jako rouhání.“

Hned za mostem se mnou kastilský hvězdopavec zamířil vpravo a po chvíli klopýtání jsme zastavili před rotundou s neomítnutými kamennými zdmi. „To je kaple svatého Kříže,“ zašeptal de Oviedo. „Možná víte, že její zasvěcení nebylo zvoleno náhodně.“

„Pokud vím, dopomohla k tomu vzácná svatá relikvie kousku kříže, na němž byl ukřižován Spasitel a který na Golgotě nechala vykopat svatá Helena, matka císaře Konstantina Velikého.“

„Jistě, povídá se to,“ potvrdil mi astrolog, „nicméně v tomto případě hraje důležitou roli i geografická poloha této svatyně.“

„Jak to?“ zeptal jsem se nechápal zhola nic.

„Kaple svatého Kříže je totiž přesně uprostřed skutečného kříže,“ jal se mi vysvětlovat de Oviedo. „Vrcholem tohoto na pohled neviditelného geografického kříže je kostel svatého Víta, svatého Václava a svatého Vojtěcha, nejposvátnější chrám celých Čech, kde se dnes oženil a byl korunován Habsburk Rudolf. Patou kříže je pak kaple svatého Štěpána mučedníka ve vsi Rybníček. Levé rameno kříže určuje kostel svatého Klimenta za městskými hradbami, kdežto pravé přechází přes řeku Vltavu a končí v kostele svatých Filipa a Jakuba ve vsi Smíchov. Pro mne, jakožto astrologa a mága, je tato poloha navýsost důležitá. Právě podle ní jsme si vybral i svoje obydlí. Sídlim proto jen pár kroků od kaple svatého Kříže.“ A s teatrálním gestem mi ukázal na kamenný patrový dům, za jehož okny poskládaných z malých skleněných tabulek jsem spatřil mihotavé světlo.

„Jak vidím, můj fámulus se už má k dílu. Můžeme vstoupit!“ S těmito slovy odemkl pevnou dřevěnou branku a vešli jsme do síně, jejíž kamenná podlaha byla poseta snad stovkami planoucích svíček, které na holých zdech vytvářely tajemné stíny.

„Co to je?“ vyjekl jsem překvapeně.

„Nic menšího než hvězdné nebe,“ usmál se astrolog. „Kdyby nebyla obloha zakryta mraky, sám byste viděl, že postavení těch svící se zcela shoduje s postavením hvězd na podzimním nebi. Co svíce, to hvězda. Pro mne je toto theatrum zcela nezbytné, abych mohl používat magické zrcadlo a jeho prostřednictvím nahlížet do budoucnosti. Prvním základním předpokladem úspěchu je poloha uprostřed magického geografického kříže, druhým pak zářící kopie hvězdné oblohy. Ale ani to by ještě nepřimělo magické zrcadlo k tomu, aby opravdu fungovalo. Vězte, že jsem musel dlouhé roky věnovat studiu židovské kabaly, abych získal skutečně kouzelnou moc.“

„Vy opravdu dokážete pohlédnout do budoucnosti?“ zeptal jsem a hlas mi přitom zakolísal.

„Jste snad Sibyla či Pýthie, doktore de Oviedo?“

„Ani jedno, ani druhé,“ tajemně se usmál astrolog. „Třebaže o tom služebníci naší křesťanské církve neradi slyší, osvojil jsem si leckteré ze starých pohanských praktik a doplnil je věděním hermetických nauk. Ale nebojte se, nejsem spřažen se satanem, nechci vám předvádět temné ďábelské čáry a pokud jsem vás vyhledal, činil jsem tak, jak sám poznáte, z tuze dobrého důvodu.“

To už se před námi ukláněl hvězdopravecův fámulus, v němž jsem poznal onoho dvořana, který mi ve svatovítském kostele podstrčil tajný vzkaz na pergamenu. „A ten dobrý důvod?“ naléhal jsem dále. „Předpokládám, že vraha krále Václava Třetího jste zatím neodhalil, že?“ odpověděl mi astrolog otázkou. Mlčky jsem přikývl. „A o vzkaz od vašeho představeného opata Konráda z Erfurtu máte jistě zájem?“ „Sem s tím vzkazem, vezte, doktore, že hořím samou zvědavostí.“ „Jen trpělivost, milý příteli. Všechno ve správný čas. Jak říká Vergilius - Stat sua ciuque dies, čili Každý má určen svůj den!“

Fámulus mne mezi tím uvedl k nízkému stolku v rohu síně a mlčky mi ukázal na jeden z polštářů, které po orientálním zvyku sloužily k sezení. Posadil jsem se, byť jsem v první chvíli nevěděl, kam mám složit nohy. Po té nám sluha naplnil vysoké skleněné číše červeným vínem. „Nechal jsem si ho dovézt až z Burgundska,“ pochlubil se hvězdopravec a pak ukázal podlahu posetou planoucími svíčkami: „Domnívám se však, že vás spíše zajímá tato malá napodobenina hvězdného nebe.“

Přikývl jsem v odpověď a maličko se napil. Chtěl jsem si za každou cenu zachovat střízlivou hlavu a tak trochu jsem se bál, abych nedopadl jako onoho večera v Olomouci v domě Alberta ze Šternberka.

„Vezte, že hvězdy na podzimním nebi vlastně zobrazují příběh rodiny dávného krále Kéfeá. Snad jako vzdělanec znáte starou řeckou báji o králi Kéfeovi a královně Kasiopeji, kteří měli dceru Andromedu. Jistě si vzpomenete, že Kasiopeja urazila boha moře Poseidona, když se chlubila, že je krásnější než všechny jeho dcery, mořské nymfy. Poseidon se jí za to pomstil tím, že dal Andromedu přikovat ke skále na mořském pobřeží, kde měla být obětována strašnému netvorovi. Naštěstí ji zachránil hrdina Perseus, syn samotného světovládného Dia a Danae. Tento miláček bohů zabil hroznou Gorgonu Medúzu a usekl její hlavu, která způsobovala, že každý smrtelník při pohledu na ni zkameněl. Poté pospíchal na okřídleném koni Pegasovi zachránit Andromedu. Přiletěl právě včas, když už se netvor chystal dceru královny Kasiopeji pohltnout. Perseus vytáhl ze své mošny hlavu Medúzy, netvorovy ji ukázal a ten na místě zkameněl. Celý příběh je znázorněn na podzimním nebi. Je tady král Kéfeus, královna Kasiopeja, jejich dcera Andromeda, chrabrá Perseus s hlavou Medúzy, okřídlený Pegas i mořský netvor...“

A s těmito slovy se mi jal astrolog ukazovat uskupení hořících svíček přesně kopírujících hvězdná seskupení na obloze: „Támhle, takřka uprostřed, vidíte souhvězdí Kasiopeji, blíže k nám je její dcera Andromeda, nalevo Perseus s hlavou strašné Medúzy. To je ta větší svíce, hvězda smrti Algol, přinášející války a zhoubný mor. Napravo od Andromedy je okřídlený Pegas a blíže k nám je pak zvěrokruh, zprava doleva jsou souhvězdí Vodnáře, Ryb, Skopce, Býka a Blíženců...“

Doktor de Oviedo se na chvíli odmlčel a posléze dodal: „Samozřejmě pro sestavování horoskopů mám nahoře ve své pracovně zvláštní mapy hvězdné oblohy a nemusím kvůli tomu vytvářet tento náročný světelný spektakl. Potřebuji-li však nahlédnout do magického zrcadla, neobjedu se bez něj, stejně jako bez zaklínání jmény sedmera archandělů.“

Přiznávám se, že jsem byl nemálo vyveden z míry, ba vyděšen z toho, co mě možná ještě v sídle tohoto podivného mága čeká. Jen přání něco zvědět o královně Viole, o stále záhadném vrahovi krále Václava a konečně obdržet slíbený vzkaz opata Konráda mě doposud držely na místě.

Snědý Hispánec se napil vína, chvíli mě mlčky pozoroval, snad aby vychutnal, jakým hrozným dojmem na mne zapůsobila jeho slova. Poté se ke mně naklonil a zeptal se:

„Kdo podle vás, otče Bartoloměji, vládne našemu světu?“

„Bůh všemohoucí přece,“ odpověděl jsem takřka okamžitě.

„Nemám na mysli bytosti božské podstaty, ale smrtelníky.“

Zamyslel jsem se a po chvíli řekl: „Když pomínu okrsky světa, kde žijí mohamedáni, modloslužebníci a pohané, pak tedy nám křesťanům, věřícím v jednoho pravého Boha,

vládnou především papež a císař. Ovšem je-li takový císař říšskými kurfiřty zvolen a v Římě korunován.“

„A přece nyní žádného císaře nemáme,“ namítl astrolog. „Přitom svatopetrská stolice byla zhanobena, když nehodný papež Bonifác Osmý byl hanebně zpolíčkován kancléřem francouzského krále panem Vilémem Nogaretem. Cožpak tím neutrpěla papežská autorita a neukázalo se, že křesťanskému světu musí vládnout někdo jiný?“

„Dobrá, Bonifác byl špatným Kristovým náměstem. Už tím, že nechal zavraždit svého předchůdce Celestýna, ale cožpak ten povolný Kliment Pátý, který nyní sedí na svatopetrském stolci, je lepším svatým otcem? Je bázlivý až hanba povědět a raději se zdržuje ve Francii, než aby panoval křesťanstvu z Věčného města, z Říma.“ Chtě nechtě jsem tak potvrzoval astrologova slova, byť, popravdě řečeno, jsem nikterak nechápal, kam svými narážkami míří.

„Vidíte, a jak jste sám, otče Bartoloměji přiznal, ani císaře nemá Svátá říše římská,“ triumfoval doktor de Oviedo. „Od té doby, co zemřel Fridrich Druhý z rodu Štaufů, spíše kacír než pravověrný syn církve svaté, nebylo nikoho, kdy by unesl korunu svatého Karla Velikého. Proto je potřeba vyzvednout moudrého, rázného, silného a původem urozeného muže, který by naplnil boží vůli a stal se pánem světa.“

„Říká se, že Albrecht Habsburský se nechá v Římě korunovat...“ Nedořekl jsem a hvězdopřevodce mě rázně vpadl do věty:

„Pché, Habsburkové jsou zhoubou, jsou spřeženci ďábla, prokletým rodem, který nesmí usednout na trůn Karla Velikého. Tím spíše, že právě hamižný Albrecht je tím, koho hledáte, otče Bartoloměji, vrahem českého a polského krále Václava Třetího!“

Až se mi při tom odhalení zatmělo před očima a okamžitě jsem si vzpomněl na to, co mi vyprávěl vévoda Jan Habsburský a také na to, že už při našem prvním rozhovoru v Olomouci činil Alvaro de Oviedo narážky na římského krále Albrechta. Nicméně tehdy naše debata nakonec skončila mým únosem a nechtěnou cestou do Krakova. Opatrně jsem astrologovi naše tehdejší setkání připomněl a naznačil jeho možnou úlohu v mém únosu do Krakova.

„Vy si snad myslíte, že bych byl schopen takové hanebnosti?“ začal se dotčeně bránit astrolog. „Nevím, co s vámi, otče Bartoloměji, prováděl pan ze Šternberka, ale v žádné nekalé intrice prsty neměl. Byl jsem ten večer jen jeho hostem stejně jako vy. Na důkaz svých slov vám konečně mohu předat list vašeho představeného opata Konráda.“

Celý rozčilený jsem sáhl po pergamenu, který hvězdopřevodce vyňal ze záhybů svých šatů. Spatřil jsem pečeť opatství Aula regia, rychle ji zlomil, roztáhl listinu a poznal mě důvěrně známé písmo:

„Milý synu, důvěřuj ctihodnému doktoru Alvaro de Oviedovi, jehož jsem dobře poznal na dvoře krále Václava Druhého, blahé paměti, a jenž častokrát přispěl tomuto skvělému panovníkovi radou i svými nemalými znalostmi...“ Četl jsem slova dopisu s velkým vzrušením a řádek po řádku měnil svůj názor na snědého hispánského astrologa. Opat Konrád by přece takový list nepsal jen tak pro nic za nic. „Naslouchej mu a řiď se jeho pokyny,“ končil opatův list. „Věz, že záležitosti, na nichž se podílí, mají velký význam pro České království i celé křesťanstvo. Milostivý Bůh ví, že Ti, milý synu, zatím nemohu prozradit víc, ale přijde čas a vše pochopíš.“

Co mám pochopit? Dočetl jsem list a zvědavě pohlédl na astrologa. Doktor de Oviedo se na mne ostře podíval a pravil:

„Otče Bartoloměji, varujte se rodu habsburského a varujte se rytířů se znamením červeného kříže.“

„Myslíte templáře?“ nadhodil jsem a vzpomněl si na rytíře Jana, který mi zachránil život, a na vážné podezření, které ho spojuje se smrtí Václava Třetího.

„Řád chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu se zpronevěřil svému poslání. Stal se vředem na těle křesťanstva, který musí být vyříznut. A bude-li nutné, třeba i krvavým

nožem,“ prohlásil výhrudně. „Ale nechtěl bych předbíhat událostem. Raději pojďme, slíbil jsem vám, že nahlédnete do magického zrcadla, které vám přiblíží budoucnost...“

„Kde je?“ otázal jsem se nedočkavě.

„Pojďte za mnou!“ vyzval mě astrolog. Vzal od svého fámula zažehnutou pochodeň a vedl mne po točitých kamenných schodech do sklepení svého domu. Po chvíli jsme se ocitli v klenuté místnosti, která byla cítit vlhkem. Uprostřed stála kovová trojnožka podpírající lesknoucí se nádobu. Doktor de Oviedo zasadil pochodeň do držáku na stěně a pokynul mi, abych se podíval do nádoby.

Zprvu jsem viděl jen vodní hladinu, v níž se slabě odrazil můj úzkostí pobledlý obličej.

„Soustředte se na to, co chcete poznat nejvíce,“ pronesl tiše za mnou hvězdopravec. „Celkem třikrát můžete pohlédnout do magického zrcadla, celkem třikrát můžete nahlédnout do budoucnosti. Zvažujte proto pečlivě, či budoucnost chcete poznat. Nesmíte však projevit žádnou pochybnost o magickém zrcadle, jinak by jeho síla neúčinkovala. Nyní budu zaklínat sedmero archandělů Anaela, Michaela, Rafaela, Gabriela, Uriela, Zobiachela a Anachiela...“ Mráz mi při vyslovení těch jmen přeběhl po zádech a lehce se mi zatočila hlava. Hladina v nádobě zatím potemněla, připadalo mi, jakoby se v ní obracely chuchvalce mlhy. Kdesi za sebou jsem jakoby z velké dálky slyšel hrozné zaklínání hvězdopravcovo, ale nevnímal ho na nechápal smysl slov. Veškerým svým vědomím jsem se soustředil na královnu vdovu Violu Těšínskou a vskutku, náhle jsem ji v magickém zrcadle spatřil. Byla celá ve stavebním šatě a hlavou měla ozdobenou bílými a růžovými květy, ach, zřejmě se znovu provdá. Kterého panovníka si vezme? Ke své lítosti jsem tvář ženicha neviděl, nicméně v pozadí se rýsovala věž krumlovského hradu, který před několika lety zdědil náš rod. Proč bude královská svatba právě v Krumlově, výstavném a nedobytném sídle na strmé skále nad Vltavou? Na to jsem si nedokázal nijak odpovědět.

Při druhém vidění jsem si přál spatřit budoucnost skutečného vraha krále Václava. Tentokrát byla hladina zamlžena ještě déle, nicméně nakonec jsem spatřil spousty vod, patrně moře a v něm člun či bárku s několika usilovně veslujícími muži na palubě. Byli to však opravdu Václavovi vrazi? Neviděl jsem jim do tváře, ale jeden z nich, který byl nejbližší, měl na sobě mnišskou kutnu. Bezděky jsem si vzpomenu na to, co jsem vyslechl v Olomouci. Že totiž v domě děkana Bohuslava se v době královského mordu pohyboval nějaký mnich. Leč z toho, co jsem spatřil v magickém zrcadle, jsem rozhodně nebyl nijak moudrý.

Největší překvapení mě však teprve čekalo. Když jsem totiž chtěl poznat budoucnost našeho kláštera Aula regia, uviděl jsem ho v kouři a plamenech. Jako zběsilí v něm řádili zarostlí divocí ozbrojenci, viděl jsem kaluže krve, umírající mnichy, rozbitý chrám Panny Marie, rakve vyházené z královské hrobky a kosti králů váleající se v prachu po podlaze. Neznámé útočníky vedl k mému překvapení na pohled šílený kněz v černé sutaně, na níž měl k mému údivu našitou červenou siluetu Svatého grálu, poháru krve Krista Spasitele... Stejné znamení bylo i na korouhvi vlající nad běsnícím davem. Zatočila se mi hlava a vykřikl jsem: „Ne! To nemůže být pravda!“ V tom okamžiku ten hrozný výjev zmizel a já hleděl jen na svou bledou tvář odrážející se na vodní hladině.

XIII.

Bratr Bartoloměj se znovu setkává s vévodou Janem

Zima léta Páně 1306 až 1307 byla kromobyčejně tuhá. Vrány mrzly v letu a zmrzlé padaly na zem, sněhu napadlo koňům po břicha a Vltavu v Praze už v listopadu pokrýl silný led, který se udržel až do dubna, takže lidé klidně přecházeli přes řeku mezi oběma městy pražskými, kdekoliv se jim zlíbilo. Král Rudolf, zahalen do medvědích a liščích kožešin, se hřál u krbu v purkrabském domě na Pražském hradě, živil se kašemi, ať už masitými nebo prosnými slazenými medem a sekýroval své sluhy. Brzy si zneprátelil všechny pražské kramáře a dvorní dodavatele, zvyklými požadovat za své zboží příliš mnoho stříbrných grošů. Spořivý panovník raději nechával zásobovat královskou kuchyni až z rakouských zemí, kde byly potraviny podstatně levnější. Ziskuchtiví pražští měšťané, kteří tak přišli o výdělek, mu proto začali přezdívat Rudolf „Kaše“ a zpívali si o něm posměšnou písničku:

„Žije pouze z mnišské stravy,
kuchař mu jen kaši vaří.

Snad mu řekli mastičkáři,
že si tak posílí zdraví.“

Popravdě řečeno král opravdu churavěl, pil vývary z bylinek, nechal se obskakovat felčary a dokonce kvůli tomu zanedbával svoji choť Elišku Richenzu. O to víc si ji hleděl dvorný Jindřich z Lipé, který panovníci navštěvoval v jejich komnatách tak často, že pyšná Polka nakonec uznala za vhodné vyznat se z hříchu nevěry a smilstva svému zpovědníkovi, tedy mně. Už přestala tvrdit, že nemá žádné hříchy. Její nevěra se nedala utajit. S těžkým srdcem jsem královně kladl na srdce šesté přikázání a předepsal pokání a častější modlitby k Panně Marii. Co víc jsem si mohl počít? Vždyť její milenec, chrabrá pan Jindřich z Lipé, už dokonce po její přimluvě vystřídal pana Hynka z Dubé v úřadu nejvyššího purkrabího. S takovým pánem jsem si to raději nechtěl rozházet.

Můj otec si samozřejmě náležitě hleděl svého úřadu nejvyššího komorníka. Však za své služby králi měl slíbený mocný hrad Zvíkov, který zatím neoprávněně držel odbojný Bavor ze Strakonic. Dalším Rudolfovým oblíbencem se stal Raimund z Lichtenburka, jenž si podržel úřad královského podkomořího a dohlížel přitom na stříbro plynoucí z Hor Kutných do královské pokladnice tak, že mu ho hodně zapadlo do vlastních měšců. Ostatně tento obratný a důvtipný pán by zřejmě udělal kariéru za jakéhokoliv panovníka. Tentokrát měl své postavení podepřeno tím, že byl bratrancem zmíněného královnina milce Jindřicha z Lipé. V těch studených dnech zimy, která snad neměla mít konec, jsem často vzpomněl na noc v sídle astrologa Alvara de Oviedo a magické zrcadlo budoucnosti, do něhož mi bylo dáno nahlédnout. Nijak mě netěšilo to, co z božího dopuštění zřejmě mělo přijít, často jsem přemýšlel o příštím ženichovi královny vdovy Violy, o stále neznámém vrahovi krále Václava Třetího i o v zrcadle spatřeném úděsném konci našeho kláštera Aula regia.

Ale nejvíc mi ležel v hlavě podivný list opata Konráda. Proč vkládal takovou důvěru v toho hispánského černokněžníka? Jistě má nějaké spolky se samotným ďáblem. Pročpak by se jinak zaklínal jmény sedmera archandělů? Myslel jsem na astrologa s jistým úděsem, jenže zároveň mě cosi pudilo, abych ho znovu vyhledal a snad se pak dozvěděl i něco víc, než to, co mi bylo zjeveno v magickém zrcadle. Ale třebaže jsem občas prošel kolem hvězdoprávcova domu u kaple svatého Kříže, jeho jsem od té doby nespatriil. Samotný dům se mi zdál pustý a prázdný. Jednou navečer jsem se přece jen osmělil, zabušil na jeho dveře, leč nikdo mi neotevřel. Pouze ozvěna mých úderů do dřeva byla mi odpovědí.

Jaro bylo vlhké a deštivé, vrabci se neuctivě usadili i pod klenbou chrámu svatého Víta a svým křikem rušili slovo boží a zpěv svatováclavského chorálu: „Svatý Václavě, vévodo české země, kníže náš, pros za nás Boha i Ducha svatého. Kyrieleison.“

Kopyta koní se bořila do bláta a ačkoliv král Rudolf tolik toužil pokořit odbojné pány Viléma Zajíce z Valdeka a Bavora ze Strakonic, nemohl proti nim vyrazit s větší vojenskou výpravou. Než by totiž dojel k jejich hradům, utopil by své mužstvo v bahně. Teprve v měsíci červnu,

kdy se prudce oteplilo a cesty oschly, shromáždil můj otec, Jindřich z Rožmberka, silné oddíly rytířů na koních i pěších zbrojnošů a z rozkazu panovníka vytáhl do pole. Bavor ze Strakonice se před královskou hotovostí uchýlil za nedávno dostavěné hrady hradu a městečka Horažďovic na svém panství v jihozápadních Čechách. Můj otec dal proto Horažďovice obklíčit strážemi a na louce u řeky Otavy zbudovat tábor. Věřil, že Bavorovi brzy dojdou zásoby, vždyť loňská úroda byla už skoro spotřebována a do letošní sklizně zbýval ještě měsíc. K obléhajícím se záhy připojil sám Rudolf s najatým vojskem rakouských a bavorských žoldnéřů. Do pole ho doprovázela i královna Eliška Richenza a po jejím boku samozřejmě nechyběl nejvyšší purkrabí Jindřich z Lipé. A tak jsem se také já, chtě nechtě, ocitnul ve vojenském ležení před horažďovickými hradbami, byl nucen spát po stanových plachtách a jíst s vojskem, co zásobovací oddíly naloupily okolním sedlákům. Král Rudolf sedával jen v košili na dřevěné židli před svým královským stanem zdobeným českým červeným erbem s korunovaným stříbrným dvouocasým lvem a habsburským zlatým erbem s korunovaným červeným ale tentokrát jednoocasým lvem. Obyčejnou dřevěnou lžící nabíral z hlíněné misky nevábne vypadající kaši a zamyšleně hleděl na Bavorovo nedobytné sídlo.

„V noci vezmu hrady ztečí,“ nabízel se k jakémukoliv bláznivému kousku ochotný Jindřich z Lipé. „Pod rouškou tmy k nim přistavíme žebříky, během chvíle jsme nahoře a pak zevnitř otevřeme ostatní brány. Toho Bavora vám, Veličenstvo, přivedu na zlaté oprátce!“ Král pokýval hlavou a nedopověděl. „Je úplně odříznutý. Během dvou neděl ho vyhladovíme. Uvidíte, Veličenstvo, sám se ještě ochotně vzdá,“ tvrdil zase Jindřich z Rožmberka. Král opět pokýval hlavou a opět neodpověděl.

Celou tu dobu samozřejmě můj otec myslel na to, aby za své služby dostal Bavorem zabraný hrad Zvíkov. Snažil se Rudolfovi naznačit, že by o tom s ním měl předem sepsat smlouvu, ale ten prohnaný Habsburk se v tomto případě tvářil, jakoby nic nechápal. Takže kdo ví, co se mu vlastně honilo v hlavě a zda mu už po krátké době svatováclavská koruna na hlavě trochu neztěžkla.

Několik dní po rozmluvě se v našem táboře na břehu řeky Otavy jakoby náhodou objevil králův bratranec a můj přítel vévoda Jan se svou družinou. Bouřlivě mě objal a pak zašel do králova stanu a drahnou dobu tam zůstal. Co si spolu ti dva bratránci pověděli, nikdo nevěděl. Ale asi to nebylo nic moc hezkého. „Nezaslouží si být českým králem,“ řekl vévoda Jan, když jsme se pak znovu sešli. „Ten trůn patří mně,“ dodal tiše, aby ho snad nikdo nepovolaný nezaslechl. Tenké plátno stanů mělo proti silným kamenným zdem hradů svoje nevýhody. Mezi Janovými lidmi jsem tentokrát spatřil také jednoho mnicha s nerudnou zamračenou tváří, špičatým nosem a jiskrnými černými očima oděného v bílé kutně dominikánů. Představil se mi jako bratr Angelo a tvrdil, že pochází z Říma. Stále s sebou nosil kožený vak, jak jsem posléze zjistil, plný různých lahviček a flakónů s podivnými tinkturami, lektvary a elixíry, a tvrdil o sobě, že se zabývá léčením a prý také alchymii. Na dominikána se přitom choval pramálo zbožně, takřka jsem neviděl, že by se modlil, za to z chutí naslouchal oplzlým vtípům, které si vypravovali nudící se vojáci.

Hned první večer po svém příjezdu do tábora mě vévoda Jan odvedl stranou a prozradil mi, že v jednom hostinci v Norimberku zahlédl onoho templáře, který před časem navštívil jeho strýce Albrechta a vedl s ním onen podivný rozhovor. „Byl to zcela určitě on. Přisahal bych na svůj vlastní krk,“ prohlašoval se špatně skrývaným vzrušením v hlase. „Jestli, otče Bartoloměji, stále ještě chcete najít vraha krále Václava Třetího, je to zcela jistě váš člověk!“ „Jenže já jsem teď povinnostmi vázán ke královně Elišce a nemohu odtud odjet. A mezi tím už bude ten templář kdo ví kde,“ namítnul jsem. „Vím zcela jistě, že míří do Paříže, do tamního Templu, hlavního sídla řádu.“ „Jak to víte tak určitě?“ Vévoda ve mně znovu probudil zvědavost a zájem o objasnění záhadné olomoucké vraždy.

„Velmistr Jakub de Molay svolává do Paříže sněm,“ vzrušeně šeptal vévoda. „Templáři se chtějí poradit, jak vymoci z francouzského krále Filipa peníze, které mu půjčili. Prý se jedná o obrovskou částku. Vždyť chudí rytíři, jsou chudí už jen podle jména. Ve skutečnosti nenajdete, otče, v celém křesťanském světě větší boháče nad ně. Proslýchá se, že ještě v Jeruzalémě v troskách Šalamounova chrámu objevili poklad nevídané ceny.“

„Nejsou to všechno jenom plané pověsti?“ Zapochoyboval jsem nahlas. „Kdepak, náš přítel dominikán byl Svatou inkvizicí nasazen do cely s jedním uvězněným templářem, odsouzeným za nějaký násilný přečin, který mu to všechno přiznal. Říká se, že templáři dokonce chtějí ovládnout celý svět a donutit všechny krále a knížata, aby je poslouchali. Pomoci jim v tom má i můj strýc, kterému na oplátku zase oni dopomohou k císařské koruně. Zatím se proti nim nemůže žádná světská moc zasáhnout, protože papež Kliment nad nimi dosud drží ochranou ruku. Dost možná, že i vražda krále Václava byla součástí velkého komplotu k dosažení světovlády.“

Vzpomněl jsem si na astrologa Alvara de Oviedo, který přece rovněž hovořil o vládci světa a templářský řád nazval vředem na těle křesťanstva. Zřejmě to nebyla žádná blouznivá slova vypuštěná tím tajemným mágem jen tak do větru. Jak se zdá, i vévoda Jan má velmi podobné zprávy. A že by ten divný dominikán, patřící mezi „Domini canes“ tedy „psy Páně“, jak si příslušníci tohoto přísného řádu pro věrnost církvi svaté říkají, byl tajným inkvizitorem a špehem? Ale co pak dělá tady v ležení u Horažďovic?

Následující večer král Rudolf nedoedl svou kaši. Držel se za břicho, celý pobledl a na hodnou chvíli zmizel za svým stanem s bílým lvem na červeném poli. Pak se kolem něj začali rojit jeho felčáři, pouštěli mu žilou a zkoušeli dávat projímadlo. V táboře rázem nastalo pozdvižení. Protože králův kaplan zůstal v Praze, vyhledal mne můj otec a vzrušeným hlasem mě vyzval, abych ho následoval do královského stanu.

Uvnitř bylo šero, na které si moje oči si jen postupně zvykaly. Teprve po chvíli jsem rozeznal prosté lože, na němž ležel Rudolf, odevzdaně hledící kamsi vzhůru a vzdychající bolestí.

Když jsem k němu přistoupil, křečovitě mě chytil za ruku a zašeptal:

„Vidíte, otče, že neumřu?“

„Váš život je v rukou Hospodina, Veličenstvo,“ pravil jsem smířlivě. A v duchu se sám sebe tázal, jaká strašná nemoc musela mladého krále zasáhnout tak rychle, že je už po několika hodinách na umření. Felčáři odevzdaně ustupovali ke stěnám rozlehlého stanu a koukali se vytrátit, aby snad ještě nebyli z něčeho obviněni. Bylo zřejmé, že svému pacientovi nedávají příliš velkou naději.

Připadalo mi, jakoby se šerem stanu už vznášel anděl smrti. Celý jsem se zachvěl, jakoby se mě v tom horkém letním večeru dotkla čísi mrazivá ruka. Podal jsem panovníkovi do úst tělo Páně, ale už ho nedokázal spolknout. A to bylo špatné znamení. Začal jsem mu alespoň předříkávat modlitbu k poslednímu pomazání:

„Čest, sláva a díky tobě, Pane Ježíši Kriste, za tu milost, že jsi mne tímto svatým pomazáním utěšiti a posilniti ráčil... Ach, vyslyš sténání mé a obdař mne hojným smilováním svým. Ó, Ježíši, zůstaň se mnou, ať ti věčné díky vzdávám. Amen.“

Král po mě bezhlesně pohyboval rty, ale netroufal jsem si věřit tomu, že po mne opakoval slova modlitby. Mohly to také být nadávky určené mně nebo někomu dalšímu.

Nejvyšší purkrabí Jindřich z Lipé zatím přivedl Elišku Richenzu, která se při pohledu na svého umírajícího manžela hlasitě rozeštkala. Nezáviděl jsem jí její osud, vždyť se v krátké době stává už podruhé vdovou. Ještě jsem panovníkovi stačil požehnat, ale on už mě nevnímal. Měl doširoka otevřené oči, jeho duše však už stoupala k nebesům.

V té chvíli se znenadání odkudsi z tábora ozval hlas trubky a čísi rozčilené hlasy. „Je tady Bavor ze Strakonic! Pan Bavor se přichází pokorit před králem!“ Byla to vskutku zvláštní situace, že sotva král zemřel, jeho protivník se mi přicházel vzdát a žádat o milost. Můj otec

však toho dokázal velmi pohotově využít. V té vzrušené chvíli mě rychle uchopil za ruku, ukázal na stůl pokrytý pergameny v rohu stanu a velel:

„Najdi rychle prázdnou listinu, pero a inkoust a piš!“

„Co mám napsat?“ zeptal jsem se nechápavě. Ještě jsem byl příliš zdrcen královou nenadálou smrtí, než abych dokázal myslet na cokoli jiného.

„Piš!“ poroučel můj otec tak, jak byl zřejmě zvyklý z titulu svého úřadu nejvyššího komorníka: „Já, Bavor ze Strakonice, vzdávám se tímto královského hradu Zvíkova, který jsem neoprávněně zabral, ve prospěch urozeného pána Jindřicha z Rožmberka, jak mi přikazuje můj nanejvýš milostivý panovník Rudolf První Habsburský, král český z boží milosti. Dáno v den svatého Tomáše, apoštola, 3. července léta Páně 1307.“

Psal jsem rychle podle diktátu, ačkoliv jsem pořádně nechápal, proč tak činím právě v době královy smrti. Teprve postupně mi docházel otcův úmysl a v duchu jsem se musel stydět za jeho mimořádnou otrlost, když v takové chvíli tváří v tvář smrti svého panovníka dokázal myslet na pletichy, intriky a majetek. Nicméně byl jsem mu povinován synovskou úctou, jak mi to nařizovalo čtvrté přikázání Desatera božího: „Cti otce svého...“ Proto jsem raději mlčel a nechal své svědomí spát.

Sotvaže jsem dopsal, Jindřich z Rožmberka nahřál kousek pečetního vosku, ukápl ho na pergamen a zručně do něj otiskl královské pečetidlo, které leželo na stole. Pak přivolal sluhy, aby mrtvého Rudolfa posadili na jeho dřevěnou židli. Sluhové se sice snažili, zápasili s mrtvým, ale tělo se jim stále trochu kácelo. Až nakonec jeden z panošů ho zručně podepřel mečem. Nevěřil jsem svým očím. Před námi seděla králova mrtvola, dívala se na nás skelným pohledem a výhružně se opírala o meč. Snad nikdy jsem nespatriil hrůzyplnější výjev. Byl bych se nejraději propadl samou hanbou, že já jako bohobojný kněz na něčem tak zruďném podílím. Raději jsem se rychle pokřižoval a honem opustil stan, místo smrti. Však už sem právě přiváděli pana Bavora ze Strakonice, hubeného muže s tváří obrostou ježatým plnovousem a s ocelovým pancířem kryjícím hrud'

„Jeho Veličenstvu není dnes dobře a navíc je na vás silně rozhněván, pane Bavoře,“ připomenul přicházejícímu rychle můj otec. „Nedivte se proto, když vám nebude odpovídat.“ Pán ze Strakonice sklonil hlavu a doprovázen Rožmberkem zmizel uvnitř. Po chvíli se znovu objevil celý pobledlý. Stráže ho doprovodily na kraj tábora, kde se vyhoupl na koně rozjel se zpátky k bráně Horažďovic. Otec za mnou přispěchal a vítězně mi ukázal listinu opravňujícího k držení hradu Zvíkova a přilehlého panství:

„Lest se povedla. Pan Bavor ani nehlesl a bez odporu udělal, co jsem po něm žádal.“ „A nepoznal, že má před sebou jen královu mrtvolu?“

„Kdepak, ve stanu bylo takové šero, že viděl pouze obrys Rudolfova těla. A navíc byl tak vystrašený, že mi uvěřil, že král mlčí, protože se na něj zlobí. Ochotně se mrtvole pokořil a nakonec byl rád, že vyvázl tak lacino!“

Ten večer jsem ještě přímo v táboře mezi stany odsloužil zádušní mši za zesnulého panovníka. „Modleme se: Učiň, prosíme, ó Pane, se zemřelým služebníkem svým Rudolfem, z tvé milosti králem českým, to milosrdenství, aby za svá provinění neobdržel odměny trestné, jenž vůli tvou si plniti žádal, nýbrž jako pravá víra jej zde přidružila k zástupům věřících, tak rač i milosrdenství tvé jej tamto pojmuti v blažené sbory andělské... Svatá Boží Rodičko, oroduj za duši krále Rudolfa! Svatý Václave, svatý Vojtěchu, svatý Prokope, patroni země české, orodujte u Pána našeho, za vládce království českého, nechť se jeho duši dostane věčného míru na nebesích... Pane smiluj se! Kriste smiluj se! Kyrieleyson!“

Po celou dobu bohoslužby jsem musel myslet na to, že je to v krátké době už třetí český král, jehož si Pán usmyslel povolát k sobě. To přece musí něco znamenat, ne? První z nich, Václav Druhý zemřel na součotiny, Václav Třetí byl zavražděn snad rukou tajemného templáře a konečně Rudolf prý zesnul na úplavici, jak alespoň tvrdili jeho felčari. Sváděli to přitom na špatnou vodu, kterou jsme v ležení brali přímo z řeky Otavy.

Mše pod širým nebem se zúčastnilo z celého vojska jen pár lidí. Ostatní raději táhli do Horažďovic, které jim nyní otevřely brány, aby se tu povyrazili v místních krčmách. Když však zjistili, že všechno pivo a víno tady obléhaní měšťané už dávno vypili, zase se rádi vrátili do tábora. Pro krále Rudolfa truchlil jen málokdo. A chudák Bavor ze Strakonic teď opouštěl s kolnou vozů doprovázených jezdci dokonce v domnění, že panovník ještě žije a kdo ví, co proti němu chystá.

Všiml jsem si, že zatímco královna Eliška Richenza usedavě štkala a slzami smáčela kabátec Jindřicha z Lipé, který ji až příliš ochotně podpíral a utěšoval, bratranec mrtvého krále vévoda Jan se choval, jakoby se nic nestalo. Dokonce jsem měl dojem, že se maličko usmívá. Při zádušní mši opakoval po mně s ostatními „kyrieleison“, aniž si možná uvědomoval, co vlastně říká. Dominikán Angelo pozoroval truchlící pátravými pohledy svých jiskrných černých očí a ještě před koncem mše kamsi zmizel. Téměř bych si myslel, že ti dva měli s Rudolfovou náhlou smrtí něco společného.

Byl jsem zvědavý, kdo teď usedne na český trůn? Vévoda Jan asi těžko. Zřejmě se zase vrátí Jindřich Korutanský a dnes pokořený Bavor ze Strakonic bude jako jeho straník opět na koni. Nebo se pletu a římský král Albrecht sem tentokrát přiveze svého dalšího syna Fridricha? A s kým by ho asi oženil? S Richenzou? Nebo snad s Violou Těšínskou? Při vzpomínce na ni mě trochu píchlo u srdce.

XIV.

Bratr Bartoloměj se dozvídá pravdu o smrti krále Rudolfa

Uprostřed noci se mnou kdosi zalomcoval. S vypětím veškeré vůle jsem otevřel oči a spatřil tvář vévody Jana.

„Vstávejte přece, otče!“

„Pro smilování boží, proč mne budíte, vévodo?“

„Je čas nasednout na koně a ujíždět!“ Poroučel Habsburk.

„Nechápu proč.“ Neochotně jsem se posadil na lůžku.

„Všechno vám vysvětlím cestou.“

Chtě nechtě jsem následoval vévodu Jana ze stanu. Venku už postával jeden z rytířů jeho družiny Walter z Eschenbachu a držel za uzdu dva osedlané koně.

„Chcete vysadit, otče?“ Zeptal se mne tiše.

„Nebud'te směšný,“ odbyl jsem ho a hbitě se vyhoupl do sedla. Za chvíli jsme už z celou Janovou družinou i dominikánem Angelem vyjížděli z tábora. Jeden ze strážců zvedl pochodeň, aby se podíval, kdo to odjíždí. Když mne spatřil, jenom pozvedl ruku k pozdravu. Věděl, že jsem zpovědníkem královny Elišky Rejčky a synem velitele zemské hotovosti Jindřicha z Rožmberka, a tak se nás na nic neptal. Zřejmě ctil zásadu, že každý voják se má o věci zajímat pouze do výše svého žoldu.

Měl jsem na jazyku alespoň deset otázek, ale nebylo koho se zeptat. Vévoda přede mnou cválal v čele své družiny a nikdo z ostatních nevypadal na to, že by se se mnou chtěl vybavovat. Řítily jsme se, jak se mi alespoň zdálo, nazdařbůh tmou jako tehdy, když jsem se

stejnou družinou pádil na koni od Krakova vstříc nově nabyté svobodě. Kdo ví, co by se mnou asi bylo, nebýt tehdy tajemného mnicha a ke všemu odhodlaného vévody Jana Habsburského. Však právě proto jsem ho poslechl i této noci a vydal se s ním opět do světa, aniž jsem tentokrát unikl z vězení a vůbec přitom věděl, proč tak činím. Pod nebem letní noci posetém hvězdami se leskla hladina Otavy, na loukách skupené seno a kvetoucí lípy voněly dohromady tak omamně, že to spíše volalo po klidné projížďce, než po divokém trysku. Minuli jsme město Sušice, spící za pevně zavřenými branami, a před námi se pod zvolna blednoucí oblohou zvedaly temně modré svahy šumavských lesů.

Teprve pod prvními vzrostlými jedlemi a buky dal Jan Habsburský zastavit, seskočil ze svého koně a natáhl se do měkkého mechu. „Otče Bartoloměji,“ zvolal na mne, „už jste pochopil, kam jedeme?“ Posadil jsem se vedle něj a pokrčil rameny: „Ne. Jak bych mohl?“ Dominikán Angelo zatím našel studánku, nabíral si do koženého měchu pramenitou vodu a po očku nás pozoroval. „Máme přece stejný cíl. Oba hledáme onoho templáře, co zákeřně zavraždil českého krále.“ Vzpomněl jsem si na de Oviedovo magické zrcadlo. V něm jsem přece nespatriil žádného templářského rytíře, ale mnicha. Napadlo mě, že by tím vrahem mohl být docela dobře dominikán Angelo. „Jak víte, že krále Václava zamordoval právě templář?“ „Kdo jiný?!“ Vzkřikl vévoda. „Poslal ho přece můj strýc Albrecht. Tomu Václavova smrt vyhovovala nejvíce! Sám jsem viděl toho templáře od něj z Vídeňského hradu odjíždět. A stejný templář vám ukradl průvodní list královny Violy. Měl k tomu přece dobrý důvod. Chtěl znemožnit vaše pátrání a málem se mu to také podařilo!“

„Takže kvůli těmto nejasným podezřením mě chcete vláčet až do Bavor a do města Norimberku, kde prý jste ono templáře naposled spatřil?“ „Uhodl jste, otče. Máme namířeno až do Norimberku. A bude-li to třeba, pojedeme za ním až do Paříže.“

Janovo pánovité chování se mi pranic nelíbilo. Připomenul jsem mu, že kvůli němu jsem opustil duchovní službu u královny Elišky Rejčky a jako kněz nepovažuji za právě ctnostné, že on ani nedoprovodí svého bratrance Rudolfa na jeho poslední cestě.

„Pche! Kašlu na takového bratrána, který mi uloupil mě náležející český trůn. Však to také těžce odpykal!“ rozhořčil se vévoda.

„Jak to?“ podivil jsem se. „Felčaři přece říkali, že příčinou králova skonu byla úplavice.“

„Bratře Bartoloměji, nebuď tak důvěřivý. Jak to, že na úplavici zemřel jenom Rudolf? Že by jeho slabý žaludek byl náchylnější?“ šklebil se dominikán Angelo.

„Tak nač vlastně král zemřel?“ „Trocha arzeniku čili otrušíku někdy dokáže pravé divy, že otče Angelo?“ cynicky se zasmál Jan Habsburský.

„Chcete říci, že někdo krále otrávil?“

„Nejen to. Chci říci, že Rudolfa, mého drahého a nemilovaného bratrána, otrávil na můj příkaz tady otec dominikán,“ triumfoval vévoda.

Samým úlekem jsem se nezmohl na kloudnou odpověď. Chvíli jsem seděl tiše, třeštil oči do probouzejícího se lesa, odkud se teď stále silněji ozýval ptačí křik a nechápal, jak se mí společníci mohli dopustit tak hrozného zločinu. Konečně jsem se podíval na Jana a vyhrkl:

„Ale jak jste mohl?“ „Jak mohl můj strýc dát zavraždit českého krále Václava? Jak mohl můj strýc a můj bratranec uloupit právoplatně mi náležející český trůn?“ Vévoda se až rozběsil.

„Pamatujte si, otče Bartoloměji, že brát se za svá svatá práva není hříchem!“

„Ale vy jako kněz, jako dominikán, jak jste mohl vraždit? To jste opravdu nasypal králi do jeho kaše otrušík?“

„Ach, milý bratře,“ oslovil mne Angelo shovívavým hlasem, jako by něco vysvětloval malému dítěti. „Vězte, že i já jsem jen nástrojem boží vůle. Bůh to chtěl, aby Habsburk Rudolf nevládl v české zemi. Bůh si nepřejde, aby se Habsburk Albrecht stal císařem. Bůh chce, aby Řád chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu konečně pykal za své ohavné hříchy. Vězte, že ve svém křesťanském poslání neznám oddechu a běda božím nepřátelům, kteří mi zkříží cesty.“ Poslední větu pronesl dominikán takřka výhruzně.

„Otče Bartoloměji, teď víte všechno. Chcete se opravdu vrátit do tábora před Horažďovicemi? Nepochybně už někdo přišel na to, že král Rudolf byl ve skutečnosti otráven a začnou hledat viníky. Vy jste uprchl z tábora s námi, jste tedy jistě naším spoluviníkem. Proto bych vám návrat neradil. Myslím, že pobyt v olomouckém a krakovském vězení vám dozajista stačil, že?“ Vévoda Jan se při pronesení těch výhružek na mne významně usmíval.

„Jak vidím, nezbyvá mi tedy než jet s vámi,“ řekl jsem se sklopenou hlavou, pomalu vstal ze země a zamířil ke svému koni.

„A ještě něco,“ zavolal ze mnou dominikán. „Opat Konrád z Erfurtu vás pozdravuje a rád by se s vámi zase setkal.“

Rychle jsem se otočil a podíval na toho traviče v mnišské kutně. „Vy znáte mého nadřízeného otce Konráda?“

Angelo se tajemně pousmál: „Znám. Stejně jako znám doktora de Oviedo.“

V té chvíli by se ve mně škublo. To přece není náhoda. Zahleděl jsem se na bratra Angela a začal si uvědomovat, že všechno může být vlastně docela jinak, než jak si já představuji. Kdo ví, co za tím vším je? Nepochybně se ocitám v jakési podivné hře, které nerozumím ani zbla a netuším, kteří z jejích aktérů jsou na straně Boha a kteří na straně ďábla. Jak poznám, ke komu se mám přidat a komu mám věřit? Rychle jsem se pokřížoval, povzdechl si „děj se vůle Páně“, vyhoupl se do sedla a následoval vévodu Jana na stezce vedoucí do hloubi lesa.

Neměl jsem prostě na vybranou. Byl jsem teď, chtě nechtě, spoluspiklencem vévody Jana a dominikána Angela a vůbec jsem nechápal, co s nimi má společného ten tajemný hispánský astrolog, natož pak zbožný, laskavý a moudrý opat Konrád.

Projížděli jsme nyní hlubokými hvozdy při zemské česko-bavorské zemské hranici. Cestou jsme nespátřili ani jedinou usedlost, ani jediného živáčka, teprve navečer, kdy už jsme byli notně hladoví, žízniví a unavení, se před námi nad lesnatým hřebenem objevil mohutný hranol hradního paláce. Obával jsem se, že vévoda Jan se tomuto zřejmě strážnímu hradu vyhne a pojedem dále navzdory nadcházející noci, ale k mému uspokojení pokračoval přímo k hlubokému, do skály vytesanému příkopu, který nás odděloval od hradní brány.

„Kdo jste?“ vykřikl na nás strážce vykukující z malého okénka. Jeden z mužů vévodovy družiny si složil ruce do kornoutu, přiložil je k ústům, aby se jeho hlas nesl dostatečně daleko a zvolal:

„Vévoda Jan Habsburský a bratr Bartoloměj, kaplan a zpovědník české královny, s doprovodem.“

„Počkejte, zeptám se hradního pána.“

Po chvíli se ozvalo skřípění řetězů a padací most se zvolna snesl přes příkop. Vévoda pobídl koně a v čele naší skupinky po něm přešel do otevřené brány a pokračoval na hradní nádvoří. Rozvážně jsem ho s bratrem Angelem po boku následoval. Spátřili jsme shluk ozbrojenců, kteří si nás ne právě přívětivě prohlíželi. Nicméně sotvaže jsme sesedli z koní, popošel jeden z nich, zavalitý šedovlasý chlapík s bujným vousem, navlečený do koženého kabátce, k nám, neohrabaně se uklonil a řekl: „Vzácní páni, jsem Markolt z Janovic. Vítejte na mém hradě Pajreku. Smím vědět, co vás ke mně přivádí?“

„Jedeme v důležité diplomatické záležitosti do Bavor,“ zalhal vévoda Jan, sebevědomě se usmál a dodal: „Jsem bratrancem českého krále Rudolfa Habsburského.“ Oprávněně předpokládal, že zpráva o králově smrti se sem, do odlehlé lesní končiny, za tak krátkou dobu nedostala. Nyní toho chtěl zjevně využít a získat svým příbuzenstvím s panovníkem důvěru hradního pána. Jenže také se mohl mýlit a šedovlasý Markolt mohl patřit ke stoupencům Jindřicha Korutanského. Leč vzhledem k tomu, že už jsme byli uvnitř hradu, získali jsme jistou výhodu a nepočtená hradní posádka by nás odtud jen tak snadno nevypudila.

Rytíř Janovic se sice tvářil ostražitě, ale jinak k nám našťestí zjevně nechoval žádné nepřátelství. Nepochybně ho život v této pustině uprostřed hraničního hvozdu naučil pohostinnosti. Vždyť návštěvy tu jistě nevítal každý den, natož tak urozené hosty, jakými

jsme pro něj nepochybně byli. Stačilo mu vědět, že má před sebou králova bratrance a kromě toho dva zbožné mnichy, zřejmě vysoké církevní preláty, jak asi soudil, a takové musí podle rytířského mravu náležitě uctít.

Však už nás také vedl do velké síně, kde to vonělo dobrou pečením, kouřem a dřevem, a vyzval nás, abychom usedli kolem mohutného dubového stolu. Mísu s vodou, kde bychom si mohli umýt ruce a opláchnout zpotené obličejy, jsem však nikde nezahlédl. Takovými věcmi jako je tělesná čistota, se rytíř Markolt zjevně nezdržoval. Za to hostina byla vydatná od srnčího a zajetího až po lahodné nadívané koroptvičky. Pán z Janovic si patrně dost často krátil dlouhou chvíli lovem ve zdejších hlubokých lesích a potrpěl si na dobré jídlo. A tak jsme seděli za stolem, okousané kosti házeli na kamennou dlažbu smečce přítulných loveckých psů a mastnými prsty se chápali hliněných korbělů a zaháněli žízeň lehce nakyslým a nepříliš silným pivem.

„Vskutku požehnaný stůl, pane z Janovic,“ pochválil jsem zdvořile našeho hostitele. „Nechť ti ho Hospodin ve své neskonalé milosti dopřává co nejčastěji.“

Rytíř Markolt se poplácal po svém břiše a namítl: „Občas by mi neškodilo držet zbožný půst. Už takhle se pomalu nevejdu za stůl a kdo ví, zda mne zítra můj kuň ještě unese.“

Všichni jsme se zasmáli. Ukázalo se, že pán z Janovic je přes původně zakaboněnou tvář docela veselá kopa a zábavný společník.

Když pak jsme se po jídle sesedli kolem praskajícího krbu a rytíř Markolt poroučel sluhům nalévat medovinu, zapředli jsme rozhovor o událostech poslední doby. Vévoda Jan se přitom úzkostlivě vyhýbal jakýmkoliv zmínkám o cíli své cesty a také se příliš nešířil o svém bratrance králi Rudolfovi. Tvrdil o něm, že stále obléhá pana Bavora v Horažďovicích a v ležení je s ním i královna Eliška Rejčka.

Markolt pokyvoval hlavou a po třetím poháru medoviny pomalu prohlásil: „Nemáte před sebou lehkou cestu, urození páni. Všelijaké nebezpečí na vás číhá.“

„Copak? Je tu příliš mnoho divé zvěře?“ Zeptal jsem se zvědavě.

„Té se teď v létě bát nemusíte. Medvědi a vlci ohrožují poutníky jen v zimě, kdy mají hlad a spíše je zláká lidské maso.“

„Co nás tedy může ohrozit? Lapkové? S těmi bychom si snadno poradili,“ holedbal se vévoda Jan.

„Něco horšího.“ Janovicův hlas teď zazněl přímo mrazivě.

„Jací černí jezdci?“ zeptal se zvědavě dominikán Angelo.

„Říká se jim také neživí,“ vysvětloval hradní pán vážně. „Tedy upíři nebo vlkodlaci? Kdo by věřil na takové báchorky,“ odbyl jsem Markolta pohrdavě.

„To nejsou vlkodlaci. Říká se, že to jsou duše padlých vojáků a rytířů v bitvách, které se v šumavských průsmycích odehrály. Prý... A vězte, že potkat se s nimi bych nikomu, ani svému nejhoršímu nepříteli, nepřál.“ Odmlčel se a jeho působivá slova podtrhlo zahoukání sovy, které sem dolehlo otevřeným oknem.

„Vy jste viděl ty černé jezdce?“ dorážel vévoda Jan.

„Ano, několikrát. Letěli tmou v černých kápích na černých koních, jejichž kopyta se takřka nedotýkala země. Nejstrašnější je, že nemají obličejy. Pod kápěmi spatříte jen černočernou tmou. Je na ně vskutku hrůzný pohled. Jednou jsem se v noci zdržel venku, natrefil na ně a oni si mne všimli. Ještě štěstí, že jsem byl blízko hradu. Taktak jsem jim na poslední chvíli unikl. Říká se, že koho se jen letmo dotknou, ten na místě zcepení. Však už několik mužů z mé posádky zaplatilo za takové noční setkání s černými jezdci životem.“

„Což na ně neplatí přezehnání se křížem či svěcená voda?“ zeptal jsem se.

„Pokud vím, ne. Jen lidským obydlím a světlu se vyhýbají. Pohybují se zásadně za zvláště větrné noci, takřka je neslyšíte, když se přibližují a věřte, že jsou rychlí jako horská bystřina. Zpravidla se jich z ničeho nic vynoří z hloubi lesa snad dvacet či třicet, řítí se o překot tmou a přitom pod kopyty jejich koní nezapraská ani haluz.“

Docela mě přepadl strach a přiznám se, že jsem se pak před spaním důkladně pomodlil a prosil Boha, aby nás před takovými ďábelskými zjeveními ochránil. Za žádnou cenu bych nechtěl narazit na ty tajemné černé jezdce. Zato vévoda Jan byl medovinou poněkud znaven a stále vedl rouhavé řeči, že si na něj nějaké pekelné obludy jen tak nepřijdou. Za to dominikán Angelo se stále tajemně usmíval, až bych se vsadil, že má s podobnými příšerami něco do činění. Ale cožpak není právě Řád svatého Dominika jedním z nejpevnějších údů církve svaté a nemá ve svých řadách nad jiné zkušené vymítače ďábla? Ach, co bych dal za to, abych se v něm alespoň trochu vyznal!

XV. kapitola

Bratra Bartoloměje přichází o koně a setkává se s nočními přízraky

Ráno bylo zářivě modré a zhola nic nenasvědčovalo tomu, že by se ve zdejších hvozdech mohli potulovat nějakí černí jezdci. S chutí jsem se do půl těla umyl ve vědru chladivé vody právě vytažené z hradní studně. S potutelnými úsměvy mě sledoval hlouček komorných a hospodyň. Jedna zřejmě z nejvíce proříznutou pusou si dodala odvahy a zvolala: „Vida, jak je ten velebníček dobře rostlý, samý sval a šlacha. A já myslela, že všichni mniši jsou jen takové měkké bečky sádla.“ Ostatní ženské vyprskly. Popadl jsem vědro a celý jeho obsah na něj vychrstl. S ječením se rozprchly a já na něj volal: „Proč utíkáte, z mých rukou je to přece svěcená voda!“

„Vidím, že jste veselá kopa, otče,“ ozval se za mnou hluboký hlas rytíře Markolta.

„Omlouvám se, ani jsem vám včera nestačil představit zdejší fraucimór.“

„Z toho si nic nedělejte, pane z Janovic,“ promluvil vévoda Jan. „Tady otec Bartoloměj je stejně jako otec Angelo vázán celibátem a mí muži se především potřebovali pořádně vyspat a ne dovádět za noci se služtičkami. Vždyť i tak jste se dostatečně postaral o naše blaho.“

S hradem Pajrekem a jeho obyvateli jsme se rozloučili, když už slunce stálo vysoko na obloze. Rytíř Markolt nám ještě kladl na srdce, abychom pokračovali po stezce až ke kapli svaté Kateřiny, před lety založené údajně samotným svatým poustevníkem Vintířem. Prý tam ještě teď nějakí bavorští eremité pobývají, modlí se a starají o duše i žaludky poutníků. Jenže když jsem pak asi po dvou hodinách jízdy lesem ke kapli dorazili, našli jsme ji prázdnou a stejně tak nedaleký dřevěný srub. Vypadalo to tu, jakoby odtud bratři poustevníci už před drahým časem odešli. Ve srubu po nich zbyly holé palandy, na nichž spávaly, jednoduchý stůl s několika seslemi, hliněné nádoby se zatuchlými zbytky jídla a zrezivělá sekyra.

Poklekl jsem v takřka prázdné, čistě obílené kapli před prostým dřevěným oltářem s krucifixem a vyřezávanou soškou svaté Kateřiny, abych se pomodlil. Dominikán Angelo mě sledoval s pobaveným úsměvem na rtech:

„Tvá zbožnost, bratře Bartoloměji, mě dojímá.“

„Spíš ty, bratře Angelo, by ses měl pomodlit za svojí černou travičskou duši,“ odsekl jsem.

„Bůh ti odpusť, neboť nevíš, co mluvíš,“ pronesl vážným hlasem jako by spíše jen pro sebe dominikán. „Co činím, činím jako prodloužená ruka Páně,“ dodal, rychle se pokřičoval a opustil kapli.

Musím se přiznat, že jsem tomu rozuměl stále méně. „Milostivý Bože,“ modlil jsem se, „ty sám znáš všechny mé tužby a žádosti i potřeby duše mé, ty víš, co mne skličuje a trápí... Dej ať milosti tvé a lásky jsem si jist s dobrým svědomím, že věren jsouc všemu, co ty prikazuješ, získám si požeňání tvé, skrze Krista Ježíše, pána našeho. Bože smiluj se a opatruje kroky mé

i kroky mých druhů... A ty, přesvatá panno Kateřino, pomocnice v nouzi, oroduj za nás, vypros pro nás požehnání Hospodinovo...“

Klečel jsem před oltářem hodnou chvíli, když jsem za sebou uslyšel vévodův rázný hlas. „Je čas pokračovat v jízdě, otče Bartoloměji. Díky vašim přímluvám na nás teď jistě Bůh shlédne okem zvláště milostivým!“

Vstal jsem, pokřižoval se a rychle opustil kapli. Venku se už všichni vyhoupli do sedel svých koní a také já jsem je napodobil a znovu se ocitl na hřbetě svého hnědáka. Měli jsme před sebou ještě dlouhou, a jak se posléze ukázalo, dokonce tuze dlouhou cestu.

Les na nás promlouval hlasem kukačky, bzukotem much, komárů a včel v korunách stromů a v křoviskách šustotem králíčí a srnčí zvěře, která se od nás vyplašena rychle vzdalovala.

Prudké klesání se střídalo s prudkým stoupáním a stezka, po níž jsme jeli, byla zjevně už dlouho nepoužívaná. Napadlo mě, že kupecké karavany asi jezdí jinudy zřejmě na Klatovy, Vimperk, tedy Zimní Horu, či jiné z větších měst na české straně hvozdu. A snad právě zarostlost naší stezky vedla k nečekané rozmlíšce mezi mnou a vévodou Janem.

Když jsme totiž objížděli už čtvrtý padlý kmen buku, který se nám položil do cesty, prohlásil jsem, že jsme zcela určitě zabloudili. Jan Habsburský se proti tomu ostře ohradil: „Otče Bartoloměji, dobře znám zdejší kraj a vězte, že se tu vyznám lépe než nějaký mnich, který tráví celé dny na modlení.“ Narážka na to, jak jsem prosil Boha o pomoc ve svatokateřinské kapli, se mně poněkud dotkla. Popravdě řečeno, vévoda, jemuž jsem sice vděčil za vysvobození z wawelského žaláře, se mi znechutil zákeřnou vraždou svého bratrance a českého krále Rudolfa a také tím, že se k ní přede mnou bezostyšně přiznal. Mé dosavadní putování mi sice trochu pozměnilo mé názory a s leccjakou bezbožností a hříchem jsem byl nucen se chtít nechtě smířit, nicméně vražda zůstává vraždou a jen vydíráním jsem byl nucen pokračovat v cestě s touto podivnou společností.

„Milý vévodo, jedeme prostě špatně. To nemá nic co dělat s otázkou, zda tyto končiny znáte či neznáte. Musíme se prostě vrátit a hledat místo, kde jsme opustili správnou cestu,“ prohlásil jsem rozhodně.

„Jestli chcete, otče, můžete se vrátit. Ale já a moje družina budeme pokračovat po této stezce,“ odsekl vévoda.

Trochu lehkomyšlně jsem otočil koně a uraženě svým druhům popřál: „Bůh vás opatruj! Já se tedy vracím.“

„Ale otče Bartoloměji, mě tak snadno neopustíte! Myslíte si, že vás pustím, abyste se vrátil do Čech a všude vytruboval, jak jsem dal otrávit krále Rudolfa? Tak naivní při svém mládí určitě nejsem! Wolframe z Eselsturm a Konráde z Tegerfeldu, jed'te s ním! A nespust'te ho z očí, aby ho nenapadla nějaká hloupost.“

Po těch vévodových slovech mi bylo zřejmé, že naše vzájemné a dříve snad přátelské vztahy výrazně ochladly. Mladý Habsburk mi nedůvěřuje a dává mě hlídat jako svého zajatce nebo rukojmí. Pokrčil jsem rameny. Ať si dělá, co umí. A s touto myšlenkou jsem pobídl svého hnědáka a vydal se zpátky následován oběma rytíři.

Ujeli jsme asi jednu míli, až jsme dorazili k nepřilíš širokému potoku s hukotem se valícímu přes spoustu kamenů. Tady jsem seskočil na zem a začal se rozhlížet. Všiml jsem si, že na druhé straně toku vede stezka poledním směrem. „Tam jsme měli jet!“ Zvolal jsem a vedl koně přes vodu. „Máte pravdu, otče Bartoloměji,“ souhlasil se mnou rytíř Wolfram. „To víte, vévoda je umíněný jako mezek, nebo by spíše hodilo říci – umíněný jako pravý Habsburk.“ Všichni tři jsme se rozesmáli a dosavadní napětí, které mezi mnou a oběma rytíři panovalo, rázem opadlo. Už jsem pro ně nebyl zajatec či rukojmí, které musí ostrážit, ale druh na cestě neznámým hlubokým hvozdem.

Pokračovali jsme v jízdě podél potoka stále dolů. Les tedy byl hlubší a temnější, nicméně stezka byla dostatečně široká a podle udusané trávy se zdálo, že i často používaná. Rytíř Konrád z Tegerfeldu si začal propěvovat jakousi švábskou odrhovačku a jeho partner

Wolfram se přidal. Jak jsem z jejího textu stačil vyrozumět, vyprávělo se v ní o jakési ženštině, která vyhověla žádostem každého muže, třeba by byl hrbatý. Raději jsem dělal, že jejich švábské němčině nerozumím, jinak bych je jako bohabojný kněz musel napomenout. Mlčel jsem a kochal se krásným letním dnem, zpěvem lesního ptactva a omamné vůně pryskyřice.

Jenže právě krásný letní den bývá občas přerušen náhlou bouřkou s blesky, přívaly deště a krupobití. Říkává se, že nikde se počasí nemění tak náhle, jako právě v šumavských horách. Tentokrát se ale náhlá změna netýkala počasí. Nemravnou písničku dvou rytířů náhle přerušil ostrý hvizd a v zápětí cosi těžkého dopadlo za mne na hřbet koně. Kdosi notně páchnoucí potem a zašlou špínou mi cosi přehodil přes hlavu a je se v okamžení ocitl ve tmě. Pustil jsem uzdu, neovládaný kůň se náhle vzepjal a já i ten neznámý útočník jsme spadli na zemi. Slyšel jsem vzdalující se dusot kopyt, jak zřejmě splašený hnědák utíkal někam do lesa, ale také křik, nadávky a třeskot zbraní narážejících na sebe. Rychle jsem se odkulil co nejdál a rukama si strhl pytel, který mi zakrýval hlavu. Spatřil jsem zarostlého asi třicetiletého chlapíka v notně ušmudlané košili a hnědých nohavicích, který se právě zvedal ze země a v ruce výhružně třímал velký nůž.

Ohledl jsem se po svých družích a viděl jak se v sedle svých koní ohánějí meči po hloučku opěšalých pobertů vyzbrojených kopími, sudlicemi a sekýrami. Jak jsem si stačil všimnout, bylo jich dobře šest nebo sedm a nevypadalo to na to, že by se s nimi rytíři Wolfram a Konrád snadno vypořádali a přispěchali mi co nejdříve na pomoc. Musel jsem se tedy o sebe postarat sám. Zalitoval jsem, že nemám dýku, o kterou jsem přišel při uvěznění ve Wawelu. Naštěstí jsem si všiml silné haluze ležící u cesty. Zvedl jsem jí, potěžkal a pevně sevřel v obou rukách. „Rozpárám tě od shora dolů, ty mníšku,“ vyhrožoval mi zarostlý lapka ve špinavé košili a oháněl se přitom svým nožem. Přikrčil jsem se, nechal jsem ho, aby se ke mně přiblížil a když měl nakročeno k rozhodujícímu výpadu, přetáhl jsem ho klackem přes nohy. Zařval bolestí a padl jako podřátý. Znovu jsem se rozpráhl a udeřil ho tentokrát přes hlavu. Pustil nůž, který jsem rychle odkopl co nejdále od jeho ruky a znovu ho pořádně praštil tak silně, až jsem zlomil svoji větev.

Zdálo se, že loupežník má už dost. Celý obličej mu krvácel, nařikal a nejevil chuť se zvednout ze země. Pak mě znenadání uchopila něčí silná paže za kutnu a kdosi mě vytáhl na koně. Byl to Konrád z Tegerfeldu, který si mne posadil před sebe, pobídl svého oře ostruhami a už jsme ujížděli s větrem o závod. Za námi jsem slyšel dusot kopyt dalšího koně, na němž pádil rytíř Wolfram.

Projeli jsme asi půl míle, než jsme se zastavili. „Vedl jste si dobře, otče,“ pochválil mě Konrád. „Ještě nikdy jsem neviděl kněze, který by uměl tak dovedně bojovat jako vy.“ „Bylo jich však na nás moc a kdo ví, kolik se těch lapků ještě skrývá v okolních hvozdech,“ dodal Wolfram.

„I tak vám ze srdce děkuji, přátelé,“ odpověděl jsem s neskrývanou radostí v hlase. Vždyť jsme právě vyklouzli z pasti obávaných lupičů, kterých se tady po šumavských lesích potulují celé tlupy a číhají na kupecké karavany a pocestné. Kdybychom se bývali neoddělili od družiny vévody Jana, asi by si na nás netroufali, ale pouze ve třech jsme pro ně byli lákavou kořistí. Jenže, jak se ukázalo, ve svém odhadu se notně spletli a dostali na pamětnou. Jediné, čeho jsme mohli litovat, byla ztráta mého koně. Pokoušel jsem se ho přivolat pískáním, ale všechno bylo marné. Můj hnědák byl už dávno kdoví kde. A tak mi nezbylo, než jet na jednom koni spolu s rytířem Konrádem z Tegerfeldu. Museli jsme proto cestovat pomaleji, abychom koně neuštváli a soumrak nás zastihl stále ještě kdesi uprostřed hlubokého lesa.

„Neměli bychom se někde tady uložit na noc?“ zeptal jsem se svých druhů.

„Asi nám nic jiného nezbyde,“ povzdechl si Wolfram.

„Horší je, že půjdeme spát bez jídla,“ stěžoval si Konrád. „O jediný vak se zásobami jsme při té bitce s loupežníky přišli a nějakou hospodu tady určitě nenajdeme.“

„Že budeme hladovět, mi nevadí,“ odvětil mu Wolfram. „Včera na hradě Pajreku jsme se díky péči pana z Janovic nacpali do zásoby a pokud jde tady o našeho cisterciáka, ten se jistě rád postí. Vidíte otče? Co mě však znepokojuje víc, jsou medvědi a rysové, kteří se tedy v noční době jistě potulují. Jen nerad bych se stal večerí nějaké šelmy.“

„Ale jdi, ty strašpytle,“ odmítl jeho obavy Konrád. „Rysi jsou od přírody plaší a pro medvědy nejsme tím správným pokrmem.“

Během této debaty se už zcela setmělo a hrozilo, že budeme-li dále pokračovat v jízdě, mohou se koně zranit o některý z padlých kmenů nebo také můžeme sejít ze stezky, zabloudit a dostat se někam do močálů. Však prý na Šumavě lákají víly a bludičky noční cestovatele do bezedných bažin, aby se v nich utopili.

„Tak, a já už dál nejedu,“ prohlásil rytíř Konrád a zastavil svého koně.

„Před námi vidím nějaké světélko,“ ozval se Wolfram, který jel před námi. „Pozor na něj. Nesmiš hned věřit všemu, co vidíš. Může to být bludička a zavede nás někam do zrádné horské slatiny,“ napomenul ho Konrád, který si nepochybně vzpomněl na hrůzostrašné příběhy, které se o zdejších končinách vypravují.

„Ale také to může být svatojánská muška nebo světélkující pařez,“ přisadil jsem si do debaty. V každém případě jsme se zastavili a už už se rozhodli, že se někde poblíž uložíme na noc, když se to stalo. Les jakoby z ničeho nic pod náhlým poryvem větru zašuměl a bez jakéhokoliv varování se za námi na stezce objevily siluety asi deseti jezdců.

„To je přece vévoda Jan Habsburský,“ zvolal jsem radostně v domnění, že jsme se šťastně shledali se zbytkem družiny. „Pane vévodo, jste to vy?“

Místo odpovědi les znovu temně zahučel a jezdci se znovu rozjeli směrem k nám. Teprve teď jsem si ve slabém světle hvězd všiml, že všichni jsou černí, mají přes hlavy přetažené černé kápě a jedou na černých koních. Neozval se jediný úder podkovy o kámen, jediný hlas od nich k nám nepronikl. Přijížděli potichu, nevoláni jako sama smrt.

„Černí jezdci!“ vzkřikl Konrád, který první z nás pochopil, jaké hrozné přízraky máme před sebou. „Držte se, otče,“ napomenul mne a já jsem ho objal oběma rukama. Poté pobídl koně a začal ze všech sil ujíždět.

Rytíř Wolfram z Eselsturmu se však zastavil, vytasil meč, jakoby se chtěl postavit těm přízrakům, kteří se tak nečekaně vynořily z hlubiny noci. Už se nedozvím, jaký nápad měl, každopádně ho tohle zastavení stálo spoustu čas. Stačil jsem na něj zavolat: „Pane Wolframe, pro smilování boží, pospíchejte za námi!“ Pak jsem ho však ztratil z očí, protože jsem se tiskl k mohutným zádům Konráda z Tegerfeldu jako klíště a nevnímал nic z toho, co se míhalo kolem mě. Uslyšel jsem jen zoufalý nelidský výkřik a pak bylo ticho. Jen to zvláštní šumění nás stále pronásledovalo.

XVI.

Bratr Bartoloměj jen o vlásek uniká smrti a putuje do Norimberku

Nevím jak dlouho jsme jeli tmou. Rukama jsem se stále držel svého spolujezdce, neviděl jsem dopředu ani dozadu, jen černá tma se míhala kolem mě. Byla to v pravdě pekelná jízda, ale protože nic netrvá věčně, jen sláva boží je tu navěky, náš kůň náhle klopýtl, nadhodil zadkem a oba jsme se poroučeli k zemi. Dopad byl tvrdý, cítil jsem pod sebou kořeny a kameny, bál

se však byt' jen zaúpět a oči třeštil do tmy. A pak jsem je spatřil znovu. Už jich bylo určitě víc než deset. Blížili se k nám na černých koních, s vlajícími černými plášti a pod černými kápěmi nebyly žádné tváře, jen tma. Černí jezdci! Duše dávno mrtvých bojovníků! Rytíři smrti!

Blížili se každým okamžikem a to zvláštní tiché hučení je doprovázelo. Už nás od nich dělilo snad jen pár desítek loktů, přežehnal jsem se křížem a jak jsem ležel na zemi, ovalil jsem se za nejbližší balvan. Konrád však zůstal v pokleku na zemi a zíral na stále se přibližující jezdce jako přimražený. Natáhl jsem po něm ruku a rychle ho strhl k sobě. Víc jsem nedokázal, protože mě zcela prostoupily hrůza a děs. Nemohl jsem ze sebe vypravit ani hlásku, hrdlo jsem měl stažené úzkostí. Zdálo se mi, že nastává konec...

Ale v té chvíli se na svahu proti hvězdnatému nebi vztyčila postava s vysoko zvednutým křížem namířeným proti černým jezcům. Uslyšel jsem skřípavý hlas dominikána Angela, který cosi pronášel, snad řecky nebo latinsky, nerozuměl jsem mu dost dobře, ale ke svému jsem zpozoroval, že temné přízraky před ním začínají blednout a mizet. A konečně jakoby zázrakem se zcela ztratili. Les se naposled tak zvláštně rozuměl, jakoby hovořil sterými lidskými hlasy, a pak ztichl. Dokonce nastalo takové ticho, že až ohlušovalo.

Zaplavilo mne nekonečné úlevné uvolnění. Znovu jsem se přežehnal křížem a šťastně a vděčně zadrmolil slova nejrozšířenější modlitby: „Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvět' se jméno tvé, přijď království tvé...“ Rytíř Konrád z Tegerfeldu klečel vedle mne a chvějícím se hlasem opakoval slova modlitby.

Dominikán, neboť to byl vskutku on, kdo zahnal přízraky, klopýtaje přes kořeny, zatím došel až k nám. „Už se nemusíte modlit,“ pravil zvesela. „Černí jezdci vás už neohroží.“

„Jak jsi je, bratře Angelo, dokázal zažehnat?“ zeptal jsem se ho stále ještě celý k smrti vyděšený.

„Znám některá starodávná zaříkání, která na tyto přízraky platí. Ale nezlob se, bratře cisterciáku, že ti je neprozradím. V jistých temných věcech jsem vázán slibem mlčenlivosti.“

„No já bych spíše mluvil o světlých věcech,“ namítl s úlevou rytíř. „Vzhledem k tomu, že ti jezdci byli černí, pak všechno, co nás od nich zachránilo, ať už to bylo cokoliv, muselo mít vlastnosti právě opačné.“

„Kdepak jsi se tady tak najednou vzal, bratře Angelo?“ zeptal jsem se dominikána. „Vždyť jsi nás zachránil doslova na poslední chvíli!“

„Popravdě řečeno, byla to jen náhoda a také tak trochu tušení. Třebaže jsme se rozdělili, jak naše tak vaše skupina pokračovala zhruba stejným směrem. Zdejší stezka se zřejmě rozdvouje. Slyšeli jsme hluk vašeho boje s tlupou lapků, ale než jsme vám mohli přijít na pomoc, tak jste sami vzali do zaječích. Ale při svém útěku jste pořádně sešli z cesty. A pak, sotvaže se setmělo, zaútočili na vás černí jezdci. Však jsme je sami viděli, ale byli příliš daleko od nás. Nemusel jsem dlouho přemýšlet o tom, na koho se zaměřili. Mohli jste to totiž být jedině vy...“

„A proč ne ta loupežnická tlupa?“

„Protože tu jsme zajali a vévoda Jan po právu kázal všechny lapky pověsit na stromy. Tahle exekuce zase zdržela nás. Měli byste vidět, jak tam ti zlotřilci mrskali nohama! Znovu jsem se na cestu vydali až za tmy. Sotvaže jsem pak zdálky spatřil přízraky černých jezců, jel jsem tryskem souběžně s nimi, abych je zastavil. Málem jsem přitom uštvál koně. Měli jste štěstí, že jsem byl na blízku právě já. Znám jen málo osob, které se vyznají zaříkávání mrtvých duší...“

„A co hvězdopavec de Oviedo?“ vpadl jsem dominikánovi do řeči otázkou. „Ten také umí zaříkávat přízraky?“

„Doktor Alvaro de Oviedo se vyzná v leččems, především v židovské kabale, tajném učení shrnutém v knize Zohar od slovuťného hebrejského čaroděje Moiseše de Leona, a také v saracénské magii, kterou popsal učený Džabir ibn Hajján ve spise Geber. Jak vidíš, milý

bratře, není to pro pravověrného křesťana právě vhodná literatura.“ Angelo se ušklíbl a rychle dodal: „Jen svými zásluhami a účastí na našem díle zachraňuje doktor de Oviedo svoji duši od věčného zatracení.“

„Jaké zásluhy, jaké naše dílo?“ zeptal jsem se zpola zvědavě zpola dotčeně. „Co se mi to snažíš, bratře dominikáne, namluvit?“

„Ach,“ dominikán si rychle zakryl ústa. „Jsem poněkud upovídaný, odpusť, ale včas se dozvíš, co máš vědět, bratře. Kde však je pan Wolfram z Eselsturmu?“

„Obávám se, že už není mezi živými,“ povzdechl jsem si.

„Tasil meč a chtěl bojovat s černými jezdci,“ doplnil mne rytíř Konrád.

„Jaká bláhovost,“ povzdechl bratr Angelo.

Zvolna se už rozednívalo. Nad východním obzorem se za lesnatými horami klubalo velké červené slunce. Rytíř Konrád přivolal svého koně, který se našťestí nesplašil a neutekl, tak jako můj hnědák, a spolu s dominikánem jsem se vydali vzhůru po svahu, abychom se podívalo po našem druhovi Wolframovi. Jeho bezvládné tělo jsme našli až úplně nahoře na kopci v místech, kde jsme se s černými jezdci střetli. Byl mrtvý a vypadal jako sežehnutý bleskem. Obličej měl znetvořený strašným šklebem a navíc celý zčernalý. Jeho oči skelně zíraly jako do prázdna a zračil se v nich nevýslovný děs. V pravé ruce křečovitě svíral svůj meč, který mu v jeho posledních chvílích nebyl nic platný. Jeho kůň se však klidně popásal nedaleko, na zvířata zřejmě kouzelná moc černých jezdců neplatila.

Mezitím už k nám dorazila celá družina vévody Jana. Všichni byli velice stínění a nikomu nebylo do řeči. Společně jsme vykopali mělký hrob, který jsme s bratrem Anjelem vykropili a pak do něj uložili do plátna zabalené tělo pana Wolframa z Eselsturmu. Ještě jsme nad ním postáli, nejdříve jsem ho požehnal já a pak dominikán.

„Bude-li to co platné,“ zamumlal mi do ucha bratr Angelo. „Obávám se, že duše našeho statečného Wolframa se už stala jedním z hrozných černých jezdců.“

„Chcete říci, že nemá naději na království nebeské?“ Dominikán pokrčil rameny a pomalu odcházel. Ostatní rytíři zatím zaházeli Wolframův hrob hlínou a kamením.

Bez dalších příhod jsme pak opustili Bavorský les, za sebou nechali modravé hřebeny nekonečných hvozdů a pokračovali malebným Bohem požehnaným kajem Horní Falce. Na lukách se pásly kravky a v údolích se tulily malé vesničky z dřevěných domků se šindelovými střechami i výstavnější kamenné usedlosti a tvrze. Co chvíli jsme teď na cestě předjížděli nebo potkávali koňmi tažený žebříňák či kupecký povoz nebo po svých kráčející poutníky. Leckdy se při pohledu na nás poněkud ulekli. Družina svými zbraněmi a pancíři zřejmě naháněla strach. Vévoda Jan Habsburský se záměrně choval i oblékal jako kterýkoliv jiný ze svých družiníků a tak jsme vypadali spíše jako oddíl námezdných vojáků doprovázený dvěma mnichy – dominikánem a cisterciákem. Takto nepoznání jsme přenocovali v jednom hostinci města Kouba a dojeli do staroslavného Řezna na řece Dunaji, které se už z dálky hlásilo věžemi svých četných kostelů i městského opevnění. Do města, kde se scházívali říšští kurfiřti ke svému sněmování a k volbě římského krále jsme vjeli po Kamenném mostě, jehož prostředek prý podle pověsti nadzvedl sám ďábel. Jen málokdo z místních obyvatel si všimnul hloučku unavených a zaprášených rytířů, kteří minuli biskupský dvůr, kostel svatého Oldřicha a ubytovali se v hostinci U betlémské hvězdy nedaleko kaple svatého Erharta na Žitném trhu. V šenkovní síni bylo mimořádně rušno a místní měšťané i cestující, kteří Řeznem jen projížděli, nad pivem přetřásali poslední novinky.

„Prý zemřel další český král. Tentokrát Habsburk Rudolf,“ hlaholil vousatý zámožně vypadající muž.

„Ba, slyšel jsem o tom, však už se do Prahy zase vrátil Jindřich Korutanský i se svou manželkou Annou, sestrou někdejšího krále Václava, toho jména druhého,“ přisadil si mohutný tloušťák ve žlutém kabátci. „Tentokrát přitáhl do Čech s velkým vojskem v Korutanech a Štýrsku najatých žoldnéřů.“

„V Čechách bude válka. Však už Rudolfův bratr Fridrich oblehl Horu Kutnou.“

„A co jejich otec, římský král Albrecht? Jistě bude chtít Fridrichovi pomoci,“ přidal se do debaty další z hostů.

„Kdepak. Albrecht teď prý válčí v Sasku. Dokud nepokoří celé Německo, nebude se moci nechat v Římě korunovat papežem.“

„Jenže svatý otec Kliment Pátý je Francouz a proto nechce Habsburka korunovat,“ rozumoval jakýsi tučný prelát.

„A kdo by tedy měl být císařem, když ne jednooký Albrecht? Snad francouzský král Filip? To by nedělalo dobrotu!“ usoudil vousáč, který přítomné zpravil o Rudolfově smrti.

Družina vévody Jana seděla kolem svého stolu mlčky, ládovala se uzeným masem a zelím a mlčela. Od sousedních stolů jsem zachytil kradmé pohledy, až se kdosi ze zdejších návštěvníků osmělil a oslovil nás:

„Vzácní pánové, jistě přijíždíte z daleka. Máte snad nějaké povědomosti o tom, co se děje v Českém království?“

Vévoda Jan mrknul na dominikána Angela a ten se pořádně napil piva a pomalu odpověděl:

„Je vskutku pravda, že král Rudolf je po smrti, ale abych pravdu řekl, nejsem nikterak zpraven o událostech v Čechách. Jedeme z polského Krakova a projeli jsme Moravské markrabství a Dolní a Horní Rakousy. O tom, co se děje v Českém království, víme jen z doslechu.“

„Ale vždyť Morava je součástí zemí Koruny české,“ namítl vousáč.

Dominikán se sklonil nad svým talířem a aby se zbavil dotěrného zvědavce, poznamenal:

„Jsem jen prostý sluha boží. Vracím se do Říma a nestarám se o světské záležitosti. Tady s bratrem cisterciákem jsme se náhodou přidali k této skupině rytířů. Na cestách teď často číhají lapkové a všelijací lotřící a je lepší se přidružit k někomu silnějšímu.“

„Svatá pravda,“ potvrdil Angelova slova prelát, kdežto vousáč si nás všechny chvíli nedůvěřivě prohlížel, než se začal znovu věnovat svému korbetu. „Dám si ještě jedno pivo, hostinský,“ zakřičel a víc jsme ho už našťěstí nezajímali.

Na druhý den jsme už Řezno opustili a pokračovali v jízdě dále do Norimberku, kde byl údajně naposled spatřen onen tajemný templář podezřelý z vraždy Václava Třetího. Tentokrát už jsme jeli po pohodlné cestě lemované pařezy poražených stromů. Jak mě poučil dominikán Angelo, sami norimberští měšťané dali pokácet mohutné duby kolem, aby se za nimi nemohli skrývat lupiči a přepadávat kupecké kolony.

„Ale mnohem nebezpečnější než lapkové jsou v těchto končinách místní šlechtici. Domáhají se totiž často na obchodnících mýta a celních poplatků za to, že cesta vede přes jejich panství.“

„Vida, jak se dá sprostá loupež provozovat zcela podle práva,“ pousmál jsem se.

„Otče Baroloměji, neodsuzujte zdejší pány za to, že požadují po projíždějících kupcích poplatky,“ ozval se vévoda Jan, který bezděčně vyslechl náš rozhovor. „Však i váš ctěný otec, vážený Jindřich z Rožmberka si nepočíná jinak a kontroluje stezky vedoucí z Rakous přes jeho panství na Prahu.“

Uvědomil jsem si, že říká pravdu. Cožpak můj chamtivý tatík by se někdy nechal o něco ošidit? Ještě jsem měl v živé paměti, jak využil situace a navzdory smrti krále Rudolfa podvodem vymámil na Bavorovi ze Strakonice hrad Zvíkov. Až mě zamrazilo, když jsem si vybavil scénu s mrtvým panovníkem v přítmí stanu.

Předpokládal jsem, že vévoda bude chtít přijet do Norimberku zase anonymně, aby nám tak usnadnil pátrání po záhadném templáři. Jenže tentokrát jsem se spletl. Sotvaže se před námi objevilo město velikostí překonávající Krakov i Prahu a rozdělené řekou Pegnitz, nad nímž dominoval obrys císařského hradu s několika mohutnými věžemi, nařídil zastavit, nechal si připnout na hrud' stříbřitě lesklý pancíř a přes ramena si přehodil zlatistý plášť, který sepnul u krku sponou s vyobrazením habsburského erbu. Stejně erbovní znamení, korunovaný červený

jednoocasý lev, se objevilo na žluté korouhvi, kterou dal připnout na kopí a vztyčit jedním z rytířů před sebou. A tak jsme tentokrát projeli jednou z norimberských bran nikoliv jako anonymní rytíři se dvěma mnichy, ale jako družina habsburského vévody Jana, synovce samotného římského krále.

XVII.

Bratr Bartoloměj spatří na vlastní oči kopí osudu

Nechápal jsem sice, proč tentokrát vévoda Jan zvolil tak slavnostní vjezd do svobodného říšského města Norimberka, nicméně pokud chtěl zapůsobit vsutku oslnivě, nepochybně se mu to podařilo. Sotvaže jsme vjeli do městských ulic, začali se ze všech stran sbíhat řemeslníci, kupci, čeledíni, vymóděné dámy, trhovkyně i obyčejné služitičky. Všichni byli zvědaví, cože to za významné rytíře přijíždí pod habsburskou korouhví. Zvláště vévoda ve svém zlatavém hávu a se stříbrně se lesknoucím pancířem na hrudi působil jako nějaký velmi důležitý velmož. Byl sice bez přilby, prostovlasý, ale jeho dlouhé světlé vlasy vlající v mírném větru jistě velmi nadchly mnohou z norimberských paní a panen. I ostatní členové družiny, vesměs statní chlapíci pro vjezd do města zakuti do lesklých brnění, vypadali přinejmenším jako společenstvo rytířů kulatého stolu bájného krále Artuše. Jenom já s dominikánem Angelem jsme svými bílými kutnami celkový barvitý dojem poněkud kazili. Ovšem dominikán se i tak tvářil důležitě a zarputile, jako by byl vyslancem samotného papeže.

Zdejší městskou radu jsme však svým předem neohlášeným příjezdem poněkud zaskočili. Teprve po hodné chvíli kdosi nařídil zvoníkům rozhoupat všechny zvony a tak, když už jsme se ocitli na Hlavním tržišti, rozezněla se silnými kovovými úderý věž chrámu svatého Vavřince, pak se přidala na naši počest zvonice svatého Sebalda a postupně i u zbývajících kostelů. Z radnice nám vyšlo vstříc několik blahobytně vypadajících mužů. Vévoda Jan nás zvednutou pravou rukou v rukavici vyzval, abychom se zastavili a pak, důstojně sedě na koni, se dal přivítat norimberským purkmistrem a jeho zástupci. Chudák purkmistr to při pohledu na habsburského červeného lva na korouhvi poněkud popletl a oslovoval vévodu Jana jako „Jeho milost krále Svaté říše římské“. Synovec skutečného krále se však nijak nenamáhal, aby představitele města opravil. Pouze ho požádal o doprovod na císařský hrad. A tak se náš průvod rozšířil o další jezdce, tedy purkmistra, několik konšelů a řadu pestrobarevně oděných příslušníků městské stráže vyzbrojených kopími a sudlicemi.

To už se zpráva o našem příjezdu do Norimberku šířila od úst k ústům a rychlí poslové ji donesli samotnému purkrabímu císařského hradu Fridrichovi z Hohenzollernu. Jinak jsem si nedovedl vysvětlit skutečnost, že nás v hradní bráně vítal s veškerou parádou, tedy i s heraldy vytrubujícími slavnostní famfáry. Leč zpráva to byla, Bohu budiž žalováno, poněkud zkomolená. Purkrabí Fridrich očekával samotného římského krále Albrechta a když zjistil, že přijel jenom jeho synovec Jan, poněkud znervózněl a nejraději by nás zase rychle vyprovodil. Nicméně nakonec úcta k habsburské rodině v jeho chování převážila a navíc tu bylo ještě cosi, o čem jsem neměl ani tušení. Vévoda Jan totiž do Norimberku přijel za zcela zřejmým a z jeho hlediska velmi důležitým cílem a nějaký templář, který v jednom ze zdejších hostinců před časem nocoval, ho vůbec nezajímal.

Uvědomil jsem si to ale až v době, kdy jsme hodovali kolem dlouhého stolu v jedné z hradních síní, jejíž stěny zdobily výjevy ze života svatého Jiří, patrona rytířstva. Když totiž vévoda uchopil prsty mastnými od vepřové pečeně nádherný benátský pohár naplněný rubínově červeným vlašským vínem, místo očekávaného přípitku se purkrabího zeptal: „Pane z Hohenzollernu, dostal jste list od mého strýce Albrechta?“

Fridrich, nazrzlý hubený chlapík s nápadně vyzáblou tváří a mírným předkusem, odvětil:

„Myslíte tu zvláštní žádost ohledně kopí svatého Longina?“

Okamžitě jsem zpozorněl. Vždyť kopí svatého Longina bylo po Svatém grálu, který však z mých současníků nikdo nikdy nespatriil, považováno za druhou nejvýznamnější svatou relikvii. Údajně bylo zbrání, kterou římský setník Longin na Golgotě probodl ukřižovanému Kristovi bok. Podle legendy Ježíšova krev, která po bodnutí vystříkla, vyléčila setníkovi nemocné oči. Longin na základě tohoto zázraku skutečně prohlédl, našel cestu k Bohu, opustil římské legie a sám se vydal šířit víru Kristovu. Když ho pak císařští pochopové nutili k pohanským obřadům, odmítl a pro výstrahu ostatním byl za to sťat. Jeho kopí, protože na něm ulpěla posvátná Kristova krev, dokázalo konat zázraky. Však se mu říkalo také kopí osudu či Svaté kopí a stalo se součástí říšských korunovačních klenotů.

„Je zde?“ otázal se netrpělivě vévoda stále ještě s pozvednutým pohárem v ruce.

„Ano,“ odpověděl mu konečně norimberský purkrabí. „Jak mě váš strýc, Jeho milost Albrecht, král Svaté říše římské, přikázal, dal jsem ho vyzvednout na hradě Trifelsu a převézt sem na císařský hrad.“

„Popravdě řečeno nechápu, proč je uchováváno právě na odlehlém Trifelsu,“ zamračil se vévoda. „Vždyť tady je přece nejdůležitější říšský hrad, nemám pravdu?“

„Jistě, pane vévodo, jsem polichocen tím, že hrad, který mám ve správě, označujete za nejdůležitější. Nicméně na Trifelsu je svaté kopí uchováváno už od doby, kdy zahynul císař Fridrich Barbarossa. Následovníci velkého Fridricha měli zřejmě strach, že by tuto svatou relikvii mohl někdo zcizit.“

„Kdo by se opovážil!“ zasmál se Jan Habsburský a aniž sám pronesl přípitek či vyčkal přípitku hostitele, rychle do sebe obrátil obsah číše.

„Máte po čertech dobré víno, pane purkrabí!“ Vévoda hlasitě zamlaskal a nechal si pážetem dolít pohár.

„Dal jsem ho přivést z Toskánska či také z Etrurie, jak říkají někteří. Prý je ze sklizně ve zvláště slunném roce...“ Purkrabí chtěl zřejmě ještě říci, v kterémže roce byly hrozny trhány, ale Jan změnil téma hovoru a zeptal se:

„Kdeže máte teď kopí svatého Longina uloženo?“

„Součástí tohoto paláce je starobylá kaple svaté Valburgy. Tady jsem ho nechal uschovat ve výklenku za oltářem.“

„Je ta kaple dobře střežena?“ Vévoda se nějak nedokázal myšlenkami od Svatého kopí odpoutat. Všiml jsem si, že i bratr dominikán sleduje velmi pozorně všechny odpovědi pana z Hohenzollernu. Za to ostatní rytíři se raději věnovali toskánskému vínu.

„Kaple svaté Valburgy je součástí paláce a navíc stále stojí u vchodu dva ozbrojenci.“

„Jste prozíravý muž, pane purkrabí,“ pochválil Hohenzollerna Jan Habsburský. „Mohli bychom teď svaté kopí vidět?“

„Ale jistě,“ souhlasil purkrabí, ochotně vstal od stolu a s pochodní v ruce nás vedl na chodbu a poté po točitém schodišti do horního patra.

Kaple svaté Valburgy byla vskutku malá. Na stěnách byly vymalovány výjevy ze života této zbožné abatyše ženského kláštera v Heidenheimu a také léčitelské zázraky, které prý způsobil olej z její hrudní kosti. Od klenutého stropu kaple visela lampa s věčným světlem a na oltáři pokrytém vyšívaným ubrusem a ozařovaném svíčkami v několika postříbřených svícnech stál tabernákl a nad ním zlatý krucifix.

Fridrich z Hohenzollernu před ním poklekl a pokřížoval se, poté přistoupil k oltáři a z výklenku za ním vyňal bohatě zdobené kožené pouzdro. Opatrně ho položil na před tabernákl, otevřel a pomalu z něho vyňal podlouhlý předmět. Ve světle svíček jsme spatřili protáhlý, asi necelý loket dlouhý hrot kopí. Matně šedá čepel byla uprostřed patrně kdysi zlomená a znovu spojená širokým zlatým páskem. Všichni jsme až zatajili dech a nemohli se dostatečně vynadívát na tu na pohled sice obyčejnou nicméně velice posvátnou a všemi uctívanou relikvii. Stále jsem nemohl uvěřit, že hrot tohoto kopí kdysi dávno probodl bok ukřížovaného Ježíše Krista. Byl to vskutku vzrušující zážitek navíc podtržený zvláštní tajemnou atmosférou této malé a úzké kaple. Všichni jsme v úctě poklekli, ale naše pohledy se nesklonily k zemi, očima jsme stále hltali ten zhmotnělý zázrak, kterému se ne nadarmo říká svaté kopí.

„Kopí osudu!“ zamumlal jako u vytržení vévoda Jan. „Kdo vlastní toto kopí, je pánem světa!“ „První to poznal římský císař Konstantin Veliký, který s tímto kopím porazil svého soupeře Maxentia v bitvě na Mulvijském mostě,“ tiše ale zřetelně řekl dominikán Angelo. „Díky němu rozdrtil i Vandaly, Markomany a Vizigóty. Římský vojevůdce Aetius s pomocí kopí zvítězil na Katalaunských polích nad krvavým hunským králem Atilou. A císař Karel Veliký s kopím svatého Longina v ruce vítězil na všech svých slavných taženích. Ať válčil ze Saracény. Langobardy, Bavory, Avary či Slované...“ „Ale když další ze slavných císařů Fridrich Barbarossa jednou jedinkrát odložil svaté kopí, aby se na křížovém tažení do Svaté země vykoupal v arménské řece Salef, zahynul,“ dodal norimberský purkrabí.

Vévoda Jan povstal a popošel k vystavené relikvii, jakoby si ji chtěl podrobně prohlédnout zblízka a pak se obrátil na pana z Hohenzollernu: „Děkuji svému nepřítomnému strýci, že se svým listem za mne u vás přimluvil, aby mě a mým druhům bylo umožněno spatřit něco tak posvátného a tak výjimečného. Budu však ještě jednou prosbou zkoušet vaši velkorysost a pohostinnost, pane purkrabí.“ Vévoda se zarazil, jakoby najednou nevěděl, jak pokračovat dál až nakonec s očima sklopenýma k zemi ze sebe vysoukal: „Mohl bych tady přímo v kapli setrvat před svatým kopím celou noc v modlitbách?“

Hohenzollern se něj překvapeně podíval a zdálo se mi, že usilovně přemýšlí, má-li zvláštní prosbě mladého Habsburka vyhovět. Popravdě řečeno, jeho prosba překvapila i mne. Vévoda Jan totiž nikdy nejevil žádnou zvláštní zbožnost a proto se mi jeho žádost smět se celou noc v kapli svaté Valburgy modlit zdála velice podivná. Nicméně purkrabí měl vůči habsburské rodině patrný respekt a usoudil, že je-li právoplatným držitelem kopí svatého Longina římský král, tedy Albrecht, pak i jeho synovec má jistě právo se před touto relikvií alespoň pomodlit. Na Janovu žádost tedy kývnul s tím, že nad bezpečností kaple budou i za vévodovi přítomnosti bdít určené strážce.

Jan Habsburský pak sám poklekl před oltářem a nás ostatní sluhové odvedli do komnat pro hosty. Tentokrát mě čekala velice pohodlná postel s nebesy, ale navzdory tomu, jsem dlouho nemohl usnout. Zážitek, který pro mne představovalo svaté kopí, byl příliš vzrušující a povznášející. Stále jsem musel myslet na tu šedou čepel opředenou tolika legendami a pověstmi. Tolik bych se přál dozvědět, jak se vlastně dostala do rukou císaře Konstantina, jak k ní pak přišel Karel Veliký, co se s tímto tajemným a zázračným kouskem železa dělo mezitím, kdo ho uchovával, kdo se o něho staral a zda znal jeho kouzelnou moc. Je skutečně možné s kopím svatého Longina ovládnout svět? Ale proč ho nepoužívá římský král Albrecht a nevozí s sebou do bitev? Vždyť přece i čeští králové si do válek brali kopí svatého Václava, které, jak si tom kdysi vypravovali nyní už bohužel mrtví zbrojnoši Ondřej a Heřman, jim pomáhalo vítězit.

Posléze mne mé úvahy zmohly a ve snu se mi to poněkud pomíchalo. Karel Veliký jel s kopím svatého Václava k arménské řece Salef a já na něj chtěl zavolat, aby ho za žádnou cenu nedokládal, jinak že se utopí. Ale nedokázal jsem ze sebe vypravit ani slovo, až jsem se celý třásl samou úzkostí.

XVIII.

Bratr Bartoloměj je opět na útěku

Ze spánku mě vytrhl skřípavý hlas dominikána Angela: „Je čas vstávat, bratře!“ „Co se děje?“ vyhrkl jsem polekaně. „Pssst!“ napomenul mne. „Nemluv nahlas, rychle se sbal a pojď.“ Dál už jsem se neptal, po tmě se oblékl a pospíšil za mnichem. Prošli jsme po temné chodbě k točitému schodišti a pak sestoupili až na nádvoří císařského hradu. Tady už čekali rytíři z Janovy s připravenými koňmi. „Kde je vévoda?“ zeptal jsem se. „Vždyť říkal, že se bude celou noc modlit před kopím sv. Longina.“ V odpověď jsem uslyšel jen Angelovo uchechtnutí. „Na nic se neptej a rychle nasedej,“ pobízel mne. O dlažbu zazvonily koňské podkovy a za chvíli jsem se už řítily k hradní bráně.

„Stůj! Kdo tam?“ zvolal jeden z hohenzollernských strážců, ale Konrád z Tegerfeldu, alespoň si myslím, že to byl on, protože ve tmě jsem nedokázal rozeznávat obličej, ho umlčel jediným švihnutím svého meče. Několik mužů seskočilo s koní, dokořán otevřelo bránu a už jsme ujížděli pryč. Zdálo se mi, že je mi už navždy souzeno neustále odněkud prchat, tedy alespoň pokud budu ve společnosti vévody Jana Habsburského. Za sebou jsem uslyšel křik a po chvíli kdosi dokonce na poplach rozhoupal zvon.

„Jeď,“ zavolal na mne dominikán a přehnal se kolem ne jako vítr. Na Hlavním tržišti nestaly komplikace, když proti nám vyrukovali biřici s pochodněmi a sudlicemi. Bože, co jsme to provedli, že zase musíme utíkat a utkávat se s tolikerým protivenstvím? Vévodovi rytíři nám však proklestili cestu svými meči a už jsme byli u městské brány. Její otevření bylo sice dílem okamžiku, jenže se zdálo, že se za námi už probudil nejen hrad, nýbrž celý Norimberk.

„Držte se dominikána Angela, otče Bartoloměji,“ uslyšel jsem vévodův hlas. Tentokrát měl na sobě černý plášť, díky němuž doslova splýval s noční tmou. „Musíme se rozdělit. Otec Angelo ví, kde nás najdete.“ A s těmito slovy mi zmizel z očí. V té chvíli jsem netušil, že ho tak hned zase nespatřím.

Koně jsem nemusel zvlášť popohánět. Stržen příkladem svých druhů pádil jako zběsilý, jenže ke své hrůze jsem zároveň za sebou slyšel přibližující se dusot. Rychle jsem se ohlédl a spatřil hlouček pronásledovatelů s pochodněmi. „Ukradli kopí svatého Longina! Chyťte ty zločince!“ Křičel kdosi z plných plic.

Samým úlekem jsem málem spadl z koně. Tak je tedy! Vévoda Jan se pod falešnou záminkou celonoční modlitby zmocnil svatého kopí a teď kvůli této svatokrádeži musíme prchat před rozzuřenými Hohenzollernovými zbrojnoši. Ale copak s tím kopím zamýšlí? Že by se sám chtěl stát vládcem světa, jak to slibuje legenda? A proč tento hrozný čin mám opět odnést já, nebohý cisterciák Bartoloměj, když jsem předem o ničem nevěděl? Ostatně vévoda Jan by mi jistě nic takového předem neřekl, protože bych se mu snažil rozmluvit, nebo bych ho ještě raději opustil. Vždyť on, synovec římského krále, je vlastně prachsprostý zločinec! Nejprve dá otrávit vlastního bratrance českého krále Rudolfa a pak uloupí nejznámější svatou relikvii, součást říšského korunovačního pokladu! A já jako kněz, služebník Boží, jsem mu na tto vpravdě loupežné výpravě ještě dělal doprovod! Hospodine, proč jsi to dopustil a spojil mne s takovýmto zavrženímhodným a peklu propadlým člověkem? Proč mě zkoušíš a vystavuješ hrozbě strašných hříchů?!

Na lítost a nářky však bylo pozdě. Kdyby mě snad ti hohenzollernští pochopové chytili, nepochybně bych opět skončil v mučírně, jako se to už stalo v Olomouci. Kdo by mi pak uvěřil, že jsem v celé záležitosti nevinně a že jsem o úmyslech vévody Jana nevěděl?

Popravdě řečeno nikdo a norimberský kat a jeho pacholci si jistě nikterak nezadají

s olomouckým katem. Dokonce si myslím, že vzhledem k velikosti a důležitosti Norimberku ho jistě ve svých krutých dovednostech předčí. Takoví chlapíci jistě dokáží ze své oběti dostat lecjaké doznání. Možná bych se pak na skřipci přiznal třeba k tomu, že jsem vévodu Jana k loupeži svatého kopí sám navedl. Podobné myšlenky se mi honily hlavou, zatímco jsem ujížděl od Norimberka jako o život a třásl se přitom strachem z toho, co mě čeká.

„Bratře Angelo, zpomal, zapřísahám tě při Panně Marii,“ zvolal jsem sotva dechu popadaje, protože se mi můj druh na útěku začínal vzdalovat. Ale dominikán se ani neohlédl a naopak začal ještě více zrychlovat. Ve tmě jsem příliš nerozeznával, kudy jedeme. Řítily jsem se přes nějakou louku a před námi se zvedal les. Už abychom tam byli a zmizeli svým pronásledovatelům z očí. Ještě štěstí, že nikoho z nich nenapadlo, vyslat v našich stopách lovecké psy. Angelo byl se svým ořem dobře o tři koňské délky přede mnou a plavným skokem mi zmizeli mezi stromy. Chtěl jsem se ohlédnout za svými pronásledovateli a ve tmě jsem si nevšiml, že můj kůň právě skáče přes potok. V okamžiku, kdy jsem otočil hlavu dozadu, pustil jsem jednou rukou uzdu a tak se snadno stalo, že jsem se při skoku neudržel v sedle. S žuchnutím jsem spadl přímo doprostřed potoka, zatímco zvíře náhle volné bez jezdce pokračovalo v běhu dál a zmizelo mi z očí. Pád naštěstí nebyl příliš bolestivý a potok byl poměrně mělký, jenže vzhledem k tomu, že se blížili naši pronásledovatelé, bál jsem se ve vodě pohnout. Má kutna za chvíli nasákla jako houba, chvěl jsem se zimou a doufal, že si mě norimberští zbrojnoši nevšimnou nebo si mě ve tmě spletou s balvanem.

Už jsem slyšel jejich rozčilené hlasy. „V lese je nenajdeme,“ rozmlouval svým druhům další pronásledování jeden z biřiců.

„A pan purkrabí nám pak utrhne hlavu. Kdepak! Já jedu dál,“ prohlásil další.

„Raději bych počkal do rána a pak jel po stopách. Co kdybychom se vrátili pro psy? Určitě by nás navedli na stopu těch zlotřilců!“

„Jenže ti už budou kdoví kde. Kdepak, jedeme dál!“ Rozhodl ten druhý zbrojnoš, zřejmě jejich velitel. Pak se nade mnou mihlo několik stínů, koně plavmo přeskočili potok a vjeli se svými jezdci do lesa.

Chvíli jsem ještě ležel bez hnutí, pak se opatrně zvedl a celý zmáčený se vyškrábal na břeh.

Ať si vévoda Jan Habsburský jede se svatým kopím kam chce, já už s ním nechci mít nic společného. Pod rozložitou vrbou jsem si svlékl kutnu, vyždímal ji a pověsil na větev. Rozhodl jsem se, že tady vyčkám rána a pak se vydám k nejbližšímu klášteru, kde bych mohl požádat o pomoc. Ještě jsem netušil, jak komu vysvětlím, co v Bavorsku pohledávám. Ale mohu se třeba vydávat za zbožného poutníka do Říma. Vždyť podobných mnichů tudy z různých a Bohu milých důvodů putuje mnoho. Především se však musím vyhnout Norimberku, protože tam by mě mohli poznat jako jednoho ze společníků vévody Jana, teď hledaného zloděje posvátné relikvie.

Když se konečně rozednilo, zjistil jsem, že jsem ještě stále příliš blízko města. Navlékl jsem si tedy mokrou a studící kutnu a pokračoval v chůzi podél potoka. Po chvíli jsem se ocitl na prašné cestě, po níž se přece jen šlo pohodlněji. Ale za nějaký čas se mi únavou začaly klížit oči. Snad se nic nestane, když si tady za šípkovým keřem v trávě na chvíli zdřímnu. Vždyť ani ta mokrá kutna mě už tolik nestudila. S touto myšlenkou jsem se schoulil do klubíčka a za chvíli usnul jako malé dítě. Jak rád bych byl nyní ve svém klášteře Aula regia či možná ještě raději na rodném hradě Rožmberku a slyšel zase hučet jez na Vltavě!

Jenže i tentokrát jsem byl opět probuzen. Kdosi na mne německy mluvil a třásl mi ramenem. Celý vylekaný jsem otevřel oči, ale naštěstí místo biřiců jsem spatřil tvář kupce Wolfganga z Kronbachu, který mne kdysi vezl do Krakova. „Co tady děláte, otče Bartoloměji? Je vám něco? Co se vám přihodilo?“

XIX.

Bratr Bartoloměj se uchyluje ke lžím a dozvídá se o amfispaině a baziliškovi

Teprve nyní jsem si uvědomil, že se mnou doslova lomcuje horečka. Zcela nepochybně jsem se při nočním nedobrovolném ležení v potoce pořádně nastudil. Když kupec Wolfgang viděl, jak jektám zuby, raději se mne přestal na cokoliv vyptávat, spolu se svými společníky mě přenesl na vůz a zabalil do houní. Tady mne za chvíli zcela uspalo drkotání kol. Tak jako před časem z Olomouce i tentokrát jsem byl pro změnu od Norimberku odvážen kamsi daleko a neměl jsem tušení kam.

Za jak dlouho jsem se probudil, nevím. Cítil jsem však, že je mi o poznání lépe. Posadil jsem se a vyhlédl zpod plachty upevněné nad vozem. Spatřil jsem mírně zvlněnou krajinu se zahradami a vinohrady, tu a tam vykukovala mezi stromy hrázděná bílé omítnutá stavení s doškovými střechami. Wolfgang si mne všiml a zvolal:

„Vidím, že už je vám lépe, otče Bartoloměji. Za chvíli zastavíme v jednom zájezdním hostinci. Věřím, že vám kousek pečeně a hlt piva vrátí zdraví.“

Ohlášený zájezdní hostinec připomínal malou tvrz. Obytná budova, sýpka a stáje byly postaveny do čtverce kolem dvora a jediným vjezdem byla brána, nad níž kdosi neumělou rukou vymaloval Pannu Marii s Ježíškem. Uvnitř už stálo několik povozů a také žebříňáků a čeledíni odváděli koně hostů do stájí k plným žlabům. Opatrně jsem sestoupil s vozu a cítil, že mám ještě poněkud vratké nohy, ale Wolfgang a jeho bratři Robert a Maxmilián mě podepřeli a odváděli do hostince. Uvnitř kolem velkého kotle, v němž se vařila polévka, bylo náramně živo. Obchodníci, pocestní, sedláci, mniši a rytíři křičeli jeden před druhého a snad aby dodali důležitosti tomu, co říkali, třískali do dlouhých dubových stolů plechovými korbely. Síně páchla vařeným zelím, rozlitym vínem a lidskou močí. Pro páru valící se z kotle nebylo pomalu možné dohlédnout na protější zeď.

Posadil jsem se na dlouhou lavici vedle Wolfganga z Kronbachu a v tom okamžiku už tady byla rozložitá ženština v umaštěné zástěře a aniž by se na cokoliv vyptávala, postavila před každého z nás plechový korbel s pivem. Bylo nahořklé a docela mi chutnalo, podle čehož jsem usoudil, že mé nastuzení je na ústupu.

„Odkud jste, otče?“ Dloubl do mne soused po mé levici, podle oblečení a slaměného klobouku, který si ani u stolu nesundal z hlavy, asi nějaký sedlák.

„Z Čech,“ přiznal jsem popravdě.

„Hrozná země,“ zaláteril můj soused. „Prý tam teď zabili krále!“

„Kdepak teď. Už před rokem na svatého Dominika,“ opravil sedláka Wolfgang. „Vytáhl s vojskem obhájit také polskou korunu a kdosi ho probodl v biskupském městě Olomouci.“

„Počkejte pane, já slyšel, že ho otrávil.“

„Kdepak,“ nedal se kupec. „Neotrávil. Dobrý muži, vy asi myslíte krále Rudolfa z rodu Habsburků, ale ten zemřel letos na svatého Tomáše apoštola na úplavici. Alespoň to tak říkali jeho lékaři.“

Až ve mně hrklo, když jsem slyšel mluvit o smrti, u níž jsem byl osobně přítomen. Zároveň mi došlo, že mě možná vévoda Jan a dominikán Angelo obelhali. Třeba krále Rudolfa neotrávil a vskutku byla příčinou jeho skonu úplavice. Ale sedlák mi nedopřál čas na dlouhé úvahy a mocným dloubnutím loktem si zase vynucoval moji odpověď:

„Stejně je to divné, co se tam v Čechách děje. Každý rok musíte mít nového krále. Co je to za pořádek?“

„Milý synu, boží záměry jsou nevyzpytatelné,“ odvětil jsem mu rozvážně. „Také se říkává, že koho Bůh miluje, toho křížkem navštívuje.“

„Svatá pravda,“ pokýval sedlák svým slamákem, ale kupec Wolfgang mě z druhé strany vzal za ruku a tiše do ucha radil: „Nevšímejte si, otče, toho chrapouna. Dost na tom, že zde musíme snášet jak páchne hnojem a močůvkou. Zním tyhle osoby, zapřede hovor, vyvolá hádku a pak vytáhne nůž. Dobře vám radím, nevšímejte si ho.“

Sedlák sice neslyšel nic z toho, co mi kupec šeptal, ale pochopil, že je řeč o něm.

„Jestli pro vás nejsem dost dobrá společnost, vážení, tak si rače sednout jinam nebo táhnout o dům dál!“ Bylo zřejmé, že došlo na Wolfgangova slova, proto než abychom se snad zapletli do rvačky, předstírali jsme zájem o vepřovou pečínku se zelím, kterou nám mezitím přinesla urostlá hostinská. Sedlák, když viděl, že na jeho narážky neodpovídáme, začal se zase věnovat svému pivu.

„Ještě jste mi nepověděl, otče Bartoloměji, jak jste se to ocitl v tak bídném stavu na dohled hradeb svobodného říšského města Norimberku?“ dotázal se mě kupec, když vyprázdnil svůj talíř a nasycen si spokojeně říhнул.

„Můj představený mě posílá v jedné důvěrné záležitosti do Paříže,“ zalhal jsem, Bohu budiž žalováno. „Ale bohužel za Norimberkem mě přepadli jacísi lapkové.“

„Jaká náhoda a hned dvojí!“ zvolal Wolfgang z Kronbachu. „I já a moji společníci máme právě namířeno do hlavního města Francouzského království. Vezeme tam norimberské sukno, které chceme dobře zpeněžit. Zvláštní je, že vás, otče, přepadli loupežníci právě tu noc, co jacísi smělci ukradli z císařského hradu vzácnou relikvii kopí svatého Longina.“ V té chvíli jsem dočista zrudnul a raději jsem předstíral záchvat kašle, abych se snad nějakým neopatrným výrokem neprozradil.

„O tom mi není nic povědomo,“ vysoukal jsem ze sebe nakonec. „Pravdou je, že mne kdosi srazil z koně, omráčil, a shodil do potoka. Myslíte, že to mohli být titíž lupiči, kteří se neostýchali vztáhnout ruku na nejposvátnější relikvii?“

„Ach, těžko soudit. Proslýchá se však, že v tom má prsty nehodný synovec samotného říšského krále Rudolfa a jeho družina.“

„To je neslýchané,“ předstíral jsem pohoršení. „Nícméně jsem velmi rád, že jsem vás opět potkal, pane Wolfgangu, a vděčím vám za křesťanskou pomoc a své uzdravení.“

„Zapomeňte na díky,“ mávl rukou kupec. „Rád pomohu, když se dobrý člověk a duchovního stavu k tomu ocitne v nouzi. Když však slyším o vašem uzdravení, myslím, že bychom mu měli ještě něčím pomoci.“ Po těchto slovech povstal a zavolal: „Hola, krčmářko, přines nám džbán dobrého rýnského. Však ti za něj zaplatím zlatými vlašskými florény!“

Robustní hostinská se nedala příliš pobízet a za chvíli před nás postavila kameninový džbán s rýnským vínem a k tomu několik pohárků nikoliv však ze skla, nýbrž z pálené hlíny.

„Za ty peníze bys nás mohla uctít alespoň skleněnými čísemi!“ Napomenul ji kupec. Ženština mu však odsekla. „To bych tady musela mít zlatý důl! Jen se, vzácní pánové, podívejte, kdo mi sem chodí! Všelijací knechtí a chlapíci, co se už po druhém poháru chtějí rvát. Kdepak, vzácné skleněné číše by mi za chvíli rozmlátili. S těmi vás uctí leda nějaký hradní pán, ztučnělý prelát nebo zazobaný obchodník, jakými jste dozajista vy, vzácní pánové.“

„To je ženská podle mého gusta,“ zasmál se Wolfgang, rozlil víno do pohárků mně, svým společníkům a sobě a pak zvolal: „Pojďme si připít na zdraví otce Bartoloměje a naše dobré obchody!“

Ještě týž den, co jsme pojedli a popili v hostinci s obrázkem Boží rodičky nad branou, jsme se na prámu přeplavili přes řeku Rýn. Povídatý Wolfgang si se mnou celou cestu vypravoval o bájných zvířatech, o nichž, jak se chlubil, slýchal na svých obchodních cestách od benátských a janovských plavců. Například v dalekých pouštích Afriky, za nimiž se nachází

vstup do horoucích pekel, prý žije amfispaina, had se dvěma hlavami. Podle Plinia má jednu hlavu na obvyklém místě, druhou pak na konci ocasu. Oběma dokáže svou oběť uštknout. Jeho tělo, pokud se ho podaří ulovit, má přitom významné léčebné vlastnosti. Na poušti prý žije také bazilišek, ohyzdný čtyřnohý kohout s velkými ostnatými křídli a hadím ocasem. Pouhým pohledem prý dokáže roztlouci kamení a zabít je ho možné jedině tak, že mu nastavíte zrcadlo. Bazilišek se totiž k smrti zděsí sám sebe a své ohyzdnosti. Stejně strašným zvířetem je chiméra, která má lví hlavu, břicho kozy a hadí ocas a z tlamy jí šlehá ocas. Některé chiméry přitom mají i tři hlavy. Už zmiňovaný latinský spisovatel Plinius uvádí také další strašná zvířata jako třeba mantichoru. Tahle obluda má lidskou hlavu s rohy a třemi řadami zubů v ústech, krvavě rudé lví tělo a ocas zakončený ostnem jako štír. Údajně je velice rychlá a ráda si pochutnává na lidském mase.

„Ještě štěstí, že nežijeme v té tajemné Africe,“ povzdechl si kupec Wolfgang na závěr svého výkladu. Pokusil se se mnou také zapříst rozhovor o věcech a událostech mě jaksi bližších a odehrávajících se v Českém království, ale vzhledem k tomu, že jsem odtud po smrti krále Rudolfa uprchl, nemohl jsem mu být zasvěceným partnerem k rozhovoru. Alespoň jsem se snažil nedávat najevo překvapení po hrozných zprávách z Čech, na něž se mě kupec vyptával. „Co je pravda na tom, že nejvyšší maršálek byl probodnut přímo na zemském sněmu v domě biskupově?“ Tak pan Tobiáš z Bechyně je už na pravdě boží, prolétlo mi hlavou. Kdo ho zabil a proč, to kupec nevěděl. Jisté je, že nejvyšší maršálek chtěl dalšího Habsburka na český trůn, kdežto jeho protivníci byli pro Jindřicha Korutanského. Pomyslel jsem na svého politicky obratného otce Jindřicha z Rožmberka. Jisté se už zase pro změnu přidal ke Korutanci, aby si udržel úřad nejvyššího komorníka!

„V poslední době jsem se až příliš věnoval meditaci a duchovním cvičením v klášterní klauzuře a nezabýval jsem se světskými záležitostmi,“ zalhal jsem kupci. „Proto, milý příteli Wolfgangu, nemohu být vhodným besedníkem o politických záležitostech.“

„Musí to být vskutku velké sebezapření,“ zalitoval mne Wolfgang a změnil téma našeho hovoru.

XX.

Bratr Bartoloměj vypravuje svůj příběh vizitátorovi templářského řádu

S kupcem Wolfgangem a jeho bratry a společníky jsem se rozloučil až v Paříži. Byl tak laskavý, že mě při té příležitosti obdaroval váčkem stříbrných mincí. „To, abyste se v Paříži neztratil, důstojný otče,“ pousmál se. „Paříž je tuze drahé město, však to sám poznáte. A kdybyste přece jen ještě něco potřeboval, najdete nás v hostinci U modrého kohouta.“ Až doposud jsem v městě na řekou Seinou nebyl a nyní jsem žasnul nad jeho výstavností a rozlohou. Vždyť překonávalo nejen Prahu, ale i Norimberk a vlašskou Bolognu, kterou jsem poznal v době svých studií. Zatímco v Praze jste naráželi na stáda krav a ovcí a neustále museli dávat pozor na louže močůvky a hromady hnoje, v Paříži lemovaly ulice výhradně kamenné domy s velkými okny vyplněnými nikoliv blanami, ale vesměs skleněnými tabulkami. Dlouho do noci jste tu potkávali pouliční prodavače nabízející preclíky, ozdobné cetky, růžence, obrázky Bohorodičky či nože z pravé damascénské oceli, dále kejklře chodící po rukách a metající kozelce, pištce a bubeníky, polykače ohně, všelijak maskované komedianty, vyfintěné urozené dámy, šlechtice, jejichž klobouky či prilby zdobily chocholy

z peří vzácných ptáků, po zuby ozbrojené biřice, žebravé mnichy, jednoohé invalidy, slepce postávající na rozích s nastavenými čepicemi a škemrající o drobné mince. Co chvíli se někdo rozkřičel, že mu nějaký poberta ukradl váček z penězi, nebo kolem prolétl na koni posel s důležitým vzkazem, či kohosi nesli sluhové v zakrytých nosítkách.

Došel jsem až k břehům pomalu se valící Seiny. Přes vodu vedl kamenný most na ostrov Cité k nádherné bělostné katedrále zasvěcené Panně Marii Notre Dame, proti níž se zvedaly šedivé zdi starého královského paláce. Nedaleko odtud po proudu řeky stál na nábřeží nový královský hrad Louvre s mnoha špičatými věžemi. Nad jeho bránou, do níž co chvíli vjel nějaký jezdec, vlála v chladném podzimním větru temně modrá korouhev francouzských králů se třemi zlatými liliemi.

Mne však ze všeho nejvíce zajímala ponurá mohutná stavba vypadající jako nedobytná pevnost – Templ, klášter Řádu chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu. Když jsem se na ní zeptal jednoho kněze, kterého jsem náhodně potkal, zatvářil se poděšeně a mávl rukou kamsi před sebe, honem se pokřižoval a rázoval pryč. Podivil jsem se jeho chování a maně si vzpomněl, cože to říkal hvězdopřevce doktor de Oviedo o templářích jako o „vředu na těle křesťanstva“. Že by astrologovy myšlenky už doznaly takového rozšíření? Nicméně vydal jsem se naznačeným směrem, až jsem se ocitnul před vysokým na pohled ponurým hradem ze šedých kvádrů, na jehož hradbách byly odevšad vidět bílé korouhve s červenými hrotitými kříži. Všiml jsem si také praporce se zlatým patkovým křížem, mezi jehož jednotlivými rameny byly další čtyři menší kříže, praporce ztraceného Jeruzalémského království založeného křížáky ve Svaté zemi.

Byl právě čtvrtek, svátek svatého Maxmiliána, biskupa a mučedníka, 12. října léta Páně 1307, když jsem zatahal za táhlo zvonku u brány pařížského Templu. Víím, bylo naivní spoléhat se na to, že mi sami chudí rytíři Kristovi pomohou najít svého druha Jana, který mi před časem zachránil život, a já se ho pak budu moci zeptat, zda neměl něco společného s vraždou českého krále Václava Třetího. Jenže co mi jiného zbývalo? Jak jinak bych mohl splnit úkol, který mi uložila královna Viola? Vždyť jsem přece také řádový bratr jako oni a stejně jako oni jsem se rozhodl zasvětit svůj život Pánu, byť templáři mu slouží především svým mečem. S těmito myšlenkami jsem ještě jednou zatahal za táhlo a zvonek se ještě jednou rozezněl. Bim bam, bim bam, náraz kovu na kov znělo kdesi za zdí až po hodné chvíli se v bráně otevřelo okénko a v něm se objevila vousatá tvář už postaršího templáře:

„Bůh budiž pochválen, bratře cisterciáku. Jaké je tvoje přání? Koho hledáš?“

„Přijíždím z Prahy a hledám rytíře Jana z Čech.“

„Templář nemá vlast,“ odvětil mi odměřeně vousatý vrátný. „Kdybys nebyl kněz, odehnal bych tě od brány, protože tvé přání je tuze pošetilé. Víš něco víc o našem bratrovi, kterého hledáš?“

„Zachránil mi život a nestačil jsem mu poděkovat,“ řekl jsem co nejuctivěji.

„Dobrá, pojd' dál, bratře cisterciáku!“ S těmito slovy mi otevřel malá dvířka ve vratech.

Vstoupil jsem do tmavého průjezdu, kam pronikal jen slabý odlesk slunečního světla. Vrátný měl na sobě k mému překvapení nikoliv bílý ale černý plášť s červeným křížem a nebyl ozbrojen. Pozdravil mě němým úklonem a naznačil, abych ho následoval.

Prošli jsme spolu na nádvoří zcela zalité slunečními paprsky. V první chvíli jsem byl zcela oslepen a chvíli trvalo, než jsem si na příval světla zvykl. Spatřil jsem upravené trávníky, zastřižené akáty a kaštiny s už zežloutlými listy, kašnu, uprostřed níž tryskala voda z tlamy kamenné ryby, po pěšinkách vysypaných pískem se procházeli řádoví rytíři v bílých pláštích. Žádný z nich však u sebe neměl zbraň. Když mě v doprovodu vrátného spatřili, pozvedli hlavy a zvědavě se za mnou dívali.

„Tudy, prosím, bratře cisterciáku,“ ukázal mi vrátný cestu ke dveřím ve vysoké kamenné věži. Vystoupil jsem po několika schodech a obklopila mne temná chodba páchnoucí vlhkostí.

Zdalo se mi, že mě vede do vězení a bezděčně mě přešel mráz po zádech při vzpomínce na žaláře v Olomouci a v krakovském Wawelu.

Naštěstí jsme se brzy ocitli na točitém schodišti, na které pronikalo úzkými vysokými okny venkovní světlo. Tísňivý pocit z dolní chodby ze mne spadnul. Bylo zřejmé, že mě mlčenlivý vrátný nevede do nějaké vězeňské kobky, ale ke komusi velice důležitému. Vskutku jsem se ve svém odhadu nemýlil. Ve druhém patře zaklepal černě oděný templář na tmavé dveře s kovovými ozdobami a zevnitř se ozval mručivý bas zvoucí nás dál.

Vstoupili jsme do velkého sálu, jehož stěny byly pokryty policemi se spoustou knih. Blíže pootevřeného okna stál u psacího pultu zamračený tlouštk s kulatou bradou porostlou zježeným voussem a nakrátko ostříhanými tmavými vlasy, oblečený v bílém, u krku sepnutém pláští s červeným křížem. Když jsme vstoupili, ani neodložil brko, kterým cosi psal na pergamen, jen pozvedl hlavu, zvědavě na mě pohlédl a pak pokynem ruky poslal vrátného pryč. Teprve když jsme spolu osaměli, představil se:

„Jsem Hugo Peraud, vizitátor templářského řádu. Co tě k nám v této neklidné době přivádí, bratře cisterciáku?“

Maličko jsem se uklonil se slovy: „Jsem bratr Bartoloměj z kláštera Aula regia na Zbraslavi u Prahy.“

„Přicházíš k nám tedy až z Českého království.“ Vizitátor si mne se zájmem prohlížel.

„Ano. Hledám jednoho vašeho spolubratra, který mi zachránil život.“

„Chápu,“ odvětil Hugo Peraud věcně. „Zajímalo by mne však, proč ho hledáš právě zde.“

„Slyšel jsem, že se zde má sejít řádový sněm a templář, kterého hledám, byl viděn v jednom hostinci v Norimberku. Pravděpodobně směřoval sem do pařížského Templu.“

„Možná,“ odvětil vizitátor bezbarvým hlasem.

Pochopil jsem, že ho musím něčím zaujmout a získat ho na svou stranu, jinak bude moje návštěva v Templu zcela zbytečná.

„Je to trochu dlouhý a poněkud zvláštní příběh. Máte-li na mne, bratře vizitátore, čas a máte-li ochotu mi naslouchat, jsem připraven vám ho přednést.“

Hugo Peraud odložil brko na pult a pohodlně se uvelebil na dřevěné, stříbrem a perletí vykládané křeslo, jehož opěradla pro ruce měly tvary dvou lvů, a ukázal mi vedle sebe na prostou dubovou sesli. Poděkoval jsem a usedl. Pochopil jsem, že žádnou byt' sebefantastičtější lží vizitátora nezaujmu a proto jsem začal popravdě vyprávět o tom, jak mě právě odovdělá královna Viola pověřila pátráním po vrahovi jejího manžela, českého a polského krále Václava Třetího.

„Cestou do Olomouce, kde k vraždě došlo, mě přepadli lupiči a zabili dva zbrojnoše, kteří mě doprovázeli. Málem by připravili o život i mě,“ líčil jsem vizitátorovi svůj příběh, „kdyby se na poslední chvíli neobjevili templářský rytíř a nezahnal lapky na útěk.“

„Co něm víte?“ zeptal se mě zase tím bezbarvým hlasem Hugo Peraud.

„Jen to, že se jmenoval Jan a tvrdil mi o sobě, že v jeho žilách koluje královská krev.“

„Hmmm,“ zamručel tlouštk v bílém pláští a zamračil se.

„Musím ještě říci, že templář Jan patrně využil chvíle, kdy jsem byl omráčený a zmocnil se průvodní listiny, kterou mě vybavila královna Viola Těšínská.“

„Proč by to dělal?“ zapochyboval vizitátor.

„Protože je důvodně podezřelý z vraždy českého a polského krále Václava Třetího.“

Kdybych se v té chvíli proměnil ve strašlivého baziliška, o jakém hovořil norimberský kupec Wolfgang, asi bych vizitátora řádu templářů nepřekvapil víc. Sotva jsem větu o vraždě dořekl, zrudnul rozhořčením:

„Ale to je zcela neodůvodněné nařčení, bratře cisterciáku!“

„Nevím, zda je neodůvodněné. Dozvěděl jsem se, že se jistý templář sešel s římským králem Albrechtem Habsburským a domlouvali se na odstranění Václava Třetího. Podle všech náznaků, by to mohl být právě templář jménem Jan.“

Hugo Peraud si zamyšleně promnul svůj zježený vous. „Je pravda, že jsme s Albrechtem jednali,“ pronesl náhle ztišeným ohlasem. „Důvody tohoto jednání však patří k tajemstvím řádu, které bych nerad porušoval. Ale...“ nyní vizitátor na chvíli zaváhal, „likvidace českého krále tématem našich rokování nebyla.“ Pak najednou jakoby se probudil ze spánku, vybafl: „Jakže vypadal ten váš templář Jan?“

„Vysoký, urostlý s hranatou bradou, jeho vlasy měly barvu slámy a oči byly šedé, pokud si ovšem dobře pamatuji.“

„Zdaleka neznám všechny příslušníky našeho řádu, ale podle všeho by se mohlo jednat o čejkovického komtura Jana Pražského.“

„Jan Pražský?“ opakoval jsem po něm nedůvěřivě. „Ale kde by přišel ke královské krvi? Že by to byl nějaký levoboček přemyslovského rodu?“

„Je mi líto, bratře cisterciáku. Nejsm oprávněn cizím osobám sdělovat cokoliv ze soukromí ostatních řádových rytířů. Zvláště v této těžké době, kdy je náš řád vystaven útokům a pomluvám.“

Po těchto slovech se zvedl z křesla, sáhl pod psací pult a podal mi hustě popsaný rukopis. „Jen čti, bratře, abys věděl, co o nás rozšiřuje sám král Francie a Navarry Filip toho jména čtvrtý.“ Vzal jsem z jeho rukou pergamen a četl:

„... Nedávno nám bylo oznámením důvěryhodných osob odhaleno, že bratři řádu templářských rytířů, skrývajíce vlka v rouše beránčím, v rouše řádovém, napadají uboze náboženství naší víry, znovu v této době křížují našeho Pána Ježíše Krista, jednou již ukřižovaného pro spásu člověka, a zahrnují ho daleko těžšími urážkami, než pod jakými strádal na kříži, když při vstupu do řádu a při skládání řeholního slibu je jim předložen jeho obraz a oni z neštěstí, ba co dím, z ubohé zaslepenosti ho třikrát zapřou a ze strašné krutosti mu třikrát naplijí do tváře; a navíc poté, co svlékli šat, který nosili ve světském životě, nazí v přítomnosti toho, kdo je přijímá, či jeho zástupce, jsou jím líbáni v souhlase s odporným rituálem svého řádu nejprve níže páteře, potom na pupek a nakonec na ústa, k hanbě lidské důstojnosti. A poté, co urazili zákon boží tak hnusným počínáním a tak odpornými akty, jsou nuceni závazkem svého řeholního slibu a bez bázně, že pohaní zákony lidské, oddávati se jeden druhému, bez odporu, jakmile budou o to požádáni, v neřesti strašného a hrůzyplného konkubinátu...“

Zatmělo se mi před očima a samým zbožným rozhořčením jsem nebyl schopen číst dál.

Vizitátor si všiml mého pohnutí a svým bezbarvým hlasem se mě zeptal: „Co tomu říkáš, bratře?“

„Je to ohydné a husné!“

„Souhlasím s tebou. Je ohydné a husné, jaké lži si navymýšlí francouzský král, aby nás zostudil v očích věřících.“

Znovu mi vytanula v mysli slova hvězdopravce de Ovieda o vředu na těle křesťanství, který musí být vyříznut. „Ale proč by si francouzský král navymýšlel tak podlé pomluvy?“

„Hned z několika důvodů,“ začal mi vypočítávat Hugo Peraud. „Především jsme se po té, co nás Saracény vytlačili z Akkonu a opustili jsme i Kypr, usadili ve Francii. Žijeme tedy ve Filipově zemi a přitom mu nijak nepodléháme. Král Filip je velice samolibý a mocichtivý panovník, který nesnese, aby v jeho království působilo vojsko, které je jen a jen Kristovo a kterému nemůže velet. Dále snad bratře víš, že náš řád je velmi bohatý. Vstoupilo k nám ze zbožných důvodů mnoho šlechticů, kteří řádu věnovali veškerý svůj majetek. A tak můžeme na nízký úrok, samozřejmě že ne tak vysoký jako Židé, půjčovat peníze a to dokonce i vladařům. Filip Čtvrtý bohužel patří mezi ně a protože šetrnost nepatří mezi jeho vlastnosti, nechce se mu dluhy splácet. Navíc by se rád zmocnil našeho majetku a stal se tak nejbohatším vládcem křesťanského světa. Štěstí, že nad námi drží ochrannou ruku Svatý otec Kliment. Ale ptám se, jak dlouho ještě? Právě včera se náš velmistr Jakub de Molay vrátil z Avignonu, kde se Svatým otcem jednal. Znovu byl prý ujištěn jeho podporou. Ale tento papež je slabý a

přítom ctizádostivý člověk. Škoda, že nemá tolik síly jako zvěčnělý Bonifác, který dokázal králi Filipovi vzdorovat i za cenu, že se stal obětí násilí.“

„Slyšel jsem o tom, že ho králův kancléř pan Vilém Nogaret osobně zpolíčkoval.“

„Bohu budiž žalováno, jakého násilí je ten ďáblův zplozenec schopen vůči představiteli církve svaté a Božímu náměstku na zemi.“

Vizitátor po těch slovech smutně pokýval hlavou a pak najednou dodal: „Nuže bratře, pojd' se porozhlédnout po našem Templu, abys viděl, že se tu nedějí žádné hříšné nepravosti, jak tvrdí král Francie a Navarry. Zařídím, aby tě přijal i velmistr našeho řádu. Snad nám tvoje svědectví pomůže, aby se ostatním křesťanům otevřeli oči a spravedlivě poznali, kdo koná dílo boží a kdo se mu protiví.“

S těmito slovy mě vizitátor vyvedl na chodbu a prošel se mnou takřka celým Templem. Musím přiznat, že se nijak nelišil od kláštera jiných řeholí. Snad jen tím, že se zde bratři templáři cvičili v zacházení se zbraní, jak to odpovídá jejich poslání jako Kristova vojska a ochránců svatých míst.

Vpodvečer mě přijal sám velmistr Jakub de Molay. Jeho komnata byla prosta vši světské nádhery, neviděl jsem tu žádné orientální koberce s vyšitými citáty z koránu, ani zlaté poháry a mísy naplněné perlami a drahokamy, jak se tvrdívá. Stěny jeho pracovny a ložnice zároveň byly jednoduše vybíleny a takřka jedinou ozdobu představoval velký dřevěný kříž s trpícím Kristem. Pod nevelkým oknem stál prostý dřevěný stůl zavalený knihami a vedle jednoduchého úzkého lože byly na zdi zavěšeny meč a štít s červeným hrotitým křížem.

„Prý hledáš jednoho z nás, bratře cisterciáku,“ zeptal se mne Jakub de Molay, vysoký mírně nahrbený muž s na ramena spadajícími prošedivělými kadeřemi a s mohutným šedým vousem. Jeho snědá pleť prozrazovala, že prožil velkou část života v daleké slunné Levantě a šikmá jizva na levé tváři svědčila o zranění utrpeném v boji s nevěřícími.

„Hledám muže, který mi zachránil život, ale který přitom snad připravil o život českého krále.“

„Prozradil mi bratr vizitátor, že by tím hledaným templářem mohl být komtur Jan Pražský.“

„Nevím. Musel bych ho vidět a mluvit s ním.“

„Uvidíme, co pro tebe, bratře cisterciáku, můžeme udělat. Zatím přijmi naše pohostinství. Po večeri ti naši řádoví bratři zavedou do jedné z ložnic pro hosty.“

„Rád bych se také pomodlil k Ježíši Kristu.“

„Jistě, bratr vizitátor tě doprovodí na nešpory v naší kapli zasvěcené Panně Marii.“

S tím jsme se s velmistrem rozloučili. Přiznávám, byl jsem přijetím poněkud překvapen a nechápal jsem, kde se vzaly všechny ty pomluvy templářů, které jsem před tím vyslechl.

Vždyť je zdaleka neodsuzoval jen francouzský král. Že jsou prý templáři vředem? Sám jsem viděl, že je to jen ošklivé nařčení, vždyť ne nadarmo píše Plautus: Nulla res citior apud homines quam fama. Čili „Nic se mezi lidmi nešíří rychleji než pomluva.“ Přítom jsem však ani náznakem netušil, že se i pomluva dokáže zhmotnit a vyvolat lavinu, která pomlouvaného smete.

XXI.

Bratr Bartoloměj je znovu velmi nepříjemně probuzen

K ránu mě probudil hluk a křik. Přes silné zdi ke mně doléhaly těžké rány, cinkot kovu, čísi řev a volání. Poděšen jsem vyběhl na chodbu a první, co mě napadlo, že templářskou pevnost snad zachvátil požár. Takový, jaký před několika roky za panování Václava Druhého poničil královský palác Pražského hradu. Jen zpola oblečený jsem rychle vyběhl na chodbu a spatřil sem a tam spěchající řádové bratry s pochodněmi a meči. Jejich vzrušené hlasy se mísily tak, že mě splývaly a nedokázal jsem sluchem rozpoznat jednotlivá slova.

„Co se děje?“ zeptal jsem se prvního z nich.

„Jsme přepadeni královským vojskem!“ vzkřikl jeden mladý rytíř a odhodlaně běžel dál ke schodišti. Vydal jsem se za ním, abych se o jeho sdělení na vlastní oči přesvědčil. Nechápal jsem, proč by královské vojsko zaútočilo na Templ. Jistě, templáři byli neoblíbeni, král Filip o nich rozšiřoval hanopisy a pomluvy, ale to ještě nebyl důvod k tomu vést s nimi válku. Podle přibližujícího se hluku bylo zřejmé, že královští zbrojnoši už vnikli na nádvoří. Těžko jsem si dokázal představit, že by se někdo nějakým beranidlem dokázal dostat přes bránu řádové pevnosti. Leda by některý z vrátných či strážných zradil a otevřel útočnickům vrata zevnitř. Podíval jsem z okna. Ve tmě se míhaly pochodně a byl slyšet hluk boje. Ale v tom jsem spatřil vysokou postavu s loučí v ruce, která zvolala:

„Odložte meče! Naší zbraní je pravda a Bůh je na naší straně!“ Rozpoznal jsem hluboký hlas velmistra Jakuba de Molay.

„Jméno Jeho veličenstva krále Filipa vás všechny zatýkám!“ zazněla čísi rázná odpověď.

Na to odpověděl ze tmy mladý rozčilený hlas: „Nedáme se!“

„Uklidni se, bratře,“ ozval se opět velmistr. „Král Francie a Navarry brzy pozná, že nad námi nemá žádnou moc. My podléháme pouze Svatému otci a zodpovídáme se jen Bohu.“

„To se ještě ukáže,“ prohlásil ten, který pronesl zatýkáckou formuli.

Chodby pevnosti se zaplnily vojáky v drátěných košilích nebo plechových krunýřích. Někteří byli vyzbrojeni meči, jiní kopími a sudlicemi. Vesměs to byli statní chlapíci s hrubými tvářemi rváčů. V míhajícím se světle pochodní jsem viděl, jak templářům jednomu po druhém svazují ruce, mezi nimi i vizitátorovi Hugo Peraudovi a řádovému velmistrovi Jakobovi de Molay. Tento hrdý stařec s dlouhým vousem oděný v dlouhém bílém plášti s červenou hvězdou mi připadal jako biblický prorok či nějaký křesťanský mučedník z časů pohanského císaře Diokleciána. Pozoroval jsem to neskutečné noční divadlo jako uhranutý, když v tom se mnou kdosi smýkl, zkroutil mi ruce ze zády a než jsem se stačil vzpamatovat, svázal mi ruce konopným provazem.

„Co si to dovoluujete? Nejsem templář ale cisterciák!“ Zvolal jsem poděšeně.

„Jen ho ber taky. Je to stejný bezbožný lotr, jako ti ostatní,“ zněla hrubá odpověď z úst robustního muže s kovovou přilbou na hlavě.

A tak jsem se, chtě nechtě, ocitl v zástupu zajatých templářů vyváděných ze své řádové pevnosti. Než nás sestrkali po schodech na nádvoří, začínalo se už rozednívat. Za okolními věžemi hradeb jsem rozeznával úzký srpeček vycházejícího zarudlého slunce.

Najednou se vojáci se rozkřičeli a začali ukazovat kamsi nahoru. Ohlédl jsem se a spatřil na cimbuří lemujícího nejvyšší budovu Templu bílé postavičky. Zřejmě několik templářů uniklo královským zbrojnošům a navzdory rozkazu svého velmistra zde chtěli vzdorovat útočnickům. Vzápětí však naši pozornost upoutal zvuk mnoha podkov narážejících na dlažbu v bráně.

Vycházející slunce se zlatavě zalesklo na nádherném brnění statného prostovlasého muže přijíždějícího na bílém koni. Obklopovalo ho několik dalších jezdců, jejich brnění se leskla o poznání matněji. Rozeznal jsem, že všem viseli u sedla modře zbarvené štíty se třemi zlatými liliiemi. To nemůže být nikdo jiný než král Filip Čtvrtý, blesklo mi hlavou. Co ten tady dělá? Cožpak on osobně zatýkal templáře?

Panovník zatím projel přes trávník ke kašně se zurčící vodou a ukázal na střechu Templu.

„Sestřelte je přece!“ zvolal zvučným hlasem. Okamžitě před shromážděné vojáky předstoupilo několik střelců s kušemi. Než však stačili připravit své zbraně a zamířit, čtyři

templáři se v zoufalém gestu vrhli dolů. Padali mlčky, ani jeden z nich nevykřikl. Písek, jímž byly vysypány cestičky nádvoří, se vzápětí zbarvil jejich krví.

Otřesen touto hrůznou scénou jsem začal šeptat slova modlitby: „Duše všech věrných, jež jsi pojal, ó Pane, dejž ať se radují se svatými tvými ve slávě věčné. Odpočinutí lehké, dejž jim Pane a světlo věčné, ať jim svítí. Amen.“

Král Filip překročil se svým bílým koněm rozbitá těla templářů a zvolal: „Nogarete, už jste našli ten poklad?“

Z hloučku vojáků vystoupil muž ve zlatem zdobeném modrém kabátci a hlasem, který pronášel zatýkaací formuli, hlásil: „Vaše královské veličenstvo, ve sklepě pod kaplí jsou jenom rakve s kostmi.“

„Hledejte dál!“ přikázal král, otočil svého koně a spolu se svým doprovodem opustil Templ. Nevěřicně jsem za ním hleděl. Tak to je ten slavný panovník, který dokázal učinit z Francie první zemi mezi zeměmi křesťanskými! Ale s nemenším úžasem jsem hleděl na sebejistého chlapíka v modrém kabátci, kancléře Viléma Nogareta, muže jenž zpolíčkoval samotného papeže. Netušil jsem přitom, že se s ním ještě setkám při zcela jiné příležitosti.

Zatím nás vojáci odváděli z Templu a popoháněli křikem a násadami kopí a sudlic. Pařížané vybíhali do ulic, překvapeně si protírali oči, jakoby nevěřili tomu, co vidí. Pyšné a obávané templářské rytíře vedené jako dobytek na porážku! Čím víc zvědavých diváků na ulicích přibývalo, tím víc se množili výkřiky: „Už je vedou!“ „Dobře jim tak!“ „Zplozenci pekla!“ „Dábelští ohavové!“ „Bezbožníci!“

Bylo nepochybné, že králův pomlouvačný pamflet, který jsem den před tím četl u vizitátora templářského řádu, musel být mnohokrát opsán snaživými úředníky a záměrně rozšiřován mezi lidmi. Že by se tak stalo jen proto, aby Filip nemusel platit své dluhy?

Když jsme konečně přecházeli přes most na ostrov ke starému královskému paláci před chrámem Notre Dame, už jsem málem necítil nohy, zápěstí jsem měl od pout rozedřená do krve a na zádech modřiny od násad kopí, kterými nás vojáci cestou tloukli, aby potěšili rozvášněné diváky. Bylo mi nad slunce jasné, že se potřetí v životě a opět nedopatřením dostanu do vězení. Kdo mě odtud dostane? Objeví se snad znovu nějaký tajemný mnich, aby mi tentokrát otevřel dveře mé cely?

Ukázalo se, že jsem i tentokrát měl štěstí. Vždyť ne nadarmo se neříká – do třetice všeho dobrého. Před starým královským palácem jsem si všimnul, že vedle Viléma Nogareta stojí můj starý dobrý známý. Ke svému úžasu jsem spatřil mnicha v bílé kutně dominikána, který si přiváděné a spoutané templáře pozorně prohlížel svými černými pichlavými očima.

„Bratře Angelo!“ zvolal jsem na něho. Viděl jsem, že natáhl hlavu mým směrem a pak se jeho úzké rty zkrivily do překvapeného úsměvu. Hbitě popošel ke mně a přikázal nejbližšímu stojícímu vojákovu:

„Rozvažte to toho mnicha! To je náš člověk.“

Zbrojnoš se zatvářil nechápavě, ale pak vytáhl z pochvy u pasu meč a jeho špičkou rozetnul provaz, jímž jsem měl svázány ruce. Neovládl jsem se a se slzami na krajíčku jsem objal Angela: „Bůh budiž pochválen. Díky.“

„Ale bratře Bartoloměji, ovládej se trochu.“ Setřásl mne dominikánský mnich. „Pojď, představím tě důležitému a významnému muži.“

S touto větou se se mnou prodral mezi zástupem vojáků k muži v modrém zlatem prošivaném kabátci. Z blízka jsem si všimnul, že Vilém Nogaret není příliš vysoký, nicméně svým vzpřímeným držením dobře stavěného svalnatého těla a sebevědomým pohledem dokázal dělat vskutku mimořádný dojem. Ve svých hnědých očích měl cosi poťouchlého a ironického. „To je bratr Bartoloměj, příslušník řádu cisterciáků a zpovědník české královny,“ ukázala na mne Angelo.

Kancléř francouzského krále se jen ušklíbl: „Jaké překvapení! Poklad jsme sice u templářů nenašli, zato důstojného otce cisterciáka až z Čech. Copak jste tam dělal?“

„Je to náš člověk,“ odpověděl za mne Angelo. „A k tomu dobrý přítel vévody Jana Habsburského a doktora de Oviedo.“ Až jsem se lekl, když jsem zpozoroval, jak se Vilém Nogaret zatvářil potěšeně, když uslyšel tato jména.

„Dodatečně vítejte na francouzském královském dvoře,“ pousmál se kancléř. „Považujte se za mého hosta a mějte jakékoliv přání.“

Najednou mi začala docházet spousta věcí, pro něž jsem až do této chvíle nedokázal najít vysvětlení. Začal jsem chápat mnohé z chování vévody Jana i z řečí kastilského astrologa. Dominikán mě v tomto ohledu překvapil mnohem méně. Samozřejmě mi to nedalo, abych mu nepoložil otázku, co se stalo s kopím svatého Longina.

„Svaté kopí teď třímá Jeho veličenstvo král Francie a Navarry Filip Čtvrtý.“ Angelo se zatvářil takřka slavnostně. „Pro něho jsme ho přece v Norimberku... no řekněme – vyzvedli.“ „Tak král Filip je teď pánem světa?“

„Zatím ještě ne, ale věřím, že díky kopí osudu brzy bude,“ doplnil dominikána spokojeně se tvářící Nogaret. „Jinak by přece nemohl vydat rozkaz k zatčení templářů!“

„Neobává se Jeho milost král Filip, že na něj za to Svatý otec Kliment uvalí klatbu nebo že ho, chraň Bůh, dokonce vyobcuje z církve?“

„Vy máte ale nápady, otče Bartoloměji,“ zasmál se kancléř. „Svatý otec přece nebude riskovat, že by ho pak půvabná paní Brunissenda vyobcovala ze svého lože! A věřte, hraběnka La Marche je vskutku poslušnou poddanou svého krále.“

„Nechtějte mi namluvit, že zástupce svatého Petra má milenkou,“ bránil jsem se pomyšlení, že by se papež mohl oddávat hroznému hříchu smilstva.

Nogaret a Angelo se rozveseleně pásli na mých rozpacích. „Jsme ve Francii, můj milý, v nejkřesťanštější zemi světa. Na toto království pohlíží náš Pán okem zvláště milostivým,“ poznamenal k tomu poněkud dvojsmyslně dominikán.

Odevzdaně jsem pokrčil rameny a připomněl Nogaretovi slib splnění jakéhokoliv přání:

„Mohl bych si na chvíli o samotě promluvit s velmistrem templářů?“

Kancléř se k mému překvapení zatvářil chápavě: „Ale jistě. Počítám s tím, že chcete být přítomen u výslechů. Musíte však počkat, až bude templářům přečteno jejich oficiální obvinění. Všechno musí probíhat pěkně podle práva,“ zasmál se a s malou úklonou se se mnou zatím rozloučil.

XXII.

Bratr Bartoloměj opouští Paříž po vodě a co z toho vzejde

Vězeňská cela velmistra Jakuba de Molay ve starém královském paláci byla prostorná a světlá. Starý templář, třebaže už ho měl král Filip pod zámek, se zřejmě stále těšil jisté autoritě a proto si ho ani jinak bohorovný Nogaret netroufal umístit do nějaké díry zamořené krysami. Jednoduché kůžko bylo čistě povlečené a na stole jsem dokonce spatřil breviář, Nový zákon a karafu s vínem. Když mě dozorce uvedl, velmistr se ke mně otočil, pozorně si mě prohlédl a pokývnul na pozdrav.

„Vy jste nás navštívil v Templu vpředvečer jeho přepadení, že, bratře cisterciáku?“

„Ano,“ ztěžka jsem vzdychl, protože jsem si okamžitě vybavil tehdejší drsné probuzení.

„Přicházíte mě vyslyšet?“ zeptal se se zjevnou ironií v hlase.

Zakroutil jsem hlavou: „Nejsem ani inkvizitor, ani váš nepřítel, velmistře Jakube.“

„Vím. Máte dobré oči.“ Templář si mne velmi pozorně prohlížel.

„Přišel jsem vás požádat o pomoc.“

„Mne? Jak bych já ve své postavení mohl někomu pomoci?“ De Molay se zatvářil překvapeně.

„Už jsem vám říkal, že hledám komtura Jana Pražského.“

Velmistr přikývl: „Pamatuji si. Prý vám zachránil život a zároveň ho podezíráte, že zavraždil českého krále, nemýlím-li se.“

Kývnul jsem, soustředěně hleděl na toho starého rytíře a najednou nevěděl, co mám říci. Připadal jsem si trapně a celého mne zaplavila lítost. Bože, dej mi sílu dokončit můj úkol, modlil jsem se v duchu. Cosi z mých rozpaků zřejmě ten starý muž, prošlý roky bojů s nevěřícími, vycítil. Natáhl svou pravou ruku a na chvíli se dotkl mé ruky.

„Možná mám poslední příležitost někomu pomoci a snad tím i možná zachráním někoho ze svých řádových bratrů,“ řekl konečně Jakub de Molay a povzdychl si. Pak sňal z prstu zlatý pečetní prsten s vyobrazením dvou jezdců na jednom koni a podal mi. Uvědomil jsem si, že už jeden podobný pečetní prsten pro změnu českých královen už mám.

„Pospíchejte do Rouenu, do tamní templářské komendy a vykažte se bratřím tímto mým prstenem. Víc jim už poslat nemohu. Ti vám poradí. Ale pospěšte, ať nepřijdete pozdě.“

Nogaret je nebezpečně rychlý.“

Templářský prsten sklouzl do mé dlaně. Sevřel jsem ruku v pěst a poděkoval.

„Kéž vám dá Bůh křídla,“ popřál mi ještě velmistr, když jsem zabušil na dvěře, aby mě stráž pustila ven.

Dominikán Angelo mi sice kladl na srdce, abych se za ním po návštěvě u Jakuba de Molay zastavil. Byl teď pravou rukou Viléma Imberta, velkého inkvizitora pařížského, s nímž měl vést výslechy zatčených templářů. Ale já nijak netoužil po setkání s tím podivným mnichem se špičatým nosem a pichlavýma očima. Rychle jsem pospíchal do hostince U modrého kohouta, kde jsem chtěl vyhledat obchodníka Wolfganga z Kronbachu. Měl jsem štěstí. Norimberský kupec seděl v jídelně nad cínovým talířem, pečlivě okusoval pečené husí stehno a zapíjel ho bílým vínem.

„Potřebuji se dostat co nejrychleji do Rouenu. Pomůžete mi, příteli?“

Kupec odhodil kost na podlahu, kde po ní okamžitě chňaplo velké černé psisko. „To je pro mne trochu z ruky,“ přiznal popravdě.

„Možná je to otázka života a smrti,“ naléhal jsem.

„Doba je neklidná. Může se nám leccos přihodit,“ namítal opatrně Wolfgang.

„Mám list s pověřením velkého inkvizitora pařížského,“ zmínil jsem se o listině, kterou mě velkoryse vybavil dominikán Angelo.

„Nestrašte mne, důstojný otče.“ Obchodník se po těch slovech zhluboka napil. Pak se zarazil, přistrčil ke mně cínovou konvici a omluvně se honem dotázal: „Nenapijete se se mnou?“

„Ne. Spěchám.“

„Já vím. Je to otázka života a smrti. Tak pojďte.“ Kupec položil na stůl pár mincí, zavolal na dva ze svých pomocníků a přikázal jim, ať rychle seženou loď.

„Nebudeme štvát koně, poplujeme po proudy Seiny k moři,“ rozhodl Wolfgang.

Jeho lidé skutečně ještě téhož dne najali bachratou veslici, která patrně za jiných okolností vozila obilí a sudy s vínem, i s kormidelníkem a veslaři a před setměním jsme opustili Paříž. Mohutná šedá řeka nás pomalu unášela kolem ponuré basiliky Saint Denis, kde jsou pochováni francouzští králové, a dál a dál mezi zelenými loukami Normandie.

Byl bych raději, kdybychom měli křídla, jak mi to přál velmistr Jakub de Molay, ale, Bohu budiž žalováno, že by nám to stejně nebylo nic platné. Když jsme totiž konečně dorazili do přístavního města Rouenu, ke svému zklamání jsem zjistil, že zdejší templářskou komendu obsadili královští vojáci v tentýž den jako pařížský Templ. Filip Čtvrtý ho s jakousi zvráceností mocných určil na svátek svatého Edvarda krále, pátek 13. října. Třináctka je totiž

považována za neštěstí přinášející číslo. Vždyť při poslední večeři Páně bylo přece u stolu třináct lidí, Kristus pojedl a popil s dvanácti apoštoly, z nichž jeden, Jidáš Iškariótský, ho pak zradil.

Nezbylo mi, než pospíšet do městské věznice, kam byli zajatí templáři odvedeni. Naštěstí mi průvodní list velkého inkvizitora pařížského otevřel její brány. Velitel stráží mě ochotně doprovodil až k celám, které však měly daleko ke zdánlivému pohodlí starého královského paláce. Rytíři zde byli natěsnáni po čtyřech či po pěti v malých vlhkých místnůstkách s hromadami slámy, jak jsem je sám zažil ve sklepení hradu Wawelu. Navíc je všechny pro jistotu přikovali za jednu nohu řetězem ke zdi. Přímo děsivě tu páchla moč a výkaly, je jen div že jsem se z toho nepozvracel.

Komtur Jan Pražský seděl zhroucený na slámě a tvář skrýval v dlaních. Když jsem ho oslovil, zvedl zarudlé oči a já v nich poznal onen šedý lesk, který mne upoutal tehdy v lesích na pomezí Čech a Moravy.

„Vzpomínáte si na mne, bratře?“ Zeptal jsem se ho tiše.

Zavrtěl hlavou a odvrátil svůj pohled.

„Přicházím jako přítel,“ zašeptal jsem a tak, aby to velitel stráží neviděl, ukázal jsem mu pečetní prsten velmistra Jakuba de Molay. Komtur rázem ožil a plaše se rozhlédl.

„Můžete nás nechat o samotě?“ Zeptal jsem se velitele stráží. Důstojník horlivě přikývl:

„Jistě, pane inkvizitore.“

„Dobrá, už jděte,“ poručil jsem mu.

Sotvaže důstojník zmizel, Jan Pražský se úlevně usmál:

„Vy jste hovořil s naším velmistrem?“

„Ano. Ale kvůli tomu jsem za vámi nevážil svoji cestu.“

„Co tedy chcete, cisterciáku?“

„Zachránil jste mi před časem život, když mne a mé průvodce přepadli lapkové.“

„Pamatuji si,“ utrousil templář a stále si mě měřil svýma ocelově šedýma očima.

„Ale vzal jste mi také průvodní listinu od královny Violy...“

„Z tuze dobrých důvodů...“

„Zabil jste českého a polského krále Václava Třetího?“

Jan Pražský zbledl: „To byla věc osobní msty.“

„Tedy přiznáváte, že jste si v domě děkana Bohuslava v Olomouci počíhal na panovníka a zasadil mu tři rány dýkou, až jste ho zbavil života? Jak jste se k němu dostal? Proč to byla věc osobní msty.“

„Protože jeho otec král Václav Druhý dal bezdůvodně popravit mého otce.“

Vydechl jsem samým překvapením: „Vy jste tedy synem...“

„Jsem synem Záviše z Falkenštejna a královny vdovy Kunhuty Uherské.“

Rázem mi byla jasná rytířova dávná zmínka o královské krvi i o pomezním hradu, který obýval jeho otec. Jednalo se přece o Svojanov, královský hrad, který si Záviš přisvojil. Ale mne v té chvíli zaujala skutečnost, že mám před sebou potomka pánů z Krumlova, jedné z větví mého rodu Vítkovců.

„Jste-li vskutku Závišovým synem, pak jste také můj příbuzný.“

„Jak to?“ Podivil se Jan Pražský.

Rázem jsem přešel v rozhovoru na tykání: „Protože mým otcem je bratránek tvého popraveného otce Jindřich z Rožmberka.“

„Ty jsi tedy pán z červené růže? Další z naší rozvětvené rodiny?“

„Až na to, že pán nejsem, jen mladší bratr, na něhož zbyla pouze duchovní dráha a nikoliv rytířská kariéra.“

„To jsme na tom takřka stejně. I já musel jako syn popraveného otce pro odčinění jeho údajných hříchů vstoupit do řádu. Vybral jsem si alespoň rytířský řád.“

„Ale vždyť jsi, bratře Jane, zákeřnou vraždou krále porušil řádové sliby!“

„Nejednalo se jen o osobní mstu, ale bylo mi řečeno, že tím činem plním boží poslání.“
Templářova odpověď mě překvapila. „Kým, smím-li vědět? Snad ne římským králem Albrechtem Habsburským?“

Ted' se zase překvapeně zatvářil Jan Pražský: „Habsburk Albrecht? S tím jsem se v životě nesešel. Zato jistý tvůj řádový bratr, cisterciák jako ty, mne vyhledal v naší pražské komendě a v sakristii kostela svatého Vavřince měl se mnou dlouhý rozhovor. Bez jeho listu adresovaného samotnému králi, bych se do panovníkovi blízkosti nikdy nedostal. Václav Třetí, na rozdíl od svého otce Václava Druhého, nám templářům příliš nedůvěřoval. Byl už nakažen tím morem pomluv, který vypustil do světa francouzský král Filip.“

„Cisterciák že nastrojil vraždu českého krále?“ Vzrušením se mi až třásl hlas. „Znáš jméno? Klášter odkud pocházel?“

„Bohužel, v sakristii bylo šero, neviděl jsem mu do tváře. A jméno mi neřekl, zřejmě však byl u krále dobře zapsán, protože s jeho listem jsem byl k panovníkovi snadno vpuštěn.“

„A toho jsi využil a ...“

„Přátelé mého popraveného otce Holen z Vildštejna a Albert ze Šternberka mi samozřejmě pomohli a přikázali svými lidem, jak mají jednat.“

„Takže komplot českých pánů a jakéhosi cisterciáka!“ Zvolal jsem zděšeně. „A mě se pak pan ze Šternberka zbavil tím, že mě uspal a předal norimberským kupcům! Vraždu pak hodili na ubohé bratry z Botenštejna.“

„To už nevím. Rychle jsem musel opustit Olomouc a jako z uděláním jsem v pomezních lesích narazil na tebe, bratře, a náhodou ti zachránil život.“

Poslouchal jsem jako ohromený Janovo přiznání a usilovně přemýšlel co si mám počít. Mám vzít na sebe úlohu soudce a za vraždu Václava Třetího ho potrestat tím, že ho ponechám zde v rouenské věznicí, aby zde nejspíše shnil zaživa? Nebo mám tomuto templáři a svému příbuznému oplatit záchranu svého života záchranou jeho života? Stál jsem věru před těžkým rozhodováním. Přemýšlel jsem, jak by se asi rozhodl opat Konrád. Zalitoval jsem, že nestojí vedle mě, aby mi poradil. Také jsem si vzpomněl na královnu Violu a její žal nad ztrátou manžela a tím i královské koruny. Ale mohu to vůbec odčinit tím, že templáře Jana přenechám jeho osudu?

Vzpomněl jsem si však také na slova řádového velmistra Jakuba de Molay. Jakže to říkal? Že má snad poslední možnost někomu pomoci? Koho tím mínil? Mě jistě ne. Mně nic nehrozilo, hrozilo však jeho bratrům. Přivolal jsem velitele stráží a co možná nejautoritativnějším hlasem mu oznámil:

„S okamžitou platností přebírám zatčeného komtura Jana Pražského a další templáře z jeho cely. Mám příkaz je dopravit do Paříže.“

Důstojník s sebou polekaně cuknul: „Budete potřebovat ozbrojený doprovod?“

Pomyslel jsem na lidi kupce Wolfganga a stroze řekl: „Díky. Mám vlastní. Zbavte vězně okovů. Jejich přeprava musí proběhnout co nejméně nápadně. Je to příkaz kancléře Viléma Nogareta.“

Doufal jsem, že důstojník nemá žádnou možnost, jak si ověřit pravdivost mých slov. Naštěstí bylo z jeho chování patrné, jak moc se mu ulevilo. Hlídní a věznění templářů ho zjevně příliš netěšilo. Přítel Wolfgang se sice zatvářil překvapeně, když jsem z věznic vyvedl hlouček pobledlých a špinavých templářů, nicméně ochotně zahrál svoji roli najatého žoldnéře.

V nejbližším hostinci si pak Jan Pražský oblékl moji bílou kutnu a převlékli se také ostatní templáři. Všichni si pro jistotu břitvou ještě oholili vousy. Na rozloučenou jsem synovi Závise z Falkenštejna předal pečetní prsten velmistra templářů. Wolfgang byl smířen s tím, že přijde o pronajatý člun. „Snad se v něm dostanete přes moře do Anglie,“ dupal.

„Jistě. Díky. Do Anglie zatím moc Filipa Čtvrtého nesahá, byť je sešvagřen s anglickým králem Eduardem,“ odpověděl mu Jan Pražský. Pak ke mně přistoupil a objal mne:

„Bůh tě opatruj, bratře Bartoloměji. Nebo bych měl spíše říci – Voku z Rožmberka? Hřeje mne, že jsi v sobě nezapřel krev pánů z Růže! Bůh ti to oplat!“

Byla už tma, když templáři mířili v lodi na širé moře. Vzpomněl jsem si na obraz budoucnosti v magickém zrcadle hvězdopravce Alvara de Oviedo. Tak tohle byl ten mnich na lodi, kterého jsem v něm spatřil! Kdybych býval tušil, že bude mít na sobě moji vlastní kutnu.

Díval jsem se za odplouvajícím člunem a přemýšlel, zda-li si to takhle přál Jakub de Molay, který teď sedí zamčen ve své vězeňské komnatě a unaveně listuje v breviáři. Zatím se ho bojí, ale přijde čas, kdy ho nelítostně odvedou do mučírny. Snad Jan Pražský, vrah posledního krále z rodu Přemyslovců, šťastně dopluje do Anglie. Co bude dál, ví jenom Bůh.

XXIII.

Bratr Bartoloměj na tajné schůzce ve svatovítském chrámu

Do Čech jsem se vracel v doprovodu norimberského kupce Wolfganga, jehož ochotě jsem vskutku vděčil za mnohé. Cestou jsem však onemocněl, svízele mých cest si vyžádaly svoji daň. Ujali se mě mí řádoví bratři cisterciáci v jednom bavorském klášteře, jehož jméno tady nebudu sdělovat, protože nijak nesouvisí s mým příběhem. Z vnějšího světa mimo klášterní zdi jsem se dozvěděl o strašné události, ke které došlo v den svatých apoštolů Filipa a Jakuba, 1. května léta Páně 1308 na břehu řeky Reussy pod hradem Habsburkem. Vévoda Jan se tady se svými společníky, které jsem dobře znal i já, Rudolfem z Wartu, Waltrem z Eschenbachu a Konrádem z Tegerfeldu, setkal se svým strýcem římským králem Albrechtem. Pod starým rodovým sídlem došlo k hádce, během níž Jan vytáhl meč a svého strýce zabil. Potom se svými přáteli z místa toho hrozného činu uprchl.

Přiznám se, nebylo mi po té zprávě do řeči. Vždyť vévoda Jan si tak připsal na svědomí smrt svého dalšího příbuzného. Po svém bratranci Rudolfovi, českém králi, zprovdil ze světa i svého strýce. Ani na chvíli jsem nepochyboval, že za vraždou stál král Francie a Navarry Filip Čtvrtý. Vždyť jeho nejvážnější protivník Habsburk byl nyní odstraněn a cesta k říšskému trůnu volná. Vévoda Jan, který prý po tom hrozném mordu ujel se svými druhy neznámo kam, si tak v německých zemích vysloužil potupný přívlastek Parricida, tedy Otcovrah. Říkalo se totiž, že král Albrecht se prý k tomuto habsburskému sirotkovi choval jako vlastní otec. Sám jsem však dobře věděl, že tomu tak vůbec nebylo. Vévoda Jan svého strýce z duše nenáviděl a to ho přivedlo na stranu francouzského krále Filipa. Později jsem se dozvěděl, že naopak pro Čechy byla Albertova vražda pomstou za smrt Václava Třetího. Prý měl římský král prsty v olomouckém mordu. Ostatně to se mi přece snažil namluvit i sám vévoda Jan a já mu nějaký čas vskutku věřil.

Předpokládal jsem, že na uprázdněný trůn římských králů nyní usedne francouzský král Filip. Ale ukázalo se, že nový majitel svatého kopí je přece jen chytřejší. Raději zabavenými templářskými penězi podplatil říšské kurfiřty a ti takřka jednohlasně zvolili králem Sváté říše římské neznámého lucemburského hraběte Jindřicha. Měl jednu významnou přednost. Byl totiž zcela oddaným leníkem francouzského krále a jedním z říšských kurfiřtů byl jeho bratr, trevírský arcibiskup Balduin.

V té době už jsem byl konečně zpátky ve zbraslavském klášteře Aula regia. Celý příběh svého putování jsem musel vyprávět otci opatu Konrádovi, který mě s velkým zájmem vyslechl. Nic

jsem mu nezatajil a dokonce jsem se zmínil o tajemném cisterciákovi, jehož listina umožnila synovi Záviše z Falkenštejna dostat se do blízkosti krále Václava Třetího. Opat Konrád dlouho mlčel a díval se přitom do mihotajících se plamenů v krbu ve své klášterní pracovně. Když konečně promluvil, byl kupodivu velice stručný:

„Jsem rád, milí bratře, že ti doktor Alvaro de Oviedo a bratr dominikán Angelo, vyřídili mé vzkazy. Prošel si mnoha zkouškami a držel jsi se obdivuhodně. Pojd', nyní se spolu pomodlíme.“

Poklekli jsme vedle sebe na klekátku před velkým krucifixem, sepnuli ruce, sklonili hlavy a setrvali tak po mlčky po nějakou dobu. Nevím, nač přitom myslel otec opat. Alespoň mou hlavou místo zbožných myšlenek vířily pochybnosti o podivných vztazích opata Konráda s poněkud tajemnými postavami hvězdopravce a dominikána a o jeho někdejší cestě do Paříže. Ale úcta, kterou jsem k němu choval, mi nedovolila položit mu případnou otázku k této záležitosti. A ani otec opat neuznal za vhodné přerušit naše mlčení. Jisté je, že po té, co jsme opět povstali, zapředel se mnou rozhovor týkající se zcela nových věcí.

„V naší zemi, jak možná víš, panují neutěšené poměry,“ začal opat Konrád. „České království bídne hyne. Zbohatlí pražští a kutnohorští měšťané válčí se šlechtou, onehdy dokonce porušili posvátnou půdu kláštera našich bratří cisterciáků v Sedleci a zajali zde pana nejvyššího purkrabího Jindřicha z Lipé. Král Jindřich Korutanský sedí na Pražském hradě, ničeho si nehledí a nevládne. Jen tlupy jeho žoldněrů z Korutan, Štýrska a Míšně plení Čechy. Moravská šlechta a olomoucký biskup Jan z Valdštejna podporují vévodu Fridricha, mladšího syna někdejšího římského krále Albrechta. Ale tento Habsburk je jen stínem svého otce. Jeho rodu už, zdá se, odzvonilo.“

Tázavě jsem na opata pohlédl a byl zvědav, kam svým výkladem směřuje.

„Je na čase více se sblížit s francouzským královským rodem Kapetovců a s ním spřáteleným rodem Lucemburků.“

„Ale ani jeden z nich nemá naději v Čechách vládnout,“ namítnul jsem.

„Milý synu, naší skutečnou nadějí jsou dosud zelené ratolesti domácího rodu Přemyslova,“ odvětil mi obrazně opat.

„Přiznám se, že nerozumím. Poslední ratolest Přemyslova rodu přece tragicky uvadla před třemi lety v Olomouci.“

„Václav toho jména třetí měl sestry. Anna se sice provdala za Jindřicha Korutance, ale je tu ještě mladší sestra Eliška, již sedmnáctiletá panna na vdávání.“

„Pokud vím, Jindřich a Anna prý princeznu Elišku div ne hrubým násilím zdržují na Pražském hradě.“

„Co horšího, chystají se jí provdat za pouhého barona Otu z Bergova,“ rozhořčeně prohlásil opat Konrád. „My, bratři řádu cisterciáků z kláštera Aula regia, jemuž sám Václav Druhý určil slavné poslání být pohřebištěm českých králů, máme ke svatováclavské koruně zvláštní povinnosti. A naší nadějí je v tomto směru nevinná princezna Eliška. Měla by se provdat za významného muže královského rodu.“

„Koho máte na mysli, otče opate?“ zeptal jsem se hoře zvědavostí.

Opatova odpověď byla pronesena důrazně jako úder kladivem: „Některého ze synů římského krále Jindřicha Lucemburského.“ Pak se ke mně naklonil a tentokrát docela tiše řekl:

„Dnes večer mě doprovodíš do chrámu svatého Víta. Půjdeme se spolu pomodlit k ostatkům svatého Václava, patrona země české.“

Vypluli jsme po Vltavě na lodici ze Zbraslavi ku Praze jako tenkrát, když se opat Konrád chystal napomenout krále Václava Třetího a já se měl stát zpovědníkem královny Violy. Tentokrát však nás u Juditina mostu nikdo nečekal. Zatímco naši bratři zůstali na břehu, aby pohlídali lodici před nenechavými poberty, kteří se v té době v Čechách náramně rozmnožili, opat Konrád a já jsme stoupali kolem komendy johanitů a biskupského dvora vzhůru k hradu. Německy hovořící žoldněři u brány si nás ani nevšimli. Dva zbožní mniši kráčejíci ke

svatovítskému kostelu jim nestáli za pozornost. Prošli jsme chrámovou lodí a poklekli u oltáře svatého Václava. Chvíli jsme tak setrvali, když v tom jsem uslyšel za sebou chvatné lehké kroky. Maličko jsem pootočil hlavou a spatřil dívku se zahalenou hlavou. Poklekla vedle opata, sepnula ruce a tiše zašeptala:

„Přál jste si se mnou mluvit, otče opate.“

„Ano, milá dcero. Je dobře, že jsi přišla. Slyšel jsem, že tě král a královna, tvá sestra, chtějí provdat.“

„Ale já nechci,“ zašeptala rozhořčeně princezna Eliška. „Chtějí se mě zbavit. Anna, kterou jsem tak milovala sesterskou láskou, ve mně vidí konkurenci.“

„V tomto ohledu se nemýlí,“ odpověděl jí opat.

„Pomozte mi, otče, pro boží smilování, pomozte mi.“

„Pomohu dcero, pokud ty budeš ochotná pomoci své české zemi,“ odpověděl takřka slavnostně opat Konrád.

Vtom okamžiku se vnitřkem chrámu znovu rozezněly tentokrát rázné mužské kroky.

„Nedívejte se tam,“ špitla princezna Eliška. „To je jistě špeh mého švagra. Dává mě hlídat na každém kroku.“

„Nuže, přijď za chvíli za mnou do zpovědnice,“ tiše odvětil opat Konrád. „Ještě chvíli zde před oltářem setrvej s bratrem Bartolomějem, jemuž můžeš důvěřovat.“

Eliška přikývla a opat se zvedl, navyklým pohybem pokřičoval a rychle zmizel. S princeznou jsme se na sebe podívali. Všiml jsem si, že je docela hezká, ne tak oslnivě krásná jako Viola, ale hezká. Měla milou poněkud snědou tvář a z jejího pohledu jsem vyčetl strach a vděčnost zároveň. Po chvilce se zvedla a odešla za opatem do zpovědnice.

Na Zbraslav jsme se vrátili až před půlnocí. Opat Konrád celou dobu mlčel a já na něj nenaléhal. Teprve když jsem se rozcházel každý do své klášterní cely, svěřil se mi s výsledkem večerního setkání s princeznou:

„Eliška je ochotná se provdat za některého ze synů římského krále Jindřicha Lucemburského. Je jedno, stane-li se jejím chotěm Walram nebo mladičkový Jan. Kterýkoliv z nich s pomocí svého otce a s podporou francouzského krále Filipa od nás vyžene Korutance a v zemi bude opět panovat požehnaný mír a klid. Zítřej vyjedeme ze sedleckým opatem Heidenrichem za římským králem do Špýru.“

XXIV.

Bratr Bartoloměj vrací prsten českých královen

Každý příběh má své finále, každé vypravování má svůj konec, byť si nejsem jistý, zda budu za své vypravování vůbec pochválen. Vždyť ne nadarmo se říká: „Totum laudator, si finis laude beatatur. Čili: Všechno se chválí, pokud si konec zaslouží chválu.“ Můj konec si však chválu nezaslouží a já nemám tak barvitě a básnické pero jako můj ctěný řádový bratr Petr Žitavský. Nicméně v bázni Boží si dovoluji dovyprávět svůj příběh až do konce.

S princeznou Eliškou jsem se pak sešel ještě jednou. To když prostřednictvím svého komorníka Štěpána vzkázala opatovi Konrádovi, aby ji zachránil z rukou jejího švagra Jindřicha Korutanského. Vzala si totiž do hlavy, že se jí Korutanec pokusil otrávit. Zda to byla pravda či nikoliv, o tom si nedovolím spekulovat. V každém případě už opat nemínil dále čekat a když si zajistil podporu české šlechty, především jejích předáků pana Jindřicha z Lipé,

jeho přítele Jana z Vartembergu, Albrechta ze Žeberka, Viléma Zajíce z Valdeka a mého otce Jindřicha z Rožmberka, rozhodl se, že Elišku unese z Pražského hradu.

Tak jako onoho červencového večera léta páně 1309, i tentokrát byl místem tajné večerní schůzky svatovítský chrám. Ovšem s tím rozdílem, že jsem se na ni vypravil sám. V bílé kutně a s plátěným vakem přes rameno jsem vypadal jako nějaký žebravý mnich či zbožný poutník po svatých místech. Poklekl jsem před oltářem svatého Václava, patrona české země, přežehnal se křížem a letmo rozhlédl. Princeznu jsem uviděl hned. Seděla v přední lavici s tváří ozářenou bledým světlem svíček a posledními slunečními paprsky toho dne, dopadajícími do chrámové lodi vysokými štíhlými okny s barevnými skly. Zároveň jsem však spatřil několik mužů oblečených jako královští dvořané. Jeden postával u hlavních chrámových vrat, dva se modlili před hlavním oltářem. Nevím, zda-li to byli špehové krále Jindřicha Korutanského, nebo jen náhodní zbožní návštěvníci kostela. V každém případě mě jejich přítomnost nabádala k opatrnosti.

Povstal jsem od oltáře a pomalu šouravými předstíraně stařeckými kroky přešel ke zpovědnici a zmizel v ní. Po chvíli se za hustou mříží kdosi objevil.

„Důstojný otče, co mám udělat?“

„Milá dcero,“ pravil jsem co nejtišeji, „ve vaku máš šaty na převlečení.“

Slyšel jsem jen jakési šátrání a pak se princezna Eliška zeptala:

„Neměla bych si také zamazat obličej?“

„Jistě. Pokud ti to nebude vadit, milá dcero.“

Eliška se za mříží jen uchichtla: „To mě baví!“

„Neodcházej hned. Měla bys tu vydržet co nejdéle, aby nikdo v kostele nepostřehl tvou proměnu.“

„Už se nemohu dočkat,“ zašeptala netrpělivě princezna.

Ale teprve za hodnou dobu jsem jí dovolil, aby opustila zpovědnici. Kdyby jí někdo opravdu špehoval, mohl by si myslet, že mu mezitím unikla a neztotožnil by si jí ze starou žebračkou v otrhaných hadrech a s šátkem staženým hluboko do ušpiněné tváře. Stařena pomalu kulhala ven z kostela a za ní jakoby náhodou vážně kráčel předkloněný a do zbožných myšlenek ponořený cisterciácký mnich. Doufal jsem, že nikdo z nezasvěcených by si nás dva nespojil dohromady. Prošli jsme kolem kláštera svatého Jiří až k bráně v Černé věži, kde postávali tři zbrojnoši s kopími.

„Obdarujte stařenku, panáčekové,“ zaskřehotala žebračka, ale jeden ze strážných se po ní ohnal svou zbraní.

„Synu, nech na pokoji zbožnou ženu,“ napomenul jsem ho přísně.

Žoldněř cosi zamumlal a víc si nás nevšímal. Rychle jsme prošli po padacím mostě přes hradní příkop a pokračovali dolů po Opyši směrem k Vltavě. Teprve když jsme byli u křovisek, kterými obrůstal říční břeh, zahvízdal jsem na prsty smluvené znamení a proti nám vyjela skupina jezdců vedená panem Janem z Vartembergu. Pod jejich ochranou měla princezna Eliška, neboť ta žebračka s obličejem pomazaným prachem ze zpovědnice byla ona, odjet do Nymburka.

Ještě než k nám rytíři dojeli, otočila se ke mně, nastavila dlaň pravé ruky a zcela jiným tónem než dosud, mi poručila:

„Ten prsten, otče!“

„Co máš na mysli, dcero?“

„Neptej se tak naivně.“ Z jejího hlasu a náhlého přechodu na tykání jsem vycítil budoucí českou panovnici. Hovořila z ní přemyslovská pýcha, mocichtivost a nedočkavost.

Sejmul jsem tedy pečtní prsten českých královen, který mi kdysi svěřila Viola Těšínská.

„Něco za něco,“ řekl jsem tvrdě.

„Ty si nemáš co dávat podmínky, mnichu!“

Jan z Vartemberka nás už dojížděl. Byl to mladý muž pohledné a přívětivé tváře, který netušil, že mu Bůh vyměřil tak krátký čas pozemského života.

„Něco za něco,“ opakoval jsem znovu. „Kde najdu královnu vdovu Violu?“

„Ach tak,“ princezna se teď pyšně usmála. „Krásná Violka tě zajímá. Dobrá. Má sestra Anna ji dala odvézt, jaká náhoda, k tvým sestřím cisterciáčkám do kláštera Porta coeli v Tišnově u Brna. Tam ji hledej.“

„Díky. Žehnám tobě i tvému příštím panování, milá dcero. Necht' při tobě stojí patroni země české Václav, Vojtěch a Prokop. Kéž je to šťastná doba tohoto království!“

Zlatý prsten českých královen se v té chvíli poněkud předčasně ocitl na prsteníku levé ruky princezny Elišky. Spokojeně se usmála a místo ruky mi k políbení nastavila své čelo.

„Ach, jak dojemné,“ ozval se vesele za mými zády Jan z Vartemberka. „Už se těším na tvé panování, princezno Eliško. Zde ti přivádím tvého koně.“

Galantně pomohl naději českého království do sedla, zahvízdal na své muže a za chvíli mi tryskem zmizeli mezi stromy. Hned jsem si vzpomněl, jak jsem takhle sám ujížděl spolu s družinou Jana Habsburského. Kde je těm dnům konec? Kde je konec mladého vévody? Téhož roku, kdy jsem pomáhal princezně Elišce v útěku z Pražského hradu, léta Páně 1310, se ve Špýru slavně provdala za mladšího syna římského krále Jindřicha Lucemburského teprve čtrnáctiletého Jana. Požehnali jim mohučský arcibiskup Petr z Aspeltu a trevírský arcibiskup Balduin Lucemburský. Ještě před Vánocemi pak Janovo vojsko dobylo Prahu, odkud dosavadní král Jindřich Korutanský i se svou manželkou Annou znovu uprchli. České země měly nového krále.

Ale přišly i smutnější zprávy. Na Krumlově zemřel můj otec Jindřich, budiž mu nebe milostivo, a rodových držav se ujal můj starší bratr Petr. Ale ještě před tím bylo v daleké Paříži na břehu Seiny pro údajné hříchy upáleno čtyřiapadesát templářů.

Dva roky na to papež Kliment zrušil Řád chudých rytířů Kristových a Šalamounova chrámu, řádový velmistr Jakub de Molay skončil na hořící hranici a vizitátor Hugo Peraud zemřel po strašném mučení v královském žaláři. A římský král Jindřich Lucemburský byl v Římě korunován císařem, prvním po dlouhých dvaadevadesáti letech.

Filip Čtvrtý se teď skutečně stal pánem světa, poslouchal ho papež i císař a tak si mohl dovolit vrátit kopí svatého Longina do říšského korunního pokladu, který měl nyní v držení jeho leník Jindřich. Co se asi stalo se všemi těmi muži, kteří Filipovi v jeho cestě k ovládnutí všeho křesťanstva pomáhali? Kam se poděli astrolog Alvaro de Oviedo či dominikán Angelo? Jenže, jak už to tak bývá, všeho do času, jen Bůh je na věky. Nedlouho po své korunovaci zemřel uprostřed válečného tažení proti neapolskému králi Robertovi na horečnatou chorobu císař Jindřich. Ale větší rány měly ještě přijít. V den svatého Viléma Poutníka, 20. dubna léta Páně 1314, na cestě z Avignonu do Bordeaux v ukrutných bolestech vypustil duši Svatý otec Kliment Pátý. Čtyři měsíce na to ranila mrtvice pyšného kancléře Viléma Nogareta a na sklonku roku potkalo na lovu neštěstí samotného krále Francie a Navarry. Filip Čtvrtý lovil zvěř v lesích u zámku Fontainebleau, když na něj z nenadání z křoví vyrazil divoký kanec. Panovníkův bělouš se splasil, Filip se neudržel v sedle a spadl. Jedna noha mu však uvízla v třmeni. Prchající kůň ho vláčel za sebou tak dlouho po lese, až ubohý král, který chtěl být pánem světa, vypustil duši. Když lovčí a sluhové konečně bělouše dostihli a zastavili, byla Filipova krásná tvář proměněna na krvavou kaši.

Říká se, že prý velmistr templářů Jakub de Molay v okamžiku, kdy kat zapaloval jeho hranici, vyzval papeže, krále i Nogareta na Boží soud. Je-li tomu tak, pak je dozajista světcem a všichni tři uvedení se nyní smaží v pekle.

Nenadálá smrt francouzského krále se však dotkla i našeho kláštera Aula regia. Opat Konrád se údajně pro stáří zřekl své funkce a doporučil, aby ho v čele kláštera nahradil náš kronikář Petr ze Žitavy. Nedalo mi to, abych odstoupivšího opata po nešporách nenavštívil v jeho cele a nezeptal se ho po důvodu náhlého odstoupení.

„Nejsem hoden vést tento slavný klášter,“ odvětil mi smutným hlasem.

Nechápavě jsem se podíval do jeho laskavých a moudrých očí.

„Vzpomínáš, bratře, jak jsi mi vyprávěl o výpovědi templáře Jana Pražského?“

Přikývl jsem.

„Tím cisterciákem, který ho navštívil a dal mu list pro krále Václava Třetího, jsem byl já sám.“ Z těch laskavých a moudrých očí skanuly dvě slzy.

„Takže vy otče jste vineni smrti posledního přemyslovského krále? Proč?“

„Nevím, zda bys to pochopil, milý synu. Jisté je, že zbytek života budu žít v hanbě a v upřímném pokání. Příliš jsem byl spjat s plány krále Francie a Navarry a teď se všechno zhroutilo.“

Myslel jsem na to, když mi nový opat Petr Žitavský poskytl povolení navštívit v tišnovském klášteře královnu vdovu Violu. Byla stejně tak krásná jako před lety, když jsem jí poprvé spatřil. Mluvili jsme spolu v hovorně oddělení mříží a já zvažoval, mám-li jí vypovědět opravdu všechno, čím jsem prošel a co jsem zjistil. Nakonec jsem si u abatyše kláštera Porta coeli, tedy Brána nebes, vyprosil, abych se mohl s někdejší královnou sejít mimo klášterní zdi, do nichž byla uzavřena.

„Jste její bývalý zpovědník a proto vám, důstojný otče, nemohu nic zakazovat. Královna zde žije jen přechodně a nesložila řádový slib. Je tedy volná.“

Byl májový den a les kolem nás opojně voněl a zněl chorálem ptačích hlasů. Když jsem konečně Viole Těšínské dovyprávěl celý příběh včetně toho, že jsem vrahovi jejího manžela umožnil uprchnout do Anglie, zeptala se jen:

„A kdo byl ten cisterciák, otče Bartoloměji?“

Zavrtěl jsem hlavou a zalhal: „Nevím.“

Dlouho mlčela a pak řekla jenom: „Asi to není podstatné. S tím se musí vyrovnat on sám, ať je to kdokoliv. A vám, otče Bartoloměji, z celého srdce děkuji. Žádný muž se pro mne neobětoval tolik jako vy.“

Po těch slovech jsem se zapýřil až po kořínky vlasů.

„Ale vy se červenáte, otče!“ Přitiskla se ke mně a pohlédla mi do tváře. „Jsem tady tak sama,“ vzdychla si dlouze. „To není život, ale živoření.“

„Nechtěla byste se znovu vdát? Vždyť jste nesložila řádové sliby a nejste tedy zaslíbena Kristu.“

Znovu si povzdychla: „Kdybych se chtěla vdát, pak za muže jako jste vy!“

„Ale to není možné. Já jsem mnich a kromě toho vy jste byla českou královnou...“

Nedopověděl jsem, Viola si náhle stoupla na špičky a prudce mě políbila na rty. Bránil jsem se jen chvíli, až jsem podlehl tělesné touze, svlékl z té krásné zralé ženy její roucho jeptišky a přitiskl se k jejímu úžasnému bělostnému tělu... Byl to hrozný hřích a vím, že mi jen těžko bude odpuštěno.

Po čase jsem obdržel od Violy dopis, který mne doslova vyděsil. Sdělovala mi, že jsem ji obtěžkal, že se mnou čeká dítě a prosila, aby ji nevystavoval ponížení a opovržení.

Zoufalý jsem se uchýlil do klášterního kostela Panny Marie a probděl zde na modlitbách celou noc. K ránu jsem tajně vyvedl z maštale koně a rozjel se do Prahy za bratrem, který zdědil po otci úřad nejvyššího komorníka království. Petr mě vroucně objal a starostlivě vyslechl.

„Jistě, nemůžeme vystavit královnu Violu hanbě a ponížení. Zhřešil si především ty jako mnich. Ale co nyní ode mne požaduješ?“

Sebral jsem veškerou odvahu a řekl: „Viola je krásná žena. Ráda by se znovu provdala. Nechceš si jí vyvolit za ženu?“

Petr z Rožmberka dlouho mlčel. Konečně s vyčítavým pohledem prohlásil: „To bych si zneprátelil pana Jindřicha z Lipé. Jsem totiž zasnouben z jeho dcerou Klárou. A možná bych si zneprátelil i samotného krále Jana. Vždyť bývalá královna si smí vzít zase jen vladaře.“

„Ale cožpak nežije bývalá královna Eliška Rejčka s panem Jindřichem z Lipé?“
„Vzpomeň si však, jak dopadl náš příbuzný Záviš, když se oženil s královnou Kunhutou, vdovou pro králi Otakarovi!“
„Pokud vím, Jeho milost král Jan si tě oblíbil. Snadno ti vyhoví a to už proto, že tak udrží na uzdě pana Jindřicha z Lipé.“
Viděl jsem, že bratra má myšlenka zaujala. „Že by tak vznikla jakási rovnováha vznešených párů? Pan Jindřich z Lipé mě bude nenávidět už kvůli tomu, že dám košem jeho dceři.“
„Nevídáno. Získáš si větší přízeň krále, bratříčku.“
Petr se rozesmál. Věděl jsem, že se na něho mohu spolehnout. „Dobrá,“ řekl nakonec a já honem pospíchal do svatovítského chrámu se pomodlit před oltář svatého Václava. Tentokrát jsem tu neměl tajnou schůzku s žádnou princeznou.
Petra a Violu jsem oddával já sám v kapli krumlovského hradu. Vyplnil se tak další z obrazů, které jsem spatřil v magickém zrcadle u kastilského astrologa. Bohužel radost těch dvou neměla dlouhého trvání. Jejich svazek byl poznamenán mým těžkým hříchem. Když mělo přijít mé dítě svět, povolal Pán k sobě oba. Matku i to neviňátko. Nepochybně jsou z nich teď dva krásní andělé, kdežto já budu žít dál se svým hrozným tajemstvím až do smrti.
Můj bratr se pak do roka znovu oženil a to s Kateřinou z Vartemberka, která ho obdařila pěti syny a třemi dcerami. Ve stejném roce se však spolu s naším příbuzným Vilémem z Landštejna postavil proti králi Janovi a přišel o úřad nejvyššího komorníka.
Mně je pak souzeno zůstat až do konce pozemského běhu života v ústraní kláštera Aula regia, zpytovat svědomí, modlit se za odpuštění mých strašných hříchů a doufat, že se jednou tam na nebesích shledám s Violou a svým dítětem. Jen jedna věc mě ještě trápí. Třetí obraz budoucnosti, který jsem spatřil v magickém zrcadle. Kdo budou ti strašní bojovníci s korouhvemi s vyobrazením Svatého grálu, kteří zničí náš klášter? Kdy, proč a odkud přijdou? Kéž bych se těch hrůz nedočkal, to necht' mě raději Pán potrestá očistcem, než takovouto strašnou zkázu.
Amen.

Obsah

Ztracený objev z antikvariátu nebo nejapná výmluva?

Hlavní postavy děje

- I. Bratr Bartoloměj se stává královniným zpovědníkem
- II. Bratr Bartoloměj se vydává na nebezpečnou cestu
- III. Bratr Bartoloměj vyslechne legendu o kopí svatého Václava a je nucen použít svou dýku
- IV. Bratra Bartoloměje zachrání templářský rytíř
- V. Bratr Bartoloměj se setkává s údajně mrtvým Konrádem z Botenštejna

- VI. Bratr Bartoloměj hledá vraha s pomocí tajemného hvězdopravce
- VII. Bratr Bartoloměj se ocitá na cestě do Krakova
- VIII. Bratr Bartoloměj trpí v žaláři na hradě Wawelu
- IX. Bratr Bartoloměj se dozvídá o tajném rozhovoru krále Albrechta
- X. Bratr Bartoloměj se vrací do královských služeb
- XI. Bratr Bartoloměj napomíná královnu Elišku Rejčku
- XII. Bratr Bartoloměj hledá magickým zrcadlem královnu Violu
- XIII. Bratr Bartoloměj se znovu setkává s vévodou Janem
- XIV. Bratr Bartoloměj se dozvídá pravdu o smrti krále Rudolfa
- XV. Bratr Bartoloměj přichází o koně a setkává se s nočními přízraky
- XVI. Bratr Bartoloměj jen o vlásek uniká smrti a putuje do Norimberku
- XVII. Bratr Bartoloměj spatří na vlastní oči kopí osudu
- XVIII. Bratr Bartoloměj je opět na útěku
- XIX. Bratr Bartoloměj se uchyluje ke lžím a dozvídá se o amfisbaině a baziliškovi
- XX. Bratr Bartoloměj vypravuje svůj příběh vizitátorovi templářského řádu
- XXI. Bratr Bartoloměj je znovu velmi nepříjemně probuzen
- XXII. Bratr Bartoloměj opouští Paříž po vodě a co z toho vzejde
- XXIII. Bratr Bartoloměj na tajné schůzce ve svatovítském chrámu
- XXIV. Bratr Bartoloměj vrací prsten českých královen